

Rechtstreeks toegankelijke jeugdhulp

Brede instap/onthaal

Centra voor leerlingenbegeleiding

De centra voor leerlingenbegeleiding (CLB) bereiken jaarlijks 6 op de 10 kinderen en jongeren tussen 2,5 jaar en 18 jaar. Kinderen, jongeren en hun ouders kunnen er terecht tot de leerling het leerplichtonderwijs verlaat.

De begeleidingsdomeinen van het CLB situeren zich op verschillende belangrijke levensdomeinen van kinderen en jongeren, nl.

- onderwijs;
- gezondheidszorg;
- arbeidsmarkt;
- welzijn.

Er zijn 72 CLB, verspreid over Vlaanderen, waardoor er steeds een CLB in de buurt is. Ook heeft elke school een contract met een CLB, waardoor de CLB-medewerkers ook via dit kanaal een vlotte toegang kennen. De CLB staan in voor de begeleiding van iedere leerling op school gedurende zijn onderwijsloopbaan. Daarbij staat het belang van de leerling steeds centraal. Keuzes omtrent de begeleiding worden dus altijd samen met én in het belang van de leerling genomen. Zijn welbevinden vormt de constante drijfveer in de CLB-begeleiding.

Deze begeleiding wordt opgesplitst in twee verschillende soorten begeleiding. Enerzijds zijn er de medische interventies, waarbij de gezondheid van de leerling op systematische momenten wordt opgevolgd. Daarnaast is er eveneens een vraaggestuurde begeleiding, wat betekent dat een leerling, zijn/haar ouders of de school contact opneemt met het CLB i.v.m. een zorgvraag over het schools functioneren van een leerling.

De opdracht van de CLB in het kader van welzijn kent een belangrijke evolutie door het **decreet Integrale jeugdhulp**. Al is het actieterrein van de leerlingenbegeleiding veel ruimer dan dat. Zo is er ook een ruime samenwerking met tal van welzijnsactoren die niet behoren tot het actieterrein van de integrale jeugdhulp. En ook buiten het domein welzijn hebben de CLB belangrijke opdrachten te vervullen, bijvoorbeeld in de overgang naar de arbeidsmarkt.

De opdrachten van de centra worden dan ook ingedeeld in vier begeleidingsdomeinen. We hebben het over de preventieve gezondheidszorg, waar een belangrijke plaats is weggelegd voor de periodieke medische consulten. Daarnaast hebben de CLB's het domein onderwijsloopbaanbegeleiding en de toeleiding van jongeren naar verdere studies en de

arbeidsmarkt. Ook op dit domein is er heel wat in beweging en bekijken de centra de samenwerking met de arbeidsmarktactoren om tot een betere samenwerking en afstemming te komen. Cruciaal voor de leerlingenbegeleiding is het domein leren en studeren. Heel wat jongeren kampen met leerproblemen of hebben specifieke onderwijsbehoeften. Via de inzet van een tijdige diagnose en gerichte ondersteuning van leerlingen, ouders en leerkrachten zorgen de CLB's er mee voor dat de onderwijsleersituatie van het kind of de jongere gevrijwaard blijven. Het laatste domein is dat van het psychosociaal functioneren. Ook al hanteren de CLB's een holistisch mensbeeld en zijn de verschillende domeinen onlosmakelijk met elkaar verbonden, kunnen we stellen dat het domein psychosociaal functioneren het meeste overlap heeft met de integrale jeugdhulpverlening.

De cijfers in dit jaarverslag focussen in de eerste plaats op de rol die de CLB's opnemen binnen de integrale jeugdhulp.

De CLB staan ook aan de vooravond van een **nieuw decreet op de leerlingenbegeleiding**. Dit moet niet alleen duidelijkheid brengen over de opdracht van de CLB, maar ook over de draaischijffunctie van de CLB tussen de onderwijs- en de welzijns- en gezondheidssector. De CLB werken daarbij niet geïsoleerd. Zij kunnen hun opdrachten naar leerlingen enkel kwaliteitsvol realiseren wanneer ze verder kunnen bouwen op de fundamenten van een sterke schoolinterne werking en op een sterk netwerk van partners in het bredere maatschappelijke veld.

Sinds 2011 werken alle CLB met hetzelfde **elektronische leerlingendossier, LARS**. Dit geeft alle relevante gegevens m.b.t. de CLB-begeleiding van een leerling.

Opmerking bij de cijfers van de CLB in het jaarverslag:

- De cijfers geven het aantal 'unieke leerlingen' weer. Dit betekent dat een leerling die twee keer een beroep doet op eenzelfde actie of onderwerp, slechts één keer in de statistieken is opgenomen;
- De cijfers hebben betrekking op het schooljaar 2015-2016. Het betreft dynamische cijfers, waardoor deze evolueren doorheen het jaar;
- Interesse voor het volledige cijferrapport van de CLB-sector? Neem een kijkje naar:
 - o het [sectorale jaarverslag van de CLB](#);
 - o de [samenvattende publicatie](#).

Tabel: Aantal unieke leerlingen medisch en vraaggestuurd, per leeftijd en per provincie (teleenheid: unieke leerlingen)

	Antwerpen	Limburg	Oost-Vlaanderen	Vlaams Brabant & Brussel	West-Vlaanderen	Totaal	% Stud tov populatie
Vraaggestuurd	88.760	41.297	78.184	52.176	66.215	325.755	27,0%
0-5 jaar	15.110	6.714	12.260	9.626	10.492	54.127	4,5%
6-11 jaar	40.507	16.934	31.065	24.870	26.867	140.018	11,6%
12-17 jaar	31.883	16.481	33.338	17.281	28.031	126.492	10,5%
18-21 jaar	5.157	2.998	4.898	2.591	3.722	19.336	1,6%
+21 jaar	175	119	117	110	96	616	
Medisch	147.836	66.513	118.486	100.055	87.529	520.263	43,0%
0-5 jaar	43.518	18.663	33.990	29.482	24.569	150.188	12,5%
6-11 jaar	63.842	28.448	51.168	44.038	37.670	225.118	19,0%
12-17 jaar	40.599	19.606	33.481	26.810	25.722	146.154	12,0%
18-21 jaar	524	242	287	216	256	1.524	0,1%
+21 jaar	41	23	14	6	11	95	
Eindtotaal	195.321	88.578	162.559	127.625	124.155	697.101	58,8%

(Bron: LARS)

**Door het werken met unieke aantallen per categorie, is het totaal niet gelijk aan de som van de aparte categorieën en zijn de percentages opgeteld niet 100%.*

In het schooljaar 2015-2016 doen 697.101 unieke leerlingen voor 1 of meerdere activiteiten 1 of meerdere keren beroep op het CLB. Hierbij wordt een onderscheid gemaakt tussen de vraaggestuurde werking en medische interventies.

medische interventies: de gezondheid van de leerling wordt op systematische momenten opgevolgd.

In totaal komen 520.263 leerlingen langs bij het CLB in het kader van een medisch consult.

- **vraaggestuurde werking:** een leerling, zijn ouders of de school neemt contact op met het CLB i.v.m. een zorgvraag over het schools functioneren van een leerling. De vraaggestuurde werking bestaat uit een logische aaneenschakeling van 'kernactiviteiten' (onthaal, vraagverheldering, samenwerken met het netwerk ...) die decretaal bepaald zijn.

In het schooljaar 2015-2016 gaat het over 325.755 unieke leerlingen.

De vraaggestuurde werking

Zowel leerlingen en ouders als schoolpersoneel kunnen een beroep doen op het vraaggestuurde aanbod van de CLB. Het vrijwaren of versterken van het leerproces of de onderwijsloopbaan vormt steeds het uitgangspunt. Er zijn vier begeleidingsdomeinen:

- **leren en studeren:** heel wat jongeren kampen met leermoeilijkheden. Door een tijdige diagnose en gerichte ondersteuning van leerlingen, ouders en leerkrachten zorgen de CLB er mee voor dat de onderwijsleersituatie van het kind of de jongere gevrijwaard blijft.

*Problemen met lezen, schrijven of leren of bv. het maken van huiswerk.
Schooljaar 2015-2016: > 13%.*

Onderwijsloopbaanbegeleiding: het CLB ondersteunt leerlingen en hun ouders in de zoektocht het meest gepaste studieaanbod. Dit omvat eveneens de opvolging van de leerplicht, het studie aanbod binnen het buitengewoon onderwijs, het informeren over alternatieve vormen van onderwijs (bijvoorbeeld time-out project of persoonlijk ontwikkelingstraject), de overstap naar het hoger onderwijs en/of de arbeidsmarkt.

*Vragen bij studiekeuze, studierichting, toeleiding naar inclusief onderwijs, buitengewoon onderwijs ...
Schooljaar 2015-2016: > 12%.*

- **psychosociaal functioneren:** Dit domein heeft betrekking op het welbevinden van de leerling. Daarbij wordt gefocust op de psychische en socio-emotionele ontwikkeling van de leerling in relatie tot zijn onderwijs-, gezins- en maatschappelijke context.

Stress, faalangst, pestproblemen, gewelddadig gedrag, problemen thuis Schooljaar 2015-2016: > 9%.

- **preventieve gezondheidszorg:** Het CLB onthaalt ten slotte ook heel wat vragen m.b.t. preventieve gezondheidszorg. Het verplichte aanbod van medische consulten en de vaccinaties zijn niet in deze cijfers vervat.

*groeistoornissen, druggebruik, overgewicht, anticonceptie en seksualiteit ...
Schooljaar 2015-2016: > 5%.*

Brede instap

In het kader van integrale jeugdhulp nemen de CLB een belangrijke opdracht op binnen de **brede instap**. In CLB-terminologie sluit dit aan bij de in de regelgeving bepaalde kernactiviteit 'onthaal en vraagverheldering'.

De kernactiviteit 'onthaal' omschrijft het breed onthaal en vraagverheldering voor kinderen en jongeren, hun ouders, opvoedingsverantwoordelijken en school.

**Tabel: Aantal unieke leerlingen met de functie onthaal
(teenheid: unieke leerlingen)**

	Antwerpen	Limburg	Oost-Vlaanderen	Vlaams Brabant & Brussel	West-Vlaanderen	Totaal	% Stud tov populatie
0-5 jaar	13.179	5.599	10.496	8.364	9.268	46.860	3,8%
6-11 jaar	32.364	12.670	24.772	19.565	22.128	111.365	9,2%
12-17 jaar	26.998	12.784	29.882	14.369	25.016	108.689	9,0%
18-21 jaar	4.516	2.640	4.371	2.284	3.281	17.078	1,4%
+21 jaar	360	208	233	215	198	1.212	0,1%
Volledig totaal	75.908	33.234	68.343	44.026	58.513	278.960	23,1%
Totaal zonder groep 21+	75.774	33.144	68.255	43.935	58.436	278.960	

(Bron: LARS)

**Door het werken met unieke aantallen per categorie, is het totaal niet gelijk aan de som van de aparte categorieën en zijn de percentages opgeteld niet 100%.*

Het CLB ontvangt niet enkel vragen op de klassieke manier (nl. face to face). Sinds 1 februari 2016 is er **CLBch@t**, waarbij kinderen, jongeren, ouders en schoolpersoneel op een laagdrempelige – en indien gewenst anonieme - manier terecht kunnen bij het CLB.

In de eerste 5 maanden voert CLBch@t 1.850 gesprekken. Dat maakt CLBch@t – na Onderwijskiezer.be – het tweede online platform van de sector. Beide Vlaamsbrede initiatieven worden door jongeren duidelijk gewaardeerd. Het succesvol verkennen van nieuwe kanalen om jongeren te ondersteunen, geeft ook CLB-medewerkers energie en goesting om innovatief verder aan de slag te gaan.

**Tabel: Aantal aangenomen chatgesprekken per leeftijd
(teleenheid: aangenomen chatgesprekken)**

Leeftijd	aantal
<12	143
12-17 jaar	813
18-20 jaar	81
>20	61
Onbekend	752
Totaal	1850

(Bron: CLBch@t)

Kortdurende begeleiding

Voor heel wat leerlingen onderneemt het CLB zelf actie om te voorkomen dat zwaardere hulp nodig wordt. Onderstaande tabel geeft weer hoeveel leerlingen in de loop van het schooljaar een beroep doen op de kernactiviteit 'kortdurende begeleiding' van het CLB.

**Rapport: Aantal unieke leerlingen in kortdurende begeleiding
(teleenheid: unieke leerlingen)**

	Antwerpen	Limburg	Oost- Vlaanderen	Vlaams Brabant & Brussel	West- Vlaanderen	Totaal
0-5 jaar	1.254	476	683	539	540	3.491
6-11 jaar	4.920	1.986	2.692	2.500	2.176	14.260
12-17 jaar	6.438	3.382	5.630	3.565	4.227	23.166
18-21 jaar	988	582	788	552	556	3.461
+21 jaar	22	25	10	36	8	101
Volledig totaal	13.344	6.311	9.623	7.066	7.364	43.611
Totaal zonder groep 21+	13.325	6.288	9.613	7.032	7.357	43.518

(Bron: LARS)*

** Door het werken met unieke aantallen per categorie, is het totaal niet gelijk aan de som van de aparte categorieën en zijn de percentages opgeteld niet 100%.*

Wat houdt kortdurende begeleiding in:

- het bieden van professionele, multidisciplinaire ondersteuning; om samen met de jongere te zoeken naar antwoorden en oplossingen voor de hulpvraag;
- er is rechtstreeks contact met de actor (face to face, e-mail, telefoon ...) of groep van actoren (vb. ADHD-groepjes, sociale vaardigheidstraining ...);
- bestaat uit een aanbod van twee tot acht sessies.

Het doel van een kortdurende begeleiding is het bieden van een antwoord door het CLB op de zorgvraag van de leerling. Het CLB is dan van oordeel dat de leerling met een kortdurende begeleiding verder kan geholpen worden met de zorgvraag.

Indien het CLB van oordeel is dat een kortdurende begeleiding niet volstaat, zal het altijd beroep doen op de draaischijffunctie zodat de leerling naar meer gepaste hulp kan worden toegeleid.

Het CLB verstrekt zelf geen therapie. Ook voor het bieden van overbruggingshulp, in afwachting van de opname in een meer gespecialiseerde dienst, is de kortdurende begeleiding niet geschikt.

Samenwerking met het netwerk

Het CLB werkt waar nodig samen met netwerkpartners zodat de leerling wordt doorverwezen naar de meest gepaste hulpverlening. Het aantal samenwerkingen met het netwerk stijgt duidelijk. Een groot deel van de doorverwijzingen gebeurt binnen het toepassingsgebied van de integrale jeugdhulp. Dat bevestigt de belangrijke rol die de CLB opnemen bij de toeleiding naar probleemgebonden hulpverlening en het zorgaanbod.

Tabel: Aantal unieke leerlingen per domein en samenwerken met het netwerk (teleenheid: unieke leerlingen)

Domein/onderwerp	Aantal leerlingen 2014-2015	Aantal leerlingen 2015-2016
Leren en studeren	19.115	19.661
Onderwijsloopbaan	17.543	18.699
Psychosociaal functioneren	21.235	23.700

(bron: LARS)

De meeste samenwerkingen vinden plaats binnen het domein **psychosociaal functioneren**. Dit wordt in de eerste plaats ingezet voor het onderwerp 'problemen thuis', gevolgd door 'sociale ontwikkeling'.

Een voorbeeld van sociale ontwikkeling is de diagnose van ASS (autismespectrumstoornis), die niet door het CLB kan gesteld worden, maar waarvoor het CLB steeds zal doorverwijzen naar een kinderpsychiatrische dienst.

Ook binnen de domeinen **leren en studeren** en **onderwijsloopbaan** vindt heel wat samenwerking met het netwerk plaats.

Voorbeelden zijn taal-, spraak- en algemene ontwikkeling (domein leren en studeren), of de samenwerking met netwerken leerrecht (domein onderwijsloopbaan).

Naar analogie met voorgaande jaren is er ook dit schooljaar een stijging van het aantal leerlingen voor wie het CLB samenwerkt met het netwerk.

Typerend voor de CLB is dat zij niet enkel samenwerken met actoren binnen onderwijs, maar ook daarbuiten:

- Binnen onderwijs gaat het dan in de eerste plaats over de school en de interne leerlingenbegeleiding, naast o.a. de Pedagogische Begeleidingsdienst (PBD)
- Daarnaast gaat het dan vaak over een welzijnspartner, bv. een Centrum voor Geestelijke Gezondheidszorg (CGG) of een revalidatiecentrum;
- Tot slot wordt samengewerkt met domeinoverstijgende actoren, zoals het Kinderrechtencommissariaat of de VDAB. Dit gezien het brede toepassingsgebied van de draaischijffunctie en de cruciale positie van de CLB (op het kruispunt tussen onderwijs en welzijn).

Een groot deel van de doorverwijzingen gebeurt binnen het toepassingsgebied van de integrale jeugdhulp.

Centra algemeen welzijnswerk

Het centrum voor algemeen welzijnswerk (CAW) helpt mensen met al hun vragen en problemen rond welzijn. Je kan er terecht met elke vraag:

- een moeilijke relatie;
- persoonlijke problemen;
- financiële, administratieve, juridische of materiële problemen;
- problemen in je gezin, familie of buurt;
- ...

Het CAW biedt ook hulp aan slachtoffers van geweld en misbruik, aan mensen die betrokken zijn bij verkeersongevallen en misdrijven, en aan (ex-)gedetineerden en hun naasten.

Het CAW is er ook voor jongeren. Zij kunnen met al hun vragen en problemen onder meer terecht in het **Jongerenadviescentrum JAC**, een aanbod van het CAW specifiek voor jongeren. Net zoals in het CAW gaan hulpverleners daar concreet aan de slag met de jongere. Het JAC wil jongeren die het moeilijk hebben:

- de steun geven om zelf (terug) verder te kunnen;
- rust bieden wanneer ze dat kwijt zijn;
- hun mogelijkheden versterken;
- informeren over hun rechten en hen bijstaan in het benutten ervan.

De CAW werken steeds vanuit een integrale benadering van de problematiek en sterk contextgericht. Ze beogen de draagkracht, de autonomie en de zelfstandigheid van de jongere te vergroten. Hiervoor ondersteunen ze de aanwezige krachten van de jongere en zijn leefomgeving op een actieve wijze.

Binnen integrale jeugdhulp vervult het CAW de **rol van brede instap**. Vanuit hun decretale opdracht van laagdrempelig en breed onthaal voor alle kinderen en jongeren kunnen zij en hun ouders terecht bij een CAW voor eender welke welzijnsvraag.

De cijfers in het jaarverslag jeugdhulp komen uit het **elektronisch cliëntdossier** en de daaraan gekoppelde registratie die sectoraal gebundeld wordt. Ze hebben betrekking op het aantal kinderen en jongeren in het onthaal van de CAW. Eén minderjarige kan in principe meerdere keren geteld zijn als hij in verschillende onthaalcases of cliëntdossiers betrokken is.

De cijfergegevens geven een beeld van alle jongeren tot en met 25 jaar die in 2016 door de CAW zijn geholpen.

Onthaal als proces van vraagverheldering

Samen met de jongere worden de hulpvraag ontrafeld en de problemen geïnventariseerd en systematisch in kaart gebracht. Dat geeft inzicht in de aard van de problemen en staat toe alle mogelijke oplossingen te verkennen. Die vraagverheldering is een antwoord op de hulpvraag of een stap naar directe hulp of begeleiding. Directe hulp wordt veelal binnen het onthaal van het CAW zelf gegeven, waardoor geen doorverwijzing volgt.

In 2016 helpen de CAW 26.949 kinderen en jongeren tot 26 jaar:

- het merendeel van de jongeren (68%) is tussen de 18 en 25 jaar;
- 5% is jonger dan 12 jaar;

- 27% is tussen 12 en 17 jaar.

Er is sprake van een stijging met 14% in vergelijking met 2015. De stijging is het sterkst in de provincies Antwerpen (+25%) en Vlaams-Brabant-Brussel (+23%).

Vooraf de groep jongvolwassenen (18-25 jaar) groeit bij het onthaal van het CAW (+19%). Naast een toenemend beroep van mensen op het eerstelijns welzijnswerk, valt deze stijging mee te verklaren door de ingebruikname in 2016 van het elektronisch hulpverleningsdossier (We-Dossier) binnen het justitieel welzijnswerk en een veralgemeende invoering hiervan bij alle diensten van de CAW.

Tabel: Aantal kinderen en jongeren CAW op onthaal, per provincie en per leeftijdscategorie (teleenheid: kinderen en jongeren)

leeftijd	Antwerpen	Limburg	Oost-Vlaanderen	Vlaams-Brabant-Brussel	West-Vlaanderen	Tot.	%
0-5 jaar	122	131	52	101	138	544	2,0%
6-11 jaar	107	176	118	128	166	695	2,6%
0-11 (niet verder in detail bekend)	41	6	10	7	26	90	0,3%
12-17 jaar	1.946	773	1.544	1.490	1.450	7.203	26,7%
18-21 jaar	2.101	722	1.763	1.317	1.341	7.244	26,9%
22-25 jaar	2.494	1.004	2.120	1.515	1.627	8.760	32,5%
18-25 (niet verder in detail bekend)	756	230	651	410	366	2.413	9,0%
Totaal	7.567	3.042	6.258	4.968	5.114	26.949	100,0%

(Bron: CAW – We-Dossier 2016)

Online contacten

Vele hulpvragen worden via e-mail gesteld. Het gaat hier vooral over de ‘mail een hulpverlener’- **webformulieren** die via de algemene websites (www.jac.be en www.caw.be) of de regionale websites (bv. www.jaccawlimburg.be, www.cawantwerpen.be ...) – 24 sites in totaal - binnen komen. Ook wanneer de chat offline is, wordt de bezoeker doorverbonden naar het mailformulier voor een hulpvraag.

Voor de cijferanalyse van de e-mails op de JAC-sites wordt een opdeling gemaakt in gedetailleerde leeftijdscategorieën. Dat geldt niet voor de CAW-sites. Daarom kan voor de CAW-sites enkel de categorieën ‘25 of jonger’ en ‘ouder dan 25’ worden meegegeven. Het aanduiden van de leeftijd is bovendien geen verplicht veld bij de webformulieren, waardoor de leeftijd niet altijd gekend is.

Zowel bij de cijfers voor de JAC- als de CAW-sites wordt een veld ‘ouder dan 25’ meegegeven. Dit geeft een beeld van het totaal aantal e-mailvragen via de website en het aandeel jongeren ten opzichte van het totaal.

De cijfers zijn een puur kwantitatieve analyse van de inzendingen van het webformulier. Sommige mensen sturen eenzelfde webformulier meerdere keren, waardoor dubbeltellingen mogelijk zijn.

In vergelijking met 2015 daalt het aantal e-mails via de website van JAC (-3%) en stijgt het aantal via de website van CAW (+10%).

Tabel: Aantal webformulieren 'mail een hulpverlener' via de websites van CAW en JAC (teleenheid: webformulieren)

Mails via website JAC		Mails via website CAW	
0-11 jaar	34	0-25 jaar	911
12-17 jaar	990		
18-20 jaar	604		
21-25 jaar	367		
ouder dan 25 jaar	113	ouder dan 25 jaar	2.956
onbekend	288	onbekend	655
Totaal	2.396	Totaal	4.522

(Bron: CAW 2016)

Daarnaast zijn er ook heel wat **chatgesprekken**. In totaal zijn er 6.617 gesprekken gevoerd met kinderen en jongeren tussen 0 en 25 jaar oud:

- 4.426 via JAC-online;
- 879 via CAW-online;
- 218 chatgesprekken op afspraak;
- Van 1.094 gesprekken is de leeftijd van de cliënt onbekend. Aangezien het merendeel van deze gesprekken via de chatroom van het JAC verloopt, zijn dit waarschijnlijk ook jongeren jonger dan 25 jaar. (*)

Een vergelijking met 2015 is hier niet mogelijk omdat toen geen volledige cijfers beschikbaar waren.

Tabel: Aantal hulpverlenende chatgesprekken met jongeren via de websites www.jac.be en www.caw.be (teleenheid: chatgesprekken)

leeftijd	JAC	CAW	Op afspraak
0-11 jaar	91	7	0
12-17 jaar	2.565	137	106
18-20 jaar	977	214	32
21-25 jaar	793	521	80
ouder dan 25 jaar	61	1.501	18
onbekend (*)	841	253	
Totaal	5.328	2.633	236

(Bron: CAW 2016)

Doorverwijzingen

Er zijn tal van (categorieën van) organisaties die kinderen en jongeren doorverwijzen naar het CAW (inclusief interne doorverwijzingen). Ongeveer 50% zijn interne doorverwijzingen, waarbij 495 minderjarigen doorverwezen zijn vanuit een ander CAW:

- jongeren tot en met 25 jaar worden het vaakst verwezen vanuit niet-professionele instanties (15%), bv. zelfhulpgroepen, jeugdadviseurs, vrijwilligerswerk, vrienden ... ;
- er wordt vaak doorverwezen vanuit OCMW (8%), onderwijs (5%), politionele diensten (6%) en justitie (3%);
- Jongerenwelzijn, geestelijke gezondheidszorg en de huisarts nemen telkens 1 à 2 % van de doorverwijzingen voor hun rekening;
- de doorverwijzing vanuit de ruimere samenlevingsactoren - zoals jeugdwerk, samenlevingsopbouw, minderhedensector, werk- en huisvestingsactoren - is gering maar in zijn totaliteit zeker niet te onderschatten (6%).

Tabel: Doorverwijzingen naar het CAW - aantal kinderen en jongeren per organisatie die doorverwijst naar het CAW, per provincie (teleenheid: kinderen en jongeren – doorverwezen door)

	Antwerpen	Limburg	Oost-Vlaanderen	Vlaams-Brabant-Brussel	West-Vlaanderen	Tot.	%
CAW	2.286	2.191	2.462	1.908	2.129	10.976	49,35%
CGG	55	26	37	38	24	180	0,81%
CLB	115	25	88	124	88	440	1,98%
JWZ	118	27	100	79	80	404	1,82%
K&G	18	7	15	14	31	85	0,38%
VAPH	21	9	28	19	23	100	0,45%
OCJ	14	4	9	2	11	40	0,18%
VK	3	2	2	4	4	15	0,07%
SDJ	12	1	7	8	11	39	0,18%
Politie	244	122	394	229	278	1.267	5,70%
Parket	1	0	1	3	1	6	0,03%
School	175	44	114	149	247	729	3,28%
Gezondheidszorg	32	10	44	48	16	150	0,67%
Psycholoog/psychiater	21	6	20	15	20	82	0,37%
Huisarts	86	25	50	46	47	254	1,14%
OCMW	440	402	333	252	355	1.782	8,01%
Cliënt(context)	67	11	165	69	83	395	1,78%
Niet-professioneel	1.068	167	819	606	647	3.307	14,87%
Justitie	76	169	130	95	99	569	2,56%
Andere	327	205	261	319	309	1.421	6,39%
TOTAAL	5.179	3.453	5.079	4.027	4.503	22.241	100,00%

(Bron: CAW – We-Dossier 2016)

Kinderen en jongeren die omwille van hun specifieke vragen of problematiek niet (volledig) kunnen geholpen worden binnen het CAW, worden doorverwezen naar de juiste hulpverleningsinstantie. Zo kan iemand worden doorverwezen naar de geestelijke gezondheidszorg en toch ook nog verder geholpen worden binnen het CAW (in het kader van directe hulp of opvang). De meeste doorverwijzingen gebeuren naar de geestelijke gezondheidszorg (15%) en het OCMW (17%).

Uiteraard worden niet alle jongeren doorverwezen naar andere organisaties. Ze kunnen ook geholpen zijn binnen het onthaal van het CAW of doorverwezen worden naar verdere begeleiding binnen het CAW (zie interne doorverwijzing bij bovenstaande tabel).

Jongeren worden ook doorverwezen naar een ander CAW als dit om praktische redenen gemakkelijker bereikbaar en toegankelijker is. Dat kan te maken hebben met de nabijheid of omgekeerd met het bewust kiezen voor afstand omwille van privacy.

Tabel: Doorverwijzingen door het CAW - aantal kinderen en jongeren per organisatie waarnaar het CAW doorverwijst, per provincie (teleenheid: kinderen en jongeren – doorverwezen naar)

	Antwerpen	Limburg	Oost-Vlaanderen	Vlaams-Brabant-Brussel	West-Vlaanderen	Tot.	%
CAW	105	32	56	88	61	343	7,17%
CGG	96	39	93	69	81	378	7,90%
CLB	35	7	43	29	25	139	2,90%
JWZ	40	6	31	18	23	118	2,47%
K&G	9	8	11	9	6	43	0,90%
VAPH	22	4	22	9	19	76	1,59%
OCJ	9	4	7	6	6	32	0,67%
VK	3	0	2	6	0	11	0,23%
SDJ	8	1	6	4	3	22	0,46%
Politie	26	8	25	9	8	76	1,59%
Parket	1	1	0	2	0	4	0,08%
School	38	5	22	21	15	101	2,11%
Gezondheidszorg	18	10	42	20	13	103	2,15%
Psycholoog/psychiater	62	24	106	68	56	316	6,60%
Huisarts	29	18	34	30	24	135	2,82%
OCMW	257	84	191	135	169	836	17,47%
Niet-professioneel	42	7	64	8	20	141	2,95%
Justitie	74	43	69	37	56	279	5,83%
Andere	406	122	505	327	274	1.633	34,12%
TOTAAL	1.280	423	1.329	895	859	4.786	100,00%

(Bron: CAW – We-Dossier 2016)

Afsluiten onthaal

- Bij 9.619 (36%) kinderen en jongeren wordt de hulpverlening op onthaal afgerond zonder nood aan verdere begeleiding.
- Bij 5.012 (19%) wordt de hulpverlening op onthaal afgerond maar worden de jongeren wel doorverwezen voor verdere begeleiding: 3.907 (15%) worden intern doorverwezen binnen het CAW, 1.105 (4%) worden extern doorverwezen.
- Bij 2.819 is de onthaalhulpverlening afgebroken: meestal (6%) door de jongere of omwille van zijn beschikbaarheid (4%, bv. wanneer de begeleiding stopt omwille van opname of detentie).
- De missings (35%) zijn zowel de openstaande onthalen als de onthaalcasussen waarbij de hulpverlener de manier van afsluiten is vergeten registreren. Bij een openstaand onthaal was er nog een onthaalcontact minder dan 3 maanden geleden. Een onthaalcase kan maximaal 3 maanden blijven openstaan zonder hulpverlenend contact. Indien er geen hulpverlenende contacten zijn geregistreerd de voorbije 3 maanden, wordt de onthaalcase afgesloten.

De tabel 'doorverwijzingen naar het CAW' staat los van deze tabel, want bevat zowel doorverwijzingen van kinderen en jongeren bij wie het onthaal afgerond, afgebroken of onbekend (missing) is.

**Tabel: Manier van afsluiten onthaal
(teleenheid: kinderen en jongeren)**

Manier van afsluiten onthaal	Aantal	%
Afgerond (hulpverlener en cliënt zijn akkoord)	9.619	35,7%
Afgerond met interne doorverwijzing voor begeleiding	3.907	14,5%
Afgerond met externe doorverwijzing voor begeleiding	1.105	4,1%
Vraag en aanbod niet compatibel	2	0,0%
Afgebroken door cliënt	1.622	6,0%
Afgebroken door dienst	148	0,5%
Afgebroken vanwege beschikbaarheid cliënt	1.049	3,9%
Missing / niet ingevuld	9.497	35,2%
Totaal	26.949	100,0%

(Bron: CAW – We-Dossier 2016)

Kind en Gezin

Preventieve gezinsondersteuning

Kind en Gezin informeert en ondersteunt gezinnen op vlak van gezondheid, voeding, verzorging, veiligheid, ontwikkeling en opvoeding van kinderen. De dienstverlening is een recht voor elk kind tot 3 jaar, gebeurt op vrijwillige basis en is gratis.

Er bestaat een grote diversiteit aan gezinnen. Daarom houdt Kind en Gezin zoveel mogelijk rekening met hun noden en verwachtingen:

- De medische preventie ligt voor elk kind vast via consulten: deze zijn zo gepland dat ze aansluiten bij belangrijke veranderingen in de ontwikkeling van het kind en/of bij de aangewezen leeftijden voor vaccinaties;
- De overige dienstverlening gebeurt meer op maat: ouders kunnen aansluiten bij een waaier van activiteiten. Sommige ouders verkiezen een extra huisbezoek of een inloopmoment, andere ouders willen contact via sociale media, en nog anderen houden ervan om in groep samen te komen rond een thema;
- Om nog beter aan te sluiten op de noden worden, in samenspraak met de ouders, lokale activiteiten uitgewerkt. Ouders zijn vrij om hieraan deel te nemen.

Kind en Gezin werkt - samen met heel wat andere organisaties - een aanbod uit voor ouders met jonge kinderen, bijvoorbeeld via de **Huizen van Het Kind**.

Binnen integrale jeugdhulp nemen de regioteams van Kind en Gezin de **functie van brede instap** op (met focus op 0-3 jarigen). Ouders kunnen contact opnemen bij vragen of behoefte aan ondersteuning. Het regioteam maakt hiervoor graag tijd vrij en verwijst indien nodig door naar gespecialiseerde diensten, zowel binnen als buiten de jeugdhulp.

De preventieve zorg verwijst door naar voorzieningen binnen de integrale jeugdhulp en naar een breed spectrum van zorgverleners en diensten, bv. de behandelende arts, opvoedingswinkel, initiatieven rond ontmoeting, OCMW, sociale organisaties, kinderopvangvoorzieningen, diensten voor gezinszorg ...

De cijfers van de regioteamleden van Kind en Gezin zijn afkomstig uit Mirage, hun dossier- en registratiesysteem.

In totaal is bij 187.617 unieke kinderen gebruik gemaakt van de dienstverlening van Kind en Gezin in 2016. Het betreft alle kinderen voor wie minstens één fysiek contact is geregistreerd van het type huisbezoek, consult, gehoortest en opvoedingsondersteuning. Contacten met zwangere vrouwen zijn niet meegeteld.

Het aantal bereikte kinderen ligt in de lijn van 2015 (186.771 kindcontacten).

Tabel: Aantal kinderen met minstens één fysiek contact in preventieve gezinsondersteuning K&G, per provincie (teleenheid: unieke kinderen)

Provincie	Aantal cliënten	%
Antwerpen	56.582	29,9%
Limburg	24.461	12,9%
Oost-Vlaanderen	42.964	22,7%
Vlaams-Brabant-Brussel	35.215	18,6%
West-Vlaanderen	30.188	15,9%
Totaal	187.617	

(Bron: Mirage)

** Door het werken met unieke aantallen per categorie, is het totaal niet gelijk aan de som van de aparte categorieën en zijn de percentages opgeteld niet 100%.*

Vanuit de preventieve gezinsondersteuning van Kind en Gezin vinden **doorverwijzingen** plaats naar probleemgebonden rechtstreeks toegankelijke jeugdhulp binnen de integrale jeugdhulp. De registratie maakt geen onderscheid tussen gerealiseerde en niet-gerealiseerde verwijzingen.

Eenzelfde kind kan verschillende keren doorverwezen zijn, of doorverwezen zijn naar verschillende voorzieningen. Het gaat hier dus niet over het aantal verschillende kinderen dat wordt doorverwezen, wel over het aantal doorverwijzingen.

In 2016 is in totaal 403 keer doorverwezen naar een partner van integrale jeugdhulp, vooral naar rechtstreeks toegankelijke jeugdhulp (RTJ):

- Kind en Gezin (148 doorverwijzingen, 36,7%);
- CAW (118 doorverwijzingen, 29,3%);
- CGG (61 doorverwijzingen, 15,1%).

In vergelijking met 2015 – met 318 doorverwijzingen bij de 0- tot 3-jarigen - is dit een stijging met 27%.

Een aantal **belangrijke opmerkingen** hierbij:

- De sector Kind en Gezin omvat de verwijzingen naar de centra voor kinderzorg en gezinsondersteuning (CKG) en naar de reguliere werking van de vertrouwenscentra kindermishandeling (VK). Dat laatste zijn enkel de meldingen met actieve tussenkomst. (Anonieme) advies- en/of coaching-vragen worden niet meegerekend. Verwijzingen naar de inloopteams van Kind en Gezin worden evenmin meegeteld.
- De registraties voor de sectoren CLB (centra voor leerlingenbegeleiding) en CAW (centra algemeen welzijnswerk) maken geen onderscheid in typemodules brede instap en vervolghulp RTJ. De cijfers omvatten dus alle verwijzingen naar beide sectoren.

- De registraties voor de sectoren CAW, CLB, CGG (centra voor geestelijke gezondheid) en VAPH (Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap) maken geen onderscheid tussen verwijzingen naar jeugdhulp of ander (regulier) aanbod. De cijfers omvatten dus alle verwijzingen naar de voornoemde sectoren, ook wanneer het een doorverwijzing is van de ouder (en niet het kind).
- De verwijzingen worden geteld in de provincie waar het kind zijn domicilieadres heeft (op 31 december 2015). Dat is niet noodzakelijk de provincie van waaruit doorverwezen is.

Er zijn ook een paar **kanttekeningen** bij de wijze waarop doorverwijzingen worden geregistreerd:

- Soms zijn regioteams betrokken bij de zorgcoördinatie die aanstuurt op doorverwijzing, maar zijn ze niet de doorverwijzer zelf – dit zit dan niet in bovenstaande cijfers vevat.
- Het registreren van verwijzingen in Mirage was tot eind 2015 erg omslachtig. Kind en Gezin heeft in het laatste kwartaal van 2015 een nieuwe verwijsmodule in gebruik genomen waardoor de kwaliteit van de cijfers reeds beter zou moeten zijn. Dit is echter een proces, er blijft mogelijk sprake van onder-registratie, het aantal verwijzingen naar vervolghulp RTJ kan in de praktijk hoger liggen.
- Kind en Gezin maakt verder werk van een inhoudelijke analyse van de verwijzingen naar RTJ, onder meer om provinciale verschillen te kunnen verklaren en drempels tot (registratie van) doorverwijzing in kaart te brengen.

Tabel: Aantal verwijzingen vanuit preventieve gezinsondersteuning K&G naar vervolghulp RTJ, per provincie (teenheid: verwijzingen)

	Antwerpen	Limburg	Oost-Vlaanderen	Vlaams-Brabant-Brussel	West-Vlaanderen	Totaal	%
K&G	45	37	37	10	19	148	36,7%
CAW	44	24	23	7	20	118	29,3%
CLB	4	4	11	4	3	26	6,5%
CGG	20	28	8	2	3	61	15,1%
VAPH	5	5	10	1	1	22	5,5%
JWZ	11	3	11	0	3	28	6,9%
Totaal	129	101	100	24	49	403	
%	32,0%	25,1%	24,8%	6,0%	12,2%		

(Bron: Mirage)

Inloopteams

De inloopteams zijn gevestigd in 15 kansarme buurten in Vlaanderen en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, en werken buurtgericht. Ze vervullen opdrachten ten aanzien van (aanstaande) gezinnen met jonge kinderen in een maatschappelijk kwetsbare positie.

Inloopteams ondersteunen gezinnen bij het opnemen van hun ouderschap. Ze doen dit door tijd en ruimte te maken voor positieve ouder-kind interacties:

- **Rechtstreeks:** door samenspel voor ouders en kinderen, uitwisseling rond opvoeding en ouderschap, informatiesessies rond voeding, slapen, opvoeding ..., warme toeleiding naar reeds bestaande activiteiten van partners ...;
- **Onrechtstreeks:** door hulp te bieden bij administratieve zaken, het versterken van vaardigheden van mensen (bv. oefenen van de Nederlandse taal), (warme) doorverwijzing naar en/of afstemming met partners die instaan voor werk, huisvesting, onderwijs ...

Binnen integrale jeugdhulp nemen de inloopteams - vanuit hun laagdrempelige functie en hun bereik van een kwetsbare groep van gezinnen - de **functie van brede instap** op.

Onderstaande cijfers zijn aangeleverd door de inloopteams zelf, die de data in hun registratiesysteem in eigen beheer hebben.

Voor de interpretatie van de cijfers is het belangrijk te weten dat de 15 inloopteams:

- werken in bepaalde kansarme buurten in Vlaanderen en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, en dus niet heel Vlaanderen dekken;
- een groot aantal anonieme contacten hebben (meer dan 1.000 anonieme contacten voor alle inloopteams samen) die niet in onderstaande gegevens vervat zijn omdat niet geweten is over hoeveel 'unieke' gezinnen het gaat;
- niet op kindniveau maar wel op gezinsniveau registreren.

Onderstaande tabel toont het aantal unieke contacten in 2016.

In 2016 bereiken de 15 inloopteams in Vlaanderen en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest 6.175 verschillende gezinnen in een maatschappelijk kwetsbare positie. In vergelijking met 2015 is dit een behoorlijke stijging met 777 gezinnen of 14%. Daarnaast realiseren de inloopteams vanuit hun laagdrempelige werking heel wat anonieme contacten, waarvan niet geweten is over hoeveel verschillende gezinnen het gaat.

Tabel: Aantal unieke gezinnen met minstens één contactmoment (teleenheid: unieke gezinnen)

	Aantal cliënten	
Antwerpen (4 inloopteams)	1800	29,1%
Limburg (1 inloopteam)	227	3,7%
Oost-Vlaanderen (5 inloopteams)	2070	33,5%
Vlaams-Brabant - Brussel (3 inloopteam)	1113	18,0%
West-Vlaanderen (2 inloopteams)	965	15,6%
Totaal	6175	

(Bron: registratiesysteem inloopteams)

De volgende tabel toont het aantal doorverwijzingen vanuit de inloopteams naar rechtstreeks toegankelijke jeugdhulp (RTJ) binnen integrale jeugdhulp. Eenzelfde gezin kan meerdere keren doorverwezen zijn, of doorverwezen zijn naar verschillende voorzieningen. Het gaat hier dus niet over het aantal unieke gezinnen dat wordt doorverwezen, wel over het aantal doorverwijzingen.

Enkele belangrijke **opmerkingen** hierbij zijn:

- De sector Kind en Gezin omvat de doorverwijzingen naar de centra voor kinderzorg en gezinsondersteuning (CKG) en naar de reguliere werking van de vertrouwenscentra kindermishandeling (VK). Verwijzingen naar de preventieve zorg van Kind en Gezin zijn niet meegerekend.
- De registraties voor de sectoren CLB (centra voor leerlingenbegeleiding) en CAW (centra algemeen welzijnswerk) maken geen onderscheid tussen typemodules brede instap en vervolghulp RTJ.
- Soms zijn inloopteams betrokken bij de zorgcoördinatie die aanstuurt op doorverwijzing, maar zijn ze niet de doorverwijzer zelf – dit zit dan niet in bovenstaande cijfers vervat.

De inloopteams verzorgen ongeveer 231 doorverwijzingen naar integrale jeugdhulp. Globaal ligt dit een stuk lager in vergelijking met 2015 (340 doorverwijzingen). Dat komt vooral door een daling in het aantal verwijzingen naar Kind en Gezin; naar alle waarschijnlijkheid door een correctere registratie (waarbij de preventieve zorg van Kind en Gezin duidelijker is uitgesloten van de bevraging).

**Tabel: Aantal verwijzingen vanuit de 15 inloopteams naar RTJ
(teleenheid: verwijzingen)**

	Antwerpen	Limburg	Oost-Vlaanderen	Vlaams-Brabant-Brussel	West-Vlaanderen	Totaal	%
K&G	8	0	20	4	30	62	26,8%
CAW	28	0	10	14	32	84	36,4%
CLB	5	0	20	4	13	42	18,2%
CGG	4	0	4	8	4	20	8,7%
VAPH	2	0	0	3	0	5	2,2%
JWZ	4	0	1	4	9	18	7,8%
Totaal	51	0	55	37	88	231	
%	22,1%	0,0%	23,8%	16,0%	38,1%		

(Bron: registratiesysteem inloopteams)

Probleemgebonden hulp

Centra voor geestelijke gezondheidszorg

Onderstaande tabel toont het aantal unieke kinderen en jongeren bij de centra voor geestelijke gezondheidszorg (CGG) in 2016, per leeftijdsgroep en per regio. Elk kind of elke jongere is dus slechts één keer meegeteld. In totaal behandelen de CGG in 2016 19.887 unieke kinderen en jongeren jonger dan 25 jaar. Dat is een kleine stijging ten opzichte van 2015.

Onderstaande gegevens zijn gebaseerd op het aantal **zorgperiodes**, dat is de behandel eenheid in een CGG. Sommige kinderen en jongeren kennen per jaar meer dan 1 zorgperiode: als iemand een behandeling krijgt voor 2 verschillende problemen, of een behandeling in het begin en één later op het jaar, zijn dat 2 afzonderlijke zorgperiodes. Daarom zijn er elk jaar iets meer zorgperiodes dan unieke minderjarigen. In totaal zijn er in 2016 20.150 actieve zorgperiodes van 0- tot 25-jarigen in de CGG.

Tabel: Aantal unieke kinderen en jongeren van 0 t.e.m. 25 jaar binnen CGG (teleenheid: unieke kinderen en jongeren)

	Antwerpen	Limburg	Oost-Vlaanderen	Vlaams-Brabant - Brussel	West-Vlaanderen	Totaal	
0-5 jaar	176	49	92	100	55	472	2,4%
6-11 jaar	1.104	882	1.049	1.036	842	4.913	24,7%
12-17 jaar	1.578	1.334	1.715	1.397	1.241	7.265	36,5%
18-21 jaar	860	798	882	662	654	3.856	19,4%
22-25 jaar	936	671	675	559	540	3.381	17,0%
Totaal	4.654	3.734	4.413	3.754	3.332	19.887	100,0%
	23,4%	18,8%	22,2%	18,9%	16,8%	100,0%	

(Bron: elektronisch patiëntendossier)

Een kind of jongere komt rechtstreeks of via een professionele doorverwijzer bij een CGG. Zo zijn de CLB een belangrijke verwijzer naar de CGG voor kinderen en jongeren (tot en met 17 jaar). Vanaf 18 jaar komt de huisarts sterker in beeld als verwijzer.

'Initiatief jongere of omgeving' staat voor jongeren die rechtstreeks naar een CGG stappen, al eerder in een CGG behandeling kregen of via vrienden of familie bij het CGG terecht komen.

Diensten Kind en Gezin zijn verwijzingen vanuit consultatiebureaus, vertrouwenscentra kindermishandeling (VK) en centra voor kinderzorg en gezinsondersteuning (CKG).

Voor de sectoren CLB en CAW is er geen onderscheid tussen typemodules brede instap en vervolghulp RTJ.

De soorten verwijzers zijn iets anders gegroepeerd in vergelijking met 2015. Wel blijven de belangrijkste verwijzers dezelfde:

- gezondheidszorgdiensten;
- initiatief van de jongere of omgeving;
- CLB;
- huisarts.

Sommige kinderen of jongeren kennen per jaar meer dan 1 zorgperiode: als iemand een behandeling krijgt voor 2 verschillende problemen, of een behandeling in het begin en één later op het jaar, zijn dat 2 afzonderlijke zorgperiodes. Daarom zijn er elk jaar iets meer zorgperiodes dan unieke minderjarigen.

Tabel: Verwijzers CGG 0-25 jarigen (teleenheid: zorgperiodes)

	0-5 jaar		6-11 jaar		12-17 jaar		18-21 jaar		22-25 jaar		Totaal	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
CAW	13	2,7%	92	1,9%	168	2,3%	178	4,5%	216	6,3%	667	3,3%
CGG	38	8,0%	156	3,2%	253	3,4%	172	4,4%	115	3,3%	734	3,6%
CLB	47	9,9%	1.053	21,3%	1.372	18,6%	377	9,6%	37	1,1%	2.886	14,3%
JWZ	30	6,3%	391	7,9%	678	9,2%	193	4,9%	50	1,5%	1.342	6,7%
K&G	31	6,5%	84	1,7%	40	0,5%	2	0,1%	15	0,4%	172	0,9%
VAPH	10	2,1%	75	1,5%	118	1,6%	80	2,0%	56	1,6%	339	1,7%
OCJ	0	0,0%	7	0,1%	16	0,2%	4	0,1%	0	0,0%	27	0,1%
VK	5	1,1%	32	0,6%	64	0,9%	12	0,3%	9	0,3%	122	0,6%
Jeugdrechtbank	6	1,3%	36	0,7%	100	1,4%	19	0,5%	2	0,1%	163	0,8%
SDJ	1	0,2%	2	0,0%	5	0,1%	0	0,0%	1	0,0%	9	0,0%
Politie	6	1,3%	14	0,3%	88	1,2%	51	1,3%	19	0,6%	178	0,9%
Parket	0	0,0%	1	0,0%	29	0,4%	13	0,3%	1	0,0%	44	0,2%
Crisishulp	0	0,0%	5	0,1%	19	0,3%	0	0,0%	0	0,0%	24	0,1%
School	24	5,1%	453	9,2%	501	6,8%	335	8,5%	126	3,7%	1.439	7,1%
Gezondheidszorg	140	29,5%	1.064	21,5%	1.718	23,3%	1.097	27,9%	1.156	33,6%	5.175	25,7%
Psycholoog/psychiater	31	6,5%	418	8,5%	554	7,5%	258	6,6%	241	7,0%	1.502	7,5%
Huisarts	38	8,0%	303	6,1%	602	8,2%	473	12,0%	626	18,2%	2.042	10,1%
OCMW	10	2,1%	44	0,9%	31	0,4%	71	1,8%	132	3,8%	288	1,4%
Cliëntcontext	83	17,5%	931	18,8%	1.521	20,7%	929	23,7%	906	26,3%	4.370	21,7%
Overige initiatieven	5	1,1%	34	0,7%	44	0,6%	50	1,3%	100	2,9%	233	1,2%
Andere	32	6,7%	207	4,2%	297	4,0%	244	6,2%	362	10,5%	1.142	5,7%
Onbekend	1	0,2%	8	0,2%	16	0,2%	13	0,3%	14	0,4%	52	0,3%
Alle zorgperiodes	475	100,0%	4.946	100,0%	7.360	100,0%	3.926	100,0%	3.443	100,0%	20.150	100,0%

(Bron: elektronisch patiëntendossier)

De meest voorkomende aanmeldingsredenen zijn gegroepeerd in grotere categorieën. Er zijn duidelijke verschillen tussen meisjes en jongens. Meisjes worden vaker aangemeld met psychische problemen, jongens met gedragsproblemen. De verdeling in 2016 ziet er quasi identiek uit aan 2015.

Tabel: Aanmeldingsredenen 0-25 jarigen: jongens vs. meisjes (teleenheid: zorgperiodes)

	Jongens		Meisjes	
	n	%	n	%
Psychische problemen	2.275	22,2%	3.958	40,0%
Gedragsproblemen	2.299	22,4%	924	9,3%
Interactieproblemen	1.233	12,0%	1.556	15,7%
Verwerkingsproblemen	946	9,2%	1.265	12,8%
Ontwikkelingsproblemen	1.293	12,6%	496	5,0%
Verslavingsproblemen	817	8,0%	167	1,7%
Slachtofferschap	214	2,1%	532	5,4%
Specifieke modaliteit	302	2,9%	213	2,2%
Geen klachten	287	2,8%	225	2,3%
Klachten m.b.t. lichamelijk-fysiologisch functioneren	150	1,5%	309	3,1%
Klachten m.b.t. realiteitscontrole	183	1,8%	107	1,1%
Maatschappelijke problemen/Sociale inschakeling	159	1,6%	79	0,8%
Onbekend	62	0,6%	56	0,6%
Ander probleem	23	0,2%	13	0,1%
Betrokken bij hulp aan hoofdcliënt	3	0,0%	4	0,0%
alle aanmeldingsredenen	10.246	100,0%	9.904	100,0%

(Bron: elektronisch patiëntendossier)

De concrete **aanmeldingsredenen** bij jongens en meisjes, per leeftijdsgroep, staan hieronder weergegeven:

- de leeftijdscategorie 0 - 11 jaar wordt in 2016 opgesplitst in 2 categorieën. Dat maakt vergelijken moeilijk;
- in de leeftijdscategorie 12 - 17 jaar is de top 5 gelijk aan die in 2015, zij het in een andere volgorde;
- de leeftijdscategorie 18 - 25 jaar wordt vanaf 2016 eveneens opgesplitst in 2 categorieën.

Tabel: top 5 aanmeldingscategorie per leeftijdscategorie – jongens (teleenheid: zorgperiodes)

0 - 5 jaar		6 - 11 jaar		12 - 17 jaar		18-21 jaar		22-25 jaar	
top 5	n	top 5	n	top 5	n	top 5	n	top 5	n
ouder-kind emotioneel/hechting	50	oppositieel gedrag bij kinderen	309	agressie	264	depressieve stemming	267	depressieve stemming	238
ouder-kind opvoedingsprobleem	28	agressie	236	depressieve stemming	247	illegale drugs	232	illegale drugs	172
oppositieel gedrag bij kinderen	25	aandacht en concentratieproblemen	222	oppositieel gedrag bij kinderen	243	agressie	105	agressie	121
Geen klachten	19	ouder-kind emotioneel/hechting	192	aandacht en concentratieproblemen	241	angsten/fobie	89	angsten/fobie	108
agressie	17	angsten/fobie	178	autisme	222	suicidepoging/gedachten	78	dader seksueel geweld	66

(Bron: elektronisch patiëntendossier)

**Tabel: top 5 aanmeldingscategorie per leeftijdscategorie – meisjes
(teleenheid: zorgperiodes)**

0- 5 jaar		6- 11 jaar		12 - 17 jaar		18-21 jaar		22-25 jaar	
top 5	n	top 5	n	top 5	n	top 5	n	top 5	n
ouder-kind emotioneel/hechting	43	ouder-kind emotioneel/hechting	204	depressieve stemming	476	depressieve stemming	472	depressieve stemming	586
oppositieel gedrag bij kinderen	17	angsten/fobie	159	suicidepoging/gedachten	333	angsten/fobie	196	angsten/fobie	207
ouder-kind opvoedingsprobleem	15	verwerking echtscheiding ouders	134	ouder-kind emotioneel/hechting	303	suicidepoging/gedachten	158	suicidepoging/gedachten	81
getuige intrafamiliaal geweld	13	oppositieel gedrag bij kinderen	128	angsten/fobie	210	ouder-kind emotioneel/hechting	110	ander psychisch probleem	79
Geen klachten	13	depressieve stemming	82	oppositieel gedrag bij kinderen	142	stress	76	trauma	67

(Bron: elektronisch patiëntendossier)

Onderstaande tabel toont het aantal actieve zorgperiodes in 2016 (die ook in 2016 zijn beëindigd) en het aantal hulpactiviteiten in 2016, per leeftijdsgroep. Dit levert een gemiddeld aantal **hulpactiviteiten per zorgperiode**, per leeftijdsgroep. In vergelijking met vorig jaar is zowel de leeftijdsgroep 0 - 11 jarigen als 18 - 25 jarigen telkens gesplitst in 2 categorieën. Het gemiddelde ligt het laagst bij de jongste categorie.

CGG bieden een breed palet aan hulpactiviteiten:

- indicatiestelling: intake, soorten diagnostische onderzoeken, adviesgesprek, cliëntoverleg ...;
- begeleiding: psychosociale begeleiding, groepsbegeleiding voor KOPP, specifieke groepsbegeleiding, huisbezoek ...;
- behandeling: individuele therapie, groepstherapie, speltherapie, gezinstherapie ...;
- activering: dagbesteding – educatie, dagbesteding – arbeidsgericht ...;
- psycho-educatie: sociale vaardigheidstraining ...

**Tabel: Kenmerken zorgperiodes CGG - 0-25 jarigen: aantal hulpactiviteiten
(teleenheid: zorgperiodes en hulpactiviteiten)**

leeftijd	aantal hulpactiviteiten	aantal zorgperiodes	gemidd. aantal hulpact. per zorgperiode
0-5 jaar	714	160	4,5
6-11 jaar	11.473	1.669	6,9
12-17 jaar	18.638	2.748	6,8
18-21 jaar	12.072	2.009	6,0
22-25 jaar	9.282	1.587	5,8
Totaal	52.179	8.173	6,4

(Bron: elektronisch patiëntendossier)

De gemiddelde waarde van de wachttijden kan vertekend worden door extreme waarden en geeft daarom niet altijd een waarheidsgetrouw beeld. Daarom zijn de hieronder cijfers aangevuld met percentiel 75. Dit geeft de maximale wachttijd weer voor de meerderheid (75%) van de kinderen en jongeren. De tabel toont:

- hoelang een kind of jongere gemiddeld moet wachten op een 1e gesprek binnen CGG en binnen hoeveel dagen 75% van de minderjarigen een 1e gesprek krijgt;
- hoelang een kind of jongere gemiddeld moet wachten tussen het 1e en het 2e gesprek en binnen hoeveel dagen 75% van de minderjarigen een 2e gesprek krijgt binnen CGG nadat het 1e gesprek heeft plaatsgevonden;
- hoelang een kind of jongere gemiddeld moet wachten vanaf het moment van aanmelding tot de start van de behandeling, waarbij de start van de behandeling gelijk staat aan de 2e consultatie. Daarnaast staat in deze tabel ook binnen hoeveel dagen na aanmelding 75% van de minderjarigen een 2e consultatie krijgt.

In 2016 krijgt 75% van de 0- tot 25-jarigen een eerste afspraak in een CGG binnen 55 dagen na de aanmelding. Dat is gelijkaardig aan 2015.

Het eerste gesprek is meestal een intake, het tweede gesprek wordt doorgaans gezien als de start van de behandeling binnen CGG. In 2016 krijgt 75% van de 0- tot 25-jarigen een 2e consultatie in een CGG binnen 51 dagen na de 1e consultatie. Dat is langer in vergelijking met 2015 (45 dagen).

In 2016 kan 75% van de behandelingen bij 0- tot 25-jarigen starten binnen 125 dagen na de aanmelding in het CGG. Hierbij staat de start van de behandeling gelijk aan de 2e consultatie. Dat is opnieuw iets langer wachten dan in 2015 (116 dagen).

De langste wachttijden gelden ook in 2016 voor de 6- tot 11-jarigen.

Tabel: Wachttijden tussen aanmelding, eerste en tweede consultatie (teleenheid: dagen)

leeftijd	Wachttijd tot 1ste consult		Wachttijd tss. 1ste en 2de consult		Wachttijd van aanmelding tot 2de consult	
	Gemiddelde	Percentiel 75**	Gemiddelde	Percentiel 75**	Gemiddelde	Percentiel 75**
0-5 jaar	51	49	38	45	88	102
6-11 jaar	71	75	59	73	130	169
12-17 jaar	51	56	45	49	96	122
18-21 jaar	37	42	39	41	78	94
22-25 jaar	41	46	42	44	83	103
Totaal	51	55	47	51	98	125

(Bron: elektronisch patiëntendossier)

Centra algemeen welzijnswerk

In 2016 begeleiden de centra algemeen welzijnswerk (CAW) 7.575 jongeren onder de 26 jaar:

- 39% is jonger dan 18 jaar;
- 61% is tussen 18 en 25 jaar.

Jongvolwassenen zijn de doelgroep bij uitstek die bij het CAW terecht kan voor diverse begeleidingen. Deze zijn sterk op maat van de jongere, en worden samen met hem bepaald.

In vergelijking met 2015 is er een stijging van jongeren in begeleiding bij de CAW met 17%. De stijging is het sterkste in de provincies Limburg (+25%), Antwerpen (+23%) en Vlaams-Brabant-Brussel (+21%). Net zoals bij de brede instap heeft dat deels te maken met de ingebruikname van het We-Dossier binnen het justitieel welzijnswerk en een veralgemeende invoering van het We-Dossier bij alle diensten van de CAW.

Voor de stijging bij de 12- tot 17-jarigen springt in het oog (+28%).

Tabel: Aantal kinderen en jongeren in begeleiding, volgens leeftijd en per provincie (teleenheid: kinderen en jongeren)

	Antwerpen	Limburg	Oost-Vlaanderen	Vlaams-Brabant-Brussel	West-Vlaanderen	Tot.	%
0-5 jaar	202	126	138	172	97	735	9,7%
6-11 jaar	156	128	130	115	104	633	8,4%
0-11 jaar (niet verder in detail bekend)	72	5	23	27	18	145	1,9%
12-17 jaar	376	174	264	274	325	1.413	18,7%
18-21 jaar	411	204	325	295	314	1.549	20,4%
22-25 jaar	625	365	575	516	533	2.614	34,5%
18-25 jaar (niet verder in detail bekend)	158	47	117	80	84	486	6,4%
Totaal	2.000	1.049	1.572	1.479	1.475	7.575	100,0%

(Bron: CAW – We-Dossier 2016)

De meeste kinderen en jongeren zijn in begeleiding omwille van psychische en persoonlijke problemen (16%). De tabel toont dat minderjarigen in vele typemodules in begeleiding geholpen worden, dus niet alleen in de typemodules specifiek gericht op hen. De lijst van typemodules is niet gebaseerd op leeftijd maar op problematiek en typeaanbod. Veelal is de problematiek van de ouders bepalend of een kind of jongere mee betrokken wordt in een begeleidingsaanbod.

Bijvoorbeeld de bezoekerimte: Zowel de vrijwillige als de opgelegde begeleiding - vanuit een gerechtelijke instantie - maakt duidelijk dat kinderen en jongeren in begeleiding zijn binnen de context van een bezoekerimte omdat er een breuk is tussen hun ouders.

Het aantal jongeren dat een typemodule toegewezen krijgt (6.486), is niet gelijk aan het aantal jongeren in begeleiding (7.575) en het aantal begeleidingscasussen (5.595). In vele begeleidingscasussen zitten meerdere jongeren (ouders (-25j) en kind, broers - zussen). Sommige jongeren krijgen ook meerdere typemodules toegewezen, bijvoorbeeld als een jongere woonbegeleiding én een begeleiding voor psychische en persoonlijke problemen krijgt, al dan niet gelijktijdig maar beide wel in 2016.

Niet elke jongere in begeleiding is automatisch gebonden aan een typemodule. Zo zijn er in 2016 1.571 jongeren zonder aangeduide typemodule. Een jongere kan als cliënt aangeduid zijn in een gesprek in 2016, maar toch geen typemodule hebben toegekend, bv. wanneer de typemodule bij de ouders is aangeduid, en dus niet gelinkt is aan de jongere zelf.

Anderzijds zijn er typemodules waar de jongere als autonome cliënt/cliëntstelsel wordt beschouwd (bv. begeleid zelfstandig wonen voor jongvolwassenen). Ook daar wordt gekeken naar de context van de jongere, zijn sociaal netwerk en zijn gezinssituatie. Kortom: of een jongere als individu met zijn welzijnsvraag naar het CAW of JAC stapt of er via het cliëntstelsel terecht komt, doet geen afbreuk aan de individuele benadering en persoonlijke aandacht voor de jongere als cliënt.

In 2016 is er t.o.v. 2015 een **prominente toename** in onder meer:

- de modules begeleid wonen (+158%, van 249 naar 644 begeleide personen van 0-25 jaar);
- begeleiding basisrechten (+76%, van 114 naar 201 personen);
- residentiële crisisbegeleiding (+46%, van 148 naar 216 personen).

De toename van het aantal modules begeleid wonen, heeft onder andere te maken met de instroom van nieuwkomers (erkende vluchtelingen) voor wie een nieuwe woonst moet gezocht worden.

Er is een **daling** in onder meer:

- de modules rond gezinstherapie (-33%);
- begeleiding rond opvoedingsonzekerheid (-34%);
- begeleidingen Slachtoffer in Beeld (-42%).

De verschuivingen in de aangeboden typemodules hebben grotendeels te maken met de vragen die jongeren stellen en waarmee ze naar het CAW komen. Het is niet de hulpverlener die bepaalt welke hulp wordt aangeboden maar de vraag van de jongere.

Tabel: Aantal personen van 0 tot en met 25 jaar in begeleiding, per typemodule en aantal begeleidingen per typemodule (teleenheid: aantal kinderen en jongeren 0-25 jaar en aantal begeleidingscasussen)

Typemodule CAW	Aantal personen 0-25	% Aantal personen 0-25	Aantal begeleidingen	% Aantal begeleidingen
Cluster Begeleid Zelfstandig Wonen (subtotaal)	1.153	17,8%	988	17,7%
Begeleid zelfstandig wonen voor jongvolwassenen	344	5,3%	316	5,6%
Begeleid wonen	644	9,9%	528	9,4%
Preventieve woonbegeleiding	165	2,5%	144	2,6%
Cluster Begeleiding jongeren die seksueel grensoverschrijdend gedrag stellen (subtotaal)	132	2,0%	132	2,4%
Begeleiding seksueel grensoverschrijdend gedrag	66	1,0%	66	1,2%
Begeleiding seksuele delinquenten	29	0,4%	29	0,5%
Begeleiding LDSG	37	0,6%	37	0,7%
Cluster Begeleiding minderjarig slachtoffer (subtotaal)	435	6,7%	385	6,9%
Individuele begeleiding slachtofferschap	290	4,5%	274	4,9%
Begeleiding intrafamiliaal geweld	145	2,2%	111	2,0%
Cluster Begeleiding ouder-kind contact tijdens detentie (subtotaal)	7	0,1%	5	0,1%
Begeleiding ouder-kind contact in detentie	7	0,1%	5	0,1%
Cluster Begeleiding van en toezicht op contact tussen kinderen en een gescheiden ouder (subtotaal)	545	8,4%	351	6,3%
Bezoekruimte gerechtelijke context	498	7,7%	316	5,6%
Bezoekruimte vrijwillige context	47	0,7%	35	0,6%
Cluster Begeleiding voor jongeren (subtotaal)	2.392	36,9%	2.235	39,9%
Begeleiding psychische en persoonlijke problemen	947	14,6%	889	15,9%
Integrale individuele begeleiding	464	7,2%	436	7,8%
Begeleiding basisrechten	201	3,1%	196	3,5%
Groepsbegeleiding	331	5,1%	284	5,1%
Psychotherapie	67	1,0%	67	1,2%
Begeleiding DIZ	141	2,2%	140	2,5%
Begeleiding SIB	37	0,6%	37	0,7%
Begeleiding GPP - individueel	62	1,0%	62	1,1%
Begeleiding GPP - groep	34	0,5%	16	0,3%
Integrale begeleiding naastbestaanden van gedetineerden	4	0,1%	4	0,1%
Integrale begeleiding gedetineerden in detentiecontext	104	1,6%	104	1,9%
Cluster Begeleiding voor ouders (subtotaal)	111	1,7%	97	1,7%
Begeleiding partnerrelatie	57	0,9%	49	0,9%
Begeleiding opvoedingsonzekerheid	27	0,4%	24	0,4%
Begeleiding scheidingsproces	18	0,3%	16	0,3%
Begeleiding seksuele problemen en geboorteregeling	8	0,1%	7	0,1%
Relatietherapie	1	0,0%	1	0,0%
Cluster Bemiddeling in conflicten tussen jongeren en hun ouders (subtotaal)	66	1,0%	63	1,1%
Bemiddeling conflicten tussen jongeren en hun ouders	66	1,0%	63	1,1%
Cluster Crisisverblijf (op verwijzing crisismeldpunt) (subtotaal)	216	3,3%	185	3,3%
Crisisbegeleiding - residentieel	216	3,3%	185	3,3%
Cluster Integrale gezinsbegeleiding (subtotaal)	132	2,0%	87	1,6%
Gezinstherapie	16	0,2%	13	0,2%
Integrale gezinsbegeleiding	70	1,1%	37	0,7%
Gezinsbegeleiding	46	0,7%	37	0,7%
Cluster Ouderschapsbemiddeling (subtotaal)	44	0,7%	37	0,7%
Ouderschapsbemiddeling	34	0,5%	28	0,5%
Scheidingsbemiddeling	10	0,2%	9	0,2%
Cluster Verblijf voor jongeren (subtotaal)	1.253	19,3%	1.030	18,4%
Integrale residentiële begeleiding thuisloosheid	378	5,8%	332	5,9%
Opvang van kinderen van ouders in een opvangsituatie	294	4,5%	179	3,2%
Integrale residentiële begeleiding van jongvolwassenen	258	4,0%	248	4,4%
Integrale begeleiding in het kader van studio-opvang	205	3,2%	181	3,2%
Integrale residentiële begel. slachtoffers partnergeweld	118	1,8%	90	1,6%
Algemeen totaal	6.486	100,0%	5.595	100,0%
Cliënten 0-25 NIET gelinkt aan typemodule	1.571			

(Bron: CAW – We-Dossier 2016)

Sommige typemodules zijn vanuit hun aard meer gericht op jongvolwassenen, andere meer op minderjarigen. Bijvoorbeeld de typemodule begeleid zelfstandig wonen voor jongeren:

- 90% van de jongeren is tussen 18 en 25 jaar oud;
- 5 kinderen zijn jonger dan 11 jaar;
- 30 jongeren zijn tussen 12 en 18 jaar. Zij krijgen samen met hun ouders de typemodule begeleid zelfstandig wonen toegekend omdat zij samen worden begeleid in het kader van woonvaardigheden. Voor jongeren van 16 en 17 jaar kan al een begeleiding opgestart worden die moet leiden naar zelfstandig wonen. Veelal zijn dit jongeren die een voorziening verlaten. Zo wordt geanticipeerd op de continuïteit van de hulpverlening.

Het aantal personen in begeleid zelfstandig wonen is licht gedaald t.o.v. 2015 (-5%).

Tabel: Aantal personen in begeleid zelfstandig wonen voor jongvolwassenen (teleenheid: kinderen en jongeren)

	Antwerpen	Limburg	Oost-Vlaanderen	Vlaams-Brabant-Brussel	West-Vlaanderen	Tot.	%
0-5 jaar	0	1	0	2	1	4	1,2%
0-11 (niet verder in detail bekend)	0	0	0	1	0	1	0,3%
12-17 jaar	4	0	3	16	7	30	8,7%
18-21 jaar	27	9	41	51	30	158	45,9%
22-25 jaar	10	8	43	43	28	132	38,4%
18-25 (niet verder in detail bekend)	1	3	4	3	8	19	5,5%
Totaal	42	21	91	116	74	344	100,0%

(Bron: CAW – We-Dossier 2016)

In het kader van **slachtofferschap** is er individuele begeleiding voor jongeren die slachtoffer of dader zijn van geweld en misbruik, of die betrokken zijn bij verkeersongevallen en misdrijven. In 2016 gaat het over 290 kinderen en jongeren.

De CAW helpen bij het verwerken van een schokkende gebeurtenis, en dat zowel bij nabestaanden, slachtoffers als getuigen. De begeleidingen bestaan o.a. uit:

- het normaliseren en duiden van de reacties op de uitzonderlijke gebeurtenissen;
- het geven van handvatten om met deze reacties om te gaan.

Tabel: Aantal individuele begeleidingen in het kader van slachtofferschap (teleenheid: kinderen en jongeren)

	Antwerpen	Limburg	Oost-Vlaanderen	Vlaams-Brabant-Brussel	West-Vlaanderen	Totaal	%
0 - 5 jaar	2	0	2	1	1	6	2,1%
6 - 11 jaar	13	2	13	6	18	52	17,9%
0 - 11 (niet verder in detail bekend)	0	0	1	2	1	4	1,4%
12 - 17 jaar	22	10	26	14	27	99	34,1%
18 - 21	12	6	12	9	8	47	16,2%
22 - 25	8	9	12	24	15	68	23,4%
18 - 25 (niet verder in detail bekend)	3	2	2	4	3	14	4,8%
Totaal	60	29	68	60	73	290	1

(Bron: CAW – We-Dossier 2016)

In de **bezoekruimte** kunnen ouders en kinderen terecht om het contact te herstellen binnen een veilig kader, vaak via een vonnis door de rechter. Niet alleen worden de contacten tussen kinderen en ouders zo bevorderd; de bezoekruimte streeft ook naar een gepast herstel van betekenisvolle relaties tussen ouders en kind. Het welbevinden van het kind staat centraal.

Komt de integriteit van het kind of één van de ouders in het gedrang, dan wordt daar gepast mee omgegaan, bv. door het aanbod stop te zetten of op te schorten. In 2016 krijgen 540 kinderen en jongeren zo de kans om het contact met één van de ouders - en eventueel grootouders - te herstellen.

Het merendeel van de begeleidingen bezoekruimte situeert zich in de gerechtelijke context, een aantal dat bovendien stijgt (+12% in vergelijking met 2015). Het aantal begeleidingen bezoekruimte in een vrijwillige context neemt af en vertegenwoordigt nog geen 10% van het totaal.

Tabel: Aantal jongeren begeleid in de bezoekruimte: vrijwillig en gerechtelijk (teleenheid: kinderen en jongeren)

	Antwerpen	Limburg	Oost-Vlaanderen	Vlaams-Brabant-Brussel	West-Vlaanderen	Totaal	%
0 - 5 jaar	44	16	24	11	20	115	21,30%
6 - 11 jaar	28	37	48	24	22	159	29,44%
0 - 11 (niet verder in detail bekend)	19	3	3	0	5	30	5,56%
12 - 17 jaar	28	24	45	18	35	150	27,78%
18 - 21	2	3	0	1	2	8	1,48%
22 - 25	14	17	12	11	11	65	12,04%
18 - 25 (niet verder in detail bekend)	4	0	4	2	3	13	2,41%
Totaal	139	100	136	67	98	540	100,00%

(Bron: CAW – We-Dossier 2016)

De **integrale gezinsbegeleiding** begeleidt niet alleen de jongere maar ook (één van) de ouders, en eventueel broers en zussen. Veelal start deze begeleiding vanuit de noden en behoefte van de ouders en worden de kinderen met hun instemming daarbij betrokken.

Tabel: Aantal jongeren begeleid binnen een integrale gezinscontext (teleenheid: kinderen en jongeren)

	Antwerpen	Limburg	Oost-Vlaanderen	Vlaams-Brabant-Brussel	West-Vlaanderen	Totaal	%
0 - 5 jaar	0	0	0	15	8	23	19,83%
6 - 11 jaar	0	0	2	11	3	16	13,79%
0 - 11 (niet verder in detail bekend)	0	0	0	7	3	10	8,62%
12 - 17 jaar	1	1	4	15	9	30	25,86%
18 - 21	0	1	1	2	5	9	7,76%
22 - 25	1	4	2	7	10	24	20,69%
18 - 25 (niet verder in detail bekend)	0	0	0	0	4	4	3,45%
Totaal	2	6	9	57	42	116	100,00%

(Bron: CAW – We-Dossier 2016)

Van de 7.575 jongeren die het CAW begeleidt in 2016, zijn er 1.275 van wie men weet dat ze doorverwezen zijn. Een groot deel (11%) wordt doorverwezen naar de geestelijke gezondheidszorg

(CGG, psycholoog en psychiater) en naar de sociale dienst van het OCMW (20%). Veelal biedt de geestelijke gezondheidszorg een gepastere vorm van begeleiding wanneer het over een psychische of psychiatrische problematiek gaat. Een doorverwijzing naar het OCMW heeft dan weer veelal te maken met financiële en materiële problemen. Dit betekent niet dat de jongere geen verdere begeleiding meer kan krijgen binnen het CAW.

De doorverwijzing naar een CAW (n= 92) betreft verwijzingen naar een ander CAW, bv. wanneer:

- iemand aangemeld wordt bij een CAW maar in het werkingsgebied van een ander CAW woont;
- het voor de jongere gemakkelijker is om bij een ander CAW te geraken (bv. dichterbij huis/werk of gemakkelijker openbaar vervoer);
- de jongere verhuisd is;
- het beter aansluit bij de hulpverlening van andere diensten of de hulp sneller kan opstarten.

Tabel: Aantal jongeren doorverwezen naar (teleenheid: kinderen en jongeren / doorverwezen naar)

	Antwerpen	Limburg	Oost-Vlaanderen	Vlaams-Brabant-Brussel	West-Vlaanderen	Tot.	%
CAW	27	9	14	29	12	92	7,22%
CGG	18	20	12	23	22	95	7,45%
CLB	6	0	2	3	2	13	1,02%
JWZ	14	7	6	9	6	42	3,29%
K&G	9	8	4	4	6	31	2,43%
VAPH	11	4	5	5	7	32	2,51%
OCJ	10	4	0	1	0	15	1,18%
VK	0	0	0	1	0	1	0,08%
SDJ	3	1	0	0	1	5	0,39%
Politie	0	0	1	10	1	12	0,94%
Parket	0	0	0	1	0	1	0,08%
School	2	0	7	13	5	27	2,12%
Gezondheidszorg	7	1	19	10	8	45	3,53%
Psycholoog/psychiater	9	6	12	9	5	41	3,22%
Huisarts	5	1	5	3	5	19	1,49%
OCMW	55	67	35	50	52	259	20,31%
Niet-professioneel	4	7	16	2	6	35	2,75%
Justitie	39	12	12	21	9	93	7,29%
Andere	79	59	84	120	76	417	32,71%
Totaal	298	206	234	314	223	1.275	100,00%

(Bron: CAW – We-Dossier 2016)

Kind en Gezin

Functie: Begeleiding RTJ

Een centrum voor kinderzorg en gezinsondersteuning (CKG) is een voorziening die hulp biedt aan gezinnen, in al hun diversiteit, met kinderen van 0 tot en met 12 jaar of in het basisonderwijs. Het biedt een tijdelijk hulpaanbod bij opvoedingsproblemen als de situatie nog omkeerbaar is, zodat ouders de opvoeding verder op eigen kracht kunnen aanpakken.

CKG worden erkend en gesubsidieerd door Kind en Gezin. Momenteel zijn er 18 in Vlaanderen.

De kernopdracht van een CKG bestaat uit:

- mobiele begeleiding;
- ambulante trainingen en dagopvang;
- crisisopvang;
- korte residentiële opvang.

De hulpverlening is rechtstreeks toegankelijk en vertrekt vanuit de bereidheid van de ouders om hieraan mee te werken.

Daarnaast kan een CKG ook langdurig residentiële opvang aanbieden. Deze vorm van hulpverlening is niet-rechtstreeks toegankelijk en gericht op gezinnen met meervoudige problemen.

De tabel hieronder vermeldt de cijfers van de **mobiele begeleiding**. Deze is rechtstreeks toegankelijk, vertrekt vanuit de bereidheid van ouders om mee te werken, bestaat voornamelijk uit begeleiding aan huis en gefocust op de ouder-kind interactie in een opvoedingscontext. Daarnaast kan het ook worden gekoppeld aan een residentieel verblijf.

Het mobiele begeleidingsaanbod bestaat uit vijf typemodules, die variëren in begeleidingsduur en frequentie van contacten:

- kort licht mobiele gezinsbegeleiding: van 1 week tot 3 maand; gemiddeld 1 contact per week; van 1u tot 3u per contact;
- lang licht mobiele gezinsbegeleiding: van 3 maand tot 1 jaar; gemiddeld 1 contact per week; van 1u tot 3u per contact;
- zeer kort intensieve mobiele gezinsbegeleiding: maximaal 28 dagen; van 3 tot 5 contacten per week; van 1u tot 5u per contact;
- kort intensieve mobiele gezinsbegeleiding: van 1 week tot 3 maand; gemiddeld 3 contacten per week; van 1u tot 3u per contact;
- middellang intensieve mobiele gezinsbegeleiding: van 3 maand tot 6 maand; gemiddeld 3 contacten per week; van 1u tot 3u per contact.

Onder deze typemodules worden ook specifieke modules en methodieken ingezet:

- in een beperkt aandeel van het kort lichte aanbod is Triple P level 5 ingezet (1%);
- de zeer kort intensieve typemodule bestaat grotendeels uit crisisaanbod via het crisisnetwerk integrale jeugdhulp (70%);
- de middellang intensieve typemodule is bijna uitsluitend volgens de methodiek Amberbegeleidingen aangeboden (97%). Dat is een specifieke vorm van gezinsbegeleiding voor kwetsbare gezinnen met zeer jonge baby's.

Daarnaast kunnen CKG op eigen vraag formeel goedgekeurde **weesmodules** aanbieden onder de functie (mobiele) begeleiding. Een weesmodule is een typemodule, maar geen van bovenstaande. Het is een experimenteel of innovatief aanbod waarin een CKG een bepaalde nood aan hulp op een bepaald ogenblik in een bepaalde regio aantoonst. In 2016 worden twee weesmodules ingezet door twee CKG:

- aanbod voor gedetineerde vaders;
- aanbod opvoedingsondersteuning gelinkt aan kinderopvang.

In 2016 staan de CKG in voor de mobiele begeleiding van 3.005 gezinnen met één of meerdere kinderen. De registratie gebeurt steeds bij één kind van het gezin in begeleiding:

- meer dan zes op tien van deze kinderen is jonger dan zes jaar (61,3%);
- 36,9% is tussen zes en elf jaar oud;
- een minderheid is twaalf jaar, of in het basisonderwijs (1,8%).

CKG richten zich dus duidelijk op gezinnen met jonge kinderen.

In vergelijking met 2015 (2.975 gezinnen met mobiele begeleiding) zijn in 2016 ietwat meer gezinnen bereikt (+1%).

Tabel: Leeftijd unieke minderjarigen in mobiele begeleiding (teleenheid: unieke minderjarigen)

	Antwerpen	Limburg	Oost-Vlaanderen	Vlaams-Brabant-Brussel	West-Vlaanderen	Totaal	%
0-5 jaar	533	237	332	340	400	1842	61,3%
6-11 jaar	337	150	205	236	180	1108	36,9%
12-17 jaar (*)	18	5	5	9	16	53	1,8%
Lftd onbekend (**)	1	1				2	0,1%
Totaal	889	393	542	585	596	3005	
%	29,6%	13,1%	18,0%	19,5%	19,8%		

(Bron: registratiesysteem CKG's)

Het gros van de mobiele begeleidingen bestaat uit lang lichte (1.935 gezinnen) en kort lichte (1.187 gezinnen) gezinsbegeleidingen. In mindere mate zijn ook kort intensieve (102 gezinnen), middellang intensieve (90 gezinnen) en zeer kort intensieve (27 gezinnen) mobiele begeleidingen ingezet. Ten slotte bereiken de weesmodules 108 gezinnen.

Tabel: Aantal unieke gezinnen per typemodule in mobiele begeleiding (teleenheid: unieke gezinnen)

	Antwerpen	Limburg	Oost-Vlaanderen	Vlaams-Brabant-Brussel	West-Vlaanderen	Totaal	%
Kort licht mobiel	293	160	191	302	241	1187	39,5%
Lang licht mobiel	634	244	359	378	320	1935	64,4%
Zeer kort intensief mobiel	0	0	7	11	9	27	0,9%
Kort intensief mobiel	68	2	7	4	21	102	3,4%
Middellang intensief mobiel	0	28	31	29	2	90	3,0%
Weesmodule	27	0	0	0	81	108	3,6%
Totaal begeleiding	889	393	542	585	596	3005	
%	29,6%	13,1%	18,0%	19,5%	19,8%		

(Bron: registratiesysteem CKG's)

**Door het werken met unieke aantallen per categorie, is het totaal niet gelijk aan de som van de aparte categorieën en zijn de percentages opgeteld niet 100%.*

De **gemiddelde begeleidingsduur** van de afgeronde mobiele gezinsbegeleidingen in 2016 bedraagt 137 dagen – net zoals in 2015. Deze varieert per typemodule van gemiddeld 18 dagen (3 weken, zeer kort intensief mobiel) tot gemiddeld 219 dagen (7 maanden, lang licht mobiel).

Tabel: Gemiddelde begeleidingsduur per afgeronde typemodule (teleenheid: dagen)

	Sector
Kort licht mobiel	61
Lang licht mobiel	219
Zeer kort intensief mobiel	18
Kort intensief mobiel	60
Middellang intensief mobiel	107
Totaal begeleiding	137

(Bron: registratiesysteem CKG's)

Functie: Training RTJ

Een centrum voor kindercare en gezinsondersteuning (CKG) is een voorziening die hulp biedt aan gezinnen, in al hun diversiteit, met kinderen van 0 tot en met 12 jaar of in het basisonderwijs. Het biedt een tijdelijk hulpaanbod bij opvoedingsproblemen in situaties die nog omkeerbaar zijn, zodat ouders de opvoeding verder op eigen kracht kunnen aanpakken.

De CKG worden erkend en gesubsidieerd door Kind en Gezin. Momenteel zijn er 18 in Vlaanderen.

CKG kunnen binnen deze functie vier typemodules ambulante pedagogische training inzetten, in lijn met hun kernopdracht (zie functie begeleiding, CKG). Het aanbod is rechtstreeks toegankelijk, vertrekt vanuit de bereidheid van ouders om mee te werken, wordt in groep aangeboden en heeft als voornaamste focus het aanleren van vaardigheden op het vlak van ouder-kind interactie en/of sociale vaardigheden bij het kind. Het kan ook worden gekoppeld aan een residentieel verblijf.

De vier typemodules **ambulante pedagogische training** variëren inzake deelnemers (aantal per groep; kinderen en/of ouders), begeleidingsduur, frequentie van contacten en intensiteit:

- ambulante pedagogische training in groepsverband van ouders en kinderen samen: van 1 tot 6 maand; gemiddeld 1 tot 3 trainingscontacten per week; van 2u tot 6u per contact, minimum 8 gezinnen per training;
- ambulante pedagogische training in groepsverband van ouders en van kinderen apart: van 1 tot 6 maand; gemiddeld 1 tot 3 trainingscontacten per week; van 1u tot 6u per contact, minimum 10 kinderen per training;
- ambulante pedagogische training van ouders in groepsverband (zonder kinderen): van 1 week tot 3 maand; gemiddeld 1 tot 3 trainingscontacten per week; van 1u tot 3u per contact, minimum 6 gezinnen per training;
- ambulante pedagogische training of begeleiding van ouders individueel: van 1 week tot 3 maand; gemiddeld 1 tot 3 trainingscontacten per week; van 1u tot 3u per contact, ingebed in het leefgroep-gebeuren van het CKG.

De typemodules training vallen grotendeels samen met een viertal specifieke modules of methodieken. In 2016 gaat het over:

- de Tuimelmodule: bij 80% in de training in groepsverband van ouders en kinderen samen;
- de module Stop 4-7: bij 100% in de training in groepsverband van ouders en kinderen apart;
- de module Triple P Level 4: bij 88% in de training van ouders in groepsverband;
- de module Triple P Level 4: bij 66% in de training van ouders individueel.

Daarnaast kunnen CKG op eigen vraag formeel goedgekeurde **weesmodules** aanbieden onder de functie training. Een weesmodule is een typemodule, maar geen van bovenstaande. Het betreft een experimenteel of innovatief aanbod waarin een CKG een bepaalde nood aan hulp op een bepaald ogenblik in een bepaalde regio aantoont. In 2016 gaat het over vier weesmodules door vier CKG (o.a. spelcounseling).

De cijfers in het jaarverslag zijn aangeleverd door de CKG zelf, die de data in hun registratiesysteem in eigen beheer hebben. De registratie gebeurt steeds bij één kind van het gezin in begeleiding.

Met de ambulante pedagogische trainingen helpen de CKG in 2016 1.521 gezinnen. De CKG richten zich met het trainingsaanbod vooral op gezinnen met kinderen tussen nul en vijf jaar (963 kinderen, 63,3%) en met kinderen van zes tot elf jaar (533 kinderen, 35%). Kinderen in het basisonderwijs (+ 12 jaar) vormen een minderheid (n=21).

In vergelijking met 2015 (1.548 gezinnen met ambulante training) worden in 2016 ietwat minder gezinnen bereikt (-1,7%).

Tabel: Leeftijd unieke minderjarigen in pedagogisch trainingsaanbod, per leeftijdscategorie (teleenheid: unieke minderjarigen)

	Antwerpen	Limburg	Oost-Vlaanderen	Vlaams-Brabant-Brussel	West-Vlaanderen	Totaal	%
0-5 jaar	284	222	205	102	150	963	63,3%
6-11 jaar	174	109	94	96	60	533	35,0%
12-17 jaar	8	2	6	2	3	21	1,4%
Lftd onbekend	2	0	2	0	0	4	0,3%
Totaal	468	333	307	200	213	1521	
%	30,8%	21,9%	20,2%	13,1%	14,0%		

(Bron: registratiesysteem CKG's)

De meest gebruikte ambulante pedagogische training is de groepstraining van ouders (vnl. Triple P Level 4 groep), met 538 gezinnen en kinderen. Al bereiken ook de overige typemodules heel wat kinderen en jongeren:

- 407 kinderen en gezinnen in de groepstraining van ouders en kind apart (vnl. Stop 4-7, trainingsprogramma voor jonge kinderen met gedragsproblemen);
- 298 kinderen en gezinnen in de groepstraining van ouders en kind samen (vnl. Tuimel, trainingsprogramma voor kwetsbare gezinnen met jonge kinderen met vragen rond het opvoedingsgebeuren);
- 225 kinderen en gezinnen in de training van ouders individueel (vnl. Triple P Level 4 individueel).

Tenslotte zijn 76 kinderen en gezinnen geholpen met een weesmodule die valt onder ambulante pedagogische training.

Tabel: Aantal unieke gezinnen per typemodule pedagogische training (teleenheid: unieke gezinnen)

	Antwerpen	Limburg	Oost-Vlaanderen	Vlaams-Brabant-Brussel	West-Vlaanderen	Totaal	%
Groepstraining ouders en kind samen	113	77	19	0	89	298	19,5%
Groepstraining ouders en kind apart	97	78	67	57	108	407	26,7%
Groepstraining ouders	132	125	147	118	16	538	35,3%
Individuele training	89	58	51	27	0	225	14,7%
Weesmodule	43	0	25	8	0	76	5,0%
Totaal training	468	333	307	200	213	1521	
%	30,77%	21,89%	20,18%	13,15%	14,00%		

(Bron: registratiesysteem CKG's)

** Door het werken met unieke aantallen per categorie, is het totaal niet gelijk aan de som van de aparte categorieën en zijn de percentages opgeteld niet 100%.*

De **gemiddelde begeleidingsduur** van alle afgeronde ambulante pedagogische trainingen in 2016 bedraagt 79 dagen. Deze varieert per typemodule van gemiddeld 52 dagen (groepstraining van ouders) tot gemiddeld 121 dagen (groepstraining van ouders en kinderen samen).

Tabel: Gemiddelde begeleidingsduur per afgeronde typemodule individuele training (teleenheid: dagen)

Typemodule	Sector
Groepstraining ouders en kind samen	121
Groepstraining ouders en kind apart	95
Groepstraining ouders	52
Individuele training	63
Totaal training	79

(Bron: registratiesysteem CKG's)

Functie: Dagopvang RTJ

Een centrum voor kinderopvang en gezinsondersteuning (CKG) is een voorziening die hulp biedt aan gezinnen, in al hun diversiteit, met kinderen van 0 tot en met 12 jaar of in het basisonderwijs. Het biedt een tijdelijk hulpaanbod bij opvoedingsproblemen als de situatie nog omkeerbaar is, zodat ouders de opvoeding verder op eigen kracht kunnen aanpakken.

CKG worden erkend en gesubsidieerd door Kind en Gezin. Momenteel zijn er 18 in Vlaanderen.

De CKG kunnen onder deze functie 1 typemodule ambulante dagopvang inzetten, in lijn met hun kernopdracht (zie functie begeleiding, CKG). Dit aanbod is rechtstreeks toegankelijk, vertrekt vanuit de bereidheid van ouders om mee te werken en heeft vooral tot doel opvang overdag te organiseren in het CKG ter ondersteuning van een mobiele begeleiding en ambulante training, met een eigen hulpverlenende finaliteit. De combinatie met een mobiele begeleiding of ambulante training is verplicht, tenzij het gaat om een crisissituatie waarbij ambulante dagopvang volstaat.

De typemodule **ambulante dagopvang** betekent:

- begeleidingsduur van 1 week tot 3 maand;

- 2 tot 5 opvangdagen per week;
- 3u tot 8u opvang in het CKG per aanwezigheidsdag.

De cijfers in dit jaarverslag zijn aangeleverd door de CKG zelf, die de data in hun registratiesysteem in eigen beheer hebben.

In 2016 helpt de ambulante dagopvang van de CKG in totaal 422 kinderen; in ruim negen op de tien gevallen kinderen jonger dan zes jaar.

In vergelijking met 2015 (468 kinderen met ambulante opvang) worden in 2016 10% minder kinderen bereikt. Dit hangt grotendeels samen met een wat lagere capaciteit (zie verder).

Tabel: Aantal unieke minderjarigen in ambulante dagopvang, per leeftijdscategorie (teleenheid: unieke kinderen en jongeren)

	Antwerpen	Limburg	Oost-Vlaanderen	Vlaams-Brabant-Brussel	West-Vlaanderen	Totaal	%
0-5 jaar	47	80	85	37	136	385	91,2%
6-11 jaar	0	18	9	0	9	36	8,5%
12-17 jaar	0	1	0	0	0	1	0,2%
Totaal	47	99	94	37	145	422	
%	11,1%	23,5%	22,3%	8,8%	34,4%		

(Bron: registratiesysteem CKG's)

Gemiddeld verblijven de kinderen overdag 55 dagen ambulant in de CKG.

De CKG hebben in 2016 een capaciteit van 94 ambulante opvangplaatsen, 7 minder dan in 2015. Dit slaat op het aantal plaatsen dat door de CKG zelf bij het begin van het jaar wordt voorzien om in te zetten voor dit aanbod. Met 103% realiseren de CKG een overbezetting o.b.v. het aantal dagen dat een kind met ambulante opvang in begeleiding is.

Functie: Verblijf RTJ

Een centrum voor kinderzorg en gezinsondersteuning (CKG) is een voorziening die hulp biedt aan gezinnen, in al hun diversiteit, met kinderen van 0 tot en met 12 jaar of in het basisonderwijs. Het biedt een tijdelijk hulpaanbod bij opvoedingsproblemen als de situatie nog omkeerbaar is, zodat ouders de opvoeding verder op eigen kracht kunnen aanpakken.

De CKG worden erkend en gesubsidieerd door Kind en Gezin. Momenteel zijn er 18 in Vlaanderen.

Onder de functie verblijf (rechtstreeks toegankelijk luik) kunnen de CKG 2 typemodules korte residentiële opvang inzetten, in lijn met hun kernopdracht (zie functie begeleiding, CKG): crisisopvang en zeer korte residentiële opvang. Dit verblijfsaanbod moet steeds worden gecombineerd met gepaste mobiele en/of ambulante gezinsbegeleiding, voor zover mogelijk en in het belang van het kind.

De typemodule **crisisopvang**:

- is rechtstreeks toegankelijk;
- vertrekt vanuit de bereidheid van ouders om mee te werken;
- kan ook in het kader van het crisisnetwerk binnen integrale jeugdhulp worden ingezet. Dat aanbod wordt elders getoond.

- kan dag en nacht, 7/7 dagen en maximaal gedurende zeven dagen (1 keer verlengbaar) worden ingezet.

De typemodule zeer korte residentiële opvang:

- is rechtstreeks toegankelijk;
- vertrekt vanuit de bereidheid van ouders om mee te werken;
- is vooral gericht op een tijdelijke ontlasting van ouders, ter ondersteuning van de opvoeding thuis;
- kan dag en nacht, 7/7 dagen en gedurende maximaal zes weken worden ingezet.

De cijfers in dit jaarverslag zijn aangeleverd door de CKG zelf, die de data in hun registratiesysteem in eigen beheer hebben.

In 2016 overnachten in totaal 641 kinderen in de korte residentiële opvang van de CKG. In 7 op 10 van de gevallen gaat het over kinderen jonger dan zes jaar (70,7%). In vergelijking met 2015 betekent dit een daling met 10%.

Tabel: Aantal unieke minderjarigen in korte residentiële opvang, per leeftijdscategorie (teleenheid: unieke kinderen en jongeren)

	Antwerpen	Limburg	Oost-Vlaanderen	Vlaams-Brabant-Brussel	West-Vlaanderen	Totaal	%
0-5 jaar	105	71	115	28	134	453	70,7%
6-11 jaar	39	30	41	3	63	176	27,5%
12-17 jaar	3	4	0	1	4	12	1,9%
Totaal	147	105	156	32	201	641	
%	22,9%	16,4%	24,3%	5,0%	31,4%		

(Bron: registratiesysteem CKG's)

In 2016 worden in de CKG 547 kinderen zeer kort opgevangen: de grootste groep binnen de rechtstreeks toegankelijke residentiële opvang. Met de crisisopvang die niet via het crisismeldpunt van integrale jeugdhulp wordt georganiseerd, zijn 113 kinderen geholpen.

Tabel: Aantal unieke minderjarigen per typemodule korte residentiële opvang (teleenheid: unieke kinderen en jongeren)

	Antwerpen	Limburg	Oost-Vlaanderen	Vlaams-Brabant-Brussel	West-Vlaanderen	Totaal	%
Crisisopvang regulier	49	8	15	0	41	113	17,1%
Zeer korte opvang	98	97	141	32	179	547	82,9%
Totaal	147	105	156	32	201	641	

(Bron: registratiesysteem CKG's)

** Door het werken met unieke aantallen per categorie, is het totaal niet gelijk aan de som van de aparte categorieën en zijn de percentages opgeteld niet 100%.*

De gemiddelde begeleidingsduur in het rechtstreeks toegankelijk residentieel verblijfsaanbod bedraagt voor de zeer korte opvang 24 dagen en in de crisisopvang 8 dagen.

De CKG hebben in 2016 een capaciteit van 97 korte residentiële opvangplaatsen (zowel crisisopvang regulier als zeer korte opvang). Dit slaat op het aantal plaatsen dat bij het begin van

het jaar is gepland om in te zetten voor dit aanbod. De CKG realiseren een bezetting 65% o.b.v. het aantal dagen dat een kind met korte residentiële opvang in begeleiding is.

Vertrouwenscentra kindermishandeling

De vertrouwenscentra kindermishandeling (VK) bieden casusgebonden ondersteuning aan professionelen inzake het omgaan met kindermishandeling.

Die ondersteuning bestaat uit een waaier aan mogelijkheden:

- advies of consult, coaching, begeleiding;
- al dan niet met rechtstreekse tussenkomst in het betrokken gezin(nen);
- van een eenmalig contact tot een meer langdurig en intensief traject.

Dit aanbod is de reguliere werking van een VK. Alles hierbinnen start vanuit een melding, nl. elke casusgebonden contactname met het VK waaraan een bepaald gevolg wordt gegeven.

De cijfergegevens komen uit het VK e-dossier, het dossier- en registratiesysteem van de VK. Kind en Gezin beheert het rapporteringssysteem hiervan. Waar nodig zijn de cijfers aangevuld en/of vergeleken met cijfers uit het 'Domino Voorportaal', de webapplicatie die instaat voor het invullen en verzenden van het elektronische motivatiedocument (M-document) door jeugdhulpaanbieders.

Voor 2016 gelden de volgende **basiscijfers**:

- totaal aantal meldingen: 7.080
- totaal aantal betrokken unieke kinderen: 9.354
- totaal aantal kindregistraties: 10.062

Bovenstaande cijfers omvatten ook de meldingen in het kader van een onderzoek maatschappelijke noodzaak. Voor meer toelichting en cijfers daarover, zie 'gemandateerde voorzieningen'.

In 2016 is er een stijging t.o.v. 2015 bij:

- het aantal meldingen (+1,3%, 2015: 6.922);
- betrokken unieke kinderen (+5,3%, 2015: 8.885);
- kindregistraties (+4,3%, 2015: 9.646).

Nieuw voor 2016 is de **chatbox 'nupraatikerover'**, een initiatief van de VK. Deze chat richt zich tot minderjarigen met vragen rond seksueel misbruik en seksueel grensoverschrijdend gedrag. De chat is actief voor heel Vlaanderen, maar wordt bemand vanuit VK Brussel.

Het VK registreert elke melding aan de hand van een indeling volgens type melding: nl. advies, dossier en mano aanmelding (maatschappelijke noodzaak). Het gaat om een indicatieve kwalificatie door elk VK, niet gebonden aan strikte, inhoudelijke criteria. Het rapport biedt wel een algemeen inzicht in de onderlinge verhoudingen tussen de diverse types van meldingen:

- ruim zes op 10 van de meldingen bij het VK leidt tot het geven van een advies;
- 10% van de meldingen zijn meldingen tot onderzoek mano;
- bij 27,1% van de meldingen is er sprake van een 'dossier', waarbij het VK vanuit haar reguliere werking een actieve rol opneemt in de hulpverlening, met tussenkomst in de betrokken gezinnen.

**Tabel: Aantal meldingen volgens type melding
(teleenheid: meldingen)**

	Antwerpen	Limburg	Oost-Vlaanderen	Vlaams-Brabant	Brussel	West-Vlaanderen	Totaal	
Advies	1534	640	629	762	366	421	4352	61,5%
Dossier	342	208	479	324	174	389	1916	27,1%
Mano aanmelding	149	144	146	127	53	86	705	10,0%
Chat nupraatikerover					107		107	1,5%
Totaal	2025	992	1254	1213	700	896	7080	

(Bron: VK-e-dossier)

Onderstaande tabel geeft een **overzicht van alle aanmelders** bij de VK in 2016. Dit toont een andere indeling dan het soort aanmelders bij de instroom als gemandateerde voorziening. Er is dus een grote diversiteit aan aanmelders:

- een kwart van alle meldingen komt uit een (buiten)schoolse voorziening, vooral de CLB (19,9%).
- welzijnsorganisaties en personen of diensten uit de gezondheidszorg zijn samen goed voor 37,9% van de meldingen.
- de meldingen vanuit justitiële instanties staan voor 6,2% van de meldingen, waarbij het vooral gaat om een kennisgeving met het oog op het uitvoeren van een onderzoek maatschappelijke noodzaak (mano).

**Tabel: Wie meldt aan?
(teleenheid: meldingen)**

	Aantal	%
Schoolse en buitenschoolse voorziening	1795	25,4%
waaronder CLB	1412	19,9%
Welzijnsorganisaties	1176	16,6%
waaronder dienst CAW	267	3,8%
waaronder voorziening VAPH	223	3,1%
waaronder preventieve zorg KG	196	2,8%
Hulplijn 1712	510	7,2%
Gezondheidszorg (incl. GGZ)	1508	21,3%
waaronder huisarts	238	3,4%
Voorzieningen Jongerenwelzijn (incl. OCJ en OSD)	542	7,7%
Justitiële instanties (politie, parket ...)	442	6,2%
Voorschoolse voorziening (kinderopvang, onthaalouders ...)	83	1,2%
Primaire omgeving van het kind (moeder, vader, oma, ...)	966	13,6%
Persoon uit omgeving van de dader	14	0,2%
Onbekend	38	0,5%
Niet ingevuld	6	0,1%
Totaal	7080	

(Bron: VK-e-dossier)

Vlaams agentschap voor personen met een handicap

Rechtstreeks toegankelijke hulp

Rechtstreeks toegankelijke hulp (RTH) biedt ondersteuning aan personen met een (vermoeden van) handicap. Dit hoeft niet langs de intersectorale toegangspoort.

RTH heeft een dubbel doel:

- de laag intensieve of laagfrequente ondersteuning vlot toegankelijk maken voor de persoon met een handicap. Zo kan hij vlot worden geholpen zonder het doorlopen van de procedures om toegang te krijgen tot niet-rechtstreeks toegankelijke hulpverlening;
- vermijden dat personen met een beperkte ondersteuningsvraag onnodig gebruik maken van te intensieve en duurdere vormen van ondersteuning die niet-rechtstreeks toegankelijk zijn.

Voor een heel aantal gebruikers kan een regelmatige en laagdrempelige ondersteuning van de minderjarige en zijn context of beperkt verblijf de noodzaak aan verdere, intensievere vormen van ondersteuning verminderen.

In 2015 kon iedere persoon met een (vermoeden van) handicap maximaal 12 dagen verblijf per jaar (nachtopvang), 24 dagen dagopvang en 12 psychosociale begeleidingen krijgen vanuit het VAPH. Tijdens de eerste twee jaar samen mochten er 48 begeleidingen worden verstrekt.

Na evaluatie is deze regeling, met ingang vanaf 1 januari 2016, aangepast. Het systeem is versoepeld en er is meer flexibiliteit. Iedere persoon met een (vermoeden van) handicap kan nu op jaarbasis een totaal van maximaal 8 punten gebruiken. De vier functies blijven mogelijk:

- ambulante begeleiding;
- mobiele begeleiding;
- dagopvang;
- verblijf,

en hebben elk hun eigen gewicht. Zo ligt het gewicht van verblijf bijvoorbeeld op 0,130. De persoon mag combinaties en frequenties toepassen voor RTH die gewenst zijn, zolang hij niet over het totaal van 8 punten gaat.

Met dit systeem kan men nu gebruik maken van bv. 36 mobiele begeleidingen, 91 dagen dagopvang of 61 nachten verblijf.

Het jaar erna kan de minderjarige opnieuw maximaal 8 punten gebruiken.

In principe kan elke erkende voorziening ervoor kiezen om RTH aan te bieden. Deze functies kunnen ook gecombineerd worden. Personen die gebruik maken van verblijf kunnen dus ook gebruik maken van dagopvang.

In vergelijking met 2015 (2.898 unieke kinderen en jongeren) is er een stijging met ongeveer 17%. De groep 18 – 25 jarigen is het sterkst vertegenwoordigd (48%).

De ondersteuning bij minderjarigen is eerder beperkt. De grootste groep hier zijn de kinderen van de lagere schoolleeftijd. Een mogelijke verklaring is de aanwezigheid van een aantal regionale projecten met kinderen die in het buitengewoon onderwijs zitten, maar geen gebruik maken van

niet-rechtstreeks toegankelijke ondersteuning. Vroeger was dit vaak wel het geval: bv. de combinatie van naar school gaan en gebruik maken van een (semi-)internaat op dezelfde campus. Deze kinderen hebben voldoende aan beperkte ondersteuning via bv. begeleiding van het netwerk en de school.

In Antwerpen valt het hoge aantal gebruikers van rechtstreeks toegankelijke ondersteuning op voor de jongste kinderen (0-5 jaar) (7 %).

Opvallend in vergelijking met vorig jaar is de stijging in de provincies Antwerpen en Oost-Vlaanderen van het aantal kinderen tussen de 0-5 jaar.

**Tabel: Aantal unieke kinderen en jongeren RTH
(teleenheid: unieke kinderen en jongeren)**

	Antwerpen	Limburg	Oost-Vlaanderen	Vlaams -Brabant-Brussel	West-Vlaanderen	Totaal	%
0-5 jaar	244	16	66	9	58	393	11,6%
6-11 jaar	337	69	169	61	143	779	23,0%
12-17 jaar	234	66	92	82	104	578	17,1%
18-21 jaar	245	85	130	110	112	682	20,2%
22-25 jaar	375	110	154	134	178	951	28,1%
Totaal	1.435	346	611	396	595	3.383	100,0%
%	42,4%	10,2%	18,1%	11,7%	17,6%	100,0%	

(Bron: Cliëntregistratie)

Een zeer beperkt aantal gebruikers van RTH maakt daadwerkelijk gebruik van de functie verblijf (+8 %). Deze tendens is ook te zien bij de volwassenen.

**Tabel: Aantal kinderen en jongeren RTH, functie verblijf
(teleenheid: minderjarigen die minstens 1x gebruik maken van functie verblijf in RTH)**

	Antwerpen	Limburg	Oost-Vlaanderen	Vlaams -Brabant-Brussel	West-Vlaanderen	Totaal	%
0-5 jaar	7	0	7	1	3	18	6,8%
6-11 jaar	17	4	20	6	16	63	24,0%
12-17 jaar	19	5	11	4	28	67	25,5%
18-21 jaar	24	9	8	3	11	55	20,9%
22-25 jaar	22	14	2	4	18	60	22,8%
Totaal	89	32	48	18	76	263	100,0%
%	33,8%	12,2%	18,3%	6,8%	28,9%	100,0%	

(Bron: Cliëntregistratie)

Ongeveer 37% van de minderjarigen maakt gebruik van de functie dagopvang, dat is vergelijkbaar met 2015. Het overgrote deel maakt gebruik van:

- mobiele begeleiding (64%): daarbij gaat de hulpverlener voor de aangeboden ondersteuning naar het kind of de jongere en zijn netwerk;
- ambulante begeleiding (29%): daarbij verplaatst de minderjarige en/of zijn netwerk zich voor de ondersteuning naar de hulpverlener.

Deze hulp is heel laagdrempelig en biedt voor een heel aantal gezinnen voldoende antwoord op de ondersteuningsvraag.

**Tabel: Aantal kinderen en jongeren RTH, functie dagopvang
(teleenheid: minderjarigen die minstens 1x gebruik maken van functie dagopvang in RTH)**

	Antwerpen	Limburg	Oost-Vlaanderen	Vlaams -Brabant-Brussel	West-Vlaanderen	Totaal	%
0-5 jaar	55	8	24	6	26	119	9,6%
6-11 jaar	118	29	66	45	74	332	26,8%
12-17 jaar	102	23	39	43	60	267	21,6%
18-21 jaar	82	41	24	26	49	222	17,9%
22-25 jaar	119	55	29	30	64	297	24,0%
Totaal	476	156	182	150	273	1.237	100,0%
%	38,5%	12,6%	14,7%	12,1%	22,1%	100,0%	

(Bron: Cliëntregistratie)

**Tabel: Aantal kinderen en jongeren RTH, functie ambulante begeleiding
(teleenheid: minderjarigen die minstens 1x gebruik maken van functie ambulante begeleiding in RTH)**

	Antwerpen	Limburg	Oost-Vlaanderen	Vlaams -Brabant-Brussel	West-Vlaanderen	Totaal	%
0-5 jaar	73	3	9	1	16	102	10,5%
6-11 jaar	117	20	37	22	29	225	23,1%
12-17 jaar	62	22	29	29	24	166	17,1%
18-21 jaar	55	26	36	34	31	182	18,7%
22-25 jaar	121	33	41	51	52	298	30,6%
Totaal	428	104	152	137	152	973	100,0%
%	44,0%	10,7%	15,6%	14,1%	15,6%	100,0%	

(Bron: Cliëntregistratie)

**Tabel: Aantal kinderen en jongeren RTH, functie mobiele begeleiding
(teleenheid: minderjarigen die minstens 1x gebruik maken van functie mobiele begeleiding in RTH)**

	Antwerpen	Limburg	Oost-Vlaanderen	Vlaams -Brabant-Brussel	West-Vlaanderen	Totaal	%
0-5 jaar	173	7	38	2	34	254	11,7%
6-11 jaar	171	38	110	14	69	402	18,6%
12-17 jaar	136	41	48	22	44	291	13,5%
18-21 jaar	178	42	104	77	73	474	21,9%
22-25 jaar	301	65	134	101	141	742	34,3%
Totaal	959	193	434	216	361	2.163	100,0%
%	44,3%	8,9%	20,1%	10,0%	16,7%	100,0%	

(Bron: Cliëntregistratie)

Thuisbegeleiding

Thuisbegeleidingsdiensten bieden mobiele en ambulante begeleiding aan minderjarigen en hun gezin. Deze ondersteuning vindt vooral thuis plaats maar ook in het ruime netwerk (school, buurt ...). De begeleiding door thuisbegeleidingsdiensten kan zowel rechtstreeks toegankelijk zijn als niet-rechtstreeks toegankelijk (hoogfrequente, intensieve begeleiding vanuit de thuisbegeleidingsdiensten).

Tabel: Aantal thuisbegeleidingsdiensten per provincie

	Aantal
Antwerpen	6
Brussels Hoofdstedelijk Gewest	1
Limburg	4
Oost-Vlaanderen	5
Vlaams-Brabant	4
West- Vlaanderen	6
Totaal	26

(Bron: Cliëntregistratie)

De cijfers hieronder geven het deel thuisbegeleiding weer dat valt onder rechtstreeks toegankelijke jeugdhulp (RTJ). Ze tonen wie in de loop van 2016 minstens één keer een rechtstreeks toegankelijke begeleiding heeft bij een thuisbegeleidingsdienst.

Wat betreft het totale **aantal gebruikers** van de thuisbegeleidingsdiensten (NRTJ en RTJ samen) in 2016, maakt bijna 76% gebruik van het rechtstreeks toegankelijk aanbod (voor de cijfers van het NRTJ-gedeelte: zie verder). Dit is een aanzienlijke stijging in vergelijking met 2015 (bijna 60%). Meer en meer thuisbegeleidingsdiensten maken in 2016 de keuze om hun capaciteit vooral rechtstreeks toegankelijk in te zetten. Door het feit dat er tot 36 begeleidingen op jaarbasis kunnen aangeboden worden zonder een toegangspoort te passeren, is de capaciteit voor niet-rechtstreeks toegankelijke ingezet voor zeer intensieve trajecten en gecombineerde trajecten (bv. samen met een MFC).

Ook opvallend is de grootte van de jongste leeftijdsgroep. De laatste jaren wordt meer en meer geïnvesteerd in 'vroegbegeleiding'. Dat heeft een positief effect voor de verhouding tussen draagkracht en draaglast binnen het gezin en kan een preventief werken naar het ontstaan van secundaire problematieken (bv. gedragsproblemen). Daarnaast is er binnen deze leeftijdsgroep nog niet altijd een formele diagnose gesteld (vaak gaat het om het vermoeden van een handicap). Mede daarom is in deze groep het aantal gebruikers zo hoog.

Tabel: Aantal unieke gebruikers rechtstreeks toegankelijke thuisbegeleiding (teleenheid: unieke kinderen en jongeren)

	Antwerpen	Limburg	Oost-Vlaanderen	Vlaams-Brabant-Brussel	West-Vlaanderen	Totaal	%*
0-5 jaar	577	492	731	469	532	2.801	31,7%
6-11 jaar	949	378	444	334	456	2.561	29,0%
12-17 jaar	827	324	309	148	398	2.151	24,3%
18-21 jaar	305	146	122	58	186	872	9,9%
22-25 jaar	127	82	76	32	106	451	5,1%
Totaal	2.785	1.422	1.682	1.041	1.678	8.836	100,0%
%*	31,5%	16,1%	19,0%	11,8%	19,0%	97,4%	

(Bron: Cliëntregistratie)

**Door het werken met unieke aantallen per categorie, is het totaal niet gelijk aan de som van de aparte categorieën en zijn de percentages opgeteld niet 100%.*

Dienst Ondersteuningsplan

Een persoon met een (vermoeden van) handicap kan een beroep doen op een Dienst Ondersteuningsplan (DOP) om inzicht te krijgen in de meest aangewezen soort(en) ondersteuning,

al dan niet gefinancierd door het VAPH. De DOP brengt - samen met de persoon met een handicap en zijn netwerk - de vragen, wensen, ondersteuningsnoden en mogelijkheden in kaart. Het resultaat van dit proces is een ondersteuningsplan. Per provincie is er één dienst.

Het grootste deel van de gebruikers van een DOP is tussen 18 en 25 jaar (89%). Vaak wordt een DOP geconsulteerd op bepaalde sleutelmomenten in het leven, zoals de overgang naar volwassenheid. Veelal wordt dan pas werk gemaakt van een ondersteuningsplan omdat de vragen dan ook het meest prangend worden: het samen zoeken naar mogelijkheden binnen wonen, werken ...

Ook om een Persoonsvolgend Budget (PVB) te verkrijgen (in eerste instantie bij de volwassenen), is het doorlopen van een proces van vraagverheldering en ondersteuningsplanning en de opmaak van een Ondersteuningsplan PVB (OP PVB) noodzakelijk. Een DOP is één van de organisaties die dit kan opnemen.

**Tabel: Aantal unieke kinderen en jongeren DOP
(teleenheid: unieke kinderen en jongeren)**

	Antwerpen	Limburg	Oost- Vlaanderen	Vlaams -Brabant- Brussel	West- Vlaanderen	Totaal	%*
0-5 jaar	3	0	0	5	1	9	0,7%
6-11 jaar	7	1	8	13	2	31	2,5%
12-17 jaar	31	10	15	12	8	76	6,1%
18-21 jaar	219	88	150	116	93	666	53,4%
22-25 jaar	179	59	108	51	69	466	37,3%
Totaal	439	158	281	197	173	1.248	100,0%
%*	35,2%	12,7%	22,5%	15,8%	13,9%	100,0%	

(Bron: Cliëntregistratie)

**Door het werken met unieke aantallen per categorie, is het totaal niet gelijk aan de som van de aparte categorieën en zijn de percentages opgeteld niet 100%.*

Centra voor ontwikkelingsstoornissen

De hoofdpdracht van een centrum voor ontwikkelingsstoornissen (COS) is een zo vroeg mogelijke detectie, diagnosestelling en oriëntering van kinderen met een (vermoeden van) ontwikkelingsstoornis.

Om zo snel mogelijk op de meest gepaste manier ondersteuning te bieden, voeren artsen, psychologen, kinesisten, maatschappelijk werkers en logopedisten een diepgaand, gespecialiseerd, multidisciplinair onderzoek uit. Dat heeft als doel de mogelijkheden en beperkingen van het kind in kaart te brengen en eventueel de juiste diagnose te stellen.

Het COS kan op basis van deze diagnose ook adviezen geven en het kind en de ouders oriënteren naar de meest geschikte ondersteuningsvorm.

**Tabel: Aantal unieke kinderen COS
(teleenheid: unieke kinderen)**

	COS Antwerpen	COS Brussel	COS Gent	COS Leuven	Totaal	%
0-1 jaar	164	376	434	45	1.019	23,4%
2-3 jaar	345	221	372	449	1.387	31,9%
4-6 jaar	376	184	451	537	1.548	35,6%
vanaf 7 jaar	153	34	133	77	397	9,1%
Totaal	1.038	815	1.390	1.108	4.351	100,0%
%	23,9%	18,7%	31,9%	25,5%	100,0%	

(Bron: jaarverslag COS)

Jongerenwelzijn

Rechtstreeks en niet-rechtstreeks toegankelijke jeugdhulp

Jongerenwelzijn organiseert op verschillende manieren een aanbod voor kinderen, jongeren en ouders met ernstige of langdurige problemen. Zo erkent en subsidieert het agentschap private voorzieningen binnen de bijzondere jeugdzorg. Deze organiseren hulpverlening - residentieel, ambulante of mobiel - voor kinderen en jongeren in verontrustende situaties (VOS) of die een als misdrijf omschreven feit (MOF) hebben gepleegd.

Het aanbod bevat ook pleegzorg, dat zowel voor minder- als meerderjarigen onder Jongerenwelzijn valt.

Het aanbod van de voorzieningen wordt georganiseerd aan de hand van **modules**:

- organisaties voor bijzondere jeugdbijstand (OVBJ), diensten voor pleegzorg en centra voor integrale gezinszorg (CIG) bieden zowel rechtstreeks als niet-rechtstreeks toegankelijke modules aan;
- diensten voor crisishulp aan huis (cah) hebben een aanbod dat enkel via het crisismeldpunt toegankelijk is;
- onthaal-, oriëntatie- en observatiecentra (OOOC) hebben enkel niet-rechtstreeks toegankelijke modules, maar voorzien ook een aanbod crisisbegeleiding en –opvang vanuit het crisismeldpunt.
- diensten voor herstelgerichte en constructieve afhandeling (HCA) hebben een gerechtelijk, niet-gemoduleerd aanbod voor jongeren die een MOF hebben gepleegd.

Het jaarverslag jeugdhulp geeft per soort voorziening telkens eerst een **algemeen deel** met informatie over het volledige aanbod: de capaciteit, de bezetting, het aantal dossiers ... Aangezien deze gegevens zowel het rechtstreeks als het niet-rechtstreeks toegankelijke aanbod omvatten, wordt dit algemene deel bij beide hoofdstukken (RTJ en NRTJ) herhaald.

Na het algemene deel worden **specifieke gegevens** getoond over de in 2016 afgesloten dossiers:

- het deel over de rechtstreeks toegankelijke jeugdhulp geeft de afgesloten dossiers van de OVBJ, de diensten voor pleegzorg en de CIG weer die enkel rechtstreeks toegankelijke modules bevatten;
- het deel over de niet-rechtstreeks toegankelijke jeugdhulp geeft de afgesloten dossiers van de OVBJ, de diensten voor pleegzorg, de CIG en de OOOC weer die, naast rechtstreeks toegankelijke, minstens één niet-rechtstreeks toegankelijke module bevat in de loop van het traject.

- het crisisaanbod van de OOC en de diensten crishulp aan huis komen aan bod in het deel over de crisisjeugdhulp. Het crisisaanbod van de OVBJ en de CIG staat dan weer in het stuk over de rechtstreeks toegankelijke jeugdhulp.

Een dossier is een aaneensluitende periode van hulpverlening voor een kind of jongere in eenzelfde voorziening:

- een minderjarige kan serieel meerdere dossiers hebben in eenzelfde voorziening, wanneer de hulpverlening onderbroken of gestopt is;
- een minderjarige kan meerdere dossiers tegelijk hebben in verschillende voorzieningen, wanneer er een combinatie van hulpaanbod is over voorzieningen heen.

Sinds 1 januari 2015 registreren de door Jongerenwelzijn erkende en vergunde voorzieningen in het vernieuwde **registratiesysteem Binc** (Begeleiding in cijfers). De diensten voor herstelgerichte en constructieve afhandeling registreren nog tot eind 2017 in hun eigen applicatie. Vanaf 1 januari 2018 registreren zij eveneens in de vernieuwde Binc.

Organisatie voor bijzondere jeugdzorg

Algemeen

Een organisatie voor bijzondere jeugdzorg (OVBJ) is erkend op basis van typemodules. Elke OVBJ heeft een erkenning voor contextbegeleiding. Daarnaast kan een OVBJ een erkenning hebben voor:

- modules contextbegeleiding in functie van autonoom wonen;
- modules dagbegeleiding in groep;
- verblijfsmodules;
- modules ondersteunende begeleiding.

Een OVBJ met een erkenning voor modules contextbegeleiding en modules contextbegeleiding in functie van autonoom wonen, kan – op basis van de reële noden van de jongeren– zelf de verhouding bepalen tussen het effectief aantal in te zetten modules contextbegeleiding en contextbegeleiding in functie van autonoom wonen.

- **Contextbegeleiding (CB)** is de centrale module van elke OVBJ en elk begeleidingstraject. Het omvat de vroegere thuisbegeleiding, gezinsbegeleiding, netwerkbegeleiding... Dit zijn alle begeleidingscontacten met een kind of jongere en zijn netwerk, die gekoppeld zijn aan hulpverleningsdoelstellingen; inclusief contacten met school, CLB, de sociaal werker, de vertrouwenspersoon van de jongere, de trainer van de sportclub ...
- **Contextbegeleiding in functie van autonoom wonen (CB i.f.v. AW)** omvat de vroegere erkenningen voor begeleid zelfstandig wonen (bzw). Vroeger werd bzw ook georganiseerd vanuit een begeleidingstehuis. Nu is dat een afzonderlijke module, vertrekkend vanuit contextbegeleiding.
- **Dagbegeleiding in groep** omvat het begeleidingsaanbod van de vroegere dagcentra, bestaat uit verschillende componenten (schoolbegeleiding, groepswerking, training) en loopt zowel in school- als vakantieperiodes. Ze focust op de grote meerwaarde van een laagdrempelige, contextgerichte begeleiding in groep. Dagbegeleiding is niet schoolvervangend, wel naschools en ondersteunend.
- **Verblijf** omvat de begeleiding van een kind of jongere in een organisatie, inclusief overnachting. Hieraan wordt steeds een module contextbegeleiding gekoppeld. Door het dynamisch beheer van de residentiële capaciteit, kunnen voorzieningen crisisverblijf aanbieden voor jongeren (al dan niet uit de eigen organisatie). Er is een onderscheid tussen

een module 1-3 nachten en een module 4-7 nachten, al dan niet in een 1bis voorziening. Daarnaast is ook kamertraining mogelijk.

- **Ondersteunende begeleiding** omvat de pedagogische projecten, time out, ontheming ... Deze kunnen ingezet worden los van of gekoppeld aan andere modules, altijd met het doel om breuken in een lopend hulpverleningstraject te vermijden. Een organisatie die deze module aanbiedt, moet per module minimaal 12 kinderen of jongeren gedurende gemiddeld 2 weken begeleiden. Men kan dus ook de ene minderjarige een kort traject van 2 dagen aanbieden en een andere een traject van 3 weken.

Daarnaast hebben verschillende OVBJ een engagement in de crisisnetwerken, onder de vorm van modules crisisopvang en/of crisisbegeleiding. Deze modules kunnen enkel ingezet worden op verwijzing van het crisismeldpunt.

De **erkende capaciteit** voor de OVBJ wordt uitgedrukt in modules. In 2016 kennen de OVBJ:

- een uitbreiding met 60 modules contextbegeleiding laagintensief, gericht op het vermijden van uithuisplaatsing van het jonge kind;
- een uitbreiding met 30 modules contextbegeleiding kortdurend intensief, gericht op het bevorderen van uitstroom uit de gemeenschapsinstellingen.

De andere, kleine verschillen met 2015 zijn te verklaren door kleine wijzigingen in de erkenning van individuele voorzieningen, door een ombouw van modules. In totaal hebben de OVBJ een begeleidingscapaciteit van 6.918 kinderen en jongeren, in vergelijking met 6.817 in 2015.

Verder is in 2016 tijdelijk extra capaciteit voor niet-begeleide minderjarige vreemdelingen, met het oog op de vluchtelingen crisis. Deze capaciteit wordt apart weergegeven in de laatste kolom.

**Tabel: Erkende capaciteit in modules OVBJ
(teleenheid: aantal erkende modules)**

	31/12/2015	31/12/2016	tijdelijke capaciteit vluchtelingenwerking
OVBJ CB i.f.v. positieve heroriëntering (RTJ)	439	445	
OVBJ CB laagintensief (RTJ)	3.994	4.053	
OVBJ CB breedsporig (RTJ)	1.297	1.299	18
OVBJ CB kortdurend intensief (NRTJ)	331	365	
OVBJ CB i.f.v. AW basisintensiteit (NRTJ)	282	276	7
OVBJ CB i.f.v. AW middenintensiteit (NRTJ)	474	480	33
OVBJ dagbegeleiding in groep (RTJ)	635	627	
OVBJ verblijf (NRTJ)	2.906	2.905	163
OVBJ ondersteunende begeleiding (RTJ)	85	85	

(Bron: Domino-BINC)

De **bezettingsgraad** geeft aan in welke mate de totale capaciteit - van een module - daadwerkelijk bezet wordt gedurende een bepaalde periode. Dit percentage wordt bepaald door de effectieve inzet te delen door de beschikbare capaciteit in die periode.

De gemiddelde bezetting van de OVBJ is berekend zonder de typemodules ondersteunende begeleiding en dagbegeleiding in groep:

- voor ondersteunende begeleiding zoekt de sector nog naar de juiste berekeningswijze. Deze zal in de loop van 2017 worden geïmplementeerd, zodat vanaf 2017 de bezettingcijfers van deze module kunnen worden meegeteld;

- voor dagbegeleiding in groep loopt in 2016 een experimentele fase voor het berekenen van de bezetting. Daarom is gekozen om ook voor deze typemodule de bezetting nog niet in rekening te brengen voor het totale gemiddelde van de OVBJ. De eindevaluatie van dit experimenteel traject is gebeurd. Vanaf 2017 zal de bezetting berekend worden volgens dezelfde formule als de modules contextbegeleiding en verblijf, en niet meer op basis van de benutting, zoals in de experimentele fase.

De gemiddelde bezetting van de OVBJ in 2016 is 94%. Dit is een stijging van 2% t.o.v. 2015:

- er zijn verschuivingen in de bezetting van de typemodules verblijf en contextbegeleiding;
- de modules voor contextbegeleiding in functie van autonoom wonen en de andere modules contextbegeleiding zijn voor de erkenning en subsidiëring communicerende vaten;
- de gedaalde bezetting voor contextbegeleiding breedsporig wordt gecompenseerd door de hogere bezetting voor contextbegeleiding kortdurend intensief;
- na de opstart van de module contextbegeleiding in functie van positieve heroriëntering in 2015 - met de daarbij horende opleiding, bekendmaking en geleidelijke uitrol -, is in 2016 een sterke stijging merkbaar.

Tabel: Bezetting OVBJ

	2015	2016
OVBJ	92%	94%
Verblijf	95%	91%
CB breedsporig	119%	105%
CB in functie van autonoom wonen	88%	87%
CB in functie van positieve heroriëntering	21%	75%
CB laagintensief	90%	90%
CB kortdurend intensief	74%	85%

(Bron: Domino-BINC)

In 2016 zijn in totaal 12.513 dossiers door de OVBJ geregistreerd. 6.074 dossiers zijn opgestart en 5.302 dossiers zijn afgesloten.

In vergelijking met het totaal aantal dossiers ingevoerd door alle soorten voorzieningen in Binc (22.705 dossiers), blijkt dat de OVBJ 55% vertegenwoordigen van alle door Jongerenwelzijn erkende en vergunde organisaties. Dit is gelijk aan 2015.

Een dossier is een aaneengesloten periode van hulpverlening in eenzelfde voorziening voor een kind of jongere. Deze kan opeenvolgend of tegelijk in verschillende organisaties meerdere dossiers hebben. Daarom is het zinvol ook te kijken naar het aantal unieke minderjarigen.

Voor alle soorten voorzieningen die registreren in Binc, zijn er in totaal 18.847 unieke kinderen en jongeren (ten opzichte van 22.705 dossiers). Voor de OVBJ is er een totaal van 11.077 unieke minderjarigen (ten opzichte van 12.513 dossiers). Dit betekent een stijging ten opzichte van 2015. Toen zijn:

- 10.248 unieke minderjarigen en 11.536 dossiers geregistreerd door de OVBJ;
- in totaal 17.599 unieke minderjarigen en 21.099 dossiers geregistreerd.

Deze stijging van het aantal dossiers en minderjarigen is voornamelijk te verklaren door de uitbreiding van het aantal contextbegeleidingsmodules en is een gevolg van een flexibilisering van het verblijfsaanbod waardoor meer crisisopnames gerealiseerd kunnen worden.

**Tabel: Aantal dossiers en aantal unieke kinderen en jongeren OVBJ (RTJ en NRTJ)
(teleenheid: dossiers / unieke kinderen en jongeren)**

	Opgestarte dossiers	Afgesloten dossiers	Alle dossiers
Dossiers	6.074	5.302	12.513
Unieke cliënten	5.404	4.869	11.077

(Bron: Domino-BINC)

Specifieke gegevens over kinderen en jongeren die enkel rechtstreeks toegankelijke hulp krijgen in een OVBJ

Zodra in het dossier van een minderjarige een niet-rechtstreeks toegankelijke module is ingezet, komt dit dossier aan bod in het onderdeel over de niet-rechtstreeks toegankelijke jeugdhulp in het jaarverslag. Dat is anders dan in 2015 – toen werd enkel gekeken naar de wijze van instroom in de organisatie - zodat vergelijkingen met toen voor de meeste tabellen niet mogelijk is.

In 2016 zijn 3.373 dossiers afgesloten binnen de OVBJ met enkel rechtstreeks toegankelijke modules, voor 3.159 unieke kinderen en jongeren. Een klein deel van hen heeft dus twee of meerdere dossiers in het rechtstreeks toegankelijke aanbod van de OVBJ. In deze dossiers wordt enkel contextbegeleiding, dagbegeleiding in groep, ondersteunende begeleiding en/of kortdurend crisisverblijf aangeboden. Of het betreft dossiers met crisismodules.

**Tabel: Aantal afgesloten dossiers en unieke minderjarigen met een afgesloten dossier OVBJ RTJ
(teleenheid: dossiers / unieke kinderen en jongeren)**

Dossiers	3.373
Unieke cliënten	3.159

(Bron: Domino-BINC)

In de meeste afgesloten dossiers met rechtstreeks toegankelijke modules is er geen gelijktijdige combinatie met een ander gemoduleerd aanbod binnen integrale jeugdhulp (67%). Vindt doorheen het traject van een kind of jongere wel een combinatie met ander gemoduleerd aanbod plaats, dan is dat meestal met een andere voorziening erkend of vergund door Jongerenwelzijn (9%). Aangezien er meerdere antwoordmogelijkheden zijn, is het totaal groter dan het aantal afgesloten dossiers. Het totaal in de tabel is niet gelijk aan de som van de aparte categorieën, omdat het aantal unieke dossiers is weergegeven.

Tabel: Aantal afgesloten dossiers naar combinatie gemoduleerd aanbod OVBJ RTJ (teleenheid: unieke dossiers)

Combinatie met:	OVBJ	%*
CAW	5	0,1%
CGG	61	1,8%
CLB	127	3,8%
JWZ	315	9,3%
K&G	29	0,9%
VAPH	58	1,7%
Crisishulpprogramma	100	3,0%
Onbekend	8	0,2%
Niet van toepassing	2.251	66,7%
Geen eindregistratie beschikbaar	516	15,3%
Totaal*	3.373	

(Bron: Domino-BINC)

** Door het werken met unieke aantallen per categorie, is het totaal niet gelijk aan de som van de aparte categorieën en zijn de percentages opgeteld niet 100%.*

De meeste kinderen en jongeren met een dossier binnen het rechtstreeks toegankelijke aanbod van de OVBJ, zijn tussen 12 en 17 jaar bij instroom. De tabel toont het aantal unieke minderjarigen met leeftijd bij opstart van het dossier. Het grootste deel wordt begeleid in de provincie Antwerpen (32%).

Tabel: Aantal unieke kinderen en jongeren in OVBJ – RTJ, per leeftijdscategorie (afgesloten dossiers) (teleenheid: unieke kinderen en jongeren)

	Antwerpen	Limburg	Oost-Vlaander	Vlaams-Brabant-Br	West-Vlaanderen	Totaal*	%*
0-5 jaar	138	39	80	57	81	323	10,2%
6-11 jaar	245	91	122	130	139	726	23,0%
12-17 jaar	622	302	294	389	414	2.007	63,5%
18-21 jaar	3	7	4	6	10	30	0,9%
onbekend	0	0	1	2	1	4	0,1%
Totaal*	1.008	439	501	583	644	3.159	
%*	31,9%	13,9%	15,9%	18,5%	20,4%		

(Bron: Domino-BINC)

** Door het werken met unieke aantallen per categorie, is het totaal niet gelijk aan de som van de aparte categorieën en zijn de percentages opgeteld niet 100%.*

22% van de aanmeldingen gebeurt door de CLB. Dit is vergelijkbaar met 2015. 16% van de aanmeldingen gebeurt door de toegangspoort. Dit zijn wellicht de dossiers met een langere begeleidingsduur waarvan de huidige rechtstreeks toegankelijke modules bij opstart nog niet-rechtstreeks toegankelijk waren. Vervolgens zijn het OCJ en de jeugdrechtbank de grootste aanmelders voor trajecten binnen het rechtstreeks toegankelijke aanbod van de OVBJ.

**Tabel: Overzicht aanmelders voor OVBJ - RTJ (afgesloten dossiers)
(teleenheid: aantal unieke dossiers)**

Aanmelder	Aantal dossiers	%
CAW	65	1,9%
CGG	76	2,3%
CLB	744	22,1%
JWZ	189	5,6%
K&G	28	0,8%
VAPH	44	1,3%
OCJ	382	11,3%
VK	41	1,2%
Jeugdrechtbank	361	10,7%
Politie/parket	44	1,3%
Crisismeldpunt	334	9,9%
School	68	2,0%
Prive-psycholoog/psychiater	104	3,1%
Huisarts	7	0,2%
Jongere/gezin	109	3,2%
Pleeggezin	11	0,3%
Toegangspoort	548	16,2%
Andere	218	6,5%
Totaal	3.373	

(Bron: Domino-BINC)

De gemiddelde **begeleidingsduur** van de afgesloten dossiers met rechtstreeks toegankelijke modules bij een OVBJ is 240 dagen:

- een vijfde van de dossiers heeft een begeleidingsduur tussen 0 en 28 dagen. Dit zijn vooral dossiers met crisisopvang en/of -begeleiding, time-out, kortdurend crisisverblijf of ondersteunende begeleiding;
- de helft kent een begeleidingsduur tussen 2 en 12 maanden;
- een vijfde heeft een begeleidingsduur van meer dan een jaar, waarvan bijna 7% langer dan twee jaar.

**Tabel: Begeleidingsduur in OVBJ – RTJ (van afgesloten dossiers)
(teleenheid: aantal dossiers)**

Begeleidingsduur ()	Aantal dossiers	%
0-28	712	21,1%
29-60	182	5,4%
61-120	360	10,7%
121-180	756	22,4%
181-365	687	20,4%
366-730	458	13,6%
>730	218	6,5%
Totaal	3.373	100%

(Bron: Domino-BINC)

Onderstaande tabel geeft de duur van de afzonderlijke modules weer. Crisismodules hebben allen een korte duurtijd. Contextbegeleiding in functie van positieve heroriëntering wordt meestal afgerond tussen de 4 en 6 maanden. De methodiek van positieve heroriëntering ambieert af te ronden na vier maanden.

- bijna de helft van de modules contextbegeleiding laagintensief duurt tussen een half jaar en 1 jaar;

- de modules contextbegeleiding breedsporig worden gemiddeld het langste ingezet: 44% duurt langer dan 1 jaar;
- de duurtijd van de modules ondersteunende begeleiding is sterk afhankelijk van het soort ondersteunende begeleiding. Zo kan 37% afgerond worden binnen de veertien dagen: o.a. de time-out projecten die een aaneensluitende periode van ondersteuning bieden. Andere vormen van ondersteunende begeleiding kunnen een langere duur hebben aangezien ze een onderbroken vorm van ondersteuning kunnen geven;
- 43% van de modules van dagbegeleiding in groep wordt ingezet voor een periode tussen een half jaar en 1 jaar.

Tabel: Gemiddelde duur in dagen per typemodule in OVBJ – RTJ (van afgesloten dossiers) (teleenheid: aantal unieke kinderen en jongeren)

	bglduur: 0-14	bglduur: 15-28	bglduur: 29-60	bglduur: 61-120	bglduur: 121-180	bglduur: 181-365	bglduur: 366-730	bglduur: meer dan 730	Totaal*	%*
CB breedsporig	13	16	47	66	80	314	284	75	809	25,6%
CB in functie van positieve heroriëntering	11	13	52	183	567	5	0	1	811	25,7%
CB laagintensief	94	26	44	107	120	390	163	18	839	26,6%
Dagbegeleiding in groep (RTJ)	4	7	23	33	51	100	48	5	230	7,3%
Ondersteunende begeleiding (projectwerking) RTJ	258	57	104	117	93	113	4	0	689	21,8%
crisisbegeleiding (op verwijzing crisismeldpunt)	42	39	7	0	0	0	0	0	83	2,6%
crisisverblijf (op verwijzing crisismeldpunt)	181	22	5	0	0	0	0	0	204	6,5%
Crisisinterventie (op verwijzing crisismeldpunt)	54	0	0	0	0	0	0	0	54	1,7%
Kortdurend crisisverblijf	110	19	2	0	0	0	0	0	124	3,9%
Totaal*	624	172	247	449	824	800	454	94	3.159	
%*	19,8%	5,4%	7,8%	14,2%	26,1%	25,3%	14,4%	3,0%		

(Bron: Domino-BINC)

* Door het werken met unieke aantallen per categorie, is het totaal niet gelijk aan de som van de aparte categorieën en zijn de percentages opgeteld niet 100%.

Pleegzorg

Algemeen

De diensten voor pleegzorg zijn vergund om de volgende pleegzorgvormen aan te bieden:

- **ondersteunende pleegzorg:** pleegzorg ter ondersteuning van het gezin van het pleegkind of de pleeggast, hetzij voor een korte aaneengesloten periode, hetzij met afwisselend verblijf.
- **perspectiefzoekende pleegzorg:** pleegzorg gedurende een periode van maximaal zes maanden, één keer verlengbaar met zes maanden, waarbij een duidelijk perspectief voor het pleegkind of pleeggast wordt ontwikkeld.
- **perspectiefbiedende pleegzorg:** pleegzorg met een continu en langdurig karakter.

- **behandelingspleegzorg:** een vorm van pleegzorg waarbij een dienst voor pleegzorg voorziet in een behandeling voor een pleegkind of pleeggast, of in een intensieve training en begeleiding van de pleegzorger.

Met uitzondering van behandelingspleegzorg vertalen de verschillende vormen van pleegzorg zich in een verblijfsmodule en een begeleidingsmodule die nooit apart van elkaar kunnen worden ingezet.

De diensten voor pleegzorg richten zich ook tot meerderjarige **pleeggasten**. Pleegzorg voor pleeggasten is altijd rechtstreeks toegankelijk, net zoals ondersteunende en crisispleegzorg.

Perspectiefzoekende en perspectiefbiedende pleegzorg zijn niet-rechtstreeks toegankelijk. Behandelingspleegzorg wordt aangeboden bovenop perspectiefzoekende of –biedende pleegzorg maar is op zich rechtstreeks toegankelijk.

Pleegzorg kent geen programmering en wordt niet uitgedrukt in capaciteit. De inzet van de verschillende modules of vormen van pleegzorg op 31/12/2016 geeft een indicatie van de grootte van het aanbod. De tabel geeft het aantal unieke cliënten met een actieve pleegzorgmodule op 31/12/2016.

Op 31/12/2016 zijn er 6.062 pleegzorgsituaties, dat is een stijging van 7% t.o.v. 2015 en van 14% t.o.v. 2014:

- de grootste groep vormt perspectiefbiedende pleegzorg met 4.952 pleegzorgsituaties (82%);
- ondersteunende pleegzorg (11%) en perspectiefzoekende pleegzorg (8%) vormen een minderheid;
- er is een kleine verschuiving (2%) van perspectiefbiedende naar ondersteunende pleegzorg. De toename van ondersteunende pleegzorg kan verklaard worden door de bredere bekendmaking van deze module door de diensten voor pleegzorg. Bovendien is voor vele kandidaat-pleegouders een engagement voor ondersteunende pleegzorg haalbaarder dan een engagement voor de andere vormen van pleegzorg, waardoor de instap laagdrempeliger is.

Crisisopvang wordt binnen pleegzorg weinig ingezet en mondt meestal uit in andere vormen van pleegzorg. In 2016 is de module 123 keer ingezet.

In totaal zijn er 450 pleeggasten ouder dan 21 jaar, dat zijn er 47 meer dan op 31/12/2015.

Behandelingspleegzorg wordt op 31/12/2016 ingezet bij 671 pleegkinderen of –gasten die gebruik maken van perspectiefzoekende of perspectiefbiedende pleegzorg.

Aangezien voor pleegzorg geen capaciteit bepaald is, wordt hiervoor geen bezettingspercentage berekend.

Tabel: Inzet pleegzorg

Vormen van pleegzorg	31/12/2015		31/12/2016	
	Totaal	%	Totaal	%
Ondersteunend	503	9%	649	11%
Perspectiefbiedend	4.755	84%	4.952	82%
Perspectiefzoekend	399	7%	461	8%
Totaal	5.657	100%	6.062	100%

(Bron: Domino-BINC)

In 2016 zijn in totaal 7.189 dossiers geregistreerd door de diensten voor pleegzorg. 1.534 dossiers zijn opgestart en 1.055 dossiers zijn afgesloten.

In vergelijking met het totaal aantal dossiers ingevoerd door alle soorten voorzieningen in Binc (22.705 dossiers), blijkt dat pleegzorg 31% vertegenwoordigt van de door Jongerenwelzijn erkende en vergunde organisaties. Dat is vergelijkbaar met 2015 (32%).

Een dossier is een aaneengesloten periode van hulpverlening in eenzelfde voorziening voor een pleegkind of pleeggast. Een pleegkind of pleeggast kan opeenvolgend of tegelijk in verschillende organisaties meerdere dossiers hebben. Daarom is het zinvol te kijken naar het aantal unieke pleegkinderen of pleeggasten die worden geregistreerd.

Voor alle soorten voorzieningen die registreren in Binc, zijn er in totaal 18.847 unieke kinderen en jongeren (ten opzichte van 22.705 dossiers). Voor de diensten voor pleegzorg is dit een totaal van 7.012 unieke minderjarigen (ten opzichte van 7.189 dossiers). Dit betekent een stijging ten opzichte van 2015. Toen zijn:

- 6.534 unieke minderjarigen en 6.761 dossiers geregistreerd door de diensten voor pleegzorg;
- in totaal 17.599 unieke minderjarigen en 21.099 dossiers geregistreerd.

Tabel: Aantal dossiers en aantal unieke pleegkinderen en pleeggasten (RTJ en NRTJ) (teleenheid: dossiers, unieke pleegkinderen en -gasten)

	Opgestarte dossiers	Afgesloten dossiers	Alle dossiers
Dossiers	1.534	1.055	7.189
Unieke cliënten	1.460	1.009	7.012

(Bron: Domino-BINC)

Specifieke gegevens over kinderen en jongeren die enkel rechtstreeks toegankelijke hulp krijgen in een dienst voor pleegzorg

Onderstaande cijfers gaan over de in 2016 afgesloten dossiers met enkel een rechtstreeks toegankelijke module ondersteunende pleegzorg of crisispleegzorg. Zodra in het dossier van een kind of jongere een niet-rechtstreeks toegankelijke pleegzorgmodule is aangeboden, wordt dit dossier meegeteld in het onderdeel van het jaarverslag over de niet-rechtstreeks toegankelijke jeugdhulp. Omdat dit anders is dan in 2015 – toen is enkel gekeken naar de wijze van instroom -, is een vergelijking met toen voor de meeste tabellen niet mogelijk.

In 2016 zijn 336 dossiers, voor 309 unieke pleegkinderen en –gasten, afgesloten door de diensten voor pleegzorg met enkel een module ondersteunende pleegzorg of crisispleegzorg. Een klein deel

van hen heeft dus twee of meer dossiers in het rechtstreeks toegankelijke aanbod van de diensten voor pleegzorg.

**Tabel: Aantal afgesloten dossiers en unieke pleegkinderen en -gasten met een afgesloten dossier pleegzorg RTJ
(teleenheid: dossiers / unieke pleegkinderen en -gasten)**

Dossiers	336
Unieke cliënten	309

(Bron: Domino-BINC)

In de meeste afgesloten dossiers is er geen gelijktijdige combinatie met een ander gemoduleerd aanbod binnen integrale jeugdhulp (64%). Vindt doorheen het traject van pleegkind of pleeggast wel een combinatie met ander gemoduleerd aanbod plaats, dan is dat meestal met een andere voorziening erkend of vergund door Jongerenwelzijn (24%).

Aangezien er meerdere antwoordmogelijkheden zijn, is het totaal groter dan het aantal afgesloten dossiers. Het totaal weergegeven in de tabel is niet gelijk aan de som van de aparte categorieën, omdat het aantal unieke dossiers is weergegeven.

**Tabel: Aantal afgesloten dossiers naar combinatie gemoduleerd aanbod pleegzorg RTJ
(teleenheid: unieke dossiers)**

Combinatie met:	Pleegzorg	%*
CAW	0	0,0%
CGG	3	0,9%
CLB	4	1,2%
JWZ	82	24,4%
K&G	10	3,0%
VAPH	16	4,8%
Crisishulpprogramma	4	1,2%
Onbekend	0	0,0%
Niet van toepassing	216	64,3%
Geen eindregistratie beschikbaar	7	2,1%
Totaal*	336	

(Bron: Domino-BINC)

**Door het werken met unieke aantallen per categorie, is het totaal niet gelijk aan de som van de aparte categorieën en zijn de percentages opgeteld niet 100%.*

De meeste pleegkinderen en -gasten met een dossier binnen het rechtstreeks toegankelijke aanbod van de diensten voor pleegzorg, zijn tussen 0 en 5 jaar bij instroom. De tabel toont het aantal per leeftijdscategorie bij opstart van het dossier. De module ondersteunende pleegzorg is voor 5 pleeggasten ingezet. In de provincie Antwerpen worden de meeste pleegkinderen begeleid, in Limburg het kleinste aantal.

Tabel: Aantal unieke pleegkinderen en pleeggasten RTJ, per leeftijdscategorie (afgesloten dossiers)

(teleenheid: unieke pleegkinderen en –gasten)

	Antwerpen	Limburg	Oost-Vlaanderen	Vlaams-Brabant -Brus	West-Vlaanderen	Totaal*	%*
0-5 jaar	56	6	20	16	24	121	39,2%
6-11 jaar	31	7	8	22	30	98	31,7%
12-17 jaar	28	7	11	7	29	82	26,5%
18-21 jaar	2	0	1	0	1	4	1,3%
> 21 jaar	2	0	1	0	2	5	1,6%
onbekend	0	0	0	0	0	0	0,0%
Totaal*	119	20	41	45	85	309	
%*	38,5%	6,5%	13,3%	14,6%	27,5%		

(Bron: Domino-BINC)

**Door het werken met unieke aantallen per categorie, is het totaal niet gelijk aan de som van de aparte categorieën en zijn de percentages opgeteld niet 100%.*

In 32% van de dossiers meldt het pleegkind of de pleeggast, of het gezin, zelf aan. In 18% van de dossiers meldt de jeugdrechtbank aan voor een module ondersteunende pleegzorg of crisispleegzorg. De aanmeldingen via het crisismeldpunt zijn nog beperkt. Maar het crisisaanbod zal in 2017 achter het crisismeldpunt komen, waardoor dit percentage wellicht zal stijgen.

Tabel: Overzicht aanmelders voor pleegzorg - RTJ (afgesloten dossiers)
(teleenheid: aantal unieke dossiers)

Aanmelder	Aantal dossiers	%
CAW	5	1,5%
CGG	1	0,3%
CLB	13	3,9%
JWZ	7	2,1%
K&G	7	2,1%
VAPH	1	0,3%
OCJ	28	8,3%
VK	7	2,1%
Jeugdrechtbank	59	17,6%
Politie/parket	0	0,0%
Crisismeldpunt	4	1,2%
School	7	2,1%
Prive-psycholoog/psychiater	2	0,6%
Huisarts	0	0,0%
Jongere/gezin	106	31,5%
Pleeggezin	15	4,5%
Toegangspoort	23	6,8%
Andere	51	15,2%
Totaal	336	

(Bron: Domino-BINC)

De **gemiddelde begeleidingsduur** van de afgesloten dossiers met rechtstreeks toegankelijke modules van een dienst voor pleegzorg is 180 dagen:

- 37% van de dossiers heeft een begeleidingsduur tussen 0 en 28 dagen;
- 15% heeft een begeleidingsduur van langer dan een jaar. Dit is mogelijk met de onderbroken ondersteunende begeleiding.

**Tabel: Begeleidingsduur in pleegzorg – RTJ (van afgesloten dossiers)
(teleenheid: aantal dossiers)**

Begeleidingsduur	Aantal dossiers	%
0-28	123	36,6%
29-60	40	11,9%
61-120	56	16,7%
121-180	21	6,3%
181-365	45	13,4%
366-730	33	9,8%
>730	18	5,4%
Totaal	336	100%

(Bron: Domino-BINC)

Onderstaande tabel geeft van de afgesloten dossiers met enkel rechtstreeks toegankelijke modules, de **duur van de afzonderlijke modules** weer.

- Alle crisismodules hebben een korte duurtijd;
- Ondersteunende pleegzorg korte duur heeft als doel gedurende een korte, aaneensluitende periode van 3 maanden ondersteuning te bieden. Een deel van die modules blijkt een langere periode ingezet. Dit is wellicht vaak in functie van overbrugging tot er een alternatief wordt gevonden voor het pleegkind;
- De module ondersteunende pleegzorg lage frequentie heeft als doel onderbroken ondersteuning te bieden aan het gezin. Daarom kunnen deze modules een lange duurtijd hebben.

**Tabel: Gemiddelde duur in dagen per typemodule in pleegzorg – RTJ (van afgesloten dossiers)
(teleenheid: aantal unieke pleegkinderen en –gasten)**

	bglduur: 0-14	bglduur: 15-28	bglduur: 29-60	bglduur: 61-120	bglduur: 121-180	bglduur: 181-365	bglduur: 366-730	bglduur: meer dan 730	Totaal*	%*
Begeleiding voor pleeggezinnen, gezinnen, pleegkinderen of pleeggasten [crisispleegzorg]	92	2	0	0	0	0	0	0	94	30,4%
Crisisverblijf in een pleeggezin	95	2	0	0	0	0	0	0	97	31,4%
Begeleiding voor pleeggezinnen, gezinnen, pleegkinderen of pleeggasten [ondersteunende pleegzorg]	48	24	41	56	25	44	32	14	259	83,8%
Verblijf in een pleeggezin [ondersteunend - korte duur]	43	22	32	36	14	13	1	0	151	48,9%
Verblijf in een pleeggezin [ondersteunend - lage frequentie]	5	2	9	22	11	31	32	14	118	38,2%
Behandeling in het kader van pleegzorg	0	0	1	1	0	0	0	0	2	0,6%
Totaal*	127	26	41	56	25	44	33	14	309	
%*	41,1%	8,4%	13,3%	18,1%	8,1%	14,2%	10,7%	4,5%		

(Bron: Domino-BINC)

**Aangezien een dossier meerdere modules kan bevatten, is de som van de aparte categorieën niet gelijk aan het totaal en zijn de percentages opgeteld niet 100%.*

Centra voor integrale gezinszorg

Algemeen

De centra voor integrale gezinszorg (CIG) zorgen voor de begeleiding en het verblijf van ouders (al dan niet alleenstaand) en hun kinderen, en van aanstaande ouders, bij wie de gezinscohesie, de zorg voor de komende generatie en de maatschappelijke integratie in het gedrang komen of al verstoord zijn. De opvang en begeleiding door de CIG is gericht op het verbeteren van de opvoedingscontext en van de relationele, individuele, familiale en maatschappelijke context en heeft finaal als doel de maatschappelijke integratie.

De CIG zijn erkend op basis van de typemodules contextbegeleiding, verblijf van gemiddeld één tot drie nachten per week en verblijf van gemiddeld vier tot zeven nachten per week. De CIG bieden ook kortdurend crisisverblijf aan.

Daarnaast hebben verschillende CIG een engagement in de crisisnetwerken, onder de vorm van modules crisisopvang en/of crisisbegeleiding. Deze modules kunnen enkel ingezet worden op verwijzing van het crisismeldpunt.

De **erkende capaciteit** voor de CIG wordt uitgedrukt in inzetbare modules. De capaciteit is in 2016 dezelfde als in 2015.

**Tabel: Erkende capaciteit in modules CIG
(teleenheid: aantal erkende modules)**

	31/12/2015	31/12/2016
Verblijf voor (aanstaande) ouder(s) en kind(eren) - NRTJ	126	126
CB voor (aanstaande) ouder(s) en kind(eren) - RTJ	223	223

(Bron: Domino-BINC)

De **bezettingsgraad** geeft aan in welke mate de totale capaciteit van een module daadwerkelijk bezet wordt gedurende een bepaalde periode. Dit percentage wordt bepaald door de effectieve inzet te delen door de beschikbare capaciteit in die periode.

De CIG hebben in 2016 een gemiddelde bezetting van 92%. De bezetting van verblijf en van contextbegeleiding zijn eveneens 92%. De bezetting is met 1% gestegen ten opzichte van vorig jaar, door een iets hogere bezetting van de verblijfsmodule.

Tabel: Bezetting CIG

	2015	2016
CIG	91%	92%
Verblijf voor (aanstaande) ouder(s) en kind(eren)	90%	92%
CB voor (aanstaande) ouder(s) en kind(eren) - RTJ	92%	92%

(Bron: Domino-BINC)

In 2016 zijn in totaal 446 dossiers door de CIG geregistreerd. 235 dossiers zijn opgestart en 241 dossiers zijn afgesloten.

In vergelijking met het totaal aantal dossiers ingevoerd door alle soorten voorzieningen in Binc (22.705 dossiers), blijkt dat de CIG 2% vertegenwoordigen. Dit is hetzelfde percentage als in 2015.

Een dossier is een aaneengesloten periode van hulpverlening in eenzelfde voorziening voor een kind of jongere. Die kan - opeenvolgend of tegelijk - in verschillende organisaties meerdere dossiers hebben. Vandaar dat het zinvol is te kijken naar het aantal unieke minderjarigen die zijn geregistreerd.

Voor alle soorten voorzieningen die registreren in Binc, zijn er in totaal 18.847 unieke kinderen en jongeren (ten opzichte van 22.705 dossiers). Voor de CIG is dit een totaal van 432 unieke minderjarigen (ten opzichte van 446 dossiers). Dat betekent een daling t.o.v. 2015. Toen zijn er:

- 451 unieke minderjarigen en 460 dossiers geregistreerd door de CIG;
- in totaal 17.599 unieke minderjarigen en 21.099 dossiers geregistreerd.

**Tabel: Aantal dossiers en aantal unieke kinderen en jongeren CIG (RTJ en NRTJ)
(teleenheid: dossiers, unieke minderjarigen)**

	Opgestarte dossiers	Afgesloten dossiers	Alle dossiers
Dossiers	235	241	446
Unieke cliënten	227	235	432

(Bron: Domino-BINC)

Specifieke gegevens over kinderen en jongeren die enkel rechtstreeks toegankelijke hulp krijgen in een CIG

Dit luik toont de in 2016 afgesloten dossiers met enkel rechtstreeks toegankelijke modules in het traject van een kind of jongere. Zodra in een dossier een niet-rechtstreeks toegankelijke module is ingezet, wordt dit dossier meegeteld in het onderdeel over de niet-rechtstreeks toegankelijke jeugdhulp. Omdat dit anders is dan in 2015 – toen werd enkel gekeken naar de wijze van instroom -, is vergelijking met toen voor de meeste tabellen niet mogelijk.

In 2016 zijn 97 dossiers afgesloten binnen de CIG met enkel rechtstreeks toegankelijke modules. Dit voor evenveel unieke kinderen en jongeren. In deze dossiers zijn enkel modules contextbegeleiding, rechtstreeks toegankelijke verblijfsmodules en/of crisismodules aangeboden.

**Tabel: Aantal afgesloten dossiers en unieke kinderen en jongeren met een afgesloten dossier CIG RTJ
(teleenheid: dossiers / unieke minderjarigen)**

Dossiers	97
Unieke cliënten	97

(Bron: Domino-BINC)

In de meeste afgesloten dossiers met rechtstreeks toegankelijke modules, is er geen gelijktijdige combinatie met een ander gemoduleerd aanbod binnen integrale jeugdhulp (74%). Vindt doorheen het traject van een kind of jongere wel een combinatie met ander gemoduleerd aanbod plaats, dan is dat meestal met een andere voorziening erkend of vergund door Jongerenwelzijn (19%).

Aangezien er meerdere antwoordmogelijkheden zijn, is het totaal in deze tabel groter dan het aantal afgesloten dossiers. Het totaal in de tabel is niet gelijk aan de som van de aparte categorieën, omdat het aantal unieke dossiers is weergegeven.

Tabel: Aantal afgesloten dossiers naar combinatie gemoduleerd aanbod CIG RTJ (teleenheid: unieke dossiers)

Combinatie met:	CIG	%*
CAW	0	0,0%
CGG	5	5,2%
CLB	0	0,0%
JWZ	18	18,6%
K&G	8	8,2%
VAPH	0	0,0%
Crisishulpprogramma	2	2,1%
Onbekend	1	1,0%
Niet van toepassing	72	74,2%
Geen eindregistratie beschikbaar	0	0,0%
Totaal*	97	

(Bron: Domino-BINC)

**Door het werken met unieke aantallen per categorie, is het totaal niet gelijk aan de som van de aparte categorieën en zijn de percentages opgeteld niet 100%.*

De meeste kinderen en jongeren met een dossier binnen het rechtstreeks toegankelijke aanbod van de CIG, zijn tussen 0 en 5 jaar bij instroom. 13% van de dossiers is voor een ongeborn kind. Ook voor hen wordt een dossier opgemaakt, aangezien zij meetellen voor de bezetting van de organisatie. De tabel toont het aantal unieke minderjarigen met leeftijd bij opstart van het dossier. De meeste kinderen en jongeren worden begeleid in de provincie Antwerpen. Vlaams-Brabant en Brussel hebben het kleinste aandeel van de dossiers.

Tabel: Aantal unieke kinderen en jongeren in CIG – RTJ, per leeftijdscategorie (afgesloten dossiers) (teleenheid: unieke minderjarigen)

	Antwerpen	Limburg	Oost-Vlaander	Vlaams-Brabant -Bruss	West-Vlaande	Totaal*	%*
0-5 jaar	27	4	3	4	15	53	54,6%
6-11 jaar	8	3	0	1	6	18	18,6%
12-17 jaar	1	0	5	1	1	8	8,2%
18-21 jaar	0	0	4	0	0	4	4,1%
Ongeboren	8	2	1	0	2	13	13,4%
Totaal*	44	9	14	6	24	97	
%*	45,4%	9,3%	14,4%	6,2%	24,7%		

(Bron: Domino-BINC)

**Door het werken met unieke aantallen per categorie, is het totaal niet gelijk aan de som van de aparte categorieën en zijn de percentages opgeteld niet 100%.*

14% van de aanmeldingen gebeurt door 'andere'. Bijna evenveel keer gebeurt de aanmelding door de jeugdrechtbank of de jongere en/of zijn gezin zelf. In 10% van de dossiers meldt het crisismeldpunt aan, een even groot aandeel wordt aangemeld door een partner binnen Kind & Gezin.

**Tabel: Overzicht aanmelders voor CIG - RTJ (afgesloten dossiers)
(teleenheid: aantal unieke dossiers)**

Aanmelder	Aantal dossiers	%
CAW	8	8,2%
CGG	2	2,1%
CLB	1	1,0%
JWZ	5	5,2%
K&G	10	10,3%
VAPH	0	0,0%
OCJ	9	9,3%
VK	5	5,2%
Jeugdrechtbank	13	13,4%
Politie/parket	0	0,0%
Crisismeldpunt	10	10,3%
School	0	0,0%
Prive-psycholoog/psychiater	1	1,0%
Huisarts	0	0,0%
Jongere/gezin	13	13,4%
Pleeggezin	0	0,0%
Toegangspoort	6	6,2%
Andere	14	14,4%
Totaal	97	

(Bron: Domino-BINC)

De **gemiddelde begeleidingsduur** van de afgesloten dossiers met rechtstreeks toegankelijke modules binnen een CIG is 278 dagen:

- een vijfde van de dossiers heeft een begeleidingsduur tussen 0 en 28 dagen. Dit zijn hoofdzakelijk de crisisdossiers;
- bijna een kwart van de afgesloten dossiers kent een begeleidingsduur tussen 1 en 2 jaar;
- bijna 10% wordt langer dan 2 jaar begeleid.

**Tabel: Begeleidingsduur in CIG – RTJ (van afgesloten dossiers)
(teleenheid: aantal dossiers)**

Begeleidingsduur (dagen)	Aantal dossiers	%
0-28	19	19,6%
29-60	7	7,2%
61-120	20	20,6%
121-180	6	6,2%
181-365	13	13,4%
366-730	23	23,7%
>730	9	9,3%
Totaal	97	100%

(Bron: Domino-BINC)

Onderstaande tabel toont van de afgesloten dossiers met enkel rechtstreeks toegankelijke modules, de **duur van de afzonderlijke modules**:

- crisismodules hebben allemaal een korte duurtijd;
- de module contextbegeleiding voor (aanstaande) ouder(s) en kind(eren) kent het grootste aandeel. In 29% van de dossiers duurt deze module tussen 1 en 2 jaar;
- de module verblijf voor (aanstaande) ouder(s) en kind(eren) rechtstreeks toegankelijk wordt ingezet voor het ongeboren kind van een meerderjarige aanstaande mama die wordt begeleid door het CIG. Deze module kent een variabele duurtijd; zodra het kind geboren is, wijzigt de verblijfsmodule naar niet-rechtstreeks toegankelijk;

- de module verblijf kan in functie van gezinsopname ingezet worden voor minderjarigen die mee verblijven in het CIG bij een ander gezinslid voor wie een niet-rechtstreeks toegankelijke verblijfsmodule wordt ingezet. Deze module duurt in 63% van de dossiers tussen 2 en 4 maanden.

Tabel: Gemiddelde duur in dagen per typemodule in CIG – RTJ (van afgesloten dossiers) (teleenheid: unieke kinderen en jongeren)

	bglduur: 0-14	bglduur: 15-28	bglduur: 29-60	bglduur: 61-120	bglduur: 121-180	bglduur: 181-365	bglduur: 366-730	bglduur: meer dan 730	Totaal*	%*
Crisisverblijf (op verwijzing crisismeldpunt)	10	0	0	0	0	0	0	0	10	10,3%
Kortdurend crisisverblijf	2	0	0	0	0	0	0	0	2	2,1%
CB voor (aanstaande) ouder(s) en kind(eren)	13	3	10	18	7	16	27	3	93	95,9%
Verblijf voor (aanstaande) ouder(s) en kind(eren) (hoge frequentie) rechtstreeks toegankelijk.	1	1	3	1	2	1	0	0	9	9,3%
Verblijf voor (aanstaande) ouder(s) en kind(eren) (hoge frequentie) in functie van gezinsopname	2	2	2	12	1	0	0	0	19	19,6%
Verblijf voor (aanstaande) ouder(s) en kind(eren) (lage frequentie) in functie van gezinsopname	0	0	2	0	0	0	0	0	2	2,1%
Totaal*	15	5	10	18	7	16	27	3	97	
%*	15,5%	5,2%	10,3%	18,6%	7,2%	16,5%	27,8%	3,1%		

(Bron: Domino-BINC)

**Door het werken met unieke aantallen per categorie, is het totaal niet gelijk aan de som van de aparte categorieën en zijn de percentages opgeteld niet 100%.*

Herstelgerichte en constructieve afhandeling

De diensten herstelgerichte en constructieve afhandeling (HCA) hanteren vier afhandelingsvormen:

- **gemeenschapsdienst:** een maatregel uitgesproken door de jeugdrechter waarbij de minderjarige die een MOF pleegde een bepaald aantal uur moet werken. Gemeenschapsdienst wordt omschreven als een prestatie van opvoedkundige aard en algemeen nut en is doorgaans beter bekend als werkstraf.
- **leerproject:** dit geeft een minderjarige die een MOF pleegde de kans om over zijn gedrag, de feiten en de gevolgen na te denken. Er wordt stilgestaan bij zijn voorgeschiedenis en toekomstperspectieven. Er zijn leerprojecten van 10, 20 en 40 uur.
- **herstelbemiddeling:** een voorstel van het parket of de jeugdrechtbank aan de minderjarige dader (en zijn ouders) en het slachtoffer van een misdrijf. Met ondersteuning van een neutrale bemiddelaar wordt gezocht naar een mogelijke vorm van herstel en/of van communicatie omtrent de feiten en gevolgen ervan.
- **herstelgericht groepsoverleg (hergo):** een kringgesprek waarbij de jongere - samen met zijn ouders, enkele mensen uit zijn omgeving en het slachtoffer - op zoek gaat naar mogelijkheden om zijn fout zo goed mogelijk te herstellen. Hergo is een voorstel van de jeugdrechter of de jeugdrechtbank.

Als deel van innovatieve projecten organiseren de HCA-diensten vanaf 2016 ook leergroepen voor jongeren in de gemeenschapsinstellingen.

Het **aantal aanmeldingen** voor HCA kende in 2008, kort na de inwerkingtreding van de laatste wijziging aan de jeugdwet, een hoogtepunt. Nadien nam het aantal aanmeldingen gestaag af, tot er in 2015 een nieuw keerpunt kwam.

In 2016 is er een stijging van iets meer dan 14% ten opzichte van 2015. Dat geldt voor alle afhandelingsvormen, uitgenomen de hergo's. Deze stijging betekent niet dat meer jongeren een misdrijf hebben gepleegd. Een deel van de stijging is te verklaren door de opstart van innovatieve projecten, met vooral een herstelgericht aanbod voor jongeren in de gemeenschapsinstellingen (n=38) en in mindere mate leerprojecten en gemeenschapsdiensten op parketniveau. De grootste stijging zit bij herstelbemiddeling, deze worden voornamelijk aangemeld op parketniveau.

Tabel: Overzicht herstelgerichte en constructieve afhandeling (teleenheid: aanmeldingen)

	Gemeenschapsdienst	Leerproject 10 uur	Leerproject 20 uur	Leerproject 40 uur	Herstelbemiddeling	Hergo	Leergroep GI	totaal
2013	515	0	608	39	2.847	91		4.100
2014	419	0	532	107	2.959	60		4.077
2015	439	4	565	104	3.133	61		4.306
2016	501	52	610	105	3.517	53	38	4.928

(Bron: HCA-diensten)

Multidisciplinaire teams

Voor aanvragen naar VAPH-jeugdhulpverlening bij de intersectorale toegangspoort of verlengingen van lopende VAPH-jeugdhulpverlening - waarbij nieuwe diagnostiek nodig is of zorgverzwaring wordt gevraagd -, moet steeds een multidisciplinair team (MDT) worden betrokken.

In 2016 leveren de MDT 2.919 keer diagnostiek aan in functie van aanvragen niet-rechtstreeks toegankelijke jeugdhulp binnen het VAPH. Dat betekent niet dat zij voor al die dossiers ook zelf de aanmelder zijn bij de intersectorale toegangspoort. Gegevens over het aantal MDT's die een aanvraag indienen bij de toegangspoort, staan bij het deel over de intersectorale toegangspoort.

Het vaakst is beroep gedaan op de CLB (60,9%. In 2015: 53,6%). Zij worden, net zoals in 2015, gevolgd door de mutualiteiten (16,4%. In 2015: 20,6%) en de revalidatiecentra (8,4%. In 2015: 10,7%).

**Tabel: Diagnostiek aangeleverd naar soort MDT
(teleenheid: dossiers)**

	CLB	MUT	CGG	REVA	GVVB	OBC	COS	OOC	KPSY	Totaal
Antwerpen	307	179	3	30	1	63	26	0	49	658
Limburg	215	92	0	11	33	57	0	0	28	436
Oost-Vlaanderen	568	92	0	91	0	8	54	0	7	820
Vlaams-Brabant	209	52	0	70	3	7	31	0	0	372
West-Vlaanderen	479	65	0	44	0	18	0	0	27	633
Totaal	1.778	480	3	246	37	153	111	0	111	2.919
%	60,9%	16,4%	0,1%	8,4%	1,3%	5,2%	3,8%	0,0%	3,8%	100,0%

(Bron: INSISTO)

Gebuurte afkortingen:															
CLB: centra voor leerlingenbegeleiding															
MUT: mutualiteiten, erkende centra voor maatschappelijk werk															
CGG: erkende centra voor geestelijke gezondheidszorg															
REVA: erkende centra of diensten voor revalidatie															
GVVB: Erkende centra voor gespecialiseerde voorlichting bij beroepskeuze															
OBC: erkende centra voor observatie, oriëntatie medische, psychologische en pedagogische behandeling - VA															
COS: erkende centra voor ontwikkelingsstoornissen															
OOC: Erkende centra voor onthaal, oriëntatie en observatie – Bijzondere jeugdzorg															
KPSY: kinderspsychiatrische ziekenhuizen															

Intersectorale toegangspoort

Indicatiestelling

Op 1 maart 2014 gaat in heel Vlaanderen de intersectorale toegangspoort (ITP) van start (na de opstart van voorstartregio Oost-Vlaanderen op 16 september 2013). Deze regelt voor alle sectoren van integrale jeugdhulp de toegang tot de niet-rechtstreeks toegankelijke jeugdhulp (NRTJ). Voor de toegangspoort betekent dit het in gebruik nemen van lopende dossiers en het verwerken van nieuwe aanvragen. Vervolgens zijn in 2015 verschillende aanpassingen gedaan aan de processen.

In 2016 ligt de nadruk op het analyseren en actualiseren van gegevens en het verder verfijnen van de output van gegevens. Ook het jeugdhulplandschap staat intussen niet stil. Zo zijn er tal van veranderingen bij de toeleiding:

- sinds juni 2016 zijn er nieuwe typemodules NRTJ binnen de sector van het onderwijs. Het gaat over kinderen en jongeren die 7/7 verblijven in een internaat van het Gemeenschapsonderwijs;
- de typemodule ambulante en mobiele begeleiding voor minderjarigen met een handicap is rechtstreeks toegankelijk geworden indien het louter deze hulp betreft. Deze kan wel nog worden aangevraagd indien er nood is aan intensievere ondersteuning;
- de typemodules contextbegeleiding, dagbegeleiding in groep, weekend- en vakantieopvang overdag voor minderjarigen met een handicap en verblijf voor minderjarigen met een handicap (kortdurend) zijn nu rechtstreeks toegankelijk.

Dit brengt ook wijzigingen in de gegevens met zich mee die het interpreteren van evoluties in de tijd bemoeilijken.

Het proces van de toegangspoort

- Als een kind of jongere een ondersteuningsnood heeft naar NRTJ, vult de contactpersoon-aanmelder samen met hem een A-document in.
- Het A-document gaat elektronisch naar de ITP van de regio waar de minderjarige gedomicilieerd is.
- Het proces van indicatiestelling resulteert in het afleveren van een indicatiestellingsverslag met de typemodules die een antwoord bieden op de ondersteuningsnood. Het verslag vermeldt dus op welke soort hulp het kind of de jongere recht heeft en tot wanneer.
- De aanvraag stroomt door naar jeugdhulpregie. Daar wordt de match gemaakt tussen de vraag ('geïndiceerde typemodules') en het aanbod ('de voorzieningen die een hulpaanbod aanbieden'). Jeugdhulpregie gaat samen met de contactpersoon-aanmelder en ouders op zoek waar het kind of de jongere terecht kan voor deze hulp.

De meeste tabellen vermelden voor elke categorie en voor elk (sub)totaal het unieke aantal kinderen en jongeren. Eén minderjarige kan in meerdere categorieën voorkomen, zodat het sub- of eindtotaal niet gelijk is aan de som van de onderliggende categorieën. De percentages worden ook steeds per categorie t.a.v. het totaal aantal unieke kinderen en jongeren weergegeven. Dit betekent dat het eindtotaal (100%) niet gelijk is aan de som van de onderliggende percentages.

Nieuw in 2016 is de integratie van het **zorgregierapport voor minderjarigen met een handicap** in het intersectoraal jaarverslag. De weergegeven handicapcodes zijn zowel deze toegekend door de intersectorale toegangspoort als de 'oude', toegekend door de Provinciale Evaluatie Commissie (voor dossiers overgedragen door het VAPH bij de opstart van de toegangspoort).

Aanvragen bij de intersectorale toegangspoort

In 2016 zijn bij de intersectorale toegangspoort 16.788 A-documenten ingediend voor 12.589 kinderen en jongeren. Eén aanvraag kwam rechtstreeks van een cliënt, 1 cliënt stelde een vraag naar contact met team indicatiestelling en 1 cliënt vroeg inzage in zijn dossier.

Voor eenzelfde kind of jongere kunnen in één jaar tijd meerdere A-documenten worden ingediend. Ook kan hij in twee leeftijdscategorieën zijn meegeteld, namelijk als hij jarig was tussen aanvraag 1 en 2. In het totaal zal hij echter slechts 1 keer zijn geteld.

De grootste groep minderjarigen voor wie in 2016 een A-document is ingediend, is tussen 12 en 17 jaar (n=5.972; 47,4%). Dit ligt in dezelfde lijn als in 2015 (n= 6.294; 44%).

**Tabel: Aanvragen bij de ITP naar leeftijd
(teleenheid: unieke kinderen en jongeren)**

	Antwerpen	Limburg	Oost-Vlaanderen	Vlaams-Brabant-Brussel	West-Vlaanderen	Totaal	%
0-5 jaar	665	283	449	294	495	2.180	17,3%
6-11 jaar	934	477	754	515	727	3.403	27,0%
12-17 jaar	1.777	897	1.350	824	1.139	5.972	47,4%
18-21 jaar	384	170	248	175	246	1.221	9,7%
22- 25 jaar	14	1	7	2	3	27	0,2%
Totaal	3.718	1.789	2.758	1.782	2.572	12.589	100,0%
%	29,5%	14,2%	21,9%	14,2%	20,4%	100,0%	

(Bron: INSISTO)

**Door het werken met unieke aantallen per categorie, is het totaal niet gelijk aan de som van de aparte categorieën en zijn de percentages opgeteld niet 100%.*

In 2016 (n=12.589) is voor minder kinderen en jongeren een A-document ingediend dan in 2015 (n=14.307). Dat heeft meerdere verklaringen:

- in 2015 hebben de sociale diensten van de jeugdrechtbank kinderen en jongeren wiens hulp verlengd werd, aangemeld in INSISTO. Dit waren minderjarigen die reeds NRTJ hulp kregen, maar door de overgangperiode nog niet gekend waren in INSISTO. Hierdoor liggen de cijfers voor ingediende A-documenten vanuit SDJ in 2016 (n= 4.146; 33,4%) lager dan in 2015 (n= 5.816; 40,6%);
- de typemodule dagbegeleiding in groep is in 2016 rechtstreeks toegankelijk geworden, waardoor aanvragen naar uitsluitend deze hulp niet meer worden ingediend;
- een vraag naar uitsluitend 'mobiele en/of ambulante begeleiding voor minderjarigen met een handicap' wordt door de uitbreiding van mogelijkheden binnen RTJ minder vaak gesteld aan de toegangspoort. Enkel indien men bijkomend meer intensieve ondersteuning aanvraagt binnen het VAPH, moet deze typemodule nog worden aangevraagd;

- de termijn voor het recht op NRTJ binnen het VAPH is vrij lang. Daarom wordt vaak in één aanvraag meerdere niet-rechtstreeks toegankelijke jeugdhulp binnen het VAPH aangevraagd. Dit leidt tot minder herindicaties;

De centra voor leerlingenbegeleiding (CLB) kunnen ofwel als multidisciplinair team (MDT) ofwel als niet-MDT aanmelden. Bij het indienen van een A-document kiezen zij hun rol. De meeste aanmeldingen (n=1.899) vanuit de CLB gebeuren vanuit hun functie als MDT, slechts in een minderheid (n= 139) als niet-MDT. De aanmeldingen vanuit CLB als niet-MDT zijn een overschatting. Vaak gaat het om een verkeerde keuze bij het inloggen in INSISTO en is het in werkelijkheid toch een aanmelding vanuit een MDT CLB.

- De grootste aanmelder bij de ITP is de sociale dienst van de jeugdrechtbank (n= 4.146; 33,4%).
- Daarna volgen de voorzieningen uit de rechtstreeks en niet-rechtstreeks toegankelijke jeugdhulp, in functie van verlenging of herindicatie van de hulp (n=3.471; 28%).
- MDT melden ook een belangrijke groep aan (n=3.224; 25,6%).
- Een beperkt aantal aanmeldingen gebeurt door de toegangspoort zelf (n=300; 2,4%).

**Tabel: Aanvragen bij de ITP, naar aanmelder
(teleenheid: unieke kinderen en jongeren)**

		Antwerpen	Limburg	Oost- Vlaanderen	Vlaams- Brabant	West- Vlaanderen	Totaal	%
Totaal CAW		84	30	47	48	40	249	2,0%
JWZ	CAH	0	0	1	3	1	5	0,0%
	CIG	11	2	6	12	10	41	0,3%
	OVBJ met verblijf	488	191	371	210	312	1.568	12,5%
	OVBJ zonder verblijf	53	15	26	38	36	168	1,3%
	Pleegzorg	169	80	138	90	65	541	4,3%
Totaal JWZ		715	288	534	348	429	2.301	18,3%
Totaal CGG		21	5	7	8	15	56	0,4%
Totaal onderwijs		120	2	10	5	2	139	1,1%
K&G	CKG	37	10	27	14	35	123	1,0%
	Inloopteam	0	0	0	1	0	1	0,0%
	Verpleegkundigen K&G	8	1	9	8	19	44	0,3%
Totaal K&G		45	11	36	23	54	168	1,3%
VAPH	MFC	120	85	164	60	149	578	4,6%
	Thuisbegeleiding	3	1	0	4	5	13	0,1%
Totaal VAPH		123	86	164	64	154	591	4,7%
Totaal voorzieningen		1.098	418	790	492	680	3.471	27,6%
Totaal sociale dienst jeugdrechtbank		1.452	521	830	600	757	4.146	32,9%
MDT	COS	32	1	36	24	23	116	0,9%
	GGZ	1	0	0	0	0	0	0,0%
	OBC	79	26	16	11	20	152	1,2%
	Diensten gespecialiseerde voorlichting bij beroepskeuze	0	41	1	4	0	46	0,4%
	CLB	309	235	557	280	518	1.899	15,1%
	Mutualiteit	245	105	87	85	87	609	4,8%
	Kinderpsychiatrie	60	30	3	22	26	141	1,1%
	Revalidatie	35	14	84	52	60	245	1,9%
	OOC	20	3	14	10	12	59	0,5%
Totaal MDT		773	444	789	482	736	3.224	25,6%
GV	OCJ	444	387	374	222	465	1.888	15,0%
	VK**	57	29	59	34	23	201	1,6%
Totaal gemandateerde voorzieningen		501	416	433	256	488	2.089	16,6%
Totaal ITP*		49	133	49	41	28	300	2,4%
Eindtotaal		3.718	1.789	2.758	1.782	2.572	12.589	100,0%
%		29,5%	14,2%	21,9%	14,2%	20,4%	100,0%	

(Bron: INSISTO)

*Dit gaat over dossiers waarbij de aanmelder geen toegang heeft tot INSISTO en de toegangspoort zelf het A-document indient of over rechtzettingen door de ITP.

** De vertrouwenscentra kindermishandeling hebben zowel een reguliere als een gemandateerde werking. In INSISTO kunnen zij uitsluitend vanuit hun gemandateerde werking aanmelden.

*** Door het werken met unieke aantallen per categorie, is het totaal niet gelijk aan de som van de aparte categorieën en zijn de percentages opgeteld niet 100%.

Voor 12.243 (97,3%) unieke kinderen en jongeren is een gewoon A-document ingediend, voor 646 (5,1%) gaat het over een VIST . Dat is een bijzondere categorie van aanvragen voor een versnelde indicatiestelling en toewijzing.

Een VIST kan aangevraagd worden in situaties:

- met een tekort aan aangeleverde diagnostiek;
- waarin er vraag is naar een (intersectorale) time-out;
- geïndiceerd vanuit het crisismeldpunt waarin er nood is aan snelle hulp;
- waarin er specifieke acties worden aangevraagd voor de versterking van de draagkracht van de context van de jongere.

Met uitzondering van VIST voor specifieke acties, moeten de teams indicatiestelling de VIST-aanvragen binnen de 5 werkdagen behandelen. Onderstaande tabel geeft weer of de aanmelding bij de toegangspoort gebeurt via een gewoon A-document of via een versnelde indicatiestelling.

**Tabel: Aanmeldingen bij de ITP, naar soort document
(teleenheid: unieke kinderen en jongeren)**

	Antwerpen	Limburg	Oost-Vlaanderen	Vlaams-Brabant	West-Vlaanderen	Totaal	%
A documenten	3.669	1.690	2.699	1.721	2.493	12.243	97,3%
VIST	110	150	122	135	129	646	5,1%
Totaal	3.718	1.789	2.758	1.782	2.572	12.589	100,0%
%	29,5%	14,2%	21,9%	14,2%	20,4%	100,0%	

(Bron: INSISTO)

**Door het werken met unieke aantallen per categorie, is het totaal niet gelijk aan de som van de aparte categorieën en zijn de percentages opgeteld niet 100%.*

Indicatiestellingsverslagen

Van de 12.589 kinderen en jongeren die in 2016 aangemeld zijn bij de intersectorale toegangspoort, is er voor 12.145 een indicatiestellingsverslag (ISV) afgeleverd. Een aantal heeft op 31 december 2016 nog geen ISV. Dit gaat o.a. over kinderen en jongeren:

- voor wie het A-document niet ontvankelijk was en voor wie nog geen nieuw A-document is ingediend;
- voor wie pas eind december hulp is gevraagd;
- voor wie bijkomende informatie is gevraagd.

Onderstaande tabel toont het aantal unieke kinderen en jongeren voor wie in 2016 een indicatiestellingsverslag is afgeleverd, naar combinatie van de sectoren van de er in opgenomen typemodules.

Indien in het indicatiestellingsverslag RTJ typemodules zijn opgenomen, worden deze in dit overzicht ook mee opgenomen. Het is niet verplicht om RTJ typemodules in het indicatiestellingsverslag op te nemen. Voor eenzelfde kind of jongere kunnen er meerdere indicatiestellingsverslagen zijn. Zo kan hij in eenzelfde jaar een indicatiestellingsverslag hebben met enkel een typemodule bijzondere jeugdbijstand en een indicatiestellingsverslag met combinatie bijzondere jeugdbijstand en onderwijs.

Het gaat niet over combinaties in opgestarte hulp.

Voor 10.099 kinderen en jongeren (83,2%) is er een indicatiestellingsverslag met één of meerdere typemodules vanuit 1 sector. Voor bijna 20% van de minderjarigen is er een indicatiestellingsverslag met een combinatie van sectoren.

Tabel: Combinatie van hulp in het indicatiestellingsverslag (teleenheid: unieke kinderen en jongeren)

	Antwerpen	Limburg	Oost-Vlaanderen	Vlaams-Brabant	West-Vlaanderen	Totaal	%
AWW	0	0	0	0	1	1	0,0%
JWZ	2.096	960	1.501	1.005	1.456	6.998	57,6%
Onderwijs	9	9	15	21	45	99	0,8%
KG	56	19	30	7	6	118	1,0%
VAPH	720	507	744	377	595	2.943	24,2%
Totaal 1 sector	2.861	1.481	2.278	1.401	2.098	10.099	83,2%
AWW-JWZ	56	12	35	28	19	150	1,2%
AWW-KG	1	0	0	0	0	1	0,0%
AWW-VAPH	1	1	0	0	0	2	0,0%
JWZ-OND	13	0	12	4	52	81	0,7%
JWZ-KG	292	51	172	80	113	708	5,8%
JWZ-VAPH	408	224	252	220	257	1.359	11,2%
OND-VAPH	7	2	11	2	14	36	0,3%
KG-VAPH	8	1	1		1	11	0,1%
Totaal 2 sectoren	781	291	479	333	451	2.333	19,2%
Totaal meer dan 2 sectoren	95	25	58	32	57	265	2,2%
Nvt*	30	6	15	14	36	101	0,8%
Eindtotaal	3.563	1.720	2.706	1.696	2.489	12.145	100,0%
%	29,3%	14,2%	22,3%	14,0%	20,5%	100,0%	

(Bron: INSISTO)

**nvt geeft de indicatiestellingsverslagen weer waarin geen typemodule RTJ of NRTJ is weerhouden. Het gaat hier om hulp buiten het toepassingsgebied integrale jeugdhulp.*

***Door het werken met unieke aantallen per categorie, is het totaal niet gelijk aan de som van de aparte categorieën en zijn de percentages opgeteld niet 100%.*

Doorlooptijd in indicatiestelling

De doorlooptijd in indicatiestelling wordt gemeten tussen het moment van indienen van een A-document en het goedkeuren van het indicatiestellingsverslag.

Binnen de toegangspoort zijn er twee soorten dossiers:

- **besprekingsdossier:** het voorstel van indicatiestelling wordt besproken op het indicatiestellingsteam, waarna de toegangspoort een teambeslissing neemt over de te indiceren hulp;
- **consensusdossier:** het voorstel van indicatiestelling van de aanmelder wordt overgenomen en door de toegangspoort goedgekeurd als indicatiestellingsverslag. Het team indicatiestelling doet wel nog een regisseerbaarheidstoets.

Voor besprekingsdossiers hebben de teams indicatiestelling 30 werkdagen om een A-document te behandelen en een indicatiestellingsverslag af te leveren. Deze termijn kan opschuiven doordat bv.

bijkomende informatie moet worden aangeleverd door de contactpersoon-aanmelder. Voor consensusdossiers streeft de toegangspoort naar een doorlooptijd van 5 werkdagen.

Sinds 1 januari 2016 worden MDT-dossiers algemeen als consensusdossiers beschouwd, behalve vragen voor specifieke actie (SA), individuele materiële bijstand (IMB) en persoonlijke assistentiebudget (PAB). De teams indicatiestelling bekijken deze dossiers niet meer inhoudelijk, maar voeren enkel een regisseerbaarheidstoets uit. Er gebeurt dan enkel een formele check op de regisseerbaarheid van de indicatiestelling: termijn, combinatie van typemodules, identificatiegegevens ...

Aanmeldingen vanuit de sociale dienst van de jeugdrechtbank (n= 4.146) stromen rechtstreeks door naar jeugdhulpregie. Deze dossiers worden daarom in de berekening van de doorlooptijd indicatiestelling niet meegenomen. Zo blijven er 8.314 kinderen en jongeren over voor de berekening van de doorlooptijd. De mate waarin bijkomende informatie moet worden opgevraagd – voor de regisseerbaarheidstoets bij consensusdossiers (bv. het opvragen van een advies rond de 1/3 kinderbijslag) of voor een inhoudelijke verrijking van besprekingsdossiers (bv. opvragen van bijkomende informatie voor de inhoudelijke beoordeling van een aanvraag) -, bepaalt sterk de doorlooptijd in indicatiestelling. Hiermee rekening houdend, blijven er 6.971 kinderen en jongeren voor wie dit kan worden weergegeven.

Onderstaande tabel toont de **gemiddelde doorlooptijd** in indicatiestelling naar type dossier. De teleenheid betreft kalenderdagen (7 kalenderdagen betreffen slechts 5 werkdagen):

- gemiddeld 25 kalenderdagen voor besprekingsdossiers;
- 6 kalenderdagen voor consensusdossiers.

Wat betreft dossiers die meteen ontvankelijk zijn of waarbij geen bijkomende vragen worden gesteld, is de vooropgestelde doorlooptijd behaald. De effectieve doorlooptijd bedraagt dan:

- 21 kalenderdagen voor besprekingsdossiers;
- 5 kalenderdagen voor consensusdossiers.

Technisch was het in 2015 reeds mogelijk om een onderscheid te maken tussen consensus- en besprekingsdossiers, maar werd dit nog niet systematisch gedaan. Vanaf 2016 is dit wel het geval:

- er zijn 4.059 aanvragen als een consensusdossier;
- er zijn 4.606 aanvragen als een besprekingsdossier.

De verdeling in 2016 is dus ongeveer 50/50, in 2015 was dat nog 30%-60%.

**Tabel: Doorlooptijd indicatiestelling
(teleenheid: dagen en unieke kinderen en jongeren)**

		Totaal	
		dagen	cliënt
totaal aantal dossiers n = 8.314	consensus	6	4.606
	bespreking	25	4.059
direct ontvankelijk en geen bijkomende vragen n = 6.971	consensus	5	3.480
	bespreking	21	3.745

(Bron: INSISTO)

**Door het werken met unieke aantallen per categorie, is het totaal niet gelijk aan de som van de aparte categorieën en zijn de percentages opgeteld niet 100%.*

De behandeling van MDT-dossiers als consensusdossiers betekent dat de dossiers zonder inhoudelijke beoordeling doorstromen naar het team jeugdhulpregie. Er gebeuren wel steekproefsgewijs ex-post controles door de toegangspoort. Jaarlijks wordt dus een bepaald aantal MDT-dossiers inhoudelijk bekeken. Dit gebeurt in de eerste plaats in functie van het bieden van ondersteuning aan de MDT voor de aanmelding van minderjarigen bij de toegangspoort.

In 2016 zijn in het kader hiervan 57 MDT bezocht:

- 10 sociale diensten jeugdrechtbank;
- 14 Ondersteuningscentra Jeugdzorg;
- 24 centra voor leerlingenbegeleiding;
- 4 diensten maatschappelijk werk (mutualiteiten);
- 1 centrum voor ontwikkelingsstoornissen;
- 1 revalidatiecentrum;
- 1 vertrouwenscentrum kindermishandeling;
- 1 dienst voor kinderpsychiatrie;
- 1 Observatie- en Behandelingscentrum.

In totaal zijn er voor de ex-post controle 569 dossiers gelezen en op kwaliteit beoordeeld.

Jeugdhulpregie

Van de 12.145 kinderen en jongeren voor wie in 2016 een indicatiestellingsverslag is afgeleverd, zijn er 12.028 in regie gekomen. Het verschil heeft te maken met indicatiestellingsverslagen die o.a. enkel rechtstreeks toegankelijke typemodules bevatten of hulp buiten het toepassingsgebied integrale jeugdhulp. In dat geval komen deze hulpvragen niet in regie.

Het recht op niet-rechtstreeks toegankelijke jeugdhulp wordt ontleend aan het afleveren van het indicatiestellingsverslag. De wachttijd voor bepaalde hulp kan pas berekend worden wanneer dit recht actief wordt ingezet.

Het jaarverslag vermeldt daarom geen doorlooptijden meer voor dossiers vanaf het moment van aanmelden bij de intersectorale toegangspoort tot aan de opstart hulp. Het gaat immers om twee te onderscheiden processen. Er worden wel aparte doorlooptijden weergegeven voor beide processen:

- de tijd tussen het indienen en het afleveren van de indicatiestelling (supra);
- de tijd tussen de datum waarop een kind of jongere op de wachtlijst van een voorziening wordt geplaatst en de opstart van de nieuwe hulp (infra).

Nieuwe hulpvragen

Van de 12.028 kinderen en jongeren die in 2016 in regie komen, zijn er 10.266 die een nieuwe hulpvraag stellen. Het verschil tussen de indicatiestellingsverslagen die in regie komen en de nieuwe hulpvragen is te verklaren door o.a. minderjarigen voor wie een verlenging van de hulp wordt aangevraagd. Voor 2015 beschikten we niet over deze gegevens.

Onderstaande tabel maakt per sector een onderscheid tussen:

- NRTJ TM hulp in voorzieningen;
- bijstand:
 - o JWZ: specifieke actie;
 - o VAPH:
 - doventolken,
 - individuele materiële bijstand,
 - verblijf- en verplaatsvergoeding;
- persoonlijke assistentie voor minderjarigen met een handicap (PAB).

**Tabel: Nieuwe hulpvragen
(teleenheid: unieke kinderen en jongeren)**

		Antwerpen	Limburg	Oost-Vl.	Vlaams-Brabant	West-Vl.	Tot.	%
JWZ	NRTJ voorziening	2.266	960	1.417	1.009	1.198	6.845	66,7%
	Specifieke acties	104	118	129	71	190	612	6,0%
Totaal JWZ		2.346	1.062	1.520	1.066	1.354	7.343	71,5%
Totaal onderwijs		54	16	47	29	141	287	2,8%
Totaal K&G		255	49	156	85	92	637	6,2%
VAPH	Dovertolken	1	0	0	1	0	2	0,0%
	Individuele materiële bijstand	237	117	158	111	175	798	7,8%
	NRTJ voorziening	1.118	567	827	516	726	3.754	36,6%
	Persoonlijke assistentie voor minderjarigen met een handicap (PAB)	92	68	41	29	39	269	2,6%
	Verblijfs- en verplaatsingskosten voor minderjarigen met een handicap in het gewoon onderwijs	3	3	3	4	2	15	0,1%
Totaal VAPH		1.212	643	914	587	817	4.173	40,6%
Eindtotaal		3.123	1.550	2.168	1.494	1.937	10.266	100,0%
%		30,4%	15,1%	21,1%	14,6%	18,9%	100,0%	

(bron: INSISTO)

**Door het werken met unieke aantallen per categorie, is het totaal niet gelijk aan de som van de aparte categorieën en zijn de percentages opgeteld niet 100%.*

9.404 cliënten stellen één of meer nieuwe hulpvragen naar NRTJ binnen een voorziening:

- Nieuw in 2016 zijn de vragen naar verblijf op schoolvrije dagen in de internaten met permanente openstelling (IPO) van het Gemeenschapsonderwijs (n=287). Sinds juni 2016 verloopt de toegang hiervoor via de toegangspoort.
- In 2016 is op vraag van voorzieningen een aantal kinderen en jongeren administratief ingestroomd. Deze minderjarigen kregen al hulp in die voorzieningen voor de opstart van de toegangspoort, maar waren nog niet gekoppeld aan de voorziening in INSISTO. Deze administratieve instroom zorgt dat de voorziening toegang krijgt tot het dossier van deze kinderen en jongeren.

Dit kan het aantal nieuwe hulpvragen NRTJ TM hulp in voorzieningen naar boven vertekenen. Klik hier voor de regionale cijfers over de nieuwe hulpvragen NRTJ TM hulp in voorzieningen.

**Tabel: Nieuwe hulpvragen NRTJ in voorzieningen
(teleenheid: unieke kinderen en jongeren)**

	Vlaanderen		Totaal	%
JWZ	Begeleiding	Contextbegeleiding in functie van autonoom wonen	1.008	10,7%
		Contextbegeleiding kortdurend intensief	697	7,4%
	Totaal begeleiding		1.612	17,1%
	Totaal diagnostiek: Diagnostiek in het kader van de bijzondere jeugdbijstand		1.441	15,3%
	Verblijf	Kamertraining	720	7,7%
		Verblijf in een pleeggezin [perspectiefbiedend]	2.638	28,1%
		Verblijf in een pleeggezin [perspectiefzoekend]	2.222	23,6%
		Verblijf in functie van diagnostiek	1.199	12,7%
		Verblijf voor (aanstaande) ouder(s) en kind(eren)	226	2,4%
		Verblijf voor minderjarigen	2.048	21,8%
Totaal verblijf		5.616	59,7%	
JWZ Totaal		6.845	72,8%	
Onderwijs	Verblijf	Verblijf op schoolvrije dagen voor minderjarigen in een Internaat met Permanente Openstelling	258	2,7%
		Verblijf voor minderjarigen in het tehuis van het gemeenschapsonderwijs	58	0,6%
Totaal onderwijs		287	3,1%	
Totaal K&G: verblijf voor kinderen [lange duur]		637	6,8%	
VAPH	Totaal begeleiding: mobiele en/of ambulante begeleiding voor minderjarigen met een handicap [hoge frequentie]		2.809	29,9%
	Behandeling	Behandeling voor minderjarigen met een handicap	2.747	29,2%
		Intensieve behandeling voor minderjarigen met een handicap	334	3,6%
	Totaal Behandeling		2.991	31,8%
	Dagopvang	(School)aanvullende dagopvang voor minderjarigen met een handicap [hoge frequentie]	2.582	27,5%
		Schoolvervangende dagopvang voor minderjarigen met een handicap [hoge frequentie]	2.372	25,2%
	Totaal dagopvang		2.691	28,6%
	Totaal diagnostiek: Diagnostiek voor minderjarigen met een (vermoeden van)		405	4,3%
	Totaal training: Training voor minderjarigen met		2.775	29,5%
	Verblijf	Verblijf voor minderjarigen met (een vermoeden van) handicap	483	5,1%
Verblijf voor minderjarigen met een GES+-problematiek		63	0,7%	
Verblijf voor minderjarigen met een handicap		2.287	24,3%	
Totaal verblijf		2.631	28,0%	
Totaal VAPH		3.754	39,9%	
Eindtotaal		9.404	100,0%	

(Bron: INSISTO)

**Door het werken met unieke aantallen per categorie, is het totaal niet gelijk aan de som van de aparte categorieën en zijn de percentages opgeteld niet 100%.*

**Tabel: doorklikken nieuwe hulpvragen NRTJ in voorzieningen
(teleenheid: unieke kinderen en jongeren)**

Referentienr. tabel: 98pdf

Hieronder wordt dieper ingegaan op de nieuwe hulpvragen binnen het VAPH naar doelgroep (n=4.173). Eén kind of jongere kan meerdere handicapcodes hebben. Onderstaande tabel geeft per kind of jongere de combinatie van handicaps weer. Klik hier voor meer details over de handicaps van minderjarigen met een vraag naar NRTJ.

**Tabel: Nieuwe hulpvragen naar combinaties van handicap
(teleenheid: unieke kinderen en jongeren)**

	Antwerpen	Limburg	Oost- Vlaanderen	Vlaams- Brabant	West- Vlaanderen	Totaal	%
Enkelvoudig-fysiek	87	48	76	68	52	331	7,9%
Enkelvoudig-verstandelijk	451	264	360	257	382	1.714	41,1%
Ontbrekende handicapcode	18	10	5	6	7	46	1,1%
Meervoudig-combinatie	270	80	186	89	144	769	18,4%
Meervoudig-fysiek	32	21	27	12	13	105	2,5%
Meervoudig-verstandelijk	354	220	260	155	219	1.208	28,9%
Eindtotaal	1.212	643	914	587	817	4.173	100,0%
%	29,0%	15,4%	21,9%	14,1%	19,6%	100,0%	

(Bron: INSISTO)

**Door het werken met unieke aantallen per categorie, is het totaal niet gelijk aan de som van de aparte categorieën en zijn de percentages opgeteld niet 100%.*

**Tabel: doorklikken nieuwe hulpvragen naar doelgroep
(teleenheid: unieke kinderen en jongeren)**

Referentienr. tabel: 99pdf

Opgestarte hulp

In 2016 is voor 7.703 unieke kinderen en jongeren nieuwe, niet-rechtstreeks toegankelijke jeugdhulp binnen een voorziening opgestart. 14 minderjarigen krijgen een persoonlijk assistentiebudget.

Hulp in voorzieningen

In 2016 is voor 7.703 unieke kinderen en jongeren een jeugdhulpbeslissing voor niet-rechtstreeks toegankelijke hulp in een voorziening opgemaakt. Het gaat louter om de eerste keer dat bepaalde hulp wordt opgestart. Beslissingen voor verlengingen van reeds lopende hulp blijven buiten beschouwing. Daarom zijn op basis van de tabel geen uitspraken mogelijk over het totaal aantal kinderen en jongeren in de jeugdhulp.

Onderstaande tabel geeft de **nieuw opgestarte hulp** weer, opgedeeld naar typemodule. Indien voor een minderjarige in 2016 hulp voor meerdere typemodules wordt opgestart, is dit in elke categorie geteld.

Er is een daling van de nieuw opgestarte hulp in 2016 (n=7.703) t.o.v. 2015 (n=10.955):

- in 2015 hebben de sociale diensten van de jeugdrechtbank kinderen en jongeren wiens hulp verlengd werd, aangemeld in INSISTO. Dit ging over kinderen en jongeren die reeds NRTJ kregen, maar door de overgangperiode nog niet gekend waren in INSISTO. Dit geeft een vertekening in de cijfers van 2015. De daling is het sterkst in pleegzorg en verblijf voor minderjarigen. Op basis van deze gegevens zijn dus geen uitspraken mogelijk over een afname of toename van nieuw opgestarte hulp voor deze typemodules.
- binnen de **sector VAPH** is de daling te verklaren door de verschuiving van het aanbod van de thuisbegeleidingsdiensten (mobiele/ambulante begeleiding) naar de rechtstreeks toegankelijke jeugdhulp in 2016. Kinderen en jongeren met een hulpvraag naar handicap-specifieke, niet-rechtstreeks toegankelijk jeugdhulp starten steeds met al hun typemodules en kunnen eens ingestroomd ook schakelen tussen hulp. Daarom kan niet eenduidig worden getoond welke hulp er daadwerkelijk wordt ingezet.

**Tabel: Nieuw opgestarte NRTJ voorzieningen
(teleenheid: unieke kinderen en jongeren)**

			Antwerpen	Limburg	Oost- Vlaanderen	Vlaams- Brabant	West- Vlaanderen	Totaal	%
JWZ	Begeleiding	Contextbegeleiding in functie van autonoom wonen	228	88	148	80	120	664	8,6%
		Contextbegeleiding kortdurend intensief	223	62	92	57	34	468	6,1%
	Totaal begeleiding		428	146	234	131	150	1.089	14,1%
	Totaal diagnostiek: Diagnostiek in het kader van de bijzondere jeugdbijstand		402	107	200	155	149	1.013	13,2%
	Verblijf	Kamertraining	139	42	63	43	100	387	5,0%
		Verblijf in een pleeggezin [perspectiefbiedend]	371	158	202	175	148	1.054	13,7%
		Verblijf in een pleeggezin [perspectiefzoekend]	216	96	178	102	131	723	9,4%
		Verblijf in functie van diagnostiek	283	62	140	120	104	709	9,2%
		Verblijf voor (aanstaande) ouder(s) en kind(eren)	48	11	13	23	21	116	1,5%
	Verblijf voor minderjarigen		426	162	292	163	215	1.258	16,3%
Totaal verblijf		1.268	471	772	555	656	3.722	48,3%	
Totaal JWZ			1.663	620	988	688	817	4.776	62,0%
Onderwijs	Verblijf	Verblijf op schoolvrije dagen voor minderjarigen in een Internaat met Permanente Openstelling	37	14	19	25	84	179	2,3%
		Verblijf voor minderjarigen in het tehuis van het gemeenschapsonderwijs	0	0	0	0	25	25	0,3%
Totaal onderwijs			37	14	19	25	109	204	2,6%
Totaal K&G: verblijf voor kinderen [lange duur]			137	29	57	25	23	271	3,5%
VAPH	Totaal begeleiding: mobiele en/of ambulante begeleiding voor minderjarigen met een		551	340	555	360	512	2.318	30,1%
	Behandeling	Behandeling voor minderjarigen met een handicap	292	289	516	320	433	1.850	24,0%
		Intensieve behandeling voor minderjarigen met een handicap	12	57	17	3	5	94	1,2%
	Totaal behandeling		304	340	533	323	438	1.938	25,2%
	Dagopvang	(School)aanvullende dagopvang voor minderjarigen met een handicap [hoge frequentie]	433	250	515	312	462	1.972	25,6%
		Schoolvervangende dagopvang voor minderjarigen met een handicap [hoge frequentie]	334	122	435	277	416	1.584	20,6%
	Totaal dagopvang		451	299	522	327	475	2.074	26,9%
	Totaal diagnostiek: Diagnostiek voor minderjarigen met een (vermoeden van) handicap [hoge		87	29	25	19	33	193	2,5%
	Totaal training: Training voor minderjarigen met een handicap		375	299	460	324	425	1.883	24,4%
	Verblijf	Verblijf voor minderjarigen met (een vermoeden van) handicap	66	63	42	21	33	225	2,9%
Verblijf voor minderjarigen met een GES+-problematiek		9	2	9	7	6	33	0,4%	
Verblijf voor minderjarigen met een handicap		280	187	345	251	302	1.365	17,7%	
Totaal verblijf		351	245	389	272	339	1.596	20,7%	
Totaal VAPH			673	423	607	393	570	2.666	34,6%
Eindtotaal			2.439	1.058	1.625	1.097	1.484	7.703	100,0%
%			31,7%	13,7%	21,1%	14,2%	19,3%	100,0%	0,0%

(Bron: INSISTO)

**Door het werken met unieke aantallen per categorie, is het totaal niet gelijk aan de som van de aparte categorieën en zijn de percentages opgeteld niet 100%.*

Onderstaande tabel geeft de **nieuw opgestarte hulp naar leeftijd**. Er is één kind of jongere van wie de leeftijd onbekend is. Pleegzorg is zeker niet alleen voor jonge kinderen. Ook in de leeftijdscategorie 12-17 jaar wordt pleegzorg opgestart, hoewel de meerderheid van hen die niet thuis verblijven, opgevangen worden binnen een voorziening. Verder start er nieuwe hulp op voor 951 meerderjarigen. Ongeveer de helft van hen start in contextbegeleiding in functie van autonoom wonen. [Klik hier voor regionale cijfers over nieuw opgestarte hulp.](#)

**Tabel: Nieuw opgestarte NRTJ voorziening, naar leeftijd
(teleenheid: unieke kinderen en jongeren)**

Sector	Functie	Typemodule	-18 jaar					+18 jaar				Totaal	%
			0-5 jaar	6-11 jaar	12-17 jaar	Totaal	%*	18-21 jaar	22-25 jaar	Totaal	%*		
JWZ	Begeleiding	Contextbegeleiding in functie van autonoom wonen	0	0	218	218	3,2%	459	0	459	48,3%	664	8,6%
		Contextbegeleiding kortdurend intensief	31	32	360	423	6,2%	51	0	51	5,4%	468	6,1%
		Totaal begeleiding	31	32	558	621	9,1%	489	0	489	51,4%	1.089	14,1%
	Totaal diagnostiek: Diagnostiek in het kad		96	280	636	1.010	14,8%	3	0	3	0,3%	1.013	13,2%
	Verblijf	Kamertraining	0	0	272	272	4,0%	122	0	122	12,8%	387	5,0%
		Verblijf in een pleeggezin [perspectiefbiedend]	327	286	371	982	14,4%	75	0	75	7,9%	1.054	13,7%
		Verblijf in een pleeggezin [perspectiefzoekend]	296	137	281	714	10,5%	10	0	10	1,1%	723	9,4%
		Verblijf in functie van diagnostiek	46	152	511	707	10,4%	2	0	2	0,2%	709	9,2%
		Verblijf voor (aanstaande) ouder(s) en kind(eren)	81	6	25	112	1,6%	4	0	4	0,4%	116	1,5%
		Verblijf voor minderjarigen	125	315	769	1.207	17,7%	56	0	56	5,9%	1.258	16,3%
Totaal verblijf		760	809	1.960	3.505	51,3%	248	0	248	26,1%	3.722	48,3%	
Totaal JWZ			827	960	2.414	4.176	61,2%	668	0	668	70,2%	4.776	62,0%
Onderwijs	Verblijf	Verblijf op schoolvrije dagen voor minderjarigen in een Internaat met Permanente Openstelling	11	69	81	161	4,0%	16	2	18	1,90%	179	3,5%
		Verblijf voor minderjarigen in het tehuis van het gemeenschapsonderwijs	8	14	3	25	2,4%	0	0	0	0,0%	25	2,3%
	Totaal onderwijs		19	83	84	186	0,4%	16	2	18	1,90%	204	0,3%
Totaal K&G: verblijf voor kinderen [lange duur]			221	49	1	271	2,7%	0	0	0	1,9%	271	2,6%
VAPH	Totaal begeleiding: Mobiele en/of		360	793	915	2.059	30,2%	253	8	261	27,4%	2.318	30,1%
	Behandeling	Behandeling voor minderjarigen met een handicap	263	607	771	1.639	24,0%	206	5	211	22,2%	1.850	24,0%
		Intensieve behandeling voor minderjarigen met een handicap	5	40	48	92	1,3%	3	0	3	0,3%	94	1,2%
	Totaal behandeling		268	643	817	1.725	25,3%	209	5	214	22,5%	1.938	25,2%
	Dagopvang	(School)aanvullende dagopvang voor minderjarigen met een handicap [hoge frequentie]	256	675	822	1.747	25,6%	219	7	226	23,8%	1.972	25,6%
		Schoolvervangende dagopvang voor minderjarigen met een handicap [hoge frequentie]	232	499	681	1.407	20,6%	171	7	178	18,7%	1.584	20,6%
	Totaal dagopvang		299	694	847	1.834	26,9%	233	8	241	25,3%	2.074	26,9%
	Totaal diagnostiek: Diagnostiek voor mind		9	99	84	192	2,8%	1	0	1	0,1%	193	2,5%
	Totaal training: Training voor minderjarige		271	602	791	1.662	24,3%	214	7	221	23,2%	1.883	24,4%
	Verblijf	Verblijf voor minderjarigen met (een vermoeden van) handicap	11	107	104	222	3,3%	4	0	4	0,4%	225	2,9%
Verblijf voor minderjarigen met een GES+-problematiek		0	1	28	29	0,4%	4	0	4	0,4%	33	0,4%	
Verblijf voor minderjarigen met een handicap		92	406	690	1.185	17,4%	175	6	181	19,0%	1.365	17,7%	
Totaal verblijf		103	507	803	1.410	20,7%	182	6	188	19,8%	1.596	20,7%	
Totaal VAPH			382	946	1.083	2.401	35,2%	260	8	268	28,2%	2.666	34,6%
Eindtotaal			1.393	1.973	3.500	6.827	100,0%	941	10	951	100,0%	7.703	100,0%

(Bron: INSISTO)

**Door het werken met unieke aantallen per categorie, is het totaal niet gelijk aan de som van de aparte categorieën en zijn de percentages opgeteld niet 100%.*

Tabel: doorklikken naar regio nieuw opgestarte NRTJ hulp voorziening naar leeftijd (teleenheid: unieke kinderen en jongeren)

Referentienr. tabel: 101pdf

Er kan ook worden getoond of de minderjarige voor wie nieuwe hulp opstart in 2016, een **gerechtelijk of vrijwillig traject** in de jeugdhulpverlening heeft. Een minderjarige wordt geteld als 'gerechtelijk' wanneer de sociale dienst van de jeugdrechtbank de eerste contactpersoon was die hulp heeft aangevraagd. Wanneer een dossier verhuist van de sociale dienst voor de jeugdrechtbank naar een andere contactpersoon-aanmelder 'niet gerechtelijk', wordt dit niet in rekenschap gebracht.

Bij de kinderen en jongeren met nieuw opgestarte hulp in 2016, zijn er meer vanuit een vrijwillig traject (n=4.605; 59,8%) dan vanuit een gerechtelijk traject (n=3.098, 40,2%). Voor de sector van Kind en Gezin en de Bijzondere jeugdbijstand zijn de verhoudingen omgekeerd. In vergelijking met 2015 is er:

- een grotere daling van nieuw opgestarte hulp in gerechtelijke trajecten, in het bijzonder in de sector JWZ. Dit komt door de daling van het aantal aanvragen vanuit de sociale diensten voor de jeugdrechtbank. Deze hebben in 2015 kinderen en jongeren wiens hulp verlengd werd, aangemeld in INSISTO. Dit ging over kinderen en jongeren die reeds NRTJ kregen, maar door de overgangperiode nog niet gekend waren in INSISTO.
- een daling van het aantal nieuw opgestarte hulp vanuit een vrijwillig traject. Dit kan te wijten zijn aan de invoer van dossiers waardoor de opstart van nieuwe hulp in 2015 ook voor de niet-gerechtigde trajecten een vertekening van de cijfers naar boven gaf.
- Specifiek voor het VAPH moet de verschuiving van een deel van het aanbod mobiele en ambulante begeleiding naar de rechtstreeks toegankelijke jeugdhulp mee in rekening gebracht worden. Klik hier voor regionale cijfers.

Tabel: Nieuw opgestarte NRTJ voorzieningen naar gerechtelijk / vrijwillig traject (teleenheid: unieke kinderen en jongeren)

		Totaal	%
JWZ	Gerechtelijk	2.515	32,6%
	Niet-gerechtelijk	2.261	29,4%
	Totaal	4.776	62,0%
Onderwijs	Gerechtelijk	91	1,2%
	Niet-gerechtelijk	113	1,5%
	Totaal	204	2,6%
K&G	Gerechtelijk	190	2,5%
	Niet-gerechtelijk	81	1,1%
	Totaal	271	3,5%
VAPH	Gerechtelijk	450	5,8%
	Niet-gerechtelijk	2.216	28,8%
	Totaal	2.666	34,6%
Alles sectoren	Gerechtelijk	3.098	40,2%
	Niet-gerechtelijk	4605	59,8%
	Totaal	7.703	100,0%

(Bron: INSISTO)

**Door het werken met unieke aantallen per categorie, is het totaal niet gelijk aan de som van de aparte categorieën en zijn de percentages opgeteld niet 100%.*

Tabel: doorklikken regio nieuw opgestarte NRTJ voorzieningen naar gerechtelijk/vrijwillig traject (teleenheid: unieke kinderen en jongeren)

Referentienr. tabel: 102pdf

Voor 2.666 unieke kinderen en jongeren start in 2016 NRTJ hulp op in een voorziening VAPH.

Onderstaande tabel geeft per minderjarige de combinatie van handicaps weer. Voor 34 kinderen en jongeren kunnen geen handicapcodes worden weergegeven. Klik hier voor meer details over de handicapcodes.

Tabel: Nieuw opgestarte hulp voorzieningen naar combinaties van handicap (teleenheid: unieke kinderen en jongeren)

	Antwerpen	Limburg	Oost-Vlaanderen	Vlaams-Brabant	West-Vlaanderen	Totaal	%
Enkelvoudig-fysiek	44	15	44	23	21	147	5,5%
Enkelvoudig-verstandelijk	237	153	240	161	245	1.036	38,9%
Ontbrekende handicapcode	19	8	1	6	0	34	1,3%
Meervoudig-combinatie	138	73	140	76	125	552	20,7%
Meervoudig-fysiek	16	16	19	5	5	61	2,3%
Meervoudig-verstandelijk	219	158	163	122	174	836	31,4%
Totaal	673	423	607	393	570	2.666	100,0%
%*	25,2%	15,9%	22,8%	14,7%	21,4%	100,0%	

(Bron: INSISTO)

**Door het werken met unieke aantallen per categorie, is het totaal niet gelijk aan de som van de aparte categorieën en zijn de percentages opgeteld niet 100%.*

Tabel: doorklikken nieuw opgestarte NRTJ voorzieningen TM VAPH naar doelgroep (teleenheid: unieke kinderen en jongeren)

Referentienr. tabel: 103pdf

Een aanvraag naar niet-rechtstreeks toegankelijke jeugdhulp binnen het VAPH moet de handicap steeds vermelden. Voor andere vragen naar niet-rechtstreeks toegankelijke hulp is dit niet verplicht. Onderstaande gegevens geven een indicatie van het aantal kinderen en jongeren met een handicap voor wie in 2016 nieuwe niet-rechtstreeks toegankelijke jeugdhulp is opgestart binnen een voorziening van een andere sector dan het VAPH.

**Tabel: nieuw opgestarte hulp naar sector en handicap
(teleenheid: unieke kinderen en jongeren)**

		Antwerpen	Limburg	Oost- Vlaanderen	Vlaams- Brabant	West- Vlaanderen	Totaal	%
JWZ	Handicap	220	98	141	111	112	682	14,3%
	Geen handicap	1.443	522	847	577	705	4.094	85,7%
Totaal JWZ		1.663	620	988	688	817	4.776	100,0%
Onderwijs	Handicap	21	5	14	9	40	89	43,6%
	Geen handicap	16	9	5	16	69	115	56,4%
Totaal onderwijs		37	14	19	25	109	204	100,0%
K&G	Handicap	4	1	1	1	1	8	3,0%
	Geen handicap	133	28	56	24	22	263	97,0%
Totaal K&G		137	29	57	25	23	271	100,0%
VAPH	Handicap	654	415	606	387	570	2.632	98,7%
	Geen handicap	19	8	1	6		34	1,3%
Totaal VAPH		673	423	607	393	570	2.666	100,0%
Eindtotaal		2.439	1.058	1.625	1.097	1.484	7.703	100,0%

(Bron: INSISTO)

**Door het werken met unieke aantallen per categorie, is het totaal niet gelijk aan de som van de aparte categorieën en zijn de percentages opgeteld niet 100%.*

De onderstaande tabel geeft de gemiddelde wachttijd weer tussen de datum dat de jongere voor een bepaalde typemodule op de wachtlijst van een voorziening komt en de datum van opstart van de hulp in een NRTJ voorziening.

Gemiddeld staat een minderjarige voor wie hulp is opgestart 240 dagen op de wachtlijst van een NRTJ voorziening. De wachttijd in het VAPH is het langst en bij de CKG het kortst. De wachttijd voor een internaat met permanente openstelling of het tehuis van het Gemeenschapsonderwijs is - gezien de toeleiding pas sinds juni 2016 via de toegangspoort verloopt -, nog geen betrouwbaar cijfer. Binnen de sector Jongerenwelzijn valt op dat de wachttijden voor verblijf in een voorziening en perspectiefbiedende pleegzorg beduidend langer zijn dan voor de andere vormen van hulp.

De wachttijd in 2015 werd berekend voor slechts 55% van de dossiers. Hierdoor is het moeilijk om uitspraken te doen over de evolutie van de doorlooptijd.

**Tabel: Doorlooptijd nieuw opgestarte NRTJ voorzieningen
(teleenheid: unieke kinderen en jongeren – dagen)**

Sector	Functie	Typemodule	Gemiddelde doorlooptijd (dagen)	Aantal (Unieke Minderjarigen)
JWZ	Begeleiding	Contextbegeleiding in functie van autonoom wonen	311	664
		Contextbegeleiding kortdurend intensief	179	468
	Totaal begeleiding		261	1.089
	Totaal diagnostiek: Diagnostiek in het kader van de		67	1.013
	Verblijf	Kamertraining	291	387
		Verblijf in een pleeggezin (perspectiefbiedend)	198	1.054
		Verblijf in een pleeggezin [perspectiefzoekend]	116	723
		Verblijf in functie van diagnostiek	50	709
		Verblijf voor (aanstaande) ouder(s) en kind(eren)	54	116
		Verblijf voor minderjarigen	260	1.258
	Totaal verblijf		196	3.722
	Totaal JWZ		198	4.776
	Totaal K&G: Verblijf voor kinderen [lange duur]		122	271
Onderwijs	Verblijf	Verblijf op schoolvrije dagen voor minderjarigen in een Internaat met Permanente Openstelling	7	179
		Verblijf voor minderjarigen in het tehuis van het gemeenschapsonderwijs	1	25
Totaal onderwijs		6	204	
VAPH	Totaal begeleiding: Mobiele en/of ambulante		289	2.318
	Behandeling	Behandeling voor minderjarigen met een handicap	283	1.850
		Intensieve behandeling voor minderjarigen met een handicap	254	94
	Totaal behandeling		278	1.938
	Dagopvang	(School)aanvullende dagopvang voor minderjarigen met een handicap [hoge frequentie]	280	1.972
		Schoolvervangende dagopvang voor minderjarigen met een handicap [hoge frequentie]	274	1.584
	Totaal dagopvang		277	2.074
	Totaal diagnostiek: Diagnostiek voor minderjarigen		199	193
	Totaal training: Training voor minderjarigen met een		278	1.883
	Verblijf	Verblijf voor minderjarigen met (een vermoeden van) handicap	232	225
		Verblijf voor minderjarigen met een GES+-problematiek	245	33
Verblijf voor minderjarigen met een handicap		307	1.365	
Totaal verblijf		281	1.596	
Totaal VAPH		277	2.666	
Eindtotaal		240	7.703	

(Bron: INSISTO)

**Door het werken met unieke aantallen per categorie, is het totaal niet gelijk aan de som van de aparte categorieën en zijn de percentages opgeteld niet 100%.*

**Tabel: doorklikken regio's doorlooptijd nieuw opgestarte NRTJ voorzieningen
(teleenheid: unieke kinderen en jongeren – dagen)**

Referentienr. tabel: 105pdf

Persoonlijke assistentie voor minderjarigen met een handicap (PAB)

De toekenning van een persoonlijke assistentie budget (PAB) gebeurt door de intersectorale regionale prioriteitencommissie (IRPC) in elke regio. Wanneer een minderjarige geen PAB toegekend krijgt, kan deze bij vrijkomend budget een nieuwe prioraanvraag indienen.

De PAB middelen 2016 zijn voorbehouden voor minderjarigen die in 2015 een PAB aangevraagd hebben en priorwaardig bevonden zijn, maar voor wie geen middelen waren. In totaal komen 23 minderjarigen in aanmerking:

- Antwerpen (n=12);
- Limburg (n=10);
- Oost-Vlaanderen (n=1) .

14 minderjarigen krijgen effectief een budget toegekend:

- Antwerpen (n=9);
- Limburg (n=4);
- Oost-Vlaanderen (n=1).

Het budget uitbreidingsbeleid PAB 2016 bedraagt € 561.677. Er zijn 14 minderjarigen geselecteerd voor een totaalbedrag van € 542.346,36 aan PAB-middelen. Onderstaande tabel geeft de budgethoogte van PAB aan deze kinderen en jongeren weer.

**Tabel: Budgethoogte toegekende PAB
(teleenheid: toegekende PAB)**

Ernst categorie	Budget hoogtes	Totaal
1	€ 9.684,75	0
	€ 12.913,01	0
2	€ 16.141,26	0
	€ 19.369,51	0
	€ 22.597,76	0
3	€ 25.826,01	1
	€ 29.054,26	1
4	€ 32.282,51	1
	€ 35.510,78	1
	€ 38.739,03	0
5	€ 41.967,28	10
	€ 45.195,53	0
Totaal aantal toegekende PAB's uitbreidingbeleid 2016		14

(Bron: INSISTO)

De **wachttijd voor de PAB** wordt berekend tussen de datum dat de hulpvraag van een kind of jongere in regie komt (recht heeft op deze hulp en deze hulp ook actief wil inzetten) en de datum van de toekenning van het PAB budget. Van de 14 minderjarigen die een budget toegekend krijgen, wachten er:

- één 1 jaar;
- zeven tussen 1-5 jaar;

- vier tussen 6-10 jaar;
- twee langer dan 10 jaar.

Gemiddeld wacht een kind of jongere ongeveer 5 jaar op een PAB.

Onderstaande tabel geeft per kind of jongere de combinatie van handicaps weer. Klik hier voor meer details over de handicapcodes.

Tabel: Toegekende PAB naar combinatie van handicap (teleenheid: toegekende PAB)

	Antwerpen	Limburg	Oost-Vlaanderen	Totaal
enkelvoudig-fysiek	2	0	0	2
enkelvoudig-verstandelijk	2	0	0	2
meervoudig-combinatie	4	4	0	8
meervoudig-fysiek	0	0	1	1
meervoudig-verstandelijk	1	0	0	1
Eindtotaal	9	4	1	14

(Bron: INSISTO)

Tabel: doorklikken toegekende PAB naar doelgroep (teleenheid: toegekende PAB)

Referentienr. tabel: 107pdf

In 2016 werden 21 vragen naar een spoed PAB's ingediend. Aan 17 cliënten werd een SPOED PAB toegekend.

Wachtenden op hulp

Op 31 december 2016 wachten in totaal 6.105 kinderen en jongeren op hulp. Daarvan zijn er 5.518 minderjarig en 587 meerderjarig:

- 4.922 kinderen en jongeren wachten op NRTJ hulp binnen een voorziening;
- 1.367 kinderen en jongeren wachten op een persoonlijk assistentiebudget voor minderjarigen met een handicap.

Voor 9 minderjarigen is de regio onbekend.

Elk totaalcijfer geeft telkens het aantal unieke kinderen en jongeren weer. Dit is dus niet altijd gelijk aan de som van de onderliggende categorieën.

**Tabel: Wachtenden NRTJ voorzieningen en PAB
(teleenheid: unieke kinderen en jongeren)**

		Antwerpen	Limburg	Oost-Vl.	Vlaams-Brabant	West-Vl.	Totaal	%
NRTJ hulp voorziening	0-17 jaar	1.359	504	1.156	529	942	4.497	73,7%
	≥ 18 jaar	138	36	134	44	73	425	7,0%
	Totaal wachtende NRTJ hulp voorziening	1.497	540	1.290	573	1.015	4.922	80,6%
PAB	0-17 jaar	318	310	276	162	125	1.191	19,5%
	≥ 18 jaar	60	48	35	24	9	176	2,9%
	Totaal wachtende PAB	378	358	311	186	134	1.367	22,4%
Totaal wachtenden	0-17 jaar	1.621	785	1.381	674	1.050	5.518	90,4%
	≥ 18 jaar	193	83	164	65	82	587	9,6%
	Totaal wachtenden	1.814	868	1.545	739	1.132	6.105	100,0%
%		29,7%	14,2%	25,3%	12,1%	18,5%	100,0%	

(Bron: INSISTO)

**Door het werken met unieke aantallen per categorie, is het totaal niet gelijk aan de som van de aparte categorieën en zijn de percentages opgeteld niet 100%.*

Het deel hieronder maakt telkens een onderscheid tussen jongeren die op hulp wachten in een voorziening en jongeren die op een PAB wachten. Voor elk van onderstaande tabellen zijn ook regionale gegevens beschikbaar.

Hulp in voorzieningen

Op 31 december 2016 wachten 4.922 kinderen en jongeren op NRTJ binnen een voorziening. Daarvan zijn er 654 die op een typemodule wachten maar reeds hulp krijgen:

- Antwerpen (n=244);
- Limburg (n = 56);
- Oost-Vlaanderen (n= 141);
- Vlaams-Brabant (n=62);
- West-Vlaanderen (n=151).

Dit zijn bijvoorbeeld vragen naar dezelfde hulp in een andere voorziening (migratievragen).

Er zijn in 2016 ongeveer een derde minder wachtenden dan in 2015 (n=7.347). In 2016 is sterk ingezet op het nagaan of de hulpvraag van de minderjarige nog actueel is. De grootste daling is bij het VAPH: 4.292 in 2015 tegenover 2.334 in 2016. Deze daling is niet voor elke soort hulp hetzelfde. Voor sommige typemodules blijft het aantal wachtenden stabiel, of neemt het zelfs toe. Klik [hier](#) voor regionale cijfers.

**Tabel: Wachtenden NRTJ voorzieningen
(teleenheid: unieke kinderen en jongeren)**

Sector	Functie	Typemodule	Totaal	%
JWZ	Begeleiding	Contextbegeleiding in functie van autonoom wonen	379	7,7%
		Contextbegeleiding kortdurend intensief	199	4,0%
	Totaal begeleiding		553	11,2%
	Totaal diagnostiek: Diagnostiek in het kader van de bijzondere jeugdbijstand		418	8,5%
	Verblijf	Kamertraining	389	7,9%
		Verblijf in een pleeggezin	561	11,4%
		Verblijf in een pleeggezin [perspectiefzoekend]	292	5,9%
		Verblijf in functie van diagnostiek	426	8,7%
		Verblijf voor (aanstaande) ouder(s) en kind(eren)	52	1,1%
		Verblijf voor minderjarigen	1.353	27,5%
	Totaal verblijf		2.132	43,3%
	Totaal JWZ		2.625	53,3%
	Totaal K&G: verblijf voor kinderen [lange duur]		162	3,3%
Onderwijs	Verblijf	Verblijf op schoolvrije dagen voor minderjarigen in een Internaat met Permanente Openstelling	29	0,6%
		Verblijf voor minderjarigen in het tehuis van het gemeenschapsonderwijs	6	0,1%
Totaal onderwijs		31	0,6%	
VAPH	Totaal begeleiding: Mobiele en/of ambulante begeleiding voor Behandeling		2.022	41,1%
		Behandeling voor minderjarigen met een handicap	1.309	26,6%
		Intensieve behandeling voor minderjarigen met een handicap	120	2,4%
	Totaal behandeling		1.388	28,2%
	Dagopvang	(School)aanvullende dagopvang voor minderjarigen met een handicap [hoge frequentie]	1.368	27,8%
		Schoolvervangende dagopvang voor minderjarigen met een handicap [hoge frequentie]	1.215	24,7%
	Totaal dagopvang		1.442	29,3%
	Totaal diagnostiek: Diagnostiek voor minderjarigen met een (vermoeden van) handicap [hoge frequentie]		173	3,5%
	Totaal training: Training voor minderjarigen met een handicap		1.320	26,8%
	Verblijf	Verblijf voor minderjarigen met (een vermoeden van) handicap	212	4,3%
		Verblijf voor minderjarigen met een GES+-problematiek	43	0,9%
Verblijf voor minderjarigen met een handicap		1.161	23,6%	
Totaal verblijf		1.340	27,2%	
Totaal VAPH		2.334	47,4%	
Eindtotaal		4.922	100,0%	

(Bron: INSISTO)

**Door het werken met unieke aantallen per categorie, is het totaal niet gelijk aan de som van de aparte categorieën en zijn de percentages opgeteld niet 100%.*

**Tabel: doorklikken regio's wachtenden NRTJ voorzieningen
(teleenheid: unieke kinderen en jongeren)**

Referentienr. tabel: 109pdf

Van de 4.922 kinderen en jongeren die op 31 december op niet-rechtstreeks toegankelijke jeugdhulp binnen een voorziening wachten, zijn er 4.497 minderjarigen en 425 meerderjarigen. De meeste wachtenden zijn tussen 12 en 17 jaar oud (n=2.504). Klik [hier](#) voor regionale cijfers.

**Tabel: Wachtenden NRTJ voorziening naar leeftijd
(teleenheid: unieke kinderen en jongeren)**

Sector	Function	Typemodule	-18 jaar					+18 jaar				Totaal
			0-5 jaar	6-11 jaar	12-17 jaar	Totaal	%	18-21 jaar	22-25 jaar	Totaal	%	
JWZ	Begeleiding	Contextbegeleiding in functie van autonoom wonen	0	0	206	206	4,6%	173	0	173	40,7%	379
		Contextbegeleiding kortdurend intensief	12	21	145	178	4,0%	21	0	21	4,9%	199
	Totaal begeleiding		12	21	335	368	8,2%	185	0	185	43,5%	553
	Totaal diagnostiek: Diagnostiek in het kader van de bijzondere jeugdbijstand		36	137	244	417	9,3%	1	0	1	0,2%	418
	Verblijf	Kamertraining	0	0	322	322	7,2%	67	0	67	15,8%	389
		Verblijf in een pleeggezin	201	152	188	541	12,0%	20	0	20	4,7%	561
		Verblijf in een pleeggezin	120	84	85	289	6,4%	3	0	3	0,7%	292
		Verblijf in functie van diagnostiek	25	107	290	422	9,4%	4	0	4	0,9%	426
		Verblijf voor (aanstaande) ouder(s) en kind(eren)	32	2	14	48	1,1%	4	0	4	0,9%	52
	Totaal verblijf		212	366	745	1.323	29,4%	30	0	30	7,1%	1.353
	Totaal JWZ		404	513	1.118	2.035	45,3%	97	0	97	22,8%	2.132
	Totaal K&G: Verblijf voor kinderen [lange duur]		436	594	1.345	2.375	52,8%	250	0	250	58,8%	2.625
Onderwijs	Verblijf	Verblijf op schoolvrije dagen voor minderjarigen in een Internaat met Permanente Openstelling	3	10	15	28	0,6%	1	0	1	0,2%	29
		Verblijf voor minderjarigen in het tehuis van het gemeenschapsonderwijs	3	0	3	6	0,1%	0	0	0	0,0%	6
Totaal onderwijs		3	10	17	30	0,7%	1	0	1	0,2%	31	
VAPH	Totaal begeleiding: Mobiele en/of ambulante begeleiding voor minderjarigen met een handicap [hoge frequentie]		160	645	1.046	1.851	41,2%	162	9	171	40,2%	2.022
	Behandeling	Behandeling voor minderjarigen met een handicap	113	379	718	1.210	26,9%	95	4	99	23,3%	1.309
		Intensieve behandeling voor minderjarigen met een handicap	7	44	61	112	2,5%	8	0	8	1,9%	120
	Totaal behandeling		116	411	757	1.284	28,6%	100	4	104	24,5%	1.388
	Dagopvang	(School)aanvullende dagopvang voor minderjarigen met een handicap [hoge frequentie]	101	390	766	1.257	28,0%	103	8	111	26,1%	1.368
		Schoolvervangende dagopvang voor minderjarigen met een handicap [hoge frequentie]	90	322	690	1.102	24,5%	105	8	113	26,6%	1.215
	Totaal dagopvang		116	405	801	1.322	29,4%	112	8	120	28,2%	1.442
	Totaal diagnostiek: Diagnostiek voor minderjarigen met een (vermoeden van) handicap [hoge frequentie]		2	64	106	172	3,8%	1	0	1	0,2%	173
	Totaal training: Training voor minderjarigen met een handicap		106	380	726	1.212	27,0%	100	8	108	25,4%	1.320
	Verblijf	Verblijf voor minderjarigen met (een vermoeden van) handicap	3	76	128	207	4,6%	5	0	5	1,2%	212
Verblijf voor minderjarigen met een GES+-problematiek		0	1	40	41	0,9%	2	0	2	0,5%	43	
Verblijf voor minderjarigen met een handicap		46	283	727	1.056	23,5%	97	8	105	24,7%	1.161	
Totaal verblijf		48	348	837	1.233	27,4%	99	8	107	25,2%	1.340	
Totaal VAPH		179	751	1.222	2.152	47,9%	173	9	182	42,8%	2.334	
Eindtotaal		649	1.344	2.504	4.497	100,0%	416	9	425	100,0%	4.922	
%		14,4%	29,9%	55,7%	100,0%		97,9%	2,1%	100,0%			

(Bron: INSISTO)

**Door het werken met unieke aantallen per categorie, is het totaal niet gelijk aan de som van de aparte categorieën en zijn de percentages opgeteld niet 100%.*

**Tabel: doorklikken regio's wachtenden NRTJ voorziening naar leeftijd
(teleenheid: unieke kinderen en jongeren)**

Referentienr. tabel: 110pdf

De **wachtenden op NRTJ vanuit het VAPH** behoren tot verschillende doelgroepen. Voor 20 kinderen en jongeren zijn er geen gegevens over de combinatie van handicapcodes, voor 4 minderjarigen geen regio. Klik hier voor meer details over de handicapcodes.

**Tabel: Wachtenden NRTJ voorzieningen naar combinatie van handicap
(teleenheid: unieke kinderen en jongeren)**

	Antwerpen	Limburg	Oost-Vlaanderen	Vlaams-Brabant	West-Vlaanderen	Totaal	%
Enkelvoudig-fysiek	17	3	11	5	11	48	2,1%
Enkelvoudig-verstandelijk	304	151	294	122	232	1.104	47,3%
Ontbrekende handicapcode	15	4	4	3	1	27	1,2%
Meervoudig-combinatie	122	36	112	35	47	353	15,1%
Meervoudig-fysiek	4	1	6	3	6	20	0,9%
Meervoudig-verstandelijk	230	115	218	73	126	762	32,6%
Eindtotaal	698	318	646	245	424	2.334	100,0%
%	29,9%	13,6%	27,7%	10,5%	18,2%	100,0%	

(Bron: INSISTO)

**Door het werken met unieke aantallen per categorie, is het totaal niet gelijk aan de som van de aparte categorieën en zijn de percentages opgeteld niet 100%.*

**Tabel: doorklikken wachtenden NRTJ voorzieningen naar doelgroep
(teleenheid: unieke kinderen en jongeren)**

Referentienr. tabel: 111pdf

Onderstaande tabel geeft voor de wachtenden op NRTJ hulp in een voorziening de gemiddelde wachttijd weer. De duurtijd wordt berekend tussen de datum dat de jongere voor een bepaalde typemodule op de wachtlijst van een voorziening komt en de momentopname op 31 december 2016.

**Tabel: Wachtijd wachtenden NRTJ voorzieningen
(teleenheid: unieke kinderen en jongeren – dagen)**

			uniek e m j	Gemiddelde wachtijd (dagen)
Sector	Function	Typemodule	Totaal	Totaal
JWZ	Begeleiding	Contextbegeleiding in functie van autonoom wonen	379	238
		Contextbegeleiding kortdurend intensief	199	224
	Totaal begeleiding		553	233
	Totaal diagnostiek: Diagnostiek in het kader van de		418	155
	Verblijf	Kamertraining	389	263
		Verblijf in een pleeggezin [perspectiefbiedend]	561	353
		Verblijf in een pleeggezin [perspectiefzoekend]	292	227
		Verblijf in functie van diagnostiek	426	210
		Verblijf voor (aanstaande) ouder(s) en kind(eren)	52	150
		Verblijf voor minderjarigen	1.353	333
	Totaal verblijf		2.132	299
	Totaal JWZ		2.625	276
Totaal K&G: Verblijf voor kinderen [lange duur]		162	176	
Onderwijs	Verblijf	Verblijf op schoolvrije dagen voor minderjarigen in een Internaat met Permanente Openstelling	29	195
		Verblijf voor minderjarigen in het tehuis van het gemeenschapsonderwijs	6	167
Totaal onderwijs		31	190	
VAPH	Totaal begeleiding: Mobiele en/of ambulante		2.022	470
	Behandeling	Behandeling voor minderjarigen met een handicap	1.309	382
		Intensieve behandeling voor minderjarigen met een handicap	120	364
	Totaal behandeling		1.388	380
	Dagopvang	(School)aanvullende dagopvang voor minderjarigen met een handicap [hoge frequentie]	1.368	389
		Schoolvervangende dagopvang voor minderjarigen met een handicap [hoge frequentie]	1.215	407
	Totaal dagopvang		1.442	398
	Totaal diagnostiek: Diagnostiek voor minderjarigen		173	253
	Totaal training: Training voor minderjarigen met een		1.320	382
	Verblijf	Verblijf voor minderjarigen met (een vermoeden van) handicap	212	269
		Verblijf voor minderjarigen met een GES+-problematiek	43	254
Verblijf voor minderjarigen met een handicap		1.161	397	
Totaal verblijf		1.340	375	
Totaal VAPH		2.334	403	
Eindtotaal		4.922	360	

(Bron: INSISTO)

**Door het werken met unieke aantallen per categorie, is het totaal niet gelijk aan de som van de aparte categorieën en zijn de percentages opgeteld niet 100%.*

**Tabel: doorklikken regio's wachttijd NRTJ voorzieningen
(teleenheid: unieke kinderen en jongeren – dagen)**

Referentienr. tabel: 112pdf

Eerdere cijfers tonen het aantal kinderen en jongeren die op hulp wachten binnen een voorziening (n=4.922). Onderstaande tabel toont of een kind of jongere in de totaliteit van zijn dossier op 31 december 2016:

- al ooit NRTJ heeft gekregen (n=551; 11,2%);
- momenteel NRTJ krijgt (n=1.288; 26,2%);
- momenteel geen NRTJ krijgt en nooit eerder NRTJ heeft gekregen (n=3.098; 62,9%). Een deel van hen krijgt mogelijk al hulp binnen de rechtstreeks toegankelijke jeugdhulp.

Sector verwijst naar de sector van de hulp waarop de minderjarige wacht. Een kind of jongere die op JWZ hulp wacht maar al hulp krijgt, krijgt daarom niet noodzakelijk deze hulp binnen die sector. Daarnaast kan één minderjarige op typemodules binnen verschillende sectoren wachten. Het totaal aantal wachtenden is dus geen optelsom van de verschillende sectoren. Klik [hier](#) voor regionale cijfers.

**Tabel: Aantal wachtenden die NRTJ krijgen
(teleenheid: unieke kinderen en jongeren)**

Sector	Hulp lopend		Ooit hulp gekregen		Wachtend		Totaal	
	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%
JWZ	833	31,7%	386	14,7%	1.406	53,6%	2.625	100,0%
KG	44	27,2%	24	14,8%	94	58,0%	162	100,0%
OND	12	38,7%	6	19,4%	13	41,9%	31	100,0%
VAPH	488	20,9%	177	7,6%	1.679	71,9%	2.334	100,0%
Totaal	1.288	26,2%	551	11,2%	3.098	62,9%	4.922	100,0%

(Bron: INSISTO)

**Door het werken met unieke aantallen per categorie, is het totaal niet gelijk aan de som van de aparte categorieën en zijn de percentages opgeteld niet 100%.*

**Tabel: doorklikken regio's
(teleenheid: unieke kinderen en jongeren)**

Referentienr. tabel: 113pdf

Persoonsvolgende assistentie voor minderjarigen met een handicap

Op 31 december 2016 wachten 1.367 kinderen en jongeren (1.191 minderjarigen en 176 meerderjarigen) op een persoonlijk assistentiebudget (PAB). Meerderjarigen kunnen geen beroep meer doen op persoonsvolgende assistentie voor minderjarigen en moeten zich tot de volwassen hulpverlening VAPH richten. De meeste minderjarigen die op een PAB wachten, zijn 6 jaar of ouder.

**Tabel: Wachtenden PAB naar leeftijd
(teleenheid: unieke kinderen en jongeren)**

	0-5 jaar	6-11 jaar	12-17 jaar	<18 jaar	%	≥ 18 jaar	Totaal
Antwerpen	40	135	135	318	26,7%	60	378
Limburg	47	125	138	310	26,0%	48	358
Oost-Vlaanderen	30	115	131	276	23,2%	35	311
Vlaams-Brabant	14	80	68	162	13,6%	24	186
West-Vlaanderen	19	58	48	125	10,5%	9	134
Totaal	150	513	520	1.191	100,0%	176	1.367
%	12,6%	43,4%	44,0%	100,0%			

(Bron: INSISTO)

**Door het werken met unieke aantallen per categorie, is het totaal niet gelijk aan de som van de aparte categorieën en zijn de percentages opgeteld niet 100%.*

Onderstaande tabel geeft het **aantal wachtenden op PAB** naar doelgroep. Voor 1 wachtende zijn er geen gegevens over de combinatie van handicapcodes. Klik hier voor meer details over de handicapcodes.

**Tabel: Wachtenden PAB naar combinatie van handicap
(teleenheid: unieke kinderen en jongeren)**

	Antwerpen	Limburg	Oost-Vlaanderen	Vlaams-Brabant	West-Vlaanderen	Totaal	%
Enkelvoudig-fysiek	40	42	24	17	19	142	11,9%
Enkelvoudig-verstandelijk	67	57	46	40	21	231	19,4%
ontbrekende handicapcode	0	1	0	0	0	1	0,1%
meervoudig-combinatie	139	123	134	72	55	523	43,9%
Meervoudig-fysiek	19	16	14	4	12	65	5,5%
Meervoudig-verstandelijk	53	71	58	29	18	229	19,2%
Totaal	318	310	276	162	125	1.191	100,0%
%	26,7%	26,0%	23,2%	13,6%	10,5%	100,0%	

(Bron: INSISTO)

**Door het werken met unieke aantallen per categorie, is het totaal niet gelijk aan de som van de aparte categorieën en zijn de percentages opgeteld niet 100%.*

**Tabel: doorklikken wachtenden PAB naar doelgroep
(teleenheid: unieke kinderen en jongeren)**

Referentienr. tabel: 115pdf

Onderstaande tabel geeft voor de wachtenden op een persoonsvolgende assistentie voor minderjarigen met een handicap de gemiddelde wachttijd weer. De duurtijd wordt berekend tussen de datum dat de typemodule in regie wordt genomen (het recht op de hulp ingezet wordt) en de momentopname op 31 december 2016.

Van alle minderjarigen die op 31 december 2016 wachten op een PAB, bedraagt de wachttijd gemiddeld 1.620 dagen.

**Tabel: Wachtijd wachtenden PAB
(teleenheid: unieke kinderen en jongeren – dagen)**

	unieke e m j	Gemiddelde wachtijd (dagen)
	Totaal	Totaal
Antwerpen	318	1.455
Limburg	310	1.751
Oost-Vlaanderen	276	1.903
Vlaams-Brabant	162	1.502
West-Vlaanderen	125	1.243
Totaal	1.191	1.620

(Bron: INSISTO)

**Door het werken met unieke aantallen per categorie, is het totaal niet gelijk aan de som van de aparte categorieën en zijn de percentages opgeteld niet 100%.*

Onderstaande tabel geeft weer of een minderjarige in de totaliteit van zijn dossier op 31 december 2016:

- ooit NRTJ heeft gekregen (n=73; 6,1%);
- momenteel NRTJ krijgt (n=291, 24,4%);
- momenteel geen NRTJ krijgt en nooit eerder NRTJ heeft gekregen (n=827; 69,4%). Een deel hen krijgt mogelijk al hulp binnen de rechtstreeks toegankelijke jeugdhulp.

**Tabel: Aantal wachtenden die NRTJ krijgen
(teleenheid: unieke kinderen en jongeren)**

	Hulp lopend		Niet hulp gekregen		Wachtend		Totaal	
	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%
Antwerpen	101	31,8%	14	4,4%	203	63,8%	318	100,0%
Limburg	70	22,6%	16	5,2%	224	72,3%	310	100,0%
Oost-Vlaanderen	47	17,0%	31	11,2%	198	71,7%	276	100,0%
Vlaams-Brabant	44	27,2%	10	6,2%	108	66,7%	162	100,0%
West-Vlaanderen	29	23,2%	2	1,6%	94	75,2%	125	100,0%
Totaal	291	24,4%	73	6,1%	827	69,4%	1.191	100,0%

(bron: INSISTO)

**Door het werken met unieke aantallen per categorie, is het totaal niet gelijk aan de som van de aparte categorieën en zijn de percentages opgeteld niet 100%.*

Persoonsvolgende convenanten

Een persoonsvolgende convenant is een persoonsvolgend budget dat een geïndividualiseerd aanbod toelaat op maat van een kind of jongere. In 2016 is er geen extra budget voorzien hiervoor: er dus een status quo ten opzichte van 2015. In 2016 organiseren in totaal 55 kinderen en jongeren hun hulpverlening via een persoonsvolgende convenant (16 kortlopenden en 39 langlopenden).

**Tabel: Toegekende persoonsvolgende convenanten
(teleenheid: persoonsvolgende convenanten)**

	Antwerpen*		Limburg		Oost-Vlaanderen		Vlaams-Brabant		West-Vlaanderen		Tot.	
	kort	lang	kort	lang	kort	lang	kort	lang	kort	lang	kort	lang
Internaat	5	10	0	5	1	5	3	5	1	1	10	26
Internaat niet schoolgaanden	0	0	0	0	0	0	0	4	0	0	0	4
Semi-internaat	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	2
Semi-internaat niet-schoolgaanden	0	3	0	0	0	0	3	3	0	0	3	6
Schoolvervangende dagopvang	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0
Mobiele/ambulante begeleiding	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1
Convenant niet opgestart op 31/12/2016	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0
Totaal	8	13	0	5	1	7	6	12	1	2	16	39

(Bron: INSISTO)

*In Antwerpen wordt geen onderscheid gemaakt tussen internaat schoolgaanden en internaat niet-schoolgaanden.

Intersectoraal prioritair te bemiddelen hulpvragen

Met de middelen voor intersectoraal prioritair te bemiddelen hulpvragen (IPH) kunnen jeugdhulpaanbieders een geïndividualiseerd aanvullend aanbod realiseren voor kinderen en jongeren met complexe hulpvragen. In 2016 is dit het geval voor 153 minderjarigen, beduidend meer dan in 2015.

Ongeveer twee derde van de minderjarigen met IPH-middelen wordt begeleid in een VAPH-voorziening. Voor elke minderjarige wordt voor een bepaalde periode een zorgplan opgemaakt. Indien nodig kan de inzet van de middelen verlengd worden met een nieuw zorgplan. De tabel toont dat de inzet van IPH-middelen doorgaans tijdelijk van aard is.

**Tabel: Intersectoraal prioritair te bemiddelen hulpvragen
(teleenheid: zorgplannen –kinderen en jongeren)**

		Antwerpen			Limburg			Oost-Vlaanderen			Vlaams-Brabant			West-Vlaanderen			Totaal		
		Ander	VAPH	Totaal	Ander	VAPH	Totaal	Ander	VAPH	Totaal	Ander	VAPH	Totaal	Ander	VAPH	Totaal	Ander	VAPH	Totaal
Zorgplan toegekend op 31/12/2015	Afgesloten op 31/12/2016	2	13	15	0	2	2	10	13	23	0	3	3	2	6	8	14	37	51
Zorgplan toegekend in 2016	Lopend op 31/12/2016	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	6	6	0	6	6
	Afgesloten op 31/12/2016	13	34	47	2	3	5	11	11	22	6	6	12	2	1	3	34	55	89
	Lopend op 31/12/2016	4	19	13	4	9	13	3	16	19	1	2	3	5	10	15	17	56	73
Totaal aantal zorgplannen in 2016		19	66	85	6	14	20	24	40	64	7	11	18	9	23	32	65	154	219
Aantal minderjarigen		16	43	59	6	10	16	15	25	40	5	9	14	5	19	24	47	106	153

(Bron: INSISTO)

Intersectorale zorgnetwerken

In maart 2016 starten de intersectorale zorgnetwerken. Deze krijgen een kwaliteitslabel om een sterk geïndividualiseerd aanbod te ontwikkelen voor jongeren met een handicap en een complexe hulpvraag. Het netwerk krijgt hiervoor per jongere 75.000 euro.

Op 31 december 2016 zijn er 16 jongeren toegewezen aan één van de drie zorgnetwerken:

- Antwerpen: 4;
- Brussel/Limburg/Vlaams-Brabant: 6;
- West-Vlaanderen/Oost-Vlaanderen: 6.

Prioritering

Binnen jeugdhulpregie is de prioritering van hulpvragen een belangrijk onderdeel. De intersectorale regionale prioriteitencommissie (IRPC) beoordeelt **priorchecklists** voor kinderen en jongeren met een vrijwillige vraag naar VAPH-ondersteuning. Het team jeugdhulpregie doet hetzelfde voor de andere priorchecklists.

In 2016 worden in heel Vlaanderen 2.929 priorchecklists ingediend, waarvan er 1.861 (63,5%) zijn goedgekeurd. Hiervan behandelt de IRPC er 536, en keurt er 289 (53,9%) goed. De meeste priors worden aangevraagd voor (en toegekend aan) kinderen en jongeren met een vraag naar verblijf, zowel in Jongerenwelzijn (n=1.054; 64,2% goedgekeurd) als in het VAPH (n=574; 65,2% goedgekeurd) of diagnostiek (al dan niet met verblijf) in Jongerenwelzijn (n=338; 70,4% goedgekeurd). Aanvragen voor diagnostiek (al dan niet met verblijf) in het VAPH (n=212; 44,8% goedgekeurd) en verblijf in Kind & Gezin (n=200; 58,5%) vervolledigen de top 5.

Ten opzichte van 2015 zijn er 21% meer priorchecklists ingediend. Het percentage van goedkeuren zakt van 68,3% naar 63,5%.

Tabel: Aantal prioraanvragen naar beslissing (teleenheid: prioraanvragen)

2016	Vlaanderen			
	Goedgekeurd	Afgekeurd	Aantal aanvragen	%
CIG	29	17	46	1,6%
JW CBAW	70	39	109	3,7%
JW contextbegeleiding KI	29	9	38	1,3%
JW diagnostiek + verblijf	238	100	338	11,5%
JW kamertraining	104	82	186	6,4%
JW verblijf	677	377	1.054	36,0%
Pleegzorg	33	9	42	1,4%
Totaal JW	1.180	633	1.813	61,9%
Totaal K&G	117	83	200	6,8%
VAPH dagopvang	60	17	77	2,6%
VAPH diagnostiek + verblijf	95	117	212	7,2%
VAPH GES+	8	5	13	0,4%
VAPH mobiele/ambulante begeleiding	18	12	30	1,0%
VAPH verblijf	374	200	574	19,6%
Totaal VAPH	555	351	906	30,9%
IPO verblijf	5	1	6	0,2%
Tehuis verblijf	4	0	4	0,1%
Totaal Onderwijs	9	1	10	0,3%
Eindtotaal	1.861	1.068	2.929	100,0%
%	63,50%	36,50%	100%	

(Bron: INSISTO)

Tabel: doorklikken aantal prioraanvragen naar beslissing (teleenheid: prioraanvragen)

Referentienr. tabel: 120pdf

De prioritering gebeurt aan de hand twee **feitelijke criteria**:

- migratievragen waarbij het gaat om een zorgvraag van een minderjarige die al gebruik maakt van niet-rechtstreeks toegankelijke jeugdhulp en een vraag naar dezelfde module bij een andere jeugdhulpaanbieder;
- het samenhouden van broers en zussen wanneer het aangewezen is dat ze samen gebruik maken van verblijfsmodules bij dezelfde jeugdhulpaanbieder.

Er zijn ook vier **inhoudelijke criteria**:

- de (positieve of negatieve) inschatting of de integriteit van de minderjarige in gevaar is;
- de (positieve of negatieve) inschatting van de aanwezigheid van een netwerk voor de minderjarige en van de eigen krachten in het netwerk;
- de (positieve of negatieve) inschatting van het effect van de huidige, lopende hulpverlening;
- de (positieve of negatieve) inschatting van de al verleende jeugdhulpverlening of hulpverlening (o.a. de historiek van de zorgvraag, de continuïteit van de verleende hulp).

De grote meerderheid van de prioraanvragen wordt goedgekeurd omdat ze voldoen aan één of meerdere inhoudelijke criteria (1.242 beslissingen door jeugdhulpregie en 289 beslissingen door de IRPC; respectievelijk 66,7% en 15,5% van de toegekende priors).

Aanvragen die voldoen aan de feitelijke criteria zijn eerder beperkt:

- 187 prioraanvragen voldoen aan het migratiecriterium (10%) en krijgen een prior om te verhuizen naar een andere voorziening voor dezelfde hulp;
- 91 prioraanvragen krijgen een prior om broers en zussen samen te houden in eenzelfde voorziening (4,9%).

Er wordt ook bijgehouden hoeveel priors in 2016 worden toegekend om intern te kunnen schakelen in een voorziening wanneer de typemodules die men wil inzetten, nog geen deel uitmaken van de indicatiestelling. Dit gebeurt 52 keer (2,8%), vooral om te schakelen naar verblijf binnen Jongerenwelzijn (n=38).

Bij prioritering houden jeugdhulpregie en IRPC rekening met een **quotum**. Slechts 30% van de mogelijke instroom krijgt een prior. Een beperkt aantal priors geeft meer garantie op snelle opstart dan het onbeperkt toekennen van priors. In 37,7% van de afgekeurde priorvragen wordt het quotum als reden aangehaald. Dit wil zeggen dat de priorvraag wel voldoet aan de priorcriteria maar er andere vragen (die ook voldoen aan de priorcriteria) ingeschat worden als dringender. Klik [hier](#) voor regionale cijfers.

Tabel: Goedgekeurde priorvragen naar soort prioriteit (teleenheid: priorvragen)

	Vlaanderen						Totaal	%
	door JHR	door IRPC	obv broer/zus	obv migratie	interne schakel			
CIG	27	0	0	0	2	29	1,6%	
JW CBAW	65	0	0	5	0	70	3,8%	
JW contextbegeleiding KI	28	1	0	0	0	29	1,6%	
JW diagnostiek + verblijf	236	1	1	0	0	238	12,8%	
JW kamertraining	91	0	2	6	5	104	5,6%	
JW verblijf	508	1	58	72	38	677	36,4%	
Pleegzorg	33	0	0	0	0	33	1,8%	
Totaal JW	988	3	61	83	45	1.180	63,4%	
Totaal K&G	100	0	2	12	3	117	6,3%	
VAPH dagopvang	1	42	2	15	0	60	3,2%	
VAPH diagnostiek + verblijf	43	50	1	1	0	95	5,1%	
VAPH GES+	4	4	0	0	0	8	0,4%	
VAPH mobiele/ambulante begeleiding	1	17	0	0	0	18	1,0%	
VAPH verblijf	98	173	25	75	3	374	20,1%	
Totaal VAPH	147	286	28	91	3	555	29,8%	
IPO verblijf	3	0	0	1	1	5	0,3%	
Tehuis verblijf	4	0	0	0	0	4	0,2%	
Totaal onderwijs	7	0	0	1	1	9	0,5%	
Eindtotaal	1.242	289	91	187	52	1.861	100,0%	
%	66,7%	15,5%	4,9%	10,0%	2,8%	100,0%		

(Bron: INSISTO)

Tabel: doorklikken goedgekeurde priorvragen naar soort prioriteit (teleenheid: priorvragen)

Referentienr. tabel: 121pdf

Onderstaande tabel geeft de **wachttijd** van de geprioriteerde hulpvragen weer. De tabel maakt een onderscheid naar wanneer de prior is toegekend, en berekent de wachttijd op 31/12/2016. Van de priors die werden toegekend in 2015:

- is 5,4% eind 2016 nog niet kunnen instromen;
- stroomde 80,8% in binnen de 6 maanden.

In 2016:

- is 42,2% van de priors eind 2016 nog niet kunnen instromen;
- 54,5% stroomt in 2016 al in binnen de 6 maanden na het toekennen van de prior.

Dat het cijfer voor 2016 minder gunstig is, is logisch omdat ook de jongeren die in de tweede helft van 2016 een prior krijgen, zijn meegeteld.

Het **opstartperspectief van priors voor het VAPH** is een stuk lager dan in andere sectoren. 66,3% van de in 2015 toegekende priors kan binnen de 6 maanden instromen in de gewenste hulp, terwijl dit voor de sector Jongerenwelzijn en Kind & Gezin op respectievelijk 87,8% en 94,5% ligt. Voor 2016 ligt dat aantal op:

- 42,4% in het VAPH;
- 60,4% in Jongerenwelzijn;
- 62,34% in Kind & Gezin.

**Tabel: Wachtijd van geprioriteerde hulpvragen
(teleenheid: % priorvragen)**

	Totaal							
	binnen de week	binnen de maand	binnen de 3 maanden	binnen de 6 maanden	binnen de 12 maanden	meer dan 12 maanden	niet opgestart	Totaal
JW	6,4%	29,3%	35,7%	16,3%	7,6%	0,9%	3,7%	100,0%
K&G	17,8%	39,7%	30,1%	6,9%	5,5%	0,0%	0,0%	100,0%
VAPH	1,6%	7,3%	27,7%	29,7%	18,4%	6,2%	9,1%	100,0%
Totaal 2015	5,4%	22,3%	32,6%	20,5%	11,2%	2,7%	5,4%	100,0%
JW	4,9%	19,5%	25,4%	10,6%	2,6%	0,0%	37,0%	100,0%
K&G	6,5%	27,3%	26,0%	2,6%	2,6%	0,0%	35,1%	100,0%
VAPH	1,2%	5,2%	17,6%	18,4%	4,8%	0,0%	52,8%	100,0%
OND	0,0%	0,0%	11,1%	0,0%	0,0%	0,0%	88,9%	100,0%
Totaal 2016	3,8%	15,3%	22,9%	12,6%	3,3%	0,0%	42,2%	100,0%
Eindtotaal	4,5%	18,4%	27,3%	16,1%	6,9%	1,2%	25,6%	100,0%

(bron: INSISTO)

**Tabel: doorklikken wachtijd van geprioriteerde hulpvragen
(teleenheid: % priorvragen)**

Referentienr. tabel: 122pdf

Gemandateerde voorzieningen

Ondersteuningscentrum Jeugdzorg

Hulpaanbieders hebben allen een verantwoordelijkheid in het omgaan met verontrusting. Indien zij hier zelf tegen de grenzen aanbotsen en twijfelen of de hulpverlening nog verder in het vrijwillige kader kan plaatsvinden, kunnen zij beroep doen op een gemandateerde voorziening: het Vertrouwenscentrum Kindermishandeling (VK) en het Ondersteuningscentrum Jeugdzorg (OCJ).

Het OCJ onderzoekt of het in verontrustende situaties noodzakelijk is om van overheidswege hulp op te starten of verder te zetten (mandaat maatschappelijke noodzaak). Het heeft verschillende taken:

- consult bieden aan hulpverleners die vastlopen in een verontrustende situatie maar hier zelf nog verder in aan de slag willen gaan;
- onderzoeken of het maatschappelijke noodzaak is om tussen te komen in situaties van verontrusting (case-onderzoek);
- het opvolgen van een verontrustende situatie in geval van maatschappelijke noodzaak en het installeren van hulpverlening (casemanagement);
- indien nodig doorverwijzen naar het Openbaar Ministerie voor gerechtelijke jeugdhulp.

Vanuit hun specifieke mandaat gaan consulenten OCJ tot het uiterste om samen met jongeren, ouders en hun netwerk, en al dan niet professionele hulp, mee hoop te creëren voor de toekomst opdat kinderen en jongeren veilig zouden kunnen opgroeien.

Om een verschil te maken in situaties van verontrusting, zet men in op relaties aangaan; niet alleen met het kind of de jongere en zijn netwerk, maar ook met hulpverlenende partners. Bijkomend vraagt de positie van de consulent de veiligheid centraal te zetten. Consulenten werken vanuit de basis- en onderzoeksprincipes van **Signs of Safety**. Dit is een oplossings- en krachtgerichte benadering die tegelijk verbinding toe laat, vanuit de krachten van het netwerk te werken én steeds de focus op de veiligheid van het kind te houden.

Consult OCJ

Jeugdhulpaanbieders kunnen terecht bij het OCJ voor consult. De consultfunctie is erop gericht om de verontrusting helder te krijgen en pistes aan te reiken die de horizon van de consultvrager kunnen verbreden, zodat deze weer openingen en opties ziet om verder aan de slag te gaan. Het 'eigenaarschap' blijft bij de consultvrager.

In 2016 zijn totaal 1.760 consultvragen gesteld. Ten opzichte van 2015 is het aantal consultvragen in regio Antwerpen gedaald, maar sterk gestegen in Oost-Vlaanderen (2015: n= 229) en Vlaams-Brabant en Brussel (2015: n=372). De meeste consultvragen betreffen een concrete situatie waarover men verontrust is.

**Tabel: Soort consultvraag per consultteam
(teleenheid: consultvragen)**

soort vraag	Antwerpen	Limburg	Oost- Vlaanderen	Vlaams- Brabant- Brussel	West- Vlaanderen	Totaal	%
Algemeen advies	10	7	16	2	9	44	2,50%
Bespreking concrete situatie	291	374	241	400	279	1.585	90,10%
Informatie	17	17	36	29	32	131	7,40%
Totaal	318	398	293	431	320	1.760	100%
%	18,10%	22,60%	16,60%	24,50%	18,20%	100%	

(Bron: Consulto)

Maatschappelijke noodzaak

Een aanmelding bij het OCJ is een (schriftelijk) contact met het oog op het laten onderzoeken van de maatschappelijke noodzaak tot hulpverlening en die vertrekt vanuit een verontrusting over de veiligheid en ontplooiingskansen van de minderjarige.

Onderstaande tabel geeft het **aantal unieke aanmeldingen bij de OCJ** in 2016. Een unieke aanmelding staat voor 1 procedure mano (maatschappelijke noodzaak):

- indien een jongere meerdere keren wordt aangemeld voor onderzoek mano, worden meerdere procedures opgestart en geteld;
- wanneer er verschillende meldingen voor een jongere binnen één procedure zijn, worden deze hier niet geteld.

In totaal zijn er 5.162 aanmeldingen (+ 21% ten opzichte van 2015). In totaal zijn 5.075 unieke minderjarigen aangemeld, dus los van het aantal aanmeldingen voor deze jongere.

De meeste aanmeldingen gebeuren in de regio Oost-Vlaanderen, gevolgd door Antwerpen en West-Vlaanderen. 57% van de minderjarigen is jonger dan 12 jaar op het moment van de aanmelding.

**Tabel: Aantal unieke aanmeldingen OCJ per regio
(teleenheid: unieke aanmeldingen)**

	Antwerpen	Limburg	Oost- Vlaanderen	Vlaams-Brabant Brussel	West- Vlaanderen	Totaal	%
0-5 jaar	342	224	372	165	303	1.406	27,24%
6-11 jaar	405	253	369	203	340	1.570	30,41%
12-17 jaar	516	373	549	320	426	2.184	42,31%
18-21 jaar	1	0	0	0	1	2	0,04%
Totaal	1.264	850	1.290	688	1.070	5.162	100,00%
%	24,49%	16,47%	24,99%	13,33%	20,73%	100,00%	

(Bron: Domino)

Aanmelden bij het OCJ:

- Parket
- een partner in de integrale jeugdhulp meldt een minderjarige aan via een motivatie-document (M-doc);
- iemand buiten integrale jeugdhulp meldt telefonisch of schriftelijk aan;
- een cliëntstelsel kan zelf ook aanmelden.

Na de aanmelding van een vermoeden van maatschappelijke noodzaak, start het OCJ steeds een onderzoek.

In alle regio's is het Parket de grootste aanmelder met iets meer dan de helft van de aanmeldingen (+ 33% ten opzichte van 2015: n= 2.161) Daarnaast vinden vooral de CLB de weg naar het OCJ om verontrustende situaties aan te melden. Ook voorzieningen Jongerenwelzijn kennen de weg.

Een kleiner percentage jongeren en gezinnen meldt zichzelf aan. Aanmeldingen vanwege andere sectoren situeren zich vooral binnen de gezondheidszorg.

Aanmeldingen OCJ en SDJ verwijzen naar aanmeldingen die vanuit deze diensten gebeuren bij een OCJ. Dit is bv. het geval bij dossiers waarin broers of zussen zich ook in een verontrustende situatie bevinden en ook beslist is tot het opstarten van de procedure *mano*.

Ten opzichte van 2015:

- de aanmeldingen door het VAPH (2015: n= 127) en het cliëntsysteem (2015: n= 270) zijn beiden met 30% gedaald;
- de daling bij het VAPH is mogelijk te verklaren door de stijging van het aantal aanmeldingen vanwege het CLB/ CLB-MDT (+ 30%, n= 448/375). Gezien het CLB vaak al betrokken is voor de diagnostiek, nemen zij misschien ook de rol van aanmelder naar de gemandateerde voorziening op;
- een andere opmerkelijke stijger is het CAW: + 42% (2015: n=52).

Tabel: Aantal aanmeldingen per soort aanmelder en per regio (teleenheid: aanmeldingen)

	Antwerpen	Limburg	Oost-Vlaanderen	Vlaams-Brabant - Brussel	West-Vlaandere n	Totaal	%
CAW	20	16	6	21	11	74	1,50%
CGG	11	36	9	13	20	89	1,80%
CLB	190	54	118	161	57	580	11,40%
CLB-MDT	35	101	170	42	136	484	9,50%
JWZ	80	33	81	79	64	337	6,60%
K&G	26	23	44	20	56	169	3,30%
VAPH	17	11	24	11	26	89	1,70%
OCJ	49	22	31	23	45	170	3,20%
VK	4	1	7			12	0,20%
SDJ	25	16	6	4	14	65	1,30%
Parket	766	451	801	290	568	2876	53,60%
Cliëntsyst	10	46	28	25	80	189	3,50%
Andere	41	66	15	39	42	203	2,40%
Totaal	1.274	876	1.340	728	1.119	5.337	100,00%

(Bron: Domino)

Het **doel van het onderzoek** van de aangemelde verontrustende situatie is driedelig:

1. een exploratie van de mate van verontrusting;
2. de noodzaak om als 'overheid' in te grijpen op de hulpverlening (maatschappelijk noodzakelijke jeugdhulpverlening);
3. de mogelijkheden om verder te gaan in de vrijwillige hulpverlening, dan wel de noodzaak om gerechtelijke hulpverlening op te starten.

Onderstaande tabel geeft de **uitkomst van de aanmeldingen** van 2016:

- het is niet maatschappelijk noodzakelijk om in te grijpen;
- het is maatschappelijk noodzakelijk om in te grijpen. Dan zijn er twee scenario's:
 - het casemanagement (CM) wordt gestart: Het OCJ neemt de regie en organisatie van de hulpverlening op zich. Dit is het geval wanneer hulp noodzakelijk is, zonder dat een expliciete hulpvraag aanwezig is. Het is noodzakelijk om continu aanklappend, bemiddelend en onderhandelend te werken om in een buitengerechtigde context te blijven of om veiligheid te kunnen garanderen;
 - de zaak wordt doorverwezen naar het Openbaar Ministerie;
- conclusie onderzoek is nog niet geweten: op het moment van de meting (begin maart 2017) is de procedure nog lopende (dit is vooral het geval voor aanmeldingen in oktober-november- december 2016).

Van het totaal aantal aanmeldingen is reeds in 74% (n=3.959) van de procedures een beslissing genomen. Voor 72% van de aanmeldingen wordt ingeschat dat de tussenkomst van OCJ maatschappelijk noodzakelijk is (n= 2.824). In 2015 was dit 66,5%. In de meeste aanmeldingen waarvoor reeds een beslissing genomen is (71,3%), wordt beslist tot maatschappelijke noodzaak. Voor 21% van de aanmeldingen (n=596) is men overtuigd van de maatschappelijke noodzaak maar is het nodig om door te verwijzen naar het Parket.

**Tabel: Resultaat aanmelding naar regio
(teleenheid: aanmeldingen)**

	Antwerpen	Limburg	Oost-Vlaanderen	Vlaam-Brabant-Brussel	West-Vlaanderen	Totaal
Mano: CM	651	368	501	246	462	2.228
Mano: doorverwijzing Parket	149	99	146	107	95	596
	18,60%	21,20%	22,60%	30,30%	17,10%	21,10%
totaal	800	467	647	353	557	2.824
%	80,70%	73,20%	65,00%	72,30%	68,10%	71,90%
Geen mano	191	171	348	135	261	1.106
Totaal	991	638	995	488	818	3.930
geen beslissing	283	238	345	240	301	1.407
	1.274	876	1.340	728	1.119	5.337

(Bron: Domino)

Partners binnen integrale jeugdhulp kunnen een vermoeden van maatschappelijke noodzaak goed inschatten. Enkel bij aanmeldingen door het Parket en vanuit andere sectoren (vooral binnen de gezondheidszorg) wordt minder vaak beslist tot mano. Doorverwijzingen naar het Parket gebeuren:

- het vaakst bij aanmeldingen door het OCJ, de VK en het CAW;
- het minst bij aanmeldingen door het CGG en het cliëntstelsel zelf.

**Tabel: Resultaat aanmelding naar soort aanmelder
(teleenheid: aanmeldingen)**

	beslissing					(Nog) niet ingevuld	Totaal
	MaNo			Geen MaNo			
	MaNo	Doorverwijzing parket na CO	Totaal	Geen MaNo	Totaal		
CAW	33	14	47	13	60	14	74
	70,20%	29,80%	78,30%	21,70%	81,10%	18,90%	
CGG	50	7	57	13	70	19	89
	87,70%	12,30%	81,40%	18,60%	78,70%	21,30%	
CLB	277	81	358	70	428	152	580
	77,40%	22,60%	83,60%	16,40%	73,80%	26,20%	
CLB-MDT	232	65	297	67	364	120	484
	78,10%	21,90%	81,60%	18,40%	75,20%	24,80%	
JWZ	147	44	191	41	232	105	337
	77,00%	23,00%	82,30%	17,70%	68,80%	31,20%	
K&G	91	26	117	16	133	36	169
	77,80%	22,20%	88,00%	12,00%	78,70%	21,30%	
VAPH	46	10	56	16	72	17	89
	82,10%	17,90%	77,80%	22,20%	80,90%	19,10%	
OCJ	87	41	128	7	135	35	170
	68,00%	32,00%	94,80%	5,20%	79,40%	20,60%	
VK	6	2	8	1	9	3	12
	75,00%	25,00%	88,90%	11,10%	75,00%	25,00%	
SDJ	29	8	37	9	46	19	65
	78,40%	21,60%	80,40%	19,60%	70,80%	29,20%	
Parket	1063	260	1323	778	2101	775	2876
	80,30%	19,70%	63,00%	37,00%	73,10%	26,90%	
Cliëntsyst.	82	14	96	14	110	79	189
	85,40%	14,60%	87,30%	12,70%	58,20%	41,80%	
Andere	85	24	109	61	170	33	203
	77,98%	22,02%	64,12%	35,88%	83,74%	16,26%	

(Bron: Domino)

Wanneer in een situatie sprake is van maatschappelijke noodzaak én er is geen vrijwilligheid of samenwerking meer mogelijk met het cliëntsysteem, dan overweegt het team om de stap naar het Openbaar Ministerie te zetten. Dan informeert de consulent de jongere en/of ouders (telefonisch, face to face ...) over:

- de aanwezige zorgen (verontrusting – geen medewerking aan het OCJ- maatschappelijke noodzaak ...);
- een mogelijke doorverwijzing naar het Openbaar Ministerie;
- de bodemeisen en minimale verwachtingen die zijn opgesteld in het team.

De consulent informeert hen ook over de mogelijkheid tot een **tegensprekelijk debat**. Zij kunnen kiezen om al dan niet op het aanbod in te gaan. Het tegensprekelijk debat is een gesprek in aanwezigheid van de consulent die het dossier begeleidt en de teamverantwoordelijke. De ouders of opvoedingsfiguren worden samen met de minderjarige (afhankelijk van maturiteit en leeftijd) uitgenodigd. Zij mogen een vertrouwenspersoon meenemen.

In dit gesprek worden de zorgen geduid en de bodemeisen of minimale verwachtingen opnieuw besproken. De jongeren en ouders krijgen de kans om elk vanuit hun eigen perspectief te reageren. Er wordt gestreefd om in gesprek te gaan en zo te komen tot afstemming. Dit gaat niet meer over het WAT (= de minimale verwachtingen), wel over het HOE. Het tegensprekelijk debat wordt afgesloten met het al dan niet akkoord gaan van de jongere of ouders met de bodemeisen. Afhankelijk hiervan, blijft het OCJ verder betrokken of zal het doorverwijzen naar het Openbaar Ministerie. Indien de jongere of ouders akkoord gaan, wordt een engagementsverklaring opgemaakt.

Meestal wordt niet gekozen voor een tegensprekelijk debat (n= 887). Tijdens het casemanagement wordt iets vaker op dit aanbod ingegaan.

In heel Vlaanderen is in 1.452 dossiers overwogen om door te verwijzen naar het Openbaar Ministerie (+ 34% ten opzichte van 2015). De betrokkenheid van het OCJ wordt na 23% (n= 131) van de tegensprekelijke debatten verder gezet.

Tabel: Aantal tegensprekelijke debatten per uitkomst, per fase (teleenheid: tegensprekelijke debatten)

	cliënt wil geen gesprek	tegensprekelijk debat		Totaal
		voortzetting binnen OCJ	doorverwijzing parket	
fase: case-onderzoek	457	36	158	651
fase: case-management	430	95	276	801
Totaal	887	131	434	1.452

(Bron: Domino)

De meeste kinderen en jongeren die zijn doorverwezen naar het Parket, worden oorspronkelijk ook aangemeld door het Parket of door het CLB.

Tabel: % aantal doorverwijzingen naar het Openbaar Ministerie naar soort aanmelder, per fase

	CO	CM	Totaal
CAW	2,43%	1,51%	2,01%
CGG	1,02%	2,11%	1,52%
CLB	13,54%	14,35%	13,91%
CLB-MDT	10,22%	14,65%	12,25%
JWZ	5,87%	8,61%	7,13%
K&G	6,13%	5,89%	6,02%
VAPH	2,17%	3,32%	2,70%
OCJ	7,79%	4,68%	6,37%
VK	0,38%	0,00%	0,21%
SDJ	1,53%	1,66%	1,59%
Parket	43,04%	36,10%	39,86%
Cliëntsyst	2,55%	5,44%	3,88%
Andere	3,32%	1,66%	2,56%
Totaal	100,00%	100,00%	100,00%

(Bron: Domino)

Vertrouwenscentrum Kindermishandeling

Het vertrouwenscentrum kindermishandeling (VK) heeft naast zijn reguliere werking (zie hoofdstuk rechtstreeks toegankelijke jeugdhulp) ook een opdracht als gemandateerde voorziening. Vanuit dat mandaat onderzoekt het VK of het in verontrustende situaties - met een vermoeden van kindermishandeling -, maatschappelijk noodzakelijk (mano) is om tussen te komen en hulp op te starten of verder te zetten. Indien nodig kan het VK een dossier doorverwijzen naar het Openbaar Ministerie, wanneer gerechtelijke jeugdhulp zich opdringt.

Onderstaande tabel toont het **aantal unieke opgestarte procedures 'maatschappelijke noodzaak'** (mano) voor kinderen en jongeren in 2016. De aanmeldingen die niet-ontvankelijk verklaard worden, zijn niet mee opgenomen.

In totaal gaat het om 1.107 opgestarte mano-procedures bij het VK, voor 1.091 unieke kinderen. Bij 16 kinderen is dus sprake van 2 opgestarte mano-procedures, bv. omwille van een verhuisdossier tussen twee VK of omdat er effectief twee mano-procedures doorlopen zijn voor dat kind in hetzelfde jaar, wat eerder uitzonderlijk is. Bijna 7 op 10 van de aanmeldingen (68,9%) betreft kinderen jonger dan 12 jaar.

In vergelijking met 2015 (834 mano-procedures) is er een stijging met 31%.

Tabel: Aantal unieke opgestarte mano-procedures per leeftijdscategorie (teleenheid: unieke opgestarte mano-procedures)

	Antwerpen	Limburg	Oost-Vlaanderen	Vlaams-Brabant	Brussel	West-Vlaanderen	Totaal	%
0-5 jaar	81	65	75	64	26	51	362	32,7%
6-11 jaar	90	93	71	60	44	43	401	36,2%
12-17 jaar	80	69	78	62	27	28	344	31,1%
Totaal	251	227	224	186	97	122	1107	
%	22,7%	20,5%	20,2%	16,8%	8,8%	11,0%		

(Bron: VK e-dossier)

Onderstaande tabel geeft een **overzicht van de aanmelders** bij het VK voor een procedure mano. Per aangemeld kind wordt één aanmelder geteld. Een aanmelder die gelijktijdig 2 kinderen aanmeldt, wordt 2 keer geteld, nl. per kind 1 keer.

In meer dan de helft van de gevallen (54,7%) komt de aanmelding vanuit het jeugdparquet. Situaties die initieel aangemeld zijn binnen de reguliere werking van het VK, kunnen intern doorverwezen worden voor een onderzoek mano. Dit gebeurt in 2016 in 191 gevallen (17,3%). Onder de categorie 'andere' vallen actoren uit de gezondheidszorg, het OCMW, kinderdagverblijven enz. Dit is vergelijkbaar met 2015.

**Tabel: Overzicht aanmelders per regio
(teleenheid: opgestarte mano-procedures)**

	Antwerpen	Limburg	Oost- Vlaanderen	Vlaams- Brabant	Brussel	West- Vlaanderen	Totaal	%
Parket	103,0	120	131	127	52	73	606	54,7%
Cliëntsyst.	0,0	6	0	1	0	0	7	0,6%
Interne doorverw. VK	63,0	45	32	13	27	11	191	17,3%
K&G	4	8	7	7	0	8	34	3,1%
CAW	12	1	0	7	0	2	22	2,0%
CLB	46	19	20	12	14	12	123	11,1%
CGG	1	6	0	1	1	2	11	1,0%
VAPH	2	4	10	0	0	3	19	1,7%
JWZ	11	2	13	11	1	0	38	3,4%
Andere	9	16	11	7	2	11	56	5,1%
Totaal	251	227	224	186	97	122	1107	

(Bron: VK e-dossier)

Onderstaande tabel toont de **conclusies bij afloop van het onderzoek**, en dus niet de mogelijke verschuivingen tijdens het casemanagement (bv. schakeling tussen observerend (OCM) en interveniërend casemanagement (ICM), of alsnog een doorverwijzing naar het Parket). Van de 1.107 opgestarte procedures in 2016, zijn er nog 35 procedures in onderzoek, wat het totaalcijfer van 1.072 verklaart:

- iets minder dan de helft blijft bij het VK in casemanagement (45,9%);
- 38,2% eindigt in een doorverwijzing naar het jeugdparquet;
- 16% blijkt na afloop van het onderzoek geen mano te zijn.

**Tabel: Overzicht resultaten van het onderzoek mano
(teleenheid: resultaten mano-onderzoek)**

	Antwerpen	Limburg	Oost- Vlaanderen	Vlaams- Brabant	Brussel	West- Vlaanderen	Totaal	%
OCM	32	29	35	6	1	2	105	9,8%
ICM	63	102	39	85	47	51	387	36,1%
Parketmelding	135	51	86	56	43	38	409	38,2%
Geen mano	21	43	56	15	5	31	171	16,0%
Totaal	251	225	216	162	96	122	1072	100,0%

(Bron: VK e-dossier)

Uit de **resultaten van de gestarte procedures** per type aanmelder blijkt dat van de 534 aanmeldingen door het Parket, er 167 dossiers terug keren naar het Parket na afloop van het onderzoek. Dat is goed voor 31% of bijna 1 op 3.

Tabel: Overzicht resultaten onderzoek mano, per type aanmelder (teleenheid: resultaten mano-onderzoek)

Resultaat →	OCM	ICM	Parketmelding	Geen mano	Totaal
Melder ↓					
Parket	61	201	191	133	586
	10,4%	34,3%	32,6%	22,7%	100,0%
Cliëntsyst.	1	6	0	0	7
	14,3%	85,7%	0,0%	0,0%	100,0%
Interne doorverwijzing VK	10	74	99	4	187
	5,3%	39,6%	52,9%	2,1%	100,0%
K&G	4	11	14	5	34
	11,8%	32,4%	41,2%	14,7%	100,0%
CAW	5	6	9	2	22
	22,7%	27,3%	40,9%	9,1%	100,0%
CLB	15	37	55	10	117
	12,8%	31,6%	47,0%	8,5%	100,0%
CGG	0	7	1	2	10
	0,0%	70,0%	10,0%	20,0%	100,0%
VAPH	3	3	10	3	19
	15,8%	15,8%	52,6%	15,8%	100,0%
JWZ	3	13	13	7	36
	8,3%	36,1%	36,1%	19,4%	100,0%
Andere ...	3	29	17	5	54
	5,6%	53,7%	31,5%	9,3%	100,0%
Totaal	105	387	409	171	1072

(Bron: VK e-dossier)

Op een totaal van 1.107 aangemelde en opgestarte procedures, kan het VK in 207 gevallen geen diagnose stellen. Dit is vooral geval als de procedure vroegtijdig stop gezet wordt en doorverwezen is naar het Parket wegens geen medewerking van het kind of de jongere. Om het gediagnosticeerde probleem te vergelijken met het gemelde, worden de cijfers beperkt tot de 900 situaties met VK-diagnose.

De meldingen:

- emotioneel geweld (mishandeling & verwaarlozing) wordt het vaakst gemeld (48%);
- lichamelijk geweld (23,3% voor lichamelijke mishandeling en 5,4% voor lichamelijke verwaarlozing) wordt eveneens vaak gemeld;
- in 23,3% is er sprake van een risicosituatie in hoofde van de aanmelder;
- in 56 gevallen (6,2%) is er een vermoeden van seksueel misbruik.

Tabel: Belangrijkste problematiek volgens melder

	Antwerpen	Limburg	Oost-Vlaanderen	Vlaams-Brabant	Brussel	West-Vlaanderen	Totaal	%
Emotionele mishandeling	90	56	56	68	39	23	332	36,9%
Emotionele verwaarlozing	14	16	24	23	11	12	100	11,1%
Risicosituatie	37	24	17	19	2	18	117	13,0%
Lichamelijke mishandeling	51	48	42	37	16	16	210	23,3%
Lichamelijke verwaarlozing	21	4	11	2	5	6	49	5,4%
Onbekende/andere problematiek	2	6	2	1	0	1	12	1,3%
Seksueel misbruik	20	17	9	2	2	6	56	6,2%
Grensoverschrijdend gedrag minderjari	10	6	3	2	1	2	24	2,7%
Totaal	245	177	164	154	76	84	900	

(Bron: VK e-dossier)

De diagnose:

- emotioneel geweld (mishandeling en verwaarlozing) wordt het vaakst gediagnosticeerd, nl. 51,0%;
- lichamelijk geweld - 15,4% voor lichamelijke mishandeling en 3,4% voor lichamelijke verwaarlozing – wordt eveneens vaak gediagnosticeerd;
- in 17,1% van de gevallen blijkt er sprake van een risicosituatie na onderzoek;
- in 25 gevallen (2,8%) blijkt er na onderzoek effectief sprake van seksueel misbruik.

Tabel: Belangrijkste gediagnosticeerde problematiek volgens VK

	Antwerpen	Limburg	Oost-Vlaanderen	Vlaams-Brabant	Brussel	West-Vlaanderen	Totaal	%
Emotionele mishandeling	77	59	52	77	38	21	324	36,0%
Emotionele verwaarlozing	24	14	37	26	17	17	135	15,0%
Risicosituatie	51	34	28	16	1	24	154	17,1%
Lichamelijke mishandeling	46	30	23	15	14	11	139	15,4%
Lichamelijke verwaarlozing	11	3	8	2	4	3	31	3,4%
Onbekende/andere problematiek	15	26	7	12	0	4	64	7,1%
Seksueel misbruik	10	6	4	3	1	1	25	2,8%
Grensoverschrijdend gedrag minderjarige	7	3	3	2	1	1	17	1,9%
Verwerkingsproblematiek	4	2	2	1	0	2	11	1,2%
Totaal	245	177	164	154	76	84	900	100,0%

(Bron: VK e-dossier)

Globaal genomen bevestigt het VK ongeveer zeven op tien gemelde problematieken in een overeenkomstige diagnose. Emotioneel geweld (mishandeling en verwaarlozing) wordt het vaakst bevestigd door het VK: respectievelijk in 78,6% en 80% van de gevallen. Seksueel misbruik wordt in 21 van de 56 gemelde situaties bevestigd.

Tabel: Vergelijking tussen gemelde en gediagnosticeerde problematiek

Gemelde problematiek	Aantal gemelde problematiek	Gediagnosticeerd probleem	Aantal bevestigde diagnostiek	%
Lichamelijke mishandeling	210	Lichamelijke mishandeling	120	57,1%
Lichamelijke verwaarlozing	49	Lichamelijke verwaarlozing	27	55,1%
Risicosituatie	117	Risicosituatie	93	79,5%
Emotionele mishandeling	332	Emotionele mishandeling	261	78,6%
Emotionele verwaarlozing	100	Emotionele verwaarlozing	78	78,0%
Seksueel misbruik	56	Seksueel misbruik	21	37,5%
Onbekende/andere problematiek	12	Onbekende/andere problematiek	8	66,7%
Grensoverschrijdend gedrag minderjarige	24	Grensoverschrijdend gedrag minderjarige	16	66,7%
Totaal	900		624	69,3%

(Bron: VK e-dossier)

Gerechtelijke jeugdhulp

Sociale dienst jeugdrechtbank

De sociale diensten jeugdrechtbank (SDJ) begeleiden zowel minderjarigen in verontrustende situaties (VOS) als jongeren die een als misdrijf omschreven feit (MOF) hebben gepleegd.

De jeugdrechter geeft de sociale dienst de **opdracht om een maatschappelijk onderzoek** uit te voeren. Daarbij zal de consulent gesprekken voeren met de betrokken partijen om o.a. zicht te krijgen op:

- de leefsituatie;
- de aanwezige zorgen en krachten in het cliëntsysteem;
- de ontplooiingskansen en de veiligheid van de minderjarige.

Dat leidt tot een schriftelijk verslag aan de jeugdrechter, bestaande uit een gemotiveerde inschatting van de nood aan een gerechtelijke maatregel en zo nodig een indicatiestelling. De consulent formuleert een verzoek aan de jeugdrechter, die de uiteindelijke beslissingsbevoegdheid heeft.

Op het einde van het caseonderzoek beslist de jeugdrechter over de nood aan een gerechtelijke maatregel. De sociale dienst zal (al dan niet professionele) hulpverlening organiseren (bv. aanmelden bij de intersectorale toegangspoort) op vraag van de jeugdrechter en waakt over de uitvoering van de gerechtelijke maatregel.

Vanuit hun specifieke maatschappelijk mandaat gaan consulenten SDJ tot het uiterste om samen met jongeren, ouders en hun netwerk, en al dan niet professionele hulp, mee hoop te creëren voor de toekomst opdat kinderen en jongeren veilig zouden kunnen opgroeien.

Om een verschil te maken in situaties van verontrusting, zet men in op relaties aangaan, niet alleen met de jongere en zijn netwerk, maar ook met hulpverlenende partners. Bijkomend vraagt de positie van de consulent de veiligheid centraal te zetten. Consulenten werken vanuit de basis- en onderzoeksprincipes van **Signs of Safety**. Dit is een oplossings- en krachtgerichte benadering die tegelijk verbinding toelaat, vanuit de krachten van het netwerk te werken én steeds de focus op de veiligheid van het kind te houden.

In 2016 stromen 4.130 minderjarigen in bij de sociale diensten. De meerderheid is ouder dan 12 jaar.

Tabel: Aantal vorderingen per leeftijdscategorie en per regio (teleenheid: vorderingen)

	Antwerpen	Limburg	Oost-Vlaanderen	Vlaams-Brabant - Brussel	West-Vlaanderen	Totaal	%
0-5 jaar	433	135	214	153	146	1.081	22,83%
6-11 jaar	274	115	166	159	113	827	17,47%
12-17 jaar	955	434	522	424	439	2.774	58,60%
18-21 jaar	12	0	8	7	25	52	1,10%
Totaal	1.674	684	910	743	723	4.734	100,00%
%	35,36%	14,45%	19,22%	15,69%	15,27%	100,00%	

(Bron: Domino)

Minderjarigen worden aangemeld bij gerechtelijke hulpverleners op basis van 3 soorten **vorderingsgronden**:

- een als misdrijf omschreven feit (MOF);
- een verontrustende situatie via gemandateerde voorziening (VOS via GV). Dit kan zowel OCJ of VK zijn;
- een verontrustende situatie via hoogdringendheid (VOS hoogdringend).

Meer dan de helft van de vorderingen in 2016 zijn voor minderjarigen die zich in een verontrustende situatie bevinden en worden aangemeld via de gemandateerde voorzieningen (VOS via GV) (n= 2.677)

Tabel: Aantal vorderingen per vorderingsgrond en per regio (teleenheid: vorderingen)

	Antwerpen	Limburg	Oost-Vlaanderen	Vlaams-Brabant - Brussel	West-Vlaanderen	Totaal	%
MOF	482	251	252	188	272	1.445	30,52%
VOS via GV	893	395	550	470	369	2.677	56,55%
VOS hoogdringend	299	38	108	85	82	612	12,93%
Totaal	1.674	684	910	743	723	4.734	100,00%

(Bron: Domino)

De voorbije jaren was er steeds een daling in het aantal vorderingen MOF. In 2016 is er evenwel een lichte stijging van 4% t.o.v. 2015. De vorderingen VOS zijn zelfs met 13% gestegen.

Onderstaande tabel toont het **aantal minderjarigen met een maatregel** per vorderingsgrond en per regio. In 2016 krijgen 16.005 minderjarigen een maatregel binnen de gerechtelijke hulpverlening. Het leeuwendeel bevindt zich bij instroom in een verontrustende situatie, aangemeld via een GV (n= 13.789).

Tabel: Aantal unieke jongeren met een maatregel in 2016 per vorderingsgrond en per regio (teleenheid: unieke jongeren)

	Antwerpen	Limburg	Oost-Vlaanderen	Vlaams-Brabant - Brussel	West-Vlaanderen	Totaal
MOF	877	376	407	346	335	2.341
VOS via GV	4.641	1.954	3.072	1.892	2.230	13.789
VOS hoogdringend	343	44	173	115	131	806
Totaal unieke jongeren	5.492	2.250	3.478	2.222	2.563	16.005

(Bron: Domino)

Per jongere zijn verschillende maatregelen mogelijk. Onderstaande tabel toont de **maatregelen in 2016**. Gemiddeld kent een minderjarige met een vordering VOS via GV minder verschillende maatregelen dan met een vordering MOF of VOS hoogdringend.

Het aantal maatregelen per vorderingsgrond en per regio, toont aan dat het hoogste aantal maatregelen zich situeert bij de groep minderjarigen 'VOS via GV' (n= 34.290).

Tabel: Aantal maatregelen per vorderingsgrond en per regio (teleenheid: maatregelen)

	Antwerpen	Limburg	Oost-Vlaanderen	Vlaams-Brabant - Brussel	West-Vlaanderen	Totaal	%
MOF	2.864	945	1.161	852	989	6.811	15,76%
VOS via GV	11.676	4.989	7.482	4.598	5.545	34.290	79,34%
VOS hoogdringend	862	80	521	312	345	2.120	4,91%
Totaal	15.402	6.014	9.164	5.762	6.879	43.221	100,00%
%	35,64%	13,91%	21,20%	13,33%	15,92%	100,00%	

(Bron: Domino)

Probleemgebonden hulp NRTJ

Kind en gezin

Functie: Verblijf, NRTJ

Een **centrum voor kindercare en gezinsondersteuning (CKG)** is een voorziening die hulp biedt aan gezinnen, in al hun diversiteit, met kinderen van 0 tot en met 12 jaar of in het basisonderwijs. Het biedt een tijdelijk hulpaanbod bij opvoedingsproblemen als de situatie nog omkeerbaar is, zodat ouders de opvoeding verder op eigen kracht kunnen aanpakken.

De CKG worden erkend en gesubsidieerd door Kind en Gezin. Momenteel zijn er 18 in Vlaanderen.

Onder de **functie verblijf** (niet-rechtstreeks toegankelijk luik) kunnen de CKG 1 typemodule lang residentiële opvang inzetten voor kinderen uit gezinnen met meerdere problemen.

Deze module kan naargelang de inschatting van de situatie **perspectiefzoekend of –biedend** zijn:

- perspectiefzoekend: als het perspectief voor het kind bij aanvang niet duidelijk is. Tijdens de opvang moet worden gezocht naar een lange termijn oplossing en is begeleiding van de thuissituatie nodig. Deze opvang kan maximaal één jaar duren (dag en nacht, tot 7/7);
- perspectiefbiedend: als het vanuit het oogpunt van het kind duidelijk is dat het na zes maanden niet terug naar huis kan en er behoefte is aan een stabiel leefklimaat buiten het gezin. Deze opvang wordt in het CKG enkel aangeboden aan kinderen tot maximaal zes jaar.

De cijfers in het jaarverslag komen van de CKG zelf, die de data in hun registratiesysteem in eigen beheer hebben.

Met het lange residentiële aanbod vangen de CKG in 2016 in totaal 603 kinderen op;

- bijna drie vierde van de kinderen is jonger dan zes jaar (74,5%);
- 149 kinderen zijn tussen zes en elf jaar (24,7%);
- vijf kinderen zijn twaalf jaar (of in het basisonderwijs, 0,8%).

In vergelijking met 2015 betekent dit een daling met 4%.

Tabel: Aantal unieke kinderen en jongeren in lang residentiële aanbod, per leeftijdscategorie (teleenheid: unieke kinderen en jongeren)

	Antwerpen	Limburg	Oost-Vlaanderen	Vlaams-Brabant-Brussel	West-Vlaanderen	Totaal	%
0-5 jaar	218	44	109	35	43	449	74,5%
6-11 jaar	81	11	36	16	5	149	24,7%
12-17 jaar	3	0	1	1	0	5	0,8%
Totaal	302	55	146	52	48	603	
%	50,1%	9,1%	24,2%	8,6%	8,0%		

(Bron: registratiesysteem CKG's)

De **gemiddelde verblijfsduur** in het lang residentiële aanbod bedraagt 305 dagen. Door de wijze van registratie en rapportage op jaarbasis, is dit echter een behoorlijk onbetrouwbaar cijfer, en vermoedelijk een onderschatting van de reële duur.

De CKG hebben in 2016 een capaciteit van 346 lange residentiële opvangplaatsen (zowel perspectiefzoekend als -biedend). Dit slaat op het aantal plaatsen dat ze bij de start van het jaar plannen in te zetten voor dit aanbod.

Met 103,8% realiseren de CKG een overbezetting o.b.v. het aantal dagen dat een kind lang residentieel wordt opgevangen.

Vlaams agentschap voor personen met een handicap

Niet-rechtstreeks toegankelijke jeugdhulp (NRTJ) door het VAPH bestaat uit:

- ondersteuning door de multifunctionele centra (MFC);
- hoogfrequente, intensieve begeleiding vanuit de thuisbegeleidingsdiensten;
- het Persoonlijke Assistentiebudget (PAB);
- Individuele Materiele Bijstand (IMB; nl. hulpmiddelen en aanpassingen);
- verblijfs- en vervoerskosten in het gewoon onderwijs;
- dovertolken.

Multifunctionele centra

De vroegere internaten, semi-internaten, observatie- en behandelcentra (OBC) en een aantal kortverblijven zijn sinds 2012 gradueel omgevormd tot multifunctionele centra (MFC). Deze centra hebben als opdracht om vraaggestuurde en flexibele ondersteuning te voorzien aan minderjarigen met een handicap tot en met 21 jaar (en maximaal verlengbaar t.e.m. 25 jaar).

Zij bieden hiervoor diverse functies aan:

- verblijf;
- dagopvang (schoolvervangend en schoolaanvullend);
- begeleiding.

Een aantal MFC biedt daarnaast ook diagnostiek en behandeling aan. Het gaat hier steeds om niet-rechtstreeks toegankelijke ondersteuning. Een MFC kan enkel de modules aanbieden die voorzien zijn in de jeugdhulpbeslissing.

De MFC zijn - zoals de meeste diensten voor minderjarigen binnen het VAPH - gespecialiseerd in één of meerdere doelgroepen van handicaps (bv. autisme, motorische handicap, meervoudige beperking ...).

Er zijn in totaal 83 erkende MFC.

Tabel: Aantal MFC per provincie

	Aantal
Antwerpen	22
Brussels Hoofdstedelijk Gewest	3
Limburg	11
Oost-Vlaanderen	17
Vlaams-Brabant	13
West-Vlaanderen	17
Totaal	83

(Bron: Cliëntregistratie)

In 2016 maken 11.502 unieke kinderen en jongeren gebruik van de ondersteuning van een multifunctioneel centrum. De capaciteit van een MFC wordt niet meer uitgedrukt in plaatsen maar in personeelspunten. De vroeger erkende capaciteit (9.121 plaatsen) vergeleken met het huidig aantal kinderen en jongeren, toont dat er stelselmatig meer minderjarigen door de MFC worden bediend dan de vroegere erkende plaatsen.

MFC bieden **flexibele, vraaggestuurde trajecten**. Dit vertaalt zich onder meer in kortere ondersteuningstrajecten en samenwerking met andere diensten (bv. thuisbegeleidingsdiensten of diensten uit andere sectoren). Daardoor kunnen meer kinderen en jongeren dan voordien worden ondersteund.

De meeste gebruikers zijn tussen 6 en 17 jaar. Als voldaan wordt aan een aantal bepalingen, kunnen minderjarigen ook langer gebruik maken van de ondersteuning van een MFC. Deze groep is eerder beperkt.

Tabel: Aantal ondersteunde kinderen en jongeren door een MFC (teleenheid: unieke kinderen en jongeren)

	Antwerpen	Limburg	Oost-Vlaanderen	Vlaams-Brabant-Brussel	West-Vlaanderen	Totaal	%
0-5 jaar	194	104	141	60	174	673	5,9%
6-11 jaar	862	414	777	440	761	3.254	28,3%
12-17 jaar	1.141	799	1.251	731	1.044	4.966	43,2%
18-21 jaar	468	346	509	291	539	2.153	18,7%
22-25 jaar	86	75	94	64	137	456	4,0%
Totaal	2.751	1.738	2.772	1.586	2.655	11.502	100,0%
%	23,9%	15,1%	24,1%	13,8%	23,1%	100,0%	

(Bron: Cliëntregistratie)

De volgende tabellen geven het aantal personen weer dat minstens één keer van een bepaalde ondersteuningsfunctie gebruik heeft gemaakt. Vaak gaat het over een combinatie van functies (bv. dagopvang en verblijf en begeleiding).

Het verschil tussen de cijfers van de unieke minderjarigen en de opdeling per leeftijd en provincie komt doordat een aantal kinderen en jongeren gecombineerde trajecten doet over twee of meerdere provincies, of in de loop van het jaar overstapt naar een MFC in een andere provincie.

Verblijf in een MFC betekent het aanbieden van nachtopvang met inbegrip van ondersteuning in de avond- en ochtenduren. 7.364 gebruikers maken minstens één keer gebruik hiervan (64%). Dat is vergelijkbaar met 2015 (n=7.286) Het gaat hier zowel over kinderen en jongeren die zeer sporadisch gebruik maken van verblijf (bv. via kortdurend verblijf) als over personen die zeer intensief worden opgevangen.

Uit de cijfers blijkt wel degelijk dat ondersteuning door een VAPH-voorziening niet gelijk staat met residentiële ondersteuning: een aanzienlijk aantal krijgt enkel dagopvang en/of begeleiding. Van de gebruikers in de leeftijdsgroep van 22 tot en met 25 jaar maakt 59% gebruik van verblijf. Bij jonge kinderen (0-5 jaar) is dit eerder beperkt (31%).

Tabel: Aantal ondersteunde kinderen en jongeren door een MFC, functie verblijf (teleenheid: kind of jongere maakt minstens 1x gebruik van functie verblijf)

	Antwerpen	Limburg	Oost-Vlaanderen	Vlaams Brabant-Brussel	West-Vlaanderen	Totaal	%
0-5 jaar	40	31	62	12	64	209	2,8%
6-11 jaar	445	240	458	277	445	1.865	25,3%
12-17 jaar	776	592	917	604	717	3.606	49,0%
18-21 jaar	303	226	345	221	317	1.412	19,2%
22-25 jaar	27	44	72	31	98	272	3,7%
Totaal	1.591	1.133	1.854	1.145	1.641	7.364	100,0%
%	21,6%	15,4%	25,2%	15,5%	22,3%	100,0%	

(Bron: Cliëntregistratie)

Dagopvang in een MFC is de ondersteuning overdag voor een aangepaste opvang of dagbesteding. Deze functie wordt aangeboden in modules met volgende activiteiten:

- schoolaanvullende dagopvang (84%): het aanbieden van handicapspecifieke opvang overdag zonder schoolvervangend karakter. Dit is gericht op het stimuleren van de ontwikkelingskansen en –mogelijkheden van een kind of jongere;
- schoolvervangende dagopvang (dagbesteding: 35%): opvang waarbij binnen de schooluren een alternatief programma wordt aangeboden. Deze opvang moet zoveel mogelijk aangeboden worden in samenwerking en afstemming met een onderwijsinstelling.

De cijfers van 2016 liggen in lijn met die van 2015 (respectievelijk n=9.466 en n=4.077).

Vele minderjarigen doen een beroep op **schoolvervangende dagopvang**. Dat heeft meerdere verklaringen:

- een aantal jongeren gaat nooit naar school (vrijstelling van leerplicht);
- een groep jongeren is geschorst of gaat om een andere reden tijdelijk niet naar school;
- alle werkingen met een geïntegreerd aanbod worden als schoolvervangende dagopvang geregistreerd (bv. verregaande samenwerking tussen school en MFC, waar bv. ook begeleiders mee participeren in de lessen);
- er zijn ook combinaties tussen schoolaanvullende dagopvang en schoolvervangende mogelijk.

Tabel: Aantal ondersteunde kinderen en jongeren door een MFC, functie schoolaanvullende dagopvang (teleenheid: kind of jongere maakt minstens 1x gebruik van functie schoolaanvullende dagopvang)

	Antwerpen	Limburg	Oost-Vlaanderen	Vlaams Brabant-Brussel	West-Vlaanderen	Totaal	%
0-5 jaar	111	66	90	40	119	426	4,5%
6-11 jaar	681	343	670	398	698	2.790	29,5%
12-17 jaar	904	679	1.102	660	974	4.319	45,6%
18-21 jaar	343	265	394	214	449	1.665	17,6%
22-25 jaar	41	28	64	29	109	271	2,9%
Totaal	2.080	1.381	2.320	1.341	2.349	9.471	100,0%
%	22,0%	14,6%	24,5%	14,2%	24,8%	100,0%	

(Bron: Cliëntregistratie)

**Tabel: Aantal ondersteunde kinderen en jongeren door een MFC, functie schoolvervangende dagopvang
(teleenheid: kind of jongere maakt minstens 1x gebruik van functie schoolvervangende dagopvang)**

	Antwerpen	Limburg	Oost-Vlaanderen	Vlaams -Brabant-Brussel	West-Vlaanderen	Totaal	%
0-5 jaar	93	63	68	33	61	318	8,0%
6-11 jaar	223	125	165	171	141	825	20,8%
12-17 jaar	404	358	519	306	276	1.863	47,0%
18-21 jaar	164	144	212	135	125	780	19,7%
22-25 jaar	27	52	42	21	38	180	4,5%
Totaal	911	742	1.006	666	641	3.966	100,0%
%	23,0%	18,7%	25,4%	16,8%	16,2%	100,0%	

(Bron: Cliëntregistratie)

Begeleiding door een MFC is de algemene psychosociale ondersteuning of ADL-assistentie¹. Deze begeleiding kan:

- ambulante: het kind of de jongere - al dan niet met zijn netwerk - verplaatst zich voor de ondersteuning naar de hulpverlener. Dit gebeurt dus op de vestigingsplaats of campus van de voorziening. Dit kan enkel als het kind of de jongere dezelfde dag geen gebruik maakt van (semi-)residentiële ondersteuning vanuit het VAPH;
- mobiel: de hulpverlener verplaatst zich voor de ondersteuning naar het kind of de jongere en zijn netwerk. Deze begeleiding vindt dus plaats in de thuiscontext of in het secundair opvoedingsmilieu, en niet op een vestigingsplaats of campus van de voorziening.

Bijna de helft van alle gebruikers van een MFC (48%) krijgt een vorm van ambulante of mobiele begeleiding. Dat is vergelijkbaar met 2015. Dit is een hoog aantal, aangezien een heel aantal voorzieningen nog maar pas is omgevormd tot een MFC en in het verleden vooral residentiële werkte. Ook de begeleiding door een andere dienst (bv. thuisbegeleidingsdienst) is niet in deze cijfers opgenomen.

Jongeren van 12 tot en met 17 jaar maken het meeste gebruik van deze ondersteuning (44%). De begeleiding vindt niet altijd plaats in het thuismilieu maar bv. ook in school, voorziening van andere sectoren, ruimere netwerk ...

Wat opvalt is het relatief lage cijfer van ambulante of mobiele begeleiding bij jongeren van 22 tot en met 25 jaar (3,7%). Deze maken (zie supra) veelal gebruik van verblijf, hoewel begeleiding net voor hen heel cruciaal kan zijn als overgang naar het thuismilieu of andere ondersteuning.

¹ ADL staat voor *Activiteiten Dagelijks Leven*: alle activiteiten die iedereen moet volbrengen om de dag door te komen. ADL-assistentie bestaat bv. uit: hulp bij het wassen en aankleden, bij het eten, bij toiletbezoek, bij het douchen of baden, bij verplaatsingen binnenshuis (bv. in en uit bed) ...

Tabel: Aantal ondersteunde kinderen en jongeren door een MFC, functie begeleiding (teleenheid: kind of jongere maakt minstens 1x gebruik van functie begeleiding)

	Antwerpen	Limburg	Oost-Vlaanderen	Vlaams Brabant-Brussel	West-Vlaanderen	Totaal	%
0-5 jaar	62	13	66	14	73	228	4,2%
6-11 jaar	338	178	395	213	382	1.506	27,6%
12-17 jaar	489	429	578	403	523	2.422	44,4%
18-21 jaar	188	171	271	159	301	1.090	20,0%
22-25 jaar	42	18	33	42	72	207	3,8%
Totaal	1.119	809	1.343	831	1.351	5.453	100,0%
%	20,5%	14,8%	24,6%	15,2%	24,8%	100,0%	

(Bron: Cliëntregistratie)

Thuisbegeleiding

Thuisbegeleiding door thuisbegeleidingsdiensten kan zowel rechtstreeks toegankelijk als niet-rechtstreeks toegankelijk (hoogfrequente, intensieve begeleiding vanuit de thuisbegeleidingsdiensten) zijn. De cijfers hieronder handelen enkel over het niet-rechtstreeks toegankelijk deel.

Ongeveer 24% van de kinderen of jongeren die beroep doen op een thuisbegeleidingsdienst, maakt gebruik van hun aanbod aan niet-rechtstreeks toegankelijke ondersteuning. Dit is een grote daling in vergelijking met 2015 (42%). Er is een duidelijke verschuiving naar rechtstreeks toegankelijke hulp (zie supra).

Bij de niet-rechtstreeks toegankelijke hulp gaat het vaak om de meer intensieve zorgtrajecten. In 2016 kan men binnen rechtstreeks toegankelijke ondersteuning 48 begeleidingen krijgen gedurende de eerste twee jaar. Ook als er een combinatie nodig is met niet-rechtstreeks toegankelijke ondersteuning door een MFC, is een jeugdhulpbeslissing vereist. Want rechtstreeks toegankelijke hulp is niet mogelijk in combinatie met niet-rechtstreeks toegankelijke hulp.

Het **aantal gebruikers** in de leeftijdsgroep van 0 tot 5 jaar is beduidend kleiner. Dit is waarschijnlijk te verklaren door het feit dat de handicap niet altijd vastgesteld kan worden, maar er wel een vermoeden van handicap is.

Tabel: Aantal unieke kinderen en jongeren niet-rechtstreeks toegankelijke thuisbegeleiding (teleenheid: unieke kinderen en jongeren)

	Antwerpen	Limburg	Oost-Vlaanderen	Vlaams Brabant-Brussel	West-Vlaanderen	Totaal	%
	86	40	105	98	112	441	16,2%
6-11 jaar	250	50	209	220	181	910	33,5%
12-17 jaar	234	56	180	120	227	817	30,0%
18-21 jaar	103	14	55	51	112	335	12,3%
22-25 jaar	71	18	30	33	65	217	8,0%
Totaal	744	178	579	522	697	2.720	100,0%
%	27,4%	6,5%	21,3%	19,2%	25,6%	100,0%	

(Bron: Cliëntregistratie)

Persoonlijke assistentiebudget

Doorheen de jaren is een gevarieerd aanbod van diensten voor minderjarige en meerderjarige personen met een handicap ontwikkeld. Een grote groep (ouders van) kinderen en jongeren met een handicap verkiest om geen of slechts minimaal gebruik te maken van het aanbod van de voorzieningen. Zij verkiezen de ondersteuning thuis te organiseren.

Om ook aan hun vraag tegemoet te komen, is het Persoonlijke Assistentiebudget (PAB) ontwikkeld. Een PAB is een budget vanuit de Vlaamse overheid om assistentie thuis, op school of op het werk te organiseren en financieren. Persoonlijke assistentie is bijstand en begeleiding van de persoon met een handicap met het oog op de organisatie van zijn dagelijks leven en bevordering van zijn sociale integratie.

Met het PAB kunnen één of meerdere persoonlijke assistenten aangeworven worden die assistentie verlenen op het vlak van:

- huishoudelijke activiteiten die behoren tot het dagelijks leven bv. bereiden van maaltijden;
- lichamelijke activiteiten;
- dagactiviteiten;
- verplaatsingen.

Daarbij gaat het om praktische, inhoudelijke en organisatorische hulp en ondersteuning.

Daarnaast kan ook assistentie verleend worden op het vlak van:

- school en werk: dit omvat enkel praktische hulp en ondersteuning bij handelingen van het dagelijks leven, bijvoorbeeld boekentas uitladen;
- agogische, pedagogische, orthopedagogische begeleiding (dus specifiek inspelend op de beperkingen) en ondersteuning van de persoon met een handicap en zijn ouders.

Zowel de persoon met een handicap zelf als hij meerderjarig is, als zijn wettelijke vertegenwoordiger als hij (verlengd) minderjarig is, kunnen optreden als **budgethouder**. Voor minderjarigen zijn meestal de ouders budgethouder in het kader van het PAB en tekenen zij de PAB-documenten. De budgethouder bepaalt zelf waar, wanneer, hoe en door wie de assistentie wordt gegeven.

De **aanvraag van een PAB voor minderjarigen** gebeurt bij de intersectorale toegangspoort (ITP) en geldt tot de leeftijd van 21 jaar. Vanaf de leeftijd van 17 jaar kan voortaan een Persoonsvolgend Budget (PVB) aangevraagd worden bij het VAPH. De periode tussen 18-21 jaar wordt beschouwd als een overgangperiode waarin de budgethouder de tijd heeft om de procedure bij het VAPH te doorlopen in functie van continuering van zijn budget als meerderjarige.

De bepaling van de **budgethoogte van het PAB** gebeurt door het team indicatiestelling van de ITP. Of er ook effectief een PAB toegekend wordt, hangt af van de prioritering door de Intersectorale Regionale Prioriteitencommissie (de IRPC). Deze moet rekening houden met de beschikbare middelen voor PAB.

Er zijn op 31 december 2016 in totaal **694 actieve PAB-budgethouders** tot en met 21 jaar. Het totaal aantal actieve PAB-budgethouders op 31 december 2016 bedraagt 2.732 personen (meerderjarigen en minderjarigen samen).

Het hoogste aantal PAB-gebruikers bevindt zich in de leeftijdsgroep 12 tot 17 jaar (296 personen). Bijna 79% van de PAB-gebruikers zit in de hogere leeftijdscategorieën van 12 tot 17 jaar en van 18 tot 21 jaar.

Het laagste aantal PAB-gebruikers is de groep van 0 tot en met 5 jaar (slechts 6 minderjarigen). De jongste PAB-gebruiker is 4 jaar. Een mogelijke verklaring is dat de aanvraagprocedure van het PAB een objectivering omvat van de aard en de ernst van de handicap aan de hand van een PAB-inschalingsverslag. Voor heel jonge kinderen is het inschatten van de aard en de ernst van de handicap vaak nog niet evident.

Personen die een PAB-aanvraag indienen, moeten deze aanvraag vervolledigen met een **PAB-inschaling**. Deze PAB-inschaling werd tot 1 maart 2014 - zowel voor meerderjarigen als voor minderjarigen - voorgelegd aan de PAB-Deskundigencommissie. Sinds 1 maart 2014 worden de PAB-inschalings van minderjarigen behandeld door het team indicatiestelling van de intersectorale toegangspoort. Op basis van de aard en de ernst van de handicap uit het inschalingsverslag volgt een beslissing inzake budgetcategorie en budgethoogte door de Deskundigencommissie of door het team indicatiestelling.

Tabel: Aantal actieve budgethouders PAB op 31/12/2016 (teleenheid: unieke kinderen en jongeren)

	Antwerpen	Limburg	Oost-Vlaanderen	Vlaams-Brabant en Brussel	West-Vlaanderen	Totaal	%
0-5 jaar	1	2	1	2	0	6	0,9%
6-11 jaar	44	22	27	24	26	143	20,6%
12-17 jaar	82	52	73	50	39	296	42,7%
18-21 jaar	64	48	57	48	32	249	35,9%
Totaal	191	124	158	124	97	694	100,0%
%	27,5%	17,9%	22,8%	17,9%	14,0%	100%	

(Bron: Feniks)

Het PAB schommelt tussen 9.684,75 euro en 45.195,53 euro op jaarbasis. Dat zijn de bedragen voor 2016. Die bedragen worden 1 keer per jaar aan de index aangepast.

Onderstaande tabel vermeldt de bedragen van de **verschillende budgetcategorieën**, zowel de niet-geïndexeerde budgetten als de budgetten van 2016. Er is nog differentiatie mogelijk binnen een budgetcategorie. De basisbedragen per budgetcategorie kunnen immers nog verhoogd of verlaagd worden (met een "budgetschijf"), afhankelijk van verzwarende factoren (bv. alleenwonend) of verlichtende factoren (bv. er is nog een PAB-gebruiker in het gezin waardoor er overlappende assistentietaken zijn, bv. voor het bereiden van maaltijden).

**Tabel: Budgetcategorieën PAB in 2016
(teleenheid: euro)**

	Niet-geïndexeerd budget 2001	Budget op jaarbasis 2016
Categorie I:	7.436,81	9.684,75
	9.915,74	12.913,01
Categorie II:	12.394,68	16.141,26
	14.873,61	19.369,51
	17.352,55	22.597,76
Categorie III:	19.831,48	25.826,01
	22.310,42	29.054,26
Categorie IV:	24.789,35	32.282,51
	27.268,29	35.510,78
	29.747,22	38.739,03
Categorie V:	32.226,16	41.967,28
	34.705,09	45.195,53

Voor het PAB zijn er **5 budgetcategorieën**. In budgetcategorie 1 zitten kinderen en jongeren met nog heel wat mogelijkheden op vlak van zelfredzaamheid. Hoe hoger de budgetcategorie, hoe beperkter de mogelijkheden op vlak van zelfredzaamheid. De kinderen en jongeren in budgetcategorie 5 zijn bijna volledig afhankelijk op vlak van zelfredzaamheid.

De meeste kinderen en jongeren bevinden zich in de hoogste en op één na hoogste budgetcategorie. Het zijn m.a.w. jongeren met een zeer hoge ondersteuningsnood. Tot 2012 werden PAB's toegekend via ministeriële prioriteitenbesluiten. Personen met de hoogste ondersteuningsnood kregen lange tijd voorrang, vandaar de ruime vertegenwoordiging van de hoogste budgetcategorie in deze cijfers. Sinds 2012 worden de PAB toegekend op basis van criteria van dringendheid van de vraag.

De afname van het aantal actieve budgethouders ten opzichte van 2015 (ongeveer - 8%) heeft vooral te maken met de uitstroom van personen die 22 jaar geworden zijn en dus niet meer tot bovenstaande groep worden gerekend. Er stromen een 50-tal mensen uit.

**Tabel: Aantal actieve budgethouders PAB, opgedeeld naar budgetcategorie op 31/12/2016
(teleenheid unieke minderjarigen)**

Budgetcategorie	aantal PAB-houders	%
budgetcategorie I	0	0%
budgetcategorie II	9	1%
budgetcategorie II	45	6%
budgetcategorie IV	122	18%
budgetcategorie V	518	75%
Totaal	694	100%

(Bron: Feniks)

Individuele Materiële Bijstand

Personen met een handicap kunnen bij het VAPH terecht voor financiële tegemoetkomingen voor hulpmiddelen en aanpassingen, ook wel Individuele Materiële Bijstand (IMB) genoemd.

Het VAPH biedt de mogelijkheid van tegemoetkomingen voor een zeer uiteenlopend gamma aan **hulpmiddelen en aanpassingen**, bijvoorbeeld woningaanpassingen (aanpassing van het sanitair en

leefruimtes, wegwerken van drempels, verbreden van deuren ...), tilsystemen, autoaanpassingen, fietsoplossingen, hulpmiddelen om te communiceren, en dergelijke meer.

De intersectorale toegangspoort (ITP) beslist over:

- de erkenning als persoon met een handicap als de minderjarige nog niet eerder een aanvraag indiende;
- de algemene nood aan hulpmiddelen of ondersteuning als de minderjarige nog niet bij het VAPH gekend was vóór het opstarten van de aanvraag bij de toegangspoort en dus een eerste aanvraag voor IMB indient.

Het VAPH neemt de beslissing over de aanvragen voor specifieke tegemoetkomingen in het kader van IMB.

De tabel hieronder geeft per leeftijdscategorie weer hoeveel minderjarigen tussen 1 januari en 31 december 2016 een aanvraag indienen voor de tegemoetkoming voor een hulpmiddel of een aanpassing, en die daar ook een goedkeuring voor krijgen. Deze cijfers bevatten geen goedkeuringen voor doventolkuren in de leefsituatie en voor vervoers- en verblijfskosten voor het volgen van gewoon onderwijs.

De verhouding van het aantal goedkeuringen tussen de provincies onderling ligt grotendeels in lijn met het relatieve demografisch gewicht van de provincies. Enkel het aantal goedkeuringen voor de provincie Vlaams-Brabant en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest valt lager uit.

Wat de verdeling over de **verschillende leeftijdsgroepen** betreft, telt de groep van 0 tot 5 jaar het laagste aantal goedkeuringen. Dat is deels te verklaren omdat handicapspecifieke hulpmiddelen en aanpassingen voor kleine kinderen nog minder noodzakelijk zijn. Ouders tillen kleine kinderen bijvoorbeeld nog gemakkelijk zelf in plaats van een tilsysteem aan te vragen bij het VAPH. Naarmate kinderen groeien, worden dergelijke hulpmiddelen wel meer noodzakelijk.

Tussen de leeftijdsgroepen van 6 tot 11 jaar en van 12 tot 17 jaar zijn er heel beperkte verschillen wat het aantal goedkeuringen betreft.

Tabel: Aantal minderjarigen met een positieve beslissing IMB (teleenheid: unieke minderjarigen)

	Antwerpen	Limburg	Oost-Vlaanderen	Vlaams-Brabant-Brussel	West-Vlaanderen	Totaal	%
0-5 jaar	71	36	55	24	54	240	12,6%
6-11 jaar	259	138	166	125	166	854	45,0%
12-17 jaar	201	93	192	134	184	804	42,4%
Totaal	531	267	413	283	404	1.898	100,0%
%	28,0%	14,1%	21,8%	14,9%	21,3%	100,0%	

(Bron: Feniks)

Jongerenwelzijn

Rechtstreeks en niet-rechtstreeks toegankelijke jeugdhulp

Jongerenwelzijn organiseert op verschillende manieren een aanbod voor kinderen, jongeren en ouders met ernstige of langdurige problemen. Zo erkent en subsidieert het agentschap private voorzieningen binnen de bijzondere jeugdzorg. Deze organiseren hulpverlening - residentieel,

ambulant of mobiel - voor kinderen en jongeren in verontrustende situaties (VOS) of die een als misdrijf omschreven feit (MOF) hebben gepleegd.

Het aanbod bevat ook pleegzorg, dat zowel voor minder- als meerderjarigen onder Jongerenwelzijn valt.

Het aanbod van de voorzieningen wordt georganiseerd aan de hand van **modules**:

- organisaties voor bijzondere jeugdbijstand (OVBJ), diensten voor pleegzorg en centra voor integrale gezinszorg (CIG) bieden zowel rechtstreeks als niet-rechtstreeks toegankelijke modules aan;
- diensten voor crisishulp aan huis (cah) hebben een aanbod dat enkel via het crisismeldpunt toegankelijk is;
- onthaal-, oriëntatie- en observatiecentra (OOOC) hebben enkel niet-rechtstreeks toegankelijke modules, maar voorzien ook een aanbod crisisbegeleiding en –opvang vanuit het crisismeldpunt.
- diensten voor herstelgerichte en constructieve afhandeling (HCA) hebben een gerechtelijk, niet-gemoduleerd aanbod voor jongeren die een MOF hebben gepleegd.

Het jaarverslag jeugdhulp geeft per soort voorziening telkens eerst een **algemeen deel** met informatie over het volledige aanbod: de capaciteit, de bezetting, het aantal dossiers ... Aangezien deze gegevens zowel het rechtstreeks als het niet-rechtstreeks toegankelijke aanbod omvatten, wordt dit algemene deel bij beide hoofdstukken (RTJ en NRTJ) herhaald.

Na het algemene deel worden **specifieke gegevens** getoond over de in 2016 afgesloten dossiers:

- het deel over de rechtstreeks toegankelijke jeugdhulp geeft de afgesloten dossiers van de OVBJ, de diensten voor pleegzorg en de CIG weer die enkel rechtstreeks toegankelijke modules bevatten;
- het deel over de niet-rechtstreeks toegankelijke jeugdhulp geeft de afgesloten dossiers van de OVBJ, de diensten voor pleegzorg, de CIG en de OOOC weer die, naast rechtstreeks toegankelijke, minstens één niet-rechtstreeks toegankelijke module bevat in de loop van het traject.
- het crisisaanbod van de OOOC en de diensten crisishulp aan huis komen aan bod in het deel over de crisisjeugdhulp. Het crisisaanbod van de OVBJ en de CIG staat dan weer in het stuk over de rechtstreeks toegankelijke jeugdhulp.

Een dossier is een aaneensluitende periode van hulpverlening voor een kind of jongere in eenzelfde voorziening:

- een minderjarige kan serieel meerdere dossiers hebben in eenzelfde voorziening, wanneer de hulpverlening onderbroken of gestopt is;
- een minderjarige kan meerdere dossiers tegelijk hebben in verschillende voorzieningen, wanneer er een combinatie van hulpaanbod is over voorzieningen heen.

Sinds 1 januari 2015 registreren de door Jongerenwelzijn erkende en vergunde voorzieningen in het vernieuwde **registratiesysteem Binc** (Begeleiding in cijfers). De diensten voor herstelgerichte en constructieve afhandeling registreren nog tot eind 2017 in hun eigen applicatie. Vanaf 1 januari 2018 registreren zij eveneens in de vernieuwde Binc.

Organisatie voor bijzondere jeugdzorg

Algemeen

Een organisatie voor bijzondere jeugdzorg (OVBJ) is erkend op basis van typemodules. Elke OVBJ heeft een erkenning voor contextbegeleiding. Daarnaast kan een OVBJ een erkenning hebben voor:

- modules contextbegeleiding in functie van autonoom wonen;
- modules dagbegeleiding in groep;
- verblijfsmodules;
- modules ondersteunende begeleiding.

Een OVBJ met een erkenning voor modules contextbegeleiding en modules contextbegeleiding in functie van autonoom wonen, kan – op basis van de reële noden van de jongeren– zelf de verhouding bepalen tussen het effectief aantal in te zetten modules contextbegeleiding en contextbegeleiding in functie van autonoom wonen.

- **Contextbegeleiding (CB)** is de centrale module van elke OVBJ en elk begeleidingstraject. Het omvat de vroegere thuisbegeleiding, gezinsbegeleiding, netwerkbegeleiding... Dit zijn alle begeleidingscontacten met een kind of jongere en zijn netwerk, die gekoppeld zijn aan hulpverleningsdoelstellingen; inclusief contacten met school, CLB, de sociaal werker, de vertrouwenspersoon van de jongere, de trainer van de sportclub ...
- **Contextbegeleiding in functie van autonoom wonen (CB i.f.v. AW)** omvat de vroegere erkenningen voor begeleid zelfstandig wonen (bzw). Vroeger werd bzw ook georganiseerd vanuit een begeleidingstehuis. Nu is dat een afzonderlijke module, vertrekkend vanuit contextbegeleiding.
- **Dagbegeleiding in groep** omvat het begeleidingsaanbod van de vroegere dagcentra, bestaat uit verschillende componenten (schoolbegeleiding, groepswerking, training) en loopt zowel in school- als vakantieperiodes. Ze focust op de grote meerwaarde van een laagdrempelige, contextgerichte begeleiding in groep. Dagbegeleiding is niet schoolvervangend, wel naschools en ondersteunend.
- **Verblijf** omvat de begeleiding van een kind of jongere in een organisatie, inclusief overnachting. Hieraan wordt steeds een module contextbegeleiding gekoppeld. Door het dynamisch beheer van de residentiële capaciteit, kunnen voorzieningen crisisverblijf aanbieden voor jongeren (al dan niet uit de eigen organisatie). Er is een onderscheid tussen een module 1-3 nachten en een module 4-7 nachten, al dan niet in een 1bis voorziening. Daarnaast is ook kamertraining mogelijk.
- **Ondersteunende begeleiding** omvat de pedagogische projecten, time out, ontheming ... Deze kunnen ingezet worden los van of gekoppeld aan andere modules, altijd met het doel om breuken in een lopend hulpverleningstraject te vermijden. Een organisatie die deze module aanbiedt, moet per module minimaal 12 kinderen of jongeren gedurende gemiddeld 2 weken begeleiden. Men kan dus ook de ene minderjarige een kort traject van 2 dagen aanbieden en een andere een traject van 3 weken.

Daarnaast hebben verschillende OVBJ een engagement in de crisisnetwerken, onder de vorm van modules crisisopvang en/of crisisbegeleiding. Deze modules kunnen enkel ingezet worden op verwijzing van het crisismeldpunt.

De **erkende capaciteit** voor de OVBJ wordt uitgedrukt in modules. In 2016 kennen de OVBJ:

- een uitbreiding met 60 modules contextbegeleiding laagintensief, gericht op het vermijden van uithuisplaatsing van het jonge kind;

- een uitbreiding met 30 modules contextbegeleiding kortdurend intensief, gericht op het bevorderen van uitstroom uit de gemeenschapsinstellingen.

De andere, kleine verschillen met 2015 zijn te verklaren door kleine wijzigingen in de erkenning van individuele voorzieningen, door een ombouw van modules. In totaal hebben de OVBJ een begeleidingscapaciteit van 6.918 kinderen en jongeren., in vergelijking met 6.817 in 2015.

Verder is in 2016 tijdelijk extra capaciteit voor niet-begeleide minderjarige vreemdelingen, met het oog op de vluchtelingen crisis. Deze capaciteit wordt apart weergegeven in de laatste kolom.

**Tabel: Erkende capaciteit in modules OVBJ
(teleenheid: aantal erkende modules)**

	31/12/2015	31/12/2016	tijdelijke capaciteit vluchtelingenwerking
OVBJ CB i.f.v. positieve heroriëntering (RTJ)	439	445	
OVBJ CB laagintensief (RTJ)	3.994	4.053	
OVBJ CB breedsporig (RTJ)	1.297	1.299	18
OVBJ CB kortdurend intensief (NRTJ)	331	365	
OVBJ CB i.f.v. AW basisintensiteit (NRTJ)	282	276	7
OVBJ CB i.f.v. AW middenintensiteit (NRTJ)	474	480	33
OVBJ dagbegeleiding in groep (RTJ)	635	627	
OVBJ verblijf (NRTJ)	2.906	2.905	163
OVBJ ondersteunende begeleiding (RTJ)	85	85	

(Bron: Domino-BINC)

De **bezettingsgraad** geeft aan in welke mate de totale capaciteit - van een module - daadwerkelijk bezet wordt gedurende een bepaalde periode. Dit percentage wordt bepaald door de effectieve inzet te delen door de beschikbare capaciteit in die periode.

De gemiddelde bezetting van de OVBJ is berekend zonder de typemodules ondersteunende begeleiding en dagbegeleiding in groep:

- voor ondersteunende begeleiding zoekt de sector nog naar de juiste berekeningswijze. Deze zal in de loop van 2017 worden geïmplementeerd, zodat vanaf 2017 de bezettingscijfers van deze module kunnen worden meegeteld;
- voor dagbegeleiding in groep loopt in 2016 een experimentele fase voor het berekenen van de bezetting. Daarom is gekozen om ook voor deze typemodule de bezetting nog niet in rekening te brengen voor het totale gemiddelde van de OVBJ. De eindevaluatie van dit experimenteel traject is gebeurd. Vanaf 2017 zal de bezetting berekend worden volgens dezelfde formule als de modules contextbegeleiding en verblijf, en niet meer op basis van de benutting, zoals in de experimentele fase.

De gemiddelde bezetting van de OVBJ in 2016 is 94%. Dit is een stijging van 2% t.o.v. 2015:

- er zijn verschuivingen in de bezetting van de typemodules verblijf en contextbegeleiding;
- de modules voor contextbegeleiding in functie van autonoom wonen en de andere modules contextbegeleiding zijn voor de erkenning en subsidiëring communicerende vaten;
- de gedaalde bezetting voor contextbegeleiding breedsporig wordt gecompenseerd door de hogere bezetting voor contextbegeleiding kortdurend intensief;
- na de opstart van de module contextbegeleiding in functie van positieve heroriëntering in 2015 met de daarbij horende opleiding, bekendmaking en geleidelijke uitrol, is in 2016 een sterke stijging merkbaar.

Tabel: Bezetting OVBJ

	2015	2016
OVBJ	92%	94%
Verblijf	95%	91%
CB breedsporig	119%	105%
CB in functie van autonoom wonen	88%	87%
CB in functie van positieve heroriëntering	21%	75%
CB laagintensief	90%	90%
CB kortdurend intensief	74%	85%

(Bron: Domino-BINC)

In 2016 zijn in totaal 12.513 dossiers door de OVBJ geregistreerd. 6.074 dossiers zijn opgestart en 5.302 dossiers zijn afgesloten.

In vergelijking met het totaal aantal dossiers ingevoerd door alle soorten voorzieningen in Binc (22.705 dossiers), blijkt dat de OVBJ 55% vertegenwoordigen van alle door Jongerenwelzijn erkende en vergunde organisaties. Dit is gelijk aan 2015.

Een dossier is een aaneengesloten periode van hulpverlening in eenzelfde voorziening voor een kind of jongere. Deze kan opeenvolgend of tegelijk in verschillende organisaties meerdere dossiers hebben. Daarom is het zinvol ook te kijken naar het aantal unieke minderjarigen.

Voor alle soorten voorzieningen die registreren in Binc, zijn er in totaal 18.847 unieke kinderen en jongeren (ten opzichte van 22.705 dossiers). Voor de OVBJ is er een totaal van 11.077 unieke minderjarigen (ten opzichte van 12.513 dossiers). Dit betekent een stijging ten opzichte van 2015. Toen zijn:

- 10.248 unieke minderjarigen en 11.536 dossiers geregistreerd door de OVBJ;
- in totaal 17.599 unieke minderjarigen en 21.099 dossiers geregistreerd.

Deze stijging van het aantal dossiers en cliënten is voornamelijk te verklaren door de uitbreiding van het aantal contextbegeleidingsmodules en is een gevolg van een flexibilisering van het verblijfsaanbod waardoor meer crisisopnames gerealiseerd kunnen worden.

**Tabel: Aantal dossiers en aantal unieke kinderen en jongeren OVBJ (RTJ en NRTJ)
(teleenheid: dossiers / unieke kinderen en jongeren)**

	Opgestarte dossiers	Afgesloten dossiers	Alle dossiers
Dossiers	6.074	5.302	12.513
Unieke cliënten	5.404	4.869	11.077

(Bron: Domino-BINC)

Specifieke gegevens over kinderen en jongeren die niet-rechtstreeks toegankelijke hulp krijgen in een OVBJ

Dit deel handelt over de in 2016 afgesloten dossiers waarin minstens 1 niet-rechtstreeks toegankelijke module is ingezet in het traject van het kind of de jongere. Aangezien een verblijfsmodule altijd wordt ingezet in combinatie met een module contextbegeleiding, zijn quasi alle dossiers een mengvorm van rechtstreeks toegankelijke en niet-rechtstreeks toegankelijke modules. Met uitzondering van dossiers met contextbegeleiding kortdurend intensief en contextbegeleiding in functie van autonoom wonen. Deze modules zijn niet rechtstreeks toegankelijk en kunnen afzonderlijk worden ingezet.

In 2016 zijn 1.929 dossiers afgesloten binnen de OVBJ met minstens 1 niet-rechtstreeks toegankelijke module. Dit voor 1.852 unieke kinderen en jongeren, wat betekent dat een klein deel van hen twee of meer dossiers heeft in het niet-rechtstreeks toegankelijke aanbod van de OVBJ. Vergeleken met het aantal afgesloten dossiers binnen het rechtstreeks toegankelijke aanbod van de OVBJ, zijn er veel meer dossiers binnen het rechtstreeks toegankelijke dan binnen het niet-rechtstreeks toegankelijke aanbod afgesloten in 2016.

Tabel: Aantal afgesloten dossiers en unieke kinderen en jongeren met een afgesloten dossier OVBJ NRTJ (teleenheid: dossiers / unieke kinderen en jongeren)

Dossiers	1.929
Unieke cliënten	1.852

(Bron: Domino-BINC)

In de meeste afgesloten dossiers is er geen gelijktijdige combinatie met een ander gemoduleerd aanbod binnen integrale jeugdhulp (79%). Vindt doorheen het traject van een kind of jongere wel een combinatie met een ander gemoduleerd aanbod plaats, dan is dat meestal met een andere voorziening erkend of vergund door Jongerenwelzijn (13%). Aangezien er meerdere antwoordmogelijkheden zijn, is het totaal in deze tabel groter dan het aantal dossiers. Het totaal in de tabel is niet gelijk aan de som van de aparte categorieën, omdat het aantal unieke dossiers is weergegeven.

Tabel: Aantal afgesloten dossiers naar combinatie gemoduleerd aanbod OVBJ NRTJ (teleenheid: unieke dossiers)

Combinatie met:	OVBJ	%
CAW	8	0,4%
CGG	38	2,0%
CLB	57	3,0%
JWZ	245	12,7%
K&G	5	0,3%
VAPH	32	1,7%
Crisishulpprogramma	19	1,0%
Onbekend	1	0,1%
Niet van toepassing	1.532	79,4%
Geen eindregistratie beschikbaar	45	2,3%
Totaal*	1.929	

(Bron: Domino-BINC)

**Door het werken met unieke aantallen per categorie, is het totaal niet gelijk aan de som van de aparte categorieën en zijn de percentages opgeteld niet 100%.*

De meeste kinderen en jongeren die niet-rechtstreeks toegankelijk aanbod nodig hebben binnen een OVBJ, zijn tussen 12 en 17 jaar bij instroom in de organisatie. De tabel toont het aantal unieke minderjarigen met leeftijd bij opstart van het dossier. De meerderheid wordt begeleid in de provincie Antwerpen, het kleinste aantal in Vlaams-Brabant en Brussel.

Tabel: Aantal unieke kinderen en jongeren in OVBJ - NRTJ per leeftijdscategorie (afgesloten dossiers)
(teleenheid: unieke kinderen en jongeren)

	Antwerpen	Limburg	Oost-Vlaande	Vlaams-Brabant - B	West-Vlaande	Totaal*	%*
0-5 jaar	33	16	45	26	24	144	7,8%
6-11 jaar	102	64	71	51	57	345	18,6%
12-17 jaar	452	185	218	127	227	1.198	64,7%
18-21 jaar	79	25	26	20	25	175	9,4%
Onbekend	3	0	2	1	0	6	0,3%
Totaal*	666	288	358	224	328	1.852	
%*	36,0%	15,6%	19,3%	12,1%	17,7%		

(Bron: Domino-BINC)

**Door het werken met unieke aantallen per categorie, is het totaal niet gelijk aan de som van de aparte categorieën en zijn de percentages opgeteld niet 100%.*

90% van de aanmeldingen gebeurt via de toegangspoort. Dat betekent dat 90% van de dossiers ook effectief start met een niet-rechtstreeks toegankelijke module, al dan niet gecombineerd met een rechtstreeks toegankelijke module. Het is ook mogelijk dat een dossier start met een rechtstreeks toegankelijke module en in de loop van het traject niet-rechtstreeks toegankelijke modules worden ingezet. In deze dossiers gebeurt de aanmelding het vaakst vanuit de jeugdrechtbank (3%).

Tabel: Overzicht aanmelders voor OVBJ - NRTJ (afgesloten dossiers)
(teleenheid: aantal unieke dossiers)

Aanmelder	Aantal dossiers	%
CAW	3	0,2%
CGG	1	0,1%
CLB	9	0,5%
JWZ	14	0,7%
K&G	0	0,0%
VAPH	0	0,0%
OCJ	20	1,0%
VK	3	0,2%
Jeugdrechtbank	63	3,3%
Politie/parket	1	0,1%
Crisismeldpunt	29	1,5%
School	0	0,0%
Prive-psycholoog/psychiater	1	0,1%
Huisarts	1	0,1%
Jongere/gezin	5	0,3%
Pleeggezin	0	0,0%
Toegangspoort	1.744	90,4%
Andere	35	1,8%
Totaal	1.929	

(Bron: Domino-BINC)

De **gemiddelde begeleidingsduur** van de afgesloten dossiers met minimaal 1 niet-rechtstreeks toegankelijke module bij een OVBJ is 629 dagen, ruim anderhalf jaar dus:

- 22% van de dossiers heeft een begeleidingsduur van maximaal 6 maanden;
- 23% tussen 6 maanden en 1 jaar;
- 26% tussen 1 en 2 jaar;
- 28% langer dan 2 jaar.

**Tabel: Begeleidingsduur in OVBJ – NRTJ (van afgesloten dossiers)
(teleenheid: aantal dossiers)**

Begeleidingsduur (dagen)	Aantal dossiers	%
0-28	122	6,3%
29-60	60	3,1%
61-120	124	6,4%
121-180	132	6,8%
181-365	450	23,3%
366-730	502	26,0%
>730	539	27,9%
Totaal	1.929	100%

(Bron: Domino-BINC)

Aangezien deze dossiers zowel rechtstreeks toegankelijke als niet- rechtstreeks toegankelijke modules bevatten, zijn beide in de tabel getoond. Zo worden ook modules dagbegeleiding in groep weergegeven, als deze worden ingezet in een dossier waar in de loop van het traject ook niet-rechtstreeks toegankelijke modules nodig zijn voor een kind of jongere:

- de module contextbegeleiding laagintensief wordt het meest ingezet en het vaakst gecombineerd met de verblijfsmodules;
- de module contextbegeleiding in functie van autonoom wonen wordt in 27% van de dossiers ingezet.

De meeste modules worden afgerond tussen 6 maanden en 1 jaar. In een dossier kunnen modules afgerond worden om na de tijdelijke inzet van een andere (combinatie van) module(s) terug ingeschakeld te worden. Deze flexibiliteit heeft impact op de gemiddelde begeleidingsduur.

**Tabel: Gemiddelde duur in dagen per typemodule in OVBJ – NRTJ (van afgesloten dossiers)
(teleenheid: unieke kinderen en jongeren)**

	bglduur: 0-14	bglduur: 15-28	bglduur: 29-60	bglduur: 61-120	bglduur: 121-180	bglduur: 181-365	bglduur: 366-730	bglduur: meer dan 730	Totaal*	%*
CB breedsporig	4	2	18	24	31	88	47	4	169	9,1%
CB in functie van autonoom wonen	5	6	25	74	64	183	158	36	503	27,2%
CB in functie van positieve heroriëntering	1	1	1	1	1	1	0	0	4	0,2%
CB kortdurend intensief	20	20	47	73	77	179	25	1	367	19,8%
CB laagintensief	71	51	103	189	173	466	353	117	1.081	58,4%
Dagbegeleiding in groep	5	4	6	11	13	96	43	8	177	9,6%
Dagbegeleiding in groep (RTJ)	5	9	4	15	18	59	31	1	113	6,1%
Ondersteunende begeleiding (projectwerking) RTJ	30	10	19	39	34	54	21	0	147	7,9%
Crisisverblijf (op verwijzing crisismeldpunt)	21	2	1	0	1	0	0	0	25	1,3%
Kamertraining	11	6	21	36	38	136	68	9	292	15,8%
Kortdurend crisisverblijf	38	5	0	0	1	0	0	0	44	2,4%
Verblijf voor minderjarigen [hoge frequentie]	93	36	69	130	96	296	244	97	883	47,7%
Verblijf voor minderjarigen [lage frequentie]	2	5	10	19	18	28	9	7	93	5,0%
Totaal*	178	85	193	353	339	857	578	157	1.852	
%*	9,6%	4,6%	10,4%	19,1%	18,3%	46,3%	31,2%	8,5%		

(Bron: Domino-BINC)

**Omwille van het werken met unieke aantallen per categorie, is het totaal niet gelijk aan de som van de aparte categorieën en zijn de percentages opgeteld niet 100%.*

Pleegzorg

Algemeen

De diensten voor pleegzorg zijn vergund om de volgende pleegzorgvormen aan te bieden:

- **ondersteunende pleegzorg:** pleegzorg ter ondersteuning van het gezin van het pleegkind of de pleeggast, hetzij voor een korte aaneengesloten periode, hetzij met afwisselend verblijf;
- **perspectiefzoekende pleegzorg:** pleegzorg gedurende een periode van maximaal zes maanden, één keer verlengbaar met zes maanden, waarbij een duidelijk perspectief voor het pleegkind of pleeggast wordt ontwikkeld;
- **perspectiefbiedende pleegzorg:** pleegzorg met een continu en langdurig karakter;
- **behandelingspleegzorg:** een vorm van pleegzorg waarbij een dienst voor pleegzorg voorziet in een behandeling voor een pleegkind of pleeggast, of in een intensieve training en begeleiding van de pleegzorger.

Met uitzondering van behandelingspleegzorg vertalen de verschillende vormen van pleegzorg zich in een verblijfsmodule en een begeleidingsmodule die nooit apart van elkaar kunnen worden ingezet.

De diensten voor pleegzorg richten zich ook tot meerderjarige **pleeggasten**. Pleegzorg voor pleeggasten is altijd rechtstreeks toegankelijk, net zoals ondersteunende en crisispleegzorg.

Perspectiefzoekende en perspectiefbiedende pleegzorg zijn niet-rechtstreeks toegankelijk. Behandelingspleegzorg wordt aangeboden bovenop perspectiefzoekende of –biedende pleegzorg maar is op zich rechtstreeks toegankelijk.

Pleegzorg kent geen programmatie en wordt niet uitgedrukt in capaciteit. De inzet van de verschillende modules of vormen van pleegzorg op 31/12/2016 geeft een indicatie van de grootte van het aanbod. De tabel geeft het aantal unieke cliënten met een actieve pleegzorgmodule op 31/12/2016.

Op 31/12/2016 zijn er 6.062 pleegzorgsituaties, dat is een stijging van 7% t.o.v. 2015 en van 14% t.o.v. 2014:

- de grootste groep vormt perspectiefbiedende pleegzorg met 4.952 pleegzorgsituaties (82%);
- ondersteunende pleegzorg (11%) en perspectiefzoekende pleegzorg (8%) vormen een minderheid;
- er is een kleine verschuiving (2%) van perspectiefbiedende naar ondersteunende pleegzorg. De toename van ondersteunende pleegzorg kan verklaard worden door de bredere bekendmaking van deze module door de diensten voor pleegzorg. Bovendien is voor vele kandidaat-pleegouders een engagement voor ondersteunende pleegzorg haalbaarder dan een engagement voor de andere vormen van pleegzorg, waardoor de instap laagdrempeliger is.

Crisisopvang wordt binnen pleegzorg weinig ingezet en mondt meestal uit in andere vormen van pleegzorg. In 2016 is de module 123 keer ingezet.

In totaal zijn er 450 pleeggasten ouder dan 21 jaar, dat zijn er 47 meer dan op 31/12/2015.

Behandelingspleegzorg wordt op 31/12/2016 ingezet bij 671 pleegkinderen of –gasten die gebruik maken van perspectiefzoekende of perspectiefbiedende pleegzorg.

Aangezien voor pleegzorg geen capaciteit bepaald is, wordt hiervoor geen bezettingspercentage berekend.

Tabel: Inzet pleegzorg

Vormen van pleegzorg	31/12/2015		31/12/2016	
	Totaal	%	Totaal	%
Ondersteunend	503	9%	649	11%
Perspectiefbiedend	4.755	84%	4.952	82%
Perspectiefzoekend	399	7%	461	8%
Totaal	5.657	100%	6.062	100%

(Bron: Domino-BINC)

In 2016 zijn in totaal 7.189 dossiers geregistreerd door de diensten voor pleegzorg. 1.534 dossiers zijn opgestart en 1.055 dossiers zijn afgesloten.

In vergelijking met het totaal aantal dossiers ingevoerd door alle soorten voorzieningen in Binc (22.705 dossiers), blijkt dat pleegzorg 31% vertegenwoordigt van de door Jongerenwelzijn erkende en vergunde organisaties. Dat is vergelijkbaar met 2015 (32%).

Een dossier is een aaneengesloten periode van hulpverlening in eenzelfde voorziening voor een pleegkind of pleeggast. Een pleegkind of pleeggast kan opeenvolgend of tegelijk in verschillende organisaties meerdere dossiers hebben. Daarom is het zinvol te kijken naar het aantal unieke pleegkinderen of pleeggasten die worden geregistreerd.

Voor alle soorten voorzieningen die registreren in Binc, zijn er in totaal 18.847 unieke kinderen en jongeren (ten opzichte van 22.705 dossiers). Voor de diensten voor pleegzorg is dit een totaal van 7.012 unieke minderjarigen (ten opzichte van 7.189 dossiers). Dit betekent een stijging ten opzichte van 2015. Toen zijn:

- 6.534 unieke minderjarigen en 6.761 dossiers geregistreerd door de diensten voor pleegzorg;
- in totaal 17.599 unieke minderjarigen en 21.099 dossiers geregistreerd.

Tabel: Aantal dossiers en aantal unieke kinderen en jongeren pleegzorg (RTJ en NRTJ) (teleenheid: dossiers, unieke pleegkinderen en -gasten)

	Opgestarte dossiers	Afgesloten dossiers	Alle dossiers
Dossiers	1.534	1.055	7.189
Unieke cliënten	1.460	1.009	7.012

(Bron: Domino-BINC)

Specifieke gegevens over kinderen en jongeren die niet-rechtstreeks toegankelijke hulp krijgen in pleegzorg

In 2016 worden 719 dossiers afgesloten binnen de diensten voor pleegzorg met minimaal 1 niet-rechtstreeks toegankelijke module. Dit voor 705 unieke pleegkinderen en -gasten, wat betekent dat een klein deel van hen twee of meerdere dossiers heeft in het niet-rechtstreeks toegankelijke aanbod van de diensten voor pleegzorg. Het totaal aantal afgesloten dossiers vergeleken met alle pleegzorgdossiers geregistreerd in 2016 (7.189), toont dat slechts een klein deel is afgesloten.

Tabel: Aantal afgesloten dossiers en unieke pleegkinderen en -gasten met een afgesloten dossier pleezorg NRTJ (teleenheid: dossiers, unieke pleegkinderen en -gasten)

Dossiers	719
Unieke cliënten	705

(Bron: Domino-BINC)

In de meeste afgesloten dossiers is er geen gelijktijdige combinatie met een ander gemoduleerd aanbod binnen integrale jeugdhulp (68%). Vindt doorheen het traject van een pleegkind of pleeggast wel een combinatie met een ander gemoduleerd aanbod plaats, dan is dat meestal met een andere voorziening erkend of vergund door Jongerenwelzijn (24%).

Aangezien er meerdere antwoordmogelijkheden zijn, is het totaal in deze tabel groter dan het aantal dossiers. Het totaal weergegeven in de tabel is niet gelijk aan de som van de aparte categorieën, omdat het aantal unieke dossiers is weergegeven.

Tabel: Aantal afgesloten dossiers naar combinatie gemoduleerd aanbod pleezorg NRTJ (teleenheid: unieke dossiers)

Combinatie met:	pleezorg	%*
CAW	1	0,1%
CGG	9	1,3%
CLB	15	2,1%
JWZ	169	23,5%
K&G	14	1,9%
VAPH	17	2,4%
Crisishulpprogramma	10	1,4%
Onbekend	0	0,0%
Niet van toepassing	490	68,2%
Geen eindregistratie beschikbaar	18	2,5%
Totaal*	719	

(Bron: Domino-BINC)

**Door het werken met unieke aantallen per categorie, is het totaal niet gelijk aan de som van de aparte categorieën en zijn de percentages opgeteld niet 100%.*

De meeste **pleegkinderen en -gasten** die een aanbod nodig hebben binnen het niet-rechtstreeks toegankelijke aanbod van de diensten voor pleezorg, zijn ofwel tussen 0 en 5 jaar, ofwel tussen 12 en 17 jaar bij instroom. De tabel toont het aantal unieke pleegkinderen en -gasten met leeftijd bij opstart van het dossier.

Het merendeel krijgt een aanbod in de provincie Antwerpen. Het kleinste aandeel van de dossiers bevindt zich in Limburg.

**Tabel: Aantal unieke pleegkinderen en -gasten in pleegzorg - NRTJ per leeftijdscategorie (afgesloten dossiers)
(teleenheid: unieke pleegkinderen en –gasten)**

	Antwerpen	Limburg	Oost-Vlaande	Vlaams-Brabant -Bru	West-Vlaander	Totaal*	%*
0-5 jaar	99	24	64	27	37	251	35,6%
6-11 jaar	68	17	31	18	27	161	22,8%
12-17 jaar	97	32	52	25	50	256	36,3%
18-21 jaar	11	3	1	2	8	24	3,4%
> 21 jaar	5	3	2	1	6	17	2,4%
Onbekend	1	0	0	1	0	2	0,3%
Totaal*	276	79	150	74	128	705	
%*	39,1%	11,2%	21,3%	10,5%	18,2%		

(Bron: Domino-BINC)

**Door het werken met unieke aantallen per categorie, is het totaal niet gelijk aan de som van de aparte categorieën en zijn de percentages opgeteld niet 100%.*

84% van de aanmeldingen gebeurt via de toegangspoort. Het is ook mogelijk dat een dossier start met een rechtstreeks toegankelijke module en dat in de loop van het traject niet-rechtstreeks toegankelijke modules worden toegevoegd. In deze niet-rechtstreeks toegankelijke dossiers gebeurt de aanmelding het vaakst vanuit de jeugdrechtbank (7%) of het VAPH (3%).

**Tabel: Overzicht aanmelders voor pleegzorg - NRTJ (afgesloten dossiers)
(teleenheid: aantal unieke dossiers)**

Aanmelder	Aantal dossiers	%
CAW	2	0,3%
CGG	0	0,0%
CLB	3	0,4%
JWZ	2	0,3%
K&G	1	0,1%
VAPH	22	3,1%
OCJ	11	1,5%
VK	0	0,0%
Jeugdrechtbank	50	7,0%
Politie/parket	1	0,1%
Crisismeldpunt	0	0,0%
School	0	0,0%
Prive- psycholoog/psychiater	0	0,0%
Huisarts	0	0,0%
Pleegkind/pleeggast/gezin	9	1,3%
Pleeggezin	7	1,0%
Toegangspoort	603	83,9%
Andere	8	1,1%
Totaal	719	

(Bron Domino-BINC)

De **gemiddelde begeleidingsduur** van de afgesloten dossiers met minimaal 1 niet-rechtstreeks toegankelijke module bij een dienst voor pleegzorg is 1.501 dagen:

- 18% van de dossiers heeft een begeleidingsduur van maximaal 6 maanden;
- 15% tussen 6 maanden en 1 jaar;
- 17% tussen 1 en 2 jaar;
- 50% langer dan 2 jaar.

**Tabel: Begeleidingsduur in pleegzorg – NRTJ (van afgesloten dossiers)
(teleenheid: aantal dossiers)**

Begeleidingsduur (dagen)	Aantal dossiers	%
0-28	23	3,2%
29-60	29	4,0%
61-120	46	6,4%
121-180	33	4,6%
181-365	105	14,6%
366-730	120	16,7%
>730	363	50,5%
Totaal	719	100%

(Bron: Domino-BINC)

Aangezien deze dossiers zowel rechtstreeks toegankelijke als niet-rechtstreeks toegankelijke modules bevatten, worden beide in deze tabel getoond. Elke verblijfsmodule van pleegzorg wordt gecombineerd met een begeleidingsmodule.

Het **aantal begeleidingsmodules** moet in principe gelijk zijn aan het aantal verblijfsmodules binnen een bepaalde typemodule (bv. het aantal dossiers begeleiding ondersteunende pleegzorg is de som van de aantallen binnen ondersteunend korte duur en deze van ondersteunend lage frequentie). Indien hier toch verschillen zijn (bv. het verschil tussen het aantal dossiers bij begeleiding crisispleegzorg en bij verblijf crisispleegzorg), is dit enkel te wijten aan een registratiefout.

Behandelingspleegzorg wordt steeds ingezet in combinatie met een perspectiefzoekende of perspectiefbiedende module. De meeste modules perspectiefzoekende pleegzorg worden afgerond tussen 6 maanden en 1 jaar, wat ook de bedoeling is. De modules perspectiefbiedende pleegzorg hebben de langste verblijfsduur. Deze modules hebben als doel continuïteit te geven aan het pleegkind of de pleeggast, en worden dan ook langdurig ingezet.

Tabel: Gemiddelde duur in dagen per typemodule in pleegzorg – NRTJ (van afgesloten dossiers) (teleenheid: unieke pleegkinderen en –gasten)

	bglduur: 0-14	bglduur: 15-28	bglduur: 29-60	bglduur: 61-120	bglduur: 121-180	bglduur: 181-365	bglduur: 366-730	bglduur: meer dan 730	Totaal*	%*
Begeleiding voor pleeggezinnen, gezinnen, pleegkinderen of pleeggasten [crisispleegzorg]	67	0	0	0	0	0	0	0	67	9,5%
Begeleiding voor pleeggezinnen, gezinnen, pleegkinderen of pleeggasten [ondersteunende pleegzorg]	18	6	22	21	9	16	2	1	76	10,8%
Begeleiding voor pleeggezinnen, gezinnen, pleegkinderen of pleeggasten [perspectiefbiedende pleegzorg]	23	19	45	82	73	140	194	156	533	75,6%
Begeleiding voor pleeggezinnen, gezinnen, pleegkinderen of pleeggasten [perspectiefzoekende pleegzorg]	18	23	34	64	56	138	12	0	289	41,0%
Crisisverblijf in een pleeggezin	68	1	0	0	0	0	0	0	69	9,8%
Verblijf in een pleeggezin [ondersteunend - korte duur]	17	4	22	9	5	5	0	0	55	7,8%
Verblijf in een pleeggezin [ondersteunend - lage frequentie]	4	3	0	10	4	11	2	0	27	3,8%
Verblijf in een pleeggezin [perspectiefbiedend - hoge frequentie]	22	19	40	80	69	132	191	155	522	74,0%
Verblijf in een pleeggezin [perspectiefbiedend - lage frequentie]	2	0	6	7	5	9	3	1	26	3,7%
Verblijf in een pleeggezin [perspectiefzoekend]	18	23	34	63	56	138	12	0	288	40,9%
Behandeling in het kader van pleegzorg	4	6	26	38	38	53	15	2	144	20,4%
Totaal*	110	48	96	152	129	251	208	156	705	
%*	15,6%	6,8%	13,6%	21,6%	18,3%	35,6%	29,5%	22,1%		

(Bron: Domino-BINC)

**Door het werken met unieke aantallen per categorie, is het totaal niet gelijk aan de som van de aparte categorieën en zijn de percentages opgeteld niet 100%.*

Centra integrale gezinszorg

Algemeen

De centra voor integrale gezinszorg (CIG) zorgen voor de begeleiding en het verblijf van ouders (al dan niet alleenstaand) en hun kinderen, en van aanstaande ouders, bij wie de gezinscohesie, de zorg voor de komende generatie en de maatschappelijke integratie in het gedrang komen of al verstoord zijn. De opvang en begeleiding door de CIG is gericht op het verbeteren van de opvoedingscontext en van de relationele, individuele, familiale en maatschappelijke context en heeft finaal als doel de maatschappelijke integratie.

De CIG zijn erkend op basis van de typemodules contextbegeleiding, verblijf van gemiddeld één tot drie nachten per week en verblijf van gemiddeld vier tot zeven nachten per week. De CIG bieden ook kortdurend crisisverblijf aan. Daarnaast hebben verschillende CIG een engagement in de

crisisnetwerken, in de vorm van modules crisisopvang en/of crisisbegeleiding. Deze modules kunnen enkel ingezet worden op verwijzing van het crisismeldpunt.

De **erkende capaciteit** voor de CIG wordt uitgedrukt in inzetbare modules. De capaciteit is in 2016 dezelfde gebleven als in 2015.

**Tabel: Erkende capaciteit in modules CIG
(teleenheid: aantal erkende modules)**

	31/12/2015	31/12/2016
Verblijf voor (aanstaande) ouder(s) en kind(eren) - NRTJ	126	126
CB voor (aanstaande) ouder(s) en kind(eren) - RTJ	223	223

(Bron: Domino-BINC)

De **bezettingsgraad** geeft aan in welke mate de totale capaciteit van een module daadwerkelijk bezet wordt gedurende een bepaalde periode. Dit percentage wordt bepaald door de effectieve inzet te delen door de beschikbare capaciteit in die periode.

De CIG hebben in 2016 een gemiddelde bezetting van 92%. De bezetting van verblijf en van contextbegeleiding zijn eveneens 92%. De bezetting is met 1% gestegen ten opzichte van vorig jaar, door een iets hogere bezetting van de verblijfsmodule.

Tabel: Bezetting CIG

	2015	2016
CIG	91%	92%
Verblijf voor (aanstaande) ouder(s) en kind(eren)	90%	92%
CB voor (aanstaande) ouder(s) en kind(eren) - RTJ	92%	92%

(Bron: Domino-BINC)

In 2016 zijn in totaal 446 dossiers door de CIG geregistreerd. 235 dossiers zijn opgestart en 241 dossiers zijn afgesloten.

In vergelijking met het totaal aantal dossiers ingevoerd door alle soorten voorzieningen in Binc (22.705 dossiers), blijkt dat de CIG 2% vertegenwoordigen. Dit is gelijk aan 2015.

Een dossier is een aaneengesloten periode van hulpverlening in eenzelfde voorziening voor een kind of jongere. Die kan - opeenvolgend of tegelijk - in verschillende organisaties meerdere dossiers hebben. Vandaar dat het zinvol is te kijken naar het aantal unieke minderjarigen die zijn geregistreerd.

Voor alle soorten voorzieningen die registreren in Binc, zijn er in totaal 18.847 unieke kinderen en jongeren (ten opzichte van 22.705 dossiers). Voor de CIG is dit een totaal van 432 unieke minderjarigen (ten opzichte van 446 dossiers). Dat betekent een daling t.o.v. 2015. Toen zijn er:

- 451 unieke minderjarigen en 460 dossiers geregistreerd door de CIG;
- in totaal 17.599 unieke minderjarigen en 21.099 dossiers geregistreerd.

**Tabel: Aantal dossiers en aantal unieke kinderen en jongeren CIG (RTJ en NRTJ)
(teleenheid: dossiers, unieke kinderen en jongeren)**

	Opgestarte dossiers	Afgesloten dossiers	Alle dossiers
Dossiers	235	241	446
Unieke cliënten	227	235	432

(Bron: Domino-BINC)

Specifieke gegevens over kinderen en jongeren die niet-rechtstreeks toegankelijke hulp krijgen in een CIG

Aangezien een verblijfsmodule altijd wordt ingezet in combinatie met een module contextbegeleiding, zijn de meeste dossiers in dit deel steeds een mengvorm van RTJ- en NRTJ-modules.

In 2016 zijn 144 dossiers afgesloten binnen het niet-rechtstreeks toegankelijke aanbod van de CIG. Dit voor 143 unieke kinderen en jongeren, wat betekent dat één minderjarige twee dossiers had. Vergeleken met het aantal afgesloten dossiers binnen het rechtstreeks toegankelijke aanbod van de CIG, zijn een derde meer dossiers binnen het niet-rechtstreeks toegankelijke dan binnen het rechtstreeks toegankelijke aanbod afgesloten in 2016.

**Tabel: Aantal afgesloten dossiers en unieke kinderen en jongeren met een afgesloten dossier CIG NRTJ
(teleenheid: dossiers / unieke kinderen en jongeren)**

Dossiers	144
Unieke cliënten	143

(Bron: Domino-BINC)

In de meeste **afgesloten dossiers** is er geen gelijktijdige combinatie met een ander gemoduleerd aanbod binnen integrale jeugdhulp (69%). Vindt doorheen het traject van een kind of jongere wel een combinatie met een ander gemoduleerd aanbod plaats, is dat meestal met een andere voorziening erkend of vergund door Jongerenwelzijn (22%). Aangezien er meerdere antwoordmogelijkheden zijn, is het totaal in deze tabel groter dan het aantal dossiers. Het totaal weergegeven in de tabel is niet gelijk aan de som van de aparte categorieën, omdat het aantal unieke dossiers is weergegeven.

**Tabel: Aantal afgesloten dossiers naar combinatie gemoduleerd aanbod CIG NRTJ
(teleenheid: unieke dossiers)**

Combinatie met:	CIG	%*
CAW	2	1,4%
CGG	4	2,8%
CLB	0	0,0%
JWZ	31	21,5%
K&G	13	9,0%
VAPH	4	2,8%
Crisishulpprogramma	2	1,4%
Onbekend	0	0,0%
Niet van toepassing	99	68,8%
Geen eindregistratie beschikbaar	0	0,0%
Totaal*	144	

(Bron: Domino-BINC)

**Door het werken met unieke aantallen per categorie, is het totaal niet gelijk aan de som van de aparte categorieën en zijn de percentages opgeteld niet 100%.*

De meeste kinderen en jongeren die een niet-rechtstreeks toegankelijk aanbod nodig hebben binnen een CIG, zijn tussen 0 en 5 jaar bij instroom. 3,5% van de dossiers is voor een ongeboren kind. Ook voor hen wordt een dossier opgemaakt, aangezien zij meetellen voor de bezetting van de organisatie.

De tabel toont het aantal unieke kinderen en jongeren met leeftijd bij opstart van het dossier.

Het merendeel krijgt een aanbod in de provincie Antwerpen. In Oost-Vlaanderen wordt het minst aantal minderjarigen begeleid binnen het niet-rechtstreeks toegankelijke aanbod van een CIG.

**Tabel: Aantal unieke kinderen en jongeren in CIG - NRTJ per leeftijdscategorie (afgesloten dossiers)
(teleenheid: unieke kinderen en jongeren)**

	Antwerpen	Limburg	Oost-Vlaandere	Vlaams-Brabant - Brus	West-Vlaande	Totaal*	%*
0-5 jaar	44	16	4	17	25	106	74,1%
6-11 jaar	1	0	0	5	1	7	4,9%
12-17 jaar	11	0	6	1	6	24	16,8%
18-21 jaar	0	0	0	0	1	1	0,7%
Ongeboren	1	0	0	0	4	5	3,5%
Totaal*	57	16	10	23	37	143	
%*	39,9%	11,2%	7,0%	16,1%	25,9%		

(Bron: Domino-BINC)

**Door het werken met unieke aantallen per categorie, is het totaal niet gelijk aan de som van de aparte categorieën en zijn de percentages opgeteld niet 100%.*

84% van de aanmeldingen gebeurt via de toegangspoort. Dat betekent dat 84% van de dossiers ook effectief start met een verblijfsmodule, gecombineerd met een module contextbegeleiding. Het is ook mogelijk dat een dossier start met een module contextbegeleiding of crisisaanbod en dat in de loop van het traject een verblijfsmodule wordt toegevoegd. In deze dossiers gebeurt de aanmelding het vaakst door een 'andere' aanmelder (4%).

**Tabel: Overzicht aanmelders voor CIG - NRTJ (afgesloten dossiers)
(teleenheid: aantal unieke dossiers)**

Aanmelder	Aantal dossiers	%
CAW	2	1,4%
CGG	0	0,0%
CLB	0	0,0%
JWZ	2	1,4%
K&G	2	1,4%
VAPH	1	0,7%
O CJ	0	0,0%
VK	0	0,0%
Jeugdrechtbank	2	1,4%
Politie/parket	0	0,0%
Crisismeldpunt	4	2,8%
School	0	0,0%
Prive-psycholoog/psychiater	0	0,0%
Huisarts	0	0,0%
Jongere/gezin	4	2,8%
Pleeggezin	0	0,0%
Toegangspoort	121	84,0%
Andere	6	4,2%
Totaal	144	

(Bron: Domino-BINC)

De **gemiddelde begeleidingsduur** van de afgesloten dossiers met minimaal 1 verblijfsmodule bij een CIG is 304 dagen:

- 63% van de dossiers wordt afgesloten binnen het jaar;
- 33% van de dossiers heeft een begeleidingsduur tussen 1 en 2 jaar.

Tabel: Begeleidingsduur in CIG – NRTJ (van afgesloten dossiers)
(teleenheid: aantal dossiers)

Begeleidingsduur (dagen)	Aantal dossiers	%
0-28	10	6,9%
29-60	9	6,3%
61-120	25	17,4%
121-180	9	6,3%
181-365	38	26,4%
366-730	47	32,6%
>730	6	4,2%
Totaal	144	100%

(Bron: Domino-BINC)

Aangezien deze dossiers zowel rechtstreeks toegankelijke als niet-rechtstreeks toegankelijke modules bevatten, worden beide in deze tabel getoond. Een dossier kan meerdere modules bevatten, daarom is de som van de aparte categorieën niet gelijk aan het totaal en zijn de percentages opgeteld niet 100%.

De crisismodules hebben allemaal een korte duurtijd.

Het grootste aandeel is de module contextbegeleiding voor (aanstaande) ouder(s) en kind(eren). In 37% van de dossiers duurt deze module tussen 6 maanden en 1 jaar.

De module verblijf voor (aanstaande) ouder(s) en kind(eren) is de verblijfsmodule die het meest wordt ingezet, meestal met een duurtijd tussen 6 maanden en 1 jaar.

Tenslotte kan de module verblijf in functie van gezinsopname ingezet worden voor minderjarigen die mee verblijven in het CIG bij een ander gezinslid voor wie een niet-rechtstreeks toegankelijke verblijfsmodule wordt ingezet. Deze module is inzetbaar sinds 1 maart 2016 en is in 10% van de dossiers ingezet.

**Tabel: Gemiddelde duur per typemodule in CIG – NRTJ (van afgesloten dossiers)
(teleenheid: unieke kinderen en jongeren)**

	bglduur: 0-14	bglduur: 15-28	bglduur: 29-60	bglduur: 61-120	bglduur: 121-180	bglduur: 181-365	bglduur: 366-730	bglduur: meer dan 730	Totaal*	%*
CB voor (aanstaande) ouder(s) en kind(eren)	13	9	23	40	20	53	36	1	142	99,3%
Crisisverblijf (op verwijzing crisismeldpunt)	2	0	0	0	0	0	0	0	2	1,4%
Kortdurend crisisverblijf	3	1	0	0	0	0	0	0	4	2,8%
Verblijf voor (aanstaande) ouder(s) en kind(eren) (hoge frequentie) rechtstreeks toegankelijk.	2	1	4	5	2	1	0	0	15	10,5%
Verblijf voor (aanstaande) ouder(s) en kind(eren) (hoge frequentie)	6	5	16	31	13	46	30	1	138	96,5%
Verblijf voor (aanstaande) ouder(s) en kind(eren) (lage frequentie)	0	1	2	1	0	2	4	0	10	7,0%
Totaal*	16	9	23	40	20	53	36	1	143	
%*	11,2%	6,3%	16,1%	28,0%	14,0%	37,1%	25,2%	0,7%		

(Bron: Domino-BINC)

**Door het werken met unieke aantallen per categorie, is het totaal niet gelijk aan de som van de aparte categorieën en zijn de percentages opgeteld niet 100%.*

Onthaal-, oriëntatie- en observatiecentra (OOOC)

Algemeen

Onthaal-, oriëntatie- en observatiecentra (OOOC) zijn erkend voor de modules:

- handelingsgerichte diagnostiek;
- verblijf in het kader van diagnostiek met gemiddeld één tot drie nachten;
- verblijf met gemiddeld vier tot zeven nachten;
- kortdurend crisisverblijf.

Alle dossiers stromen in via de toegangspoort, aangezien alle modules niet-rechtstreeks toegankelijk zijn. Met uitzondering van de crisisdossiers, die stromen in via het crisismeldpunt of time-out-dossiers, waarbij tussen voorzieningen afspraken worden gemaakt voor tijdelijke opvang van een kind of jongere.

De **handelingsgerichte en dialooggestuurde diagnostiek** van een OOOC is een interdisciplinair besluitvormingsproces, waarbij - op een wetenschappelijk onderbouwde manier - informatie wordt verzameld over de aangemelde problematische leefsituatie om een antwoord te krijgen op volgende vragen:

- Wat is er aan de hand? Wat is de aard van de problemen die door het kind of de jongere en de gezinscontext worden aangemeld?
- Waarom is dit aan de hand? Waarom doen deze problemen zich op dit moment voor?
- Wat kan gebeuren om de gesignaleerde problemen te verminderen of te verhelpen en om tot een meer kansen biedende opvoedingssituatie te komen? Welke stappen hebben kind, jongere en gezinscontext reeds ondernomen om tot een verandering in de situatie te komen? Welke ondersteuning hebben zij hierbij nodig?

Aan de hand van diagnostiek komt een OOC tot een handelingsgericht advies.

Daarnaast hebben alle OOC een engagement in de crisisnetwerken, onder de vorm van modules crisisopvang en/of crisisbegeleiding. Deze modules kunnen enkel ingezet worden op verwijzing van het crisismeldpunt. Het crisisaanbod van de OOC zit vervat in hun diagnostiek- en verblijfsmodules. De specifieke cijfergegevens hiervan komen aan bod in het deel over de crisisjeugdhulp.

De **erkende capaciteit** voor de OOC wordt uitgedrukt in inzetbare modules. De capaciteit van de OOC is vergelijkbaar met 2015.

**Tabel: Erkende capaciteit in modules OOC
(teleenheid: aantal erkende modules)**

	31/12/2015	31/12/2016
OOC verblijf in het kader van diagnostiek (NRTJ)	256	256
OOC diagnostiek in het kader van een problematische leefsituatie (NRTJ)	354	354

(bron: Domino-BINC)

De **bezettingsgraad** geeft aan in welke mate de totale capaciteit - van een module - daadwerkelijk bezet wordt gedurende een bepaalde periode. Dit percentage wordt bepaald door de effectieve inzet te delen door de beschikbare capaciteit in die periode.

De gemiddelde bezetting van de OOC is 89% (- 1% in vergelijking met 2015). De bezetting van de module diagnostiek is dezelfde gebleven (89%), de bezetting van verblijf kent een kleine daling van 91% in 2015 naar 88% in 2016.

Tabel: Bezetting OOC

	2015	2016
OOC	90%	89%
Diagnostiek in het kader van de bijzondere jeugdbijstand	89%	89%
Verblijf	91%	88%

(Bron: Domino-BINC)

In 2016 zijn in totaal 1.857 dossiers door OOC geregistreerd. 1.553 dossiers zijn opgestart en 1.515 dossiers zijn afgesloten.

Het aantal dossiers van de OOC vergeleken met het totaal aantal dossiers ingevoerd door alle soorten voorzieningen in Binc (22.705 dossiers), toont aan dat de OOC 8% vertegenwoordigen. Dit is vergelijkbaar met 2015.

Een dossier is een aaneengesloten periode van hulpverlening in eenzelfde voorziening voor een kind of jongere. Deze kan opeenvolgend of tegelijk in verschillende organisaties meerdere dossiers hebben. Daarom is het zinvol ook te kijken naar het aantal unieke kinderen en jongeren die zijn geregistreerd.

Voor alle soorten voorzieningen die registreren in Binc is er een totaal van 18.847 unieke minderjarigen (ten opzichte van 22.705 dossiers). Voor de OOC is dit een totaal van 1.576 unieke kinderen en jongeren (ten opzichte van 1.857 dossiers). Dit betekent een kleine stijging ten opzichte van 2015. Toen werden er:

- 1.538 unieke minderjarigen en 1.712 dossiers geregistreerd door de OOOO;
- in totaal 17.599 unieke minderjarigen en 21.099 dossiers geregistreerd.

**Tabel: Aantal dossiers en aantal unieke kinderen en jongeren in een OOOO (RTJ en NRTJ)
(teenheid: dossiers / unieke kinderen en jongeren)**

	Opgestarte dossiers	Afgesloten dossiers	Alle dossiers
Dossiers	1.553	1.515	1.857
Unieke cliënten	1.299	1.305	1.576

(Bron: Domino-BINC)

Specifieke gegevens over kinderen en jongeren die niet-rechtstreeks toegankelijke hulp krijgen in een OOOO

Alle in 2016 afgesloten dossiers van de OOOO, met uitzondering van de zuivere crisisdossiers, worden hier weergegeven. Een verblijfsmodule wordt altijd ingezet in combinatie met een module diagnostiek. Diagnostiek kan ook afzonderlijk worden ingezet. Een dossier kan een combinatie van verblijf en diagnostiek zijn of enkel diagnostiek.

In 2016 zijn 1.045 dossiers afgesloten binnen de OOOO. Dit voor 1.012 unieke kinderen en jongeren, wat betekent dat een klein deel van hen twee of meerdere dossiers heeft binnen de OOOO.

**Tabel: Aantal afgesloten dossiers en unieke kinderen en jongeren met een afgesloten dossier OOOO NRTJ
(teenheid: dossiers / unieke kinderen en jongeren)**

Dossiers	1.045
Unieke cliënten	1.012

(Bron: Domino-BINC)

In de meeste afgesloten dossiers is er geen gelijktijdige combinatie met een ander gemoduleerd aanbod binnen integrale jeugdhulp (74%). Vindt doorheen het traject van een kind of jongere wel een combinatie met een ander gemoduleerd aanbod plaats, dan is dat meestal met een andere voorziening erkend of vergund door Jongerenwelzijn (16%). Aangezien er meerdere antwoordmogelijkheden zijn, is het totaal in deze tabel groter dan het aantal dossiers. Het totaal weergegeven in de tabel is niet gelijk aan de som van de aparte categorieën, omdat het aantal unieke dossiers is weergegeven.

Tabel: Aantal afgesloten dossiers naar combinatie gemoduleerd aanbod OOOO NRTJ (teleenheid: unieke dossiers)

Combinatie met:	OOOC	%*
CAW	11	1,1%
CGG	21	2,0%
CLB	41	3,9%
JWZ	163	15,6%
K&G	17	1,6%
VAPH	14	1,3%
Crisishulpprogramma	4	0,4%
Onbekend	0	0,0%
Niet van toepassing	776	74,3%
Geen eindregistratie beschikbaar	32	3,1%
Totaal*	1.045	

(Bron: Domino-BINC)

**Door het werken met unieke aantallen per categorie, is het totaal niet gelijk aan de som van de aparte categorieën en zijn de percentages opgeteld niet 100%.*

De meeste kinderen en jongeren die een beroep doen op een aanbod van een OOOO, zijn tussen 12 en 17 jaar bij instroom. De tabel toont het aantal unieke minderjarigen met leeftijd bij opstart van het dossier. 45% van hen krijgt een aanbod in de provincie Antwerpen. Het kleinst aantal kinderen en jongeren wordt begeleid door een OOOO in Limburg.

Tabel: Aantal unieke kinderen en jongeren in OOOO - NRTJ per leeftijdscategorie (afgesloten dossiers) (teleenheid: unieke kinderen en jongeren)

	Antwerpen	Limburg	Oost-Vlaande	Vlaams-Brabant - Br	West-Vlaand	Totaal*	%*
0-5 jaar	51	8	11	17	19	106	10,5%
6-11 jaar	131	29	51	38	25	274	27,1%
12-17 jaar	268	72	127	68	96	630	62,3%
18-21 jaar	0	0	1	0	0	1	0,1%
Onbekend	3	0	0	0	0	3	0,3%
Totaal*	453	109	188	123	140	1.012	
%*	44,8%	10,8%	18,6%	12,2%	13,8%		

(Bron: Domino-BINC)

**Door het werken met unieke aantallen per categorie, is het totaal niet gelijk aan de som van de aparte categorieën en zijn de percentages opgeteld niet 100%.*

De **gemiddelde begeleidingsduur** van de afgesloten dossiers binnen een OOOO is 131 dagen. Het grootste deel van de dossiers (44%) heeft een begeleidingsduur tussen 2 en 4 maanden. Volgens het handelingsgerichte protocol van de OOOO engageren zij zich om een advies af te leveren in functie van uitstroom binnen de 60 dagen. 68% van de dossiers heeft een langere duurtijd. Mogelijk wijst dit op een moeilijke doorstroom naar vervolghulpverlening.

Tabel: Begeleidingsduur in OOOO – NRTJ (van afgesloten dossiers) (teleenheid: aantal dossiers)

Begeleidingsduur (dagen)	Aantal dossiers	%
0-28	83	7,9%
29-60	253	24,2%
61-120	461	44,1%
121-180	155	14,8%
181-365	82	7,8%
366-730	4	0,4%
>730	7	0,7%
Totaal	1.045	100%

(Bron: Domino-BINC)

In principe moeten crisisdossiers en dossiers met een regulier aanbod in de OOC als aparte dossiers geregistreerd worden. De registratie toont aan dat dit niet steeds zo gebeurt. Dit maakt dat deze tabel zowel crisis- als reguliere modules toont. De crisismodules hebben uiteraard steeds een korte duurtijd. De module diagnostiek wordt het vaakst ingezet, aangezien elke verblijfsmodule gecombineerd wordt met een module diagnostiek en ook afzonderlijk inzetbaar is.

Tabel: Gemiddelde duur in dagen per typemodule in OOC – NRTJ (van afgesloten dossiers) (teleenheid: unieke kinderen en jongeren)

	bgdduur: 0-14	bgdduur: 15-28	bgdduur: 29-60	bgdduur: 61-120	bgdduur: 121-180	bgdduur: 181-365	bgdduur: 366-730	bgdduur: meer dan 730	Totaal*	%*
Crisisbegeleiding (op verwijzing crisismeldpunt)	28	5	2	0	0	0	0	0	35	3,5%
Crisisverblijf (op verwijzing crisismeldpunt)	54	14	2	0	0	0	0	0	69	6,8%
Crisisinterventie (op verwijzing crisismeldpunt)	2	0	0	0	0	0	0	0	2	0,2%
Kortdurend crisisverblijf	15	1	0	0	0	0	0	0	16	1,6%
Verblijf in functie van diagnostiek (hoge frequentie)	68	38	200	280	104	58	2	0	693	68,5%
Verblijf in functie van diagnostiek (lage frequentie)	5	3	8	3	1	1	0	0	21	2,1%
Diagnostiek in het kader van de bijzondere jeugdbijstand	96	81	377	463	117	62	2	0	1.005	99,3%
Totaal*	158	93	380	463	117	62	2	0	1.012	
%*	15,6%	9,2%	37,5%	45,8%	11,6%	6,1%	0,2%	0,0%		

(Bron: Domino-BINC)

**Door het werken met unieke aantallen per categorie, is het totaal niet gelijk aan de som van de aparte categorieën en zijn de percentages opgeteld niet 100%.*

Crisisjeugdhulp

Crisisnetwerken

De crisisnetwerken in Vlaanderen zijn het referentiepunt voor eenieder die worstelt met een crisissituatie waarin hij ondersteuning nodig heeft. De crisismeldpunten beluisteren de vraag en zoeken samen met de aanmelder naar een gepaste oplossing.

Vaak is de aanmelder geholpen met een **consult**. Dat kan bestaan uit:

- handvatten om het gesprek met een kind of jongere aan te gaan en om mogelijkheden in de context te verkennen;
- een verwijzing naar een instantie die beter geplaatst is om met de vraag aan de slag te gaan. Dat kan in sommige gevallen de politie zijn (bij ernstige onveiligheid) en soms ook reguliere hulpverlening, bijvoorbeeld een gemandateerde voorziening of positieve heroriëntering.

Indien nodig kan het crisismeldpunt een mobiel of residentieel aanbod inzetten, gaande van een kortdurende interventie, een begeleiding of een verblijf van maximaal 7 dagen. Wanneer na afloop van residentiële crisishulp een terugkeer naar huis onmogelijk is, kan een versnelde indicatiestelling en toewijzing (VIST) aangevraagd worden bij de intersectorale toegangspoort (ITP).

In 2016 wordt toegewerkt naar een **integratie van de programma's crisiszorg** van de nieuw opgerichte netwerken GGZ met de reeds bestaande crisisnetwerken in de jeugdhulp. Gelet op de grote diversiteit van gezinnen en problemen waar de crisisnetwerken mee te maken krijgen, was dit aanbod reeds lang een groot gemis. Met de integratie wordt het aanbod van de crisisnetwerken versterkt met voornamelijk mobiele en ambulante zorg voor psychische en psychiatrische problemen. Deze integratie wordt met verschillende snelheid geoperationaliseerd en geïmplementeerd in Vlaanderen. Dit leidt tot verschillen in aanmelding en verklaart ten dele de stijging van aanmeldingen in 2016.

In 2016 wordt ook een verdieping ingezet van de inzet van crisispleegzorg in de crisisnetwerken. In alle regio's worden afspraken gemaakt met het oog op een effectieve inschakeling van verzekerd aanbod crisispleegzorg in de hulpprogramma's in de loop van 2017.

Eén aanmelding kan meerdere kinderen en jongeren inhouden. Een minderjarige die meerdere keren wordt aangemeld, wordt ook meerdere keren geteld. Het gaat hier niet om unieke kinderen of jongeren. Een minderjarige die in 2016 meermaals crisisjeugdhulp krijgt, wordt dus elke keer voor deze hulp meegeteld. Vanaf 1 januari 2017 gebruiken de crisismeldpunten INSISTO als registratie-instrument. Dit maakt het mogelijk om ook unieke kinderen en jongeren te rapporteren.

De crisisnetwerken bieden een **laagdrempelig en toegankelijk aanbod**. Omdat de werkingsmodaliteiten (vlot bereikbaar, snel inzetbaar) tegemoet komen aan de gevoelde noden in het landschap, trekt deze werkvorm steeds meer vragen aan. Een stijging van de aanmeldingen - die zich ook vertaalt in een stijging van het aantal dispatchings - betekent dat meer kinderen en jongeren effectief beroep doen op crisishulp en een antwoord krijgen op hun hulpvraag.

Helaas lijkt de stijging van de aanmeldingen bij de crisisnetwerken ook te wijzen op een aantal **knelpunten in het jeugdhulplandschap**, met name:

- een gebrek aan transparantie, regie en aanbod in de rechtstreeks toegankelijke hulp;

- de wachttijden in het niet-rechtstreeks toegankelijke aanbod.

Nog niet alle hulpverleners voelen zich voldoende gesterkt om het gesprek met een kind of jongere over de verontrusting te voeren en velen wensen een onmiddellijke beëindiging van de verontrustende situatie (uithuisplaatsing). De crisismeldpunten bieden dan consult, denken mee na over mogelijkheden en verwijzen desgevallend ook naar de expertise van de gemandateerde voorzieningen en hun consultfunctie.

In 2016 zijn er 8.268 aanmeldingen voor 9.868 kinderen en jongeren bij de crisisnetwerken. Het **aantal aanmeldingen** bij de crisismeldpunten neemt dus verder toe. De stijging bedraagt globaal 28% ten opzichte van 2015. De meest voor de hand liggende verklaring voor de stijging is het verleggen van de instroom. Aanmeldingen die voorheen bij verschillende partners kwamen, worden nu gecentraliseerd en toegeleid naar één punt. Dit bevordert de herkenbaarheid en toegankelijkheid en laat een betere monitoring toe.

Regio Vlaams-Brabant valt het meest op. De integratie van het crisisnetwerken met Yuneco, het netwerk van de geestelijke gezondheidszorg, leidt tot een grote toename van aanmeldingen uit medische hoek en van partners van de geestelijke gezondheidszorg. Eenzelfde effect toont zich enkele maanden later in West-Vlaanderen en Limburg. In Oost-Vlaanderen is nog geen geïntegreerd meldpunt actief waardoor de stijging in aanmeldingen daar uit blijft.

**Tabel: Crisisvragen per crisismeldpunt
(teleenheid: aanmeldingen en kinderen en jongeren)**

Crisismeldpunt	Aanmeldingen	%	Cliënten	%
Antwerpen	2.692	32,6%	3.284	33,3%
Brussel	330	4,0%	392	4,0%
Limburg	1.152	13,9%	1.281	13,0%
Oost-Vlaanderen	1.292	15,6%	1.477	15,0%
Vlaams-Brabant	1.439	17,4%	1.679	17,0%
West-Vlaanderen	1.363	16,5%	1.755	17,8%
Totaal	8.268	100,0%	9.868	100,0%

(Bron: crisisregistratiesysteem)

De meeste jongeren die worden aangemeld, zijn 12 jaar of ouder. De verhoudingen verschillen evenwel naar regio. In sommige regio's benadert de verhouding een 50/50 verdeling, in andere gaat het eerder naar een 30/70-quotiënt.

In absolute cijfers neemt het aantal jongeren, van alle leeftijden, toe. Vooral in de zomer van 2016 is er een piek van aanmeldingen van zeer jonge kinderen voor wie crisisverblijf noodzakelijk is, en vaak ook vervolghulp na de crisissituatie. Deze stijging vormt een probleem daar het aanbod voor deze doelgroep beperkt is en men niet kan inspelen op de hogere vraag.

De verdieping van de samenwerking tussen de crisisnetwerken en de diensten voor pleegzorg, die in 2017 zijn beslag moet krijgen, moet dergelijke pieken in de toekomst mee helpen opvangen.

**Tabel: Crisisvragen per crisismeldpunt en leeftijd
(teleenheid: cliënten)**

	Antwerpen	Vlaams Brabant	Brussel	Limburg	Oost-Vlaander	West-Vlaander	Totaal	%
0-3 jaar	439	168	45	94	167	305	1.218	12,3%
4-8 jaar	504	257	61	131	188	318	1.459	14,8%
9-12 jaar	504	323	67	163	199	246	1.502	15,2%
13-17 jaar	1.696	880	180	754	899	795	5.204	52,7%
18-21 jaar	27	13	15	16	1	22	94	1,0%
22-25 jaar	11	3	9	7	1	3	34	0,3%
Onbekend	103	35	15	116	22	66	357	3,6%
Totaal	3.284	1.679	392	1.281	1.477	1.755	9.868	100,0%
%	33,3%	17,0%	4,0%	13,0%	15,0%	17,8%	100,0%	

(Bron: crisisregistratiesysteem)

De **grootste aanmelders** zijn:

- politie (n=550; 6,9%);
- gerechtelijke actoren (SDJ) (n=1.393; 17,5%);
- OCJ (n=552; 6,9%);
- CLB (n=1.225; 15,4%);
- de jongere zelf (n=884; 11,1%).

Hoewel de toegankelijkheid van de crisisnetwerken voor een kind of jongere beperkt is door het decreet Integrale Jeugdhulp (enkel wanneer hulpverlening niet bereikbaar is) en daarom niet actief bekendgemaakt wordt, heeft de jongere toch de weg gevonden naar de crisismeldpunten. Jaarlijks stijgt het aantal meldingen door hen of door hun context (ouders, burens, grootouders ...). In 2016 is het aantal meldingen door jongeren reeds verdubbeld in vergelijking met 2014.

De hernieuwde bekendmaking van de crisisnetwerken in het proces van integratie en de koppeling van de programma's crisiszorg aan het crisisnetwerk, leiden tot een grote toename van meldingen vanuit medische hoek en van partners vanuit de geestelijke gezondheidszorg. [Klik hier voor regionale cijfers.](#)

Tabel: Crisisvragen per crisismeldpunt en aanmelder (teleenheid: aanmeldingen en kinderen en jongeren)

	Totaal			
	Aanmeldingen	%	Clienten	%
Jeugdrechtbanken (SDJ en jeugdrechters)	1.393	16,8%	1.810	18,3%
Client of ouders	884	10,7%	952	9,6%
AWW	431	5,2%	556	5,6%
OCJ	552	6,7%	686	7,0%
Jongerenwelzijn	523	6,3%	599	6,1%
Medisch	430	5,2%	490	5,0%
Geestelijke gezondheidszorg	775	9,4%	817	8,3%
Kind en Gezin	424	5,1%	553	5,6%
Onderwijs	135	1,6%	144	1,5%
CLB	1.225	14,8%	1.377	14,0%
Parket	77	0,9%	105	1,1%
Politie	550	6,7%	680	6,9%
VAPH	96	1,2%	106	1,1%
Voogdij	53	0,6%	59	0,6%
Andere	720	8,7%	934	9,5%
Totaal	8.268	100,0%	9.868	100,0%

(Bron: crisisregistratiesysteem)

Tabel: doorklikken crisisvragen per crisismeldpunt en aanmelder per regio

Referentienr. tabel: 76pdf

Bij de meeste crisisvragen kan de aanmelder verder met het consult van het crisismeldpunt (6.124; 55,1%). Anders kan hij opnieuw contact opnemen met het meldpunt. Dit wordt dan een nieuwe aanmelding en vaak wordt dan wel een vorm van crisishulp ingezet.

Er wordt meer consult geboden door het meldpunt in 2016 (6.124; 55,1%) dan in 2015 (n=3.983; 50,5%). Dit is ook een logisch gevolg van de vernieuwingen van de hulpprogramma's. Nieuwe aanmelders (bijvoorbeeld huisartsen) leren door de consultfunctie ook het profiel van de crisisnetwerken kennen, en worden ondersteund om de crisis van hun patiënt aan te pakken.

Indien een aanbod uit het netwerk (interventie, begeleiding of opvang) nodig maar niet beschikbaar is, wordt dit geregistreerd als '**relevant aanbod volzet**' (n=767; 7%). Het crisismeldpunt biedt in die gevallen een zeer uitgebreid consult en zoekt mee naar mogelijkheden en alternatieven. Men gaat daarbij uiterst creatief te werk, bv. door het aanspreken van bepaalde kloostergemeenschappen die voor korte tijd kinderen, jongeren of ouders kunnen opvangen en door het maximaal zoeken in de context of er toch voor korte tijd iemand is die iets kan betekenen. Omdat crisisnetwerken niet werken met wachtlijsten, kan niet 'gewacht worden' op een vrijkomende crisisplaats. Voor sommige gezinnen wordt dan ook na enkele dagen opnieuw aangemeld met dezelfde vraag (bv. crisishulp aan huis).

Er wordt 1.994 keer gedispacht naar opvang, 925 keer naar begeleiding en 842 keer naar interventie. De uitbreiding van de hulpprogramma's in 2015 en 2016 leidt dus tot meer effectieve opstart van crisishulp. De hulp die geboden wordt vanuit de geestelijke gezondheidszorg wordt hier in verhouding niet correct meegeteld, omdat de registratie ervan in 2016 nog niet op punt staat. Er is dus een onderschatting in de cijfers van deze vorm van hulp.

Vanaf 1 maart 2016 neemt de intersectorale toegangspoort (ITP) de rol op van tweede lijn voor het crisismeldpunt. Als het crisismeldpunt geen aanbod beschikbaar heeft, wordt in tweede lijn de ITP geactiveerd om toch een oplossing te vinden. Er wordt wel geregistreerd dat het aanbod volzet is in het hulpprogramma. Het is evenwel niet juist om te besluiten dat in alle situaties waarin het aanbod volzet is, er geen hulp geboden wordt.

Soms wordt een situatie aangemeld waarvoor het crisismeldpunt geen aanbod kan doen omdat geen enkele partner in het netwerk beschikt over de nodige expertise. Het gaat dan over situaties die geslotenheid, psychiatrische expertise, drughulpverlening of ondersteuning aan moeders met kinderen vragen. Dit wordt geregistreerd als '**relevant aanbod ontbreekt in het netwerk**' (n=454; 4,2%). Deze registratie is ingevoerd in 2015 om een duidelijker beeld te krijgen van de tekorten in het crisismeldpunt.

**Tabel: Inzet crisishulp per crisismeldpunt
(teleenheid: cliënten)**

	Antwerpen	Brussel	Vlaams Brab.	Limburg	Oost-Vlaar	West-Vlaanderen
Interventie	212	40	159	156	207	68
Begeleiding	185	64	176	146	185	169
Opvang	815	69	189	201	300	420
Consult meldpunt	1.970	266	1.053	853	896	1.086
Relevant aanbod volzet	174	17	367	62	47	100
Relevant aanbod ontbreekt	131	21	111	59	64	68

(Bron: crisisregistratiesysteem)

In de tweede helft van 2016 gaan in Limburg, West-Vlaanderen en Vlaams-Brabant **geïntegreerde meldpunten** van start. Dit betekent dat alle aanmeldingen van geestelijke gezondheidszorg via het crisismeldpunt verlopen.

De hernieuwde bekendmaking leidt tot veel nieuwe vragen, ook vragen waarop het crisismeldpunt geen antwoord kan bieden. Zo is er vaak wel een inzet van het mobiele en ambulante aanbod van de geestelijke gezondheidszorg in het hulpprogramma, maar nog niet overall een inzet van residentiële crisiszorg. Dit verklaart het relatief hoog aantal situaties waarin men moet vaststellen dat het geschikte aanbod ontbreekt in het hulpprogramma.

Verhoudingsgewijs daalt het aantal situaties waarin crisishulp nodig is maar geen aanbod kan gedaan worden wegens 'relevant aanbod volzet': 7% in 2016 t.a.v. 8,6% in 2015. Toch is het aantal nog steeds te hoog. In 2017 wordt het aanbod in Antwerpen uitgebreid met 4 residentiële plaatsen. De inbedding van crisispleegzorg moet ook een extra aanbod genereren voor jonge kinderen, een doelgroep voor wie in 2016 het aanbod dichtslibt.

**Tabel: Inzet crisishulp naar sector en crisismeldpunt
(teleenheid: kinderen en jongeren)**

Ingezet aanbod	sector	Antwerpen	Brussel	Vlaams-Brabant	Limburg	Oost-Vlaanderen	West-Vlaanderen	Totaal	%
Interventie	CAW	174	35	11	128	140	9	497	59,0%
	JWZ	38	4	121	27	33	59	282	33,5%
	K&G	0	1	25	0	0	0	26	3,1%
	VAPH	0	0	2	0	0	0	2	0,2%
	GGZ	0	0	0	1	34	0	35	4,2%
	andere	0	0	0	0	0	0	0	0,0%
Totaal interventie		212	40	159	156	207	68	842	100,0%
Begeleiding	CAW	0	0	0	0	7	0	7	0,8%
	JWZ	185	64	151	146	165	153	864	93,4%
	K&G	0	0	19	0	0	13	32	3,5%
	VAPH	0	0	6	0	11	1	18	1,9%
	GGZ	0	0	0	0	0	0	0	0,0%
	andere	0	0	0	0	2	2	4	0,4%
Totaal begeleiding		185	64	176	146	185	169	925	100,0%
Opvang	CAW	0	0	6	4	21	0	31	1,6%
	JWZ	424	63	49	95	178	260	1.069	53,6%
	K&G	255	2	75	72	42	98	544	27,3%
	VAPH	136	4	59	30	57	50	336	16,9%
	GGZ	0	0	0	0	1	12	13	0,7%
	andere	0	0	0	0	1	0	1	0,1%
Totaal opvang		815	69	189	201	300	420	1.994	100,0%

(Bron: crisisregistratiesysteem)

Voor 157 cliënten wordt een **versnelde indicatiestelling en toewijzing crisisjeugdhulp (VIST-crisis)** aangevraagd in 2016. Dat aantal is nagenoeg vergelijkbaar met 2015 (n=155). Hierbij moet wel genuanceerd worden dat voor zeer jonge niet-begeleide buitenlandse minderjarigen vaker een VIST crisis wordt aangevraagd. Dit omdat er vaak weinig andere mogelijkheden zijn om de jongere op te vangen of om de tijd te overbruggen om de reguliere procedures te doorlopen, omdat er geen context is in België. Dat verklaart het relatief hoge aantal VIST-aanvragen in Vlaams-Brabant en Brussel. De registratie hiervan gebeurt op niveau van de intersectorale toegangspoort (ITP) waardoor geen onderscheid gemaakt wordt tussen het crisismeldpunt van Brussel en van Vlaams Brabant.

De VIST-crisis geeft slechts een partieel zicht op de crisissituaties waarmee de ITP aan de slag gaat. Wanneer een sociale dienst van de jeugdrechtbank een dringende vraag naar vervolghulp heeft, wordt deze vraag niet met een VIST-crisis aangevraagd, maar met een regulier A-document. De snelheid en urgentie waarmee de ITP deze vraag behandelt en de prioriteit die aan deze vraag wordt toegekend, is evenwel gelijk aan de VIST-prioriteit. De cijfers geven dus een onderschatting van het aantal vragen dat na crisishulp nood heeft aan onmiddellijke vervolghulp.

Tabel: VIST-CJ naar regio
(teleenheid: unieke kinderen en jongeren)

	VIST crisis (unieke cliënten)	%*
Antwerpen	24	0,2%
Limburg	28	0,2%
Oost-Vlaanderen	39	0,3%
Vlaams-Brabant en Brussel	46	0,4%
West-Vlaanderen	20	0,2%
Totaal	157	1,2%

(Bron: INSISTO)

*Percentage ten aanzien van het totaal aantal unieke kinderen en jongeren voor wie in 2016 een A-document is ingediend bij de intersectorale toegangspoort per regio.

** Door het werken met unieke aantallen per categorie, is het totaal niet gelijk aan de som van de aparte categorieën.

Diensten crisishulp aan huis

De diensten crisishulp aan huis (cah) zijn erkend voor een bepaald aantal begeleidingen waarbij ze de modules contextbegeleiding (CB) in functie van crisis (crisishulp aan huis), crisisinterventie en crisisbegeleiding aanbieden. Deze drie modules zijn communicerende vaten en worden voor de algemene cijfers als een geheel weergegeven. Ze kunnen enkel op doorverwijzing van een crisismeldpunt.

De modules omvatten een **kortdurende, intensieve en mobiele begeleiding** van gezinnen met kinderen en jongeren die zich in een crisissituatie bevinden. De problemen escaleren zodanig dat de gebruikelijke oplossingsstrategieën van het gezin niet meer voldoen, waardoor een perspectiefloze leefsituatie ontstaat en er een dreiging voor uithuisplaatsing is. Er moet dringend iets gebeuren om een meer ingrijpende maatregel voor het kind of de jongere te voorkomen.

De erkende capaciteit voor de diensten crisishulp aan huis wordt uitgedrukt in **aantal begeleidingen**. De capaciteit is niet gewijzigd ten opzichte van 2015.

Tabel: Erkende capaciteit in modules cah
(teleenheid: aantal erkende modules)

	31/12/2015	31/12/2016
CB in functie van crisis (RTJ)	582	582

(Bron: Domino-BINC)

De **bezettingsgraad** geeft aan in welke mate de totaal beschikbare capaciteit -van een module - daadwerkelijk bezet wordt gedurende een bepaalde periode. Dit percentage wordt bepaald door de effectieve inzet te delen door de beschikbare capaciteit in die periode. De gemiddelde bezetting van crisishulp aan huis is 101%. De bezetting is iets lager dan in 2015 (107%).

Tabel: Bezetting cah

	2015	2016
Crisishulp aan huis	107%	101%

(Bron: Domino-BINC)

In 2016 zijn in totaal 700 dossiers door diensten crisishulp aan huis geregistreerd. 682 dossiers zijn opgestart en 671 dossiers zijn afgesloten.

Het aantal dossiers van de diensten crisishulp aan huis vergeleken met het totaal aantal dossiers ingevoerd door alle soorten voorzieningen in Binc (22.705 dossiers), toont aan dat de diensten ca. 3% vertegenwoordigen. Dit is hetzelfde percentage als in 2015.

Een dossier is een aaneengesloten periode van hulpverlening in eenzelfde voorziening voor een kind of jongere. Deze kan opeenvolgend of tegelijk in verschillende organisaties meerdere dossiers hebben. Vandaar dat het zinvol is ook te kijken naar het aantal unieke kinderen en jongeren die zijn geregistreerd.

Voor alle soorten voorzieningen die registreren in Binc is er een totaal van 18.847 unieke minderjarigen (ten opzichte van 22.705 dossiers). Voor de diensten crisishulp aan huis is dit een totaal van 655 unieke kinderen en jongeren (ten opzichte van 700 dossiers). Dit betekent een stijging ten opzichte van 2015. Toen werden:

- 616 unieke minderjarigen en 630 dossiers geregistreerd door diensten ca.
- in totaal 17.599 unieke minderjarigen en 21.099 dossiers geregistreerd.

**Tabel: Aantal dossiers en aantal unieke kinderen en jongeren in ca
(teleenheid: dossiers / unieke kinderen en jongeren)**

	Opgestarte dossiers	Afgesloten dossiers	Alle dossiers
Dossiers	682	671	700
Unieke cliënten	639	626	655

(Bron: Domino-BINC)

In de meeste afgesloten dossiers is er geen gelijktijdige combinatie met een ander gemoduleerd aanbod binnen integrale jeugdhulp (72%). Vindt doorheen het traject van een kind of jongere wel een combinatie met ander gemoduleerd aanbod plaats, dan is dat meestal met een andere voorziening erkend of vergund door Jongerenwelzijn (9%).

Aangezien er meerdere antwoordmogelijkheden zijn, is het totaal in deze tabel groter dan het aantal afgesloten dossiers. Het totaal weergegeven in de tabel is niet gelijk aan de som van de aparte categorieën, omdat het aantal unieke dossiers is weergegeven. De percentages in de tabel zijn zeer gelijkend als de percentages in 2015.

Tabel: Aantal afgesloten dossiers naar combinatie gemoduleerd aanbod cah (teleenheid: unieke dossiers)

Combinatie met:	CAH	%*
CAW	8	1,2%
CGG	29	4,3%
CLB	50	7,5%
JWZ	60	8,9%
K&G	16	2,4%
VAPH	10	1,5%
Crisishulpprogramma	25	3,7%
Onbekend	11	1,6%
Niet van toepassing	483	72,0%
Geen eindregistratie beschikbaar	19	2,8%
Totaal*	671	

(Bron: Domino-BINC)

** Door het werken met unieke aantallen per categorie, is het totaal niet gelijk aan de som van de aparte categorieën en zijn de percentages opgeteld niet 100%.*

De meeste kinderen jongeren die een beroep doen op een dienst crisishulp aan huis, zijn tussen 12 en 17 jaar bij instroom. De tabel toont het aantal unieke minderjarigen met leeftijd bij opstart van het dossier. Ook hier zijn de aantallen zeer gelijkend met vorig jaar. De meeste kinderen en jongeren worden begeleid door een dienst crisishulp aan huis in Antwerpen, het kleinste aantal in Oost-Vlaanderen.

Tabel: Aantal unieke kinderen en jongeren in cah per leeftijdscategorie (afgesloten dossiers) (teleenheid: unieke kinderen en jongeren)

	Antwerpen	Limburg	Oost-Vlaande	Vlaams-Brabant - Bru	West-Vlaande	Totaal*	%*
0-5 jaar	48	6	13	33	13	113	18,1%
6-11 jaar	30	19	15	36	22	122	19,5%
12-17 jaar	117	70	64	76	64	391	62,5%
18-21 jaar	0	0	0	0	0	0	0,0%
Onbekend	0	0	0	0	0	0	0,0%
Totaal*	195	95	92	145	99	626	
%*	31,2%	15,2%	14,7%	23,2%	15,8%		

(Bron: Domino-BINC)

**Door het werken met unieke aantallen per categorie, is het totaal niet gelijk aan de som van de aparte categorieën en zijn de percentages opgeteld niet 100%.*

De **gemiddelde begeleidingsduur** van de afgesloten dossiers binnen een dienst crisishulp aan huis is 23 dagen, net zoals in 2015:

- 81% is afgesloten binnen de 28 dagen. Dit is ook de streefduur van het aanbod;
- 19% heeft een langere duurtijd, waarvan 18% binnen de twee maanden wordt afgerond.

**Tabel: Begeleidingsduur in cah (van afgesloten dossiers)
(teleenheid: aantal dossiers)**

Begeleidingsduur (dagen)	Aantal dossiers	%
0-28	541	81%
29-60	124	18%
61-120	5	1%
121-180		0%
181-365		0%
366-730		0%
>730		0%
Totaal	671	100%

(Bron: Domino-BINC)

** Door het werken met unieke aantallen per categorie, is het totaal niet gelijk aan de som van de aparte categorieën en zijn de percentages opgeteld niet 100%.*

De diensten crishulp aan huis kunnen binnen hun aanbod **drie modules** inzetten:

- de module contextbegeleiding in functie van crisis wordt het meest ingezet (67%);
- de module crisisinterventie in 31% van de dossiers;
- de module crisisbegeleiding in 17% van de dossiers.

Aangezien een dossier meerdere modules kan bevatten, is de som van de aparte categorieën niet gelijk aan het totaal en zijn de percentages opgeteld niet 100%. De crisismodules hebben allemaal een korte duurtijd.

**Tabel: Gemiddelde duur in dagen per typemodule in cah (van afgesloten dossiers)
(teleenheid: unieke kinderen en jongeren)**

	bglduur: 0-14	bglduur: 15-28	bglduur: 29-60	bglduur: 61-120	bglduur: 121-180	bglduur: 181-365	bglduur: 366-730	bglduur: meer dan 730	Totaal*	%*
CB in functie van crisis (CAH)	31	333	66	0	0	0	0	0	421	67,3%
Crisisbegeleiding (op verwijzing crisismeldpunt)	70	28	9	0	0	0	0	0	106	16,9%
Crisisinterventie (op verwijzing crisismeldpunt)	192	2	1	0	0	0	0	0	194	31,0%
Totaal*	273	363	74	0	0	0	0	0	626	
%*	43,6%	58,0%	11,8%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%		

(Bron: Domino-BINC)

** Door het werken met unieke aantallen per categorie, is het totaal niet gelijk aan de som van de aparte categorieën en zijn de percentages opgeteld niet 100%.*

Onthaal-, oriëntatie- en observatiecentra (OOOC)

Algemeen

Onthaal-, oriëntatie- en observatiecentra (OOOC) zijn erkend voor de modules:

- handelingsgerichte diagnostiek;

- verblijf in het kader van diagnostiek met gemiddeld één tot drie nachten;
- verblijf met gemiddeld vier tot zeven nachten;
- kortdurend crisisverblijf.

Alle dossiers stromen in via de toegangspoort, aangezien alle modules niet-rechtstreeks toegankelijk zijn. Met uitzondering van de crisisdossiers, die stromen in via het crisismeldpunt of time-out-dossiers, waarbij tussen voorzieningen afspraken worden gemaakt voor tijdelijke opvang van een kind of jongere.

De **handelingsgerichte en dialooggestuurde diagnostiek** van een OOC is een interdisciplinair besluitvormingsproces, waarbij - op een wetenschappelijk onderbouwde manier - informatie wordt verzameld over de aangemelde problematische leefsituatie om een antwoord te krijgen op volgende vragen:

- Wat is er aan de hand? Wat is de aard van de problemen die door het kind of de jongere en de gezinscontext worden aangemeld?
- Waarom is dit aan de hand? Waarom doen deze problemen zich op dit moment voor?
- Wat kan gebeuren om de gesignaleerde problemen te verminderen of te verhelpen en om tot een meer kansen biedende opvoedingssituatie te komen? Welke stappen hebben kind, jongere en gezinscontext reeds ondernomen om tot een verandering in de situatie te komen? Welke ondersteuning hebben zij hierbij nodig?

Aan de hand van diagnostiek komt een OOC tot een handelingsgericht advies.

Daarnaast hebben alle OOC een engagement in de crisisnetwerken, onder de vorm van modules crisisopvang en/of crisisbegeleiding. Deze modules kunnen enkel ingezet worden op verwijzing van het crisismeldpunt. Het crisisaanbod van de OOC zit vervat in hun diagnostiek- en verblijfsmodules. De specifieke cijfergegevens hiervan komen aan bod in het deel over de crisisjeugdhulp.

De **erkende capaciteit** voor de OOC wordt uitgedrukt in inzetbare modules. De capaciteit van de OOC is vergelijkbaar met 2015.

Tabel: Erkende capaciteit in modules OOC (teleenheid: aantal erkende modules)

	31/12/2015	31/12/2016
OOOC verblijf in het kader van diagnostiek (NRTJ)	256	256
OOOC diagnostiek in het kader van een problematische leefsituatie (NRTJ)	354	354

(Bron: Domino-BINC)

De **bezettingsgraad** geeft aan in welke mate de totale capaciteit - van een module - daadwerkelijk bezet wordt gedurende een bepaalde periode. Dit percentage wordt bepaald door de effectieve inzet te delen door de beschikbare capaciteit in die periode.

De gemiddelde bezetting van de OOC is 89% (- 1% in vergelijking met 2015). De bezetting van de module diagnostiek is dezelfde gebleven (89%), de bezetting van verblijf kent een kleine daling van 91% in 2015 naar 88% in 2016.

Tabel: Bezetting OOC

	2015	2016
OOC	90%	89%
Diagnostiek in het kader van de bijzondere jeugdbijstand	89%	89%
Verblijf	91%	88%

(Bron: Domino-BINC)

In 2016 zijn in totaal 1.857 dossiers door OOC geregistreerd. 1.553 dossiers zijn opgestart en 1.515 dossiers zijn afgesloten.

Het aantal dossiers van de OOC vergeleken met het totaal aantal dossiers ingevoerd door alle soorten voorzieningen in Binc (22.705 dossiers), toont aan dat de OOC 8% vertegenwoordigen. Dit is vergelijkbaar met 2015.

Een dossier is een aaneengesloten periode van hulpverlening in eenzelfde voorziening voor een kind of jongere. Deze kan opeenvolgend of tegelijk in verschillende organisaties meerdere dossiers hebben. Daarom is het zinvol ook te kijken naar het aantal unieke kinderen en jongeren die zijn geregistreerd.

Voor alle soorten voorzieningen die registreren in Binc is er een totaal van 18.847 unieke minderjarigen (ten opzichte van 22.705 dossiers). Voor de OOC is dit een totaal van 1.576 unieke kinderen en jongeren (ten opzichte van 1.857 dossiers). Dit betekent een kleine stijging ten opzichte van 2015. Toen werden er:

- 1.538 unieke minderjarigen en 1.712 dossiers geregistreerd door de OOC;
- in totaal 17.599 unieke minderjarigen en 21.099 dossiers geregistreerd.

Tabel: Aantal dossiers en aantal unieke kinderen en jongeren in een OOC (RTJ en NRTJ) (teleenheid: dossiers / unieke kinderen en jongeren)

	Opgestarte dossiers	Afgesloten dossiers	Alle dossiers
Dossiers	1.553	1.515	1.857
Unieke cliënten	1.299	1.305	1.576

(Bron: Domino-BINC)

Specifieke gegevens over kinderen en jongeren die instromen in een OOC op verwijzing van het crisismeldpunt

De in 2016 afgesloten dossiers binnen de OOC waarin enkel een crisisaanbod is gedaan, worden hier weergegeven. Aangezien dit een andere weergave is dan in 2015, is vergelijking voor de meeste tabellen niet mogelijk.

In 2016 worden 470 crisisdossiers afgesloten binnen de OOC. Dit voor 413 unieke kinderen en jongeren, wat betekent dat een klein deel van hen twee of meerdere dossiers hebben.

Tabel: Aantal afgesloten dossiers en unieke kinderen en jongeren met een afgesloten dossier OOC RTJ (teleenheid: dossiers / unieke kinderen en jongeren)

Dossiers	470
Unieke cliënten	413

(Bron: Domino-BINC)

In de meeste afgesloten dossiers is er geen gelijktijdige combinatie met een ander gemoduleerd aanbod binnen integrale jeugdhulp (77%). Vindt doorheen het traject van een kind of jongere wel een combinatie met ander gemoduleerd aanbod plaats, dan is dat meestal met een andere voorziening erkend of vergund door Jongerenwelzijn (6%).

Aangezien er meerdere antwoordmogelijkheden zijn, is het totaal in deze tabel groter dan het aantal afgesloten dossiers. Het totaal weergegeven in de tabel is niet gelijk aan de som van de aparte categorieën, omdat het aantal unieke dossiers is weergegeven.

Tabel: Aantal afgesloten dossiers naar combinatie gemoduleerd aanbod OOC - RTJ (teleenheid: unieke dossiers)

Combinatie met:	OOC	%*
CAW	0	0,0%
CGG	0	0,0%
CLB	0	0,0%
JWZ	27	5,7%
K&G	0	0,0%
VAPH	3	0,6%
Crisishulpprogramma	20	4,3%
Onbekend	2	0,4%
Niet van toepassing	60	12,8%
Geen eindregistratie beschikbaar	361	76,8%
Totaal*	470	

(Bron: Domino-BINC)

**Door het werken met unieke aantallen per categorie, is het totaal niet gelijk aan de som van de aparte categorieën en zijn de percentages opgeteld niet 100%.*

De meeste kinderen en jongeren die een beroep doen op het crisisaanbod van een OOC, zijn tussen 12 en 17 jaar bij instroom. De helft van de crisisdossiers zijn geregistreerd in Antwerpen.

Tabel: Aantal unieke kinderen en jongeren in OOC per leeftijdscategorie (afgesloten dossiers) (teleenheid: unieke kinderen en jongeren)

	Antwerpen	Limburg	Oost-Vlaand	Vlaams-Brabant - Brus	West-Vlaand	Totaal*	%*
0-5 jaar	8	0	4	6	11	29	7,0%
6-11 jaar	28	0	9	4	12	52	12,6%
12-17 jaar	175	56	42	25	35	333	80,6%
18-21 jaar	0	0	0	0	0	0	0,0%
onbekend	1	0	0	0	0	1	0,2%
Totaal*	211	56	54	35	58	413	
%*	51,1%	13,6%	13,1%	8,5%	14,0%		

(Bron: Domino-BINC)

**Door het werken met unieke aantallen per categorie, is het totaal niet gelijk aan de som van de aparte categorieën en zijn de percentages opgeteld niet 100%.*

De gemiddelde begeleidingsduur van de crisisdossiers binnen een OOC is 12 dagen:

- 95% van de dossiers heeft een begeleidingsduur tussen 0 en 28 dagen;
- 5% van de dossiers wordt afgesloten tussen de 29 dagen en de 2 maanden.

**Tabel: Begeleidingsduur in OOC (van afgesloten dossiers)
(teleenheid: aantal dossiers)**

Begeleidingsduur (dagen)	Aantal dossiers	%
0-28	445	94,7%
29-60	21	4,5%
61-120	2	0,4%
121-180		0,0%
181-365		0,0%
366-730		0,0%
>730		0,4%
Totaal	470	100,0%

(Bron: Domino-BINC)

De OOC bieden het vaakst de module crisisverblijf (op verwijzing van het crisismeldpunt) aan, al dan niet in combinatie met crisisbegeleiding. De module crisisinterventie wordt op enkele uitzonderlijke keren na, niet aangeboden door de OOC.

**Tabel: Gemiddelde duur per typemodule in OOC(van afgesloten dossiers)
(teleenheid: unieke cliënten)**

	bglduur: 0-14	bglduur: 15-28	bglduur: 29-60	bglduur: 61-120	bglduur: 121-180	bglduur: 181-365	bglduur: 366-730	bglduur: meer dan 730	Totaal*	%*
Crisisbegeleiding (op verwijzing crisismeldpunt)	135	47	8	0	0	0	0	0	175	42,4%
Crisisverblijf (op verwijzing crisismeldpunt)	331	64	7	0	0	0	0	0	388	93,9%
Kortdurend crisisverblijf	13	1	0	0	0	0	0	0	14	3,4%
Crisisinterventie (op verwijzing crisismeldpunt)	10	0	0	0	0	0	0	0	10	2,4%
Totaal*	351	81	11	0	0	0	0	0	413	
%*	85,0%	19,6%	2,7%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%		

*Door het werken met unieke aantallen per categorie, is het totaal niet gelijk aan de som van de aparte categorieën en zijn de percentages opgeteld niet 100%.

Centraal aanmeldpunt

Het centraal aanmeldpunt (CAP) is het informatie- en aanmeldingspunt voor consulenten, jeugdrechters en hun griffiers (verwijzers) die een geschikte plaats zoeken voor een jongere binnen de gemeenschapsinstellingen. De jeugdrechter kan een jongere toewijzen aan een gemeenschapsinstelling wanneer de minderjarige:

- een als misdrijf omschreven feit (MOF) heeft gepleegd;
- in een heel moeilijke leefsituatie verkeert.

De medewerkers van het centraal aanmeldpunt behandelen alle aanvragen die ingediend worden via de webapplicatie InterCAP en trachten de instroom te reguleren.

Op basis van enkele **aanmeldingsgegevens** (identiteit, reden van aanmelding, vermoedelijke plaatsingsduur, regime, soort plaats ...) gaat het CAP na of de gevraagde plaats beschikbaar is en of er een goedkeuring kan volgen in één van de volgende gemeenschapsinstellingen:

Gemeenschapsinstelling	Aangeboden regime
Gemeenschapsinstelling De Kempen	Campus De Hutten (gesloten jongens)
	Campus De Markt (open jongens (regulier en time-out) en open meisjes time-out)
Gemeenschapsinstelling De Zande	Campus Ruisselede (open jongens (regulier en time-out) en open meisjes time-out)
	Campus Wingene (gesloten jongens)
	Campus Beernem (open en gesloten meisjes)
Gemeenschapsinstelling De Grubbe	Buffercapaciteit (gesloten jongens MOF)

Het CAP behandelt alle inkomende aanvragen op basis van enkele vastgelegde, objectieve regels:

- **regiogerichtheid:** Alle aanvragen vanuit de regio's Limburg, Antwerpen en Vlaams-Brabant worden toegekend aan gemeenschapsinstelling De Kempen (campussen De Markt en De Hutten). Aanvragen uit de regio's Brussel Hoofdstedelijk Gewest, Oost-Vlaanderen en West-Vlaanderen gaan naar gemeenschapsinstelling De Zande (campussen Ruisselede en Wingene). Voor een plaatsing in campus Beernem of gemeenschapsinstelling De Grubbe komen alle jeugdrechtbanken in aanmerking;
- **verdeelsleutel:** Sinds 4 april 2016 worden alle reguliere plaatsen verdeeld via een matrix. Deze verdeelsleutel bepaalt op het ogenblik dat er een plaats vrijkomt naar welke afdeling de plaats gaat, rekening houdend met de verhouding van de plaatsen die een afdeling van de jeugdrechtbank op jaarbasis kan toegewezen krijgen en met de regio waar de plaats beschikbaar is. Sinds 4 april 2016 wordt deze verdeelsleutel toegepast voor alle langdurige plaatstoewijzingen.

Er zijn 5 mogelijke beslissingen. Voor éénzelfde jongere kunnen meerdere vragen worden gesteld:

- **goedgekeurd:** de aanvraag is goedgekeurd en de jongere kan instromen;

- **geen beschikbare plaats:** de gevraagde plaats is op het moment van de aanvraag niet beschikbaar;
- **onontvankelijk:** de aanvraag is ongeldig. Niet alle verplichte velden zijn ingevuld of er staan tegenstrijdigheden in de aanvraag;
- **ingetrokken:** een aanvraag wordt ingetrokken wanneer een plaats niet langer gewenst is of de info in de aanmelding niet meer actueel is;
- **annulatie van de goedkeuring:** de beschikbare plaats wordt niet ingenomen omdat de vraag niet meer actueel is of omdat de jongere niet tijdig wordt aangetroffen.

Er kunnen ook **vertekeningen** optreden waarmee rekening moet gehouden worden bij de interpretatie van de cijfers. Bv. een jongere wordt gedurende een week aangemeld voor een plaats in een gemeenschapsinstelling. Die week is er geen plaats voor hem. De aanmelder vindt een alternatief en meldt de jongere niet meer aan. Er wordt een weigering voor deze jongere geregistreerd terwijl de jongere geen plaats in een gemeenschapsinstelling meer nodig heeft. Dit geeft een vertekening van het aantal weigeringen.

Ook is het belangrijk om rekening te houden met de grootte van de regio in verhouding tot het aantal vragen en de capaciteit van de gemeenschapsinstellingen. Zo is het logisch dat Antwerpen meer goedkeuringen zal hebben, gezien de grootte van deze regio.

Tot slot zijn er verschillende soorten plaatsen beschikbaar binnen een gemeenschapsinstelling:

- **buffer:** deze capaciteit is voorbehouden om bij voorkeur de maatregelen van opvang in een gesloten opvoedingsafdeling uit te voeren. Deze worden uitgesproken door de jeugdrechter of de jeugdrechtbank voor personen tot maximaal twintig jaar die een als misdrijf omschreven feit hebben gepleegd. Alle bufferplaatsen bevinden zich in het gesloten regime;
- **time-out:** dit is een tijdelijke, afgebakende fase (14 dagen) in een bestaand hulpverleningstraject en voorbehouden voor jongeren uit voorzieningen (Jongerenwelzijn of VAPH) die een protocol van samenwerking met de gemeenschapsinstellingen hebben onderschreven. Het engagement voor heropname is daarbij essentieel. Ook de jeugdrechter wordt uitgenodigd in de beschikking dit engagement te expliciteren. Voor de time-outplaatsen wordt geen matrix ingezet omdat het capaciteitstekort voor deze module minder aanwezig is;
- **prior of voorbehouden capaciteit:** Een klein deel van de capaciteit is voorbehouden voor jongeren die zijn uitgestroomd maar bij wie de gemeenschapsinstelling zich engageert om de jongere opnieuw op te nemen wanneer het misloopt. Ook jongeren die worden teruggevonden binnen een lopende beschikking, die einde termijn zijn in gemeenschapsinstelling De Grubbe, kunnen hier terecht.

Tabel: Aantal aanvragen gesorteerd per beslissing, weergegeven per regime en per provincie (teleenheid: aanmeldingen en unieke jongeren)

	Antwerpen		Limburg		Oost-Vlaanderen		Vlaams-Brabant		West-Vlaanderen		regio onbekend		Tot.
	Open	Gesl.	Open	Gesl.	Open	Gesl.	Open	Gesl.	Open	Gesl.	Open	Gesl.	
Aantal onontvankelijke aanvragen	20	35	4	6	13	27	6	7	3	8	1	2	132
Aantal weigeringen	100	126	20	21	54	34	28	77	45	31	0	0	536
Aantal goedkeuringen	273	286	84	72	144	155	110	119	136	111	0	0	1490
Aantal in overleg annulatie van goedkeuring	57	88	12	13	20	29	11	27	17	21	0	1	296
Aantal ingetrokken	25	32	5	6	17	28	5	11	14	8	2	8	161
Totaal aantal aanvragen	475	567	125	118	248	273	160	241	215	179	3	11	2615
Totaal aantal unieke jongeren*	296	317	86	66	152	169	110	123	139	112	3	11	1584

(Bron: interCAP)

** Het cijfer van het "aantal unieke jongeren" is vertekend naar beneden, daar in een aantal aanvragen geen rijksregisternr. is ingevuld. De regio betreft de regio van de aanvrager (= jeugdrechtbank).*

Het CAP behandelt in 2016 in totaal 2.615 aanmeldingen (715 aanvragen voor meisjes en 1.900 voor jongens):

- iets meer dan de helft van de aanmeldingen (1.490) - voornamelijk buffer- en time-outvragen - krijgt een goedkeuring;
- voor 536 aanvragen is de gevraagde plaats niet voorhanden. Daarbij is er een onderscheid tussen jongeren die geen beroep kunnen doen op een plaats en jongeren die in afwachting van een verdere beslissing naar gemeenschapsinstelling De Grubbe kunnen;
- 132 aanvragen kunnen niet behandeld worden wegens administratieve onverenigbaarheden. Nadien worden de aanvragen niet meer hernieuwd;
- 161 aanmeldingen zijn ingetrokken omdat de vraag niet meer actueel is of om een nieuwe, gewijzigde vraag in te dienen;
- bij 296 aanvragen wordt de plaats geannuleerd nadat er een goedkeuring is verkregen. Dit omdat de plaats niet meer nodig blijkt of omdat de jongere niet tijdig wordt aangetroffen.

Tabel: Gemiddelde duurtijd tussen datum eerste aanvraag en datum aanvraag bij status goedgekeurd, naar campus en regime (teleenheid: dagen)

Campus	Regime	Duurtijdcategorieën			Gemiddelde duur
		0 - 90 dagen	91 - 180 dagen	+ 180 dagen	
De Hutten	Open	nvt	nvt	nvt	nvt
	Gesloten (jongens)	88	0	0	3
De Markt	Open (jongens)	168	2	0	13
	Gesloten	nvt	nvt	nvt	nvt
	Open (time-out jongens en meisjes)	335	0	0	1
Beernem	Open (meisjes)	11	2	1	62
	Gesloten (meisjes)	87	5	2	20
Ruisselede	Open (jongens)	60	9	3	36
	Gesloten	nvt	nvt	nvt	nvt
	Open (time-out jongens en meisjes)	330	0	0	1
Wingene	Open	nvt	nvt	nvt	nvt
	Gesloten (jongens)	87	3	1	17
De Grubbe	Open	nvt	nvt	nvt	nvt
	Gesloten (jongens)	295	1	0	2

(Bron: interCAP)

Het is het langste wachten op een plaats in campus Beernem, nl. gemiddeld 41 dagen (62 dagen voor het open regime en 20 dagen voor het gesloten regime). Het gaat hierbij om een gemiddelde waarbij extremen (vb. aanvragen die dezelfde dag nog goedgekeurd worden) snel een vertekend beeld kunnen geven.

In gemeenschapsinstelling De Grubbe moet men slechts uitzonderlijk wachten om te kunnen instromen. Dit hangt samen met het feit dat er een maximumtermijn verbonden is aan deze campus, nl. 2 maanden en 5 dagen (cf. Everbergwet). Nadien moet de jeugdrechter een andere beslissing nemen (en kan de jongere bv. doorstromen naar een andere gemeenschapsinstelling) waardoor er snel plaats komt voor nieuwe opnames.

Gemeenschapsinstellingen

Het hulpverlenende aanbod van de gemeenschapsinstellingen vormt bij voorkeur een tijdelijk en afgebakend onderdeel van een bredere interventie voor jongeren bij wie de bescherming van de eigen integriteit of van de maatschappij min of meer in het geding is.

De publieke jeugdinstanties vervullen hun functies van oriëntatie, time-out, observatie, begeleiding en behandeling in een residentiële setting waar de vrijheid van de jongere wordt beperkt. Dit komt onder meer tot uiting door:

- een gesloten infrastructuur;
- veiligheidsprocedures en –opleiding voor het personeel;
- een sterk uitgebouwd toezicht;
- het hanteren van strikte en uniforme regels op het vlak van uitgaan en verlof.

In het omgaan met norm-overschrijdend gedrag beogen de instellingen een dubbele focus: ze richten zich zowel op het beheersen van risico's als op het bevorderen van de levenskwaliteit van de jongere en zijn omgeving. Ze gaan ervan uit dat beide oriëntaties elkaar wederzijds versterken en dat hun aanbod hierdoor aan kracht wint.

De gemeenschapsinstellingen zijn **regionaal georganiseerd**. Ze bieden pedagogische hulpverlening aan jongeren bij wie beveiligde opvang binnen een structurerend en vrijheidsbeperkend kader tijdelijk noodzakelijk is. Deze hulpverlening maakt deel uit van een breder hulptraject dat erop gericht is jongeren terug te integreren in de samenleving met haar geldende waarden en normen. De hulpverlening in de gemeenschapsinstellingen moet er uiteindelijk toe leiden dat de jongere en zijn context een beter toekomstperspectief ontwikkelen.

De gemeenschapsinstellingen bestaan uit:

- gemeenschapsinstelling De Kempen: met campussen De Hutten en De Markt in Mol;
- gemeenschapsinstelling De Zande: met campussen Beernem, Ruiselede en Wingene;
- gemeenschapsinstelling De Grubbe in Everberg;
- het Vlaams detentiecentrum de Wijngaard in Tongeren.

Op 1 maart 2016 zijn twee bijkomende gesloten plaatsen voor jongens in gebruik genomen in campus De Hutten. Het regime van de time-outunits voor meisjes in campussen Ruiselede en De Markt wijzigt op 1 mei 2016 van gesloten naar open. En op 1 juni 2016 wordt de gesloten capaciteit voor meisjes uitgebreid met 8 eenheden op campus Beernem.

Tabel: Capaciteit gemeenschapsinstellingen, per campus en per regime, op 31/12/2016 (teleenheid: plaatsen)

	De Hutten	De Markt	Beernem	Ruiselede	Wingene	De Grubbe	Totaal
Jongens, open	-	72	-	54	-	-	126
Jongens, gesloten	42	-	-	-	36	40	118
Meisjes, open	-	10	10	10	-	-	30
Meisjes, gesloten	-	-	44	-	-	-	44
Totaal	42	82	54	64	36	40	318

(Bron: Domino)

Volgende tabel geeft het **aantal opnames** van jongens en meisjes per regime en per campus. Daarbij moet opgemerkt worden dat de gemeenschapsinstellingen 40 time-outplaatsen organiseren:

- 10 voor open meisjes in campus De Markt;
- 10 voor open meisjes in campus Ruiselede;
- 10 voor open jongens in campus Ruiselede;
- 10 voor open jongens in campus De Markt.

Door de omslag van gesloten naar open voor campus De Markt en campus Ruiselede op 1 mei 2016 zijn beide soorten opnames nog vertegenwoordigd in de tabel.

**Tabel: Aantal opnames per campus in 2016
(teleenheid: plaatsen)**

	De Hutten	De Markt		Beernem		Ruiselede		Wingene	De Grubbe	Totaal
	Gesloten	Open	Time-out	Open	Gesloten	Open	Time-out	Gesloten	Gesloten	
Meisjes	-	-	174	26	89	-	170	-	-	459
Jongens	113	180	163	-	-	92	182	101	313	1.144

(Bron: Domino)

De **gemiddelde verblijfsduur** betreft de totale gemiddelde verblijfsduur van de VOS- en MOF-maatregelen, zonder onderscheid naar de functies oriëntatie, time-out, observatie, begeleiding en behandeling. De gemiddelde verblijfsduur is hoger voor De Markt en Ruiselede omwille van de aparte vermelding van time-out.

**Tabel: Gemiddelde verblijfsduur per campus
(teleenheid: dagen)**

	De Hutten	De Markt		Beernem		Ruiselede		Wingene	De Grubbe
	Gesloten	Open	Time-out	Open	Gesloten	Open	Time-out	Gesloten	Gesloten
VOS	63	125	18	179	141	156	13	108	-
MOF	131	124	14	157	154	160	12	129	38

(Bron: Domino)

De uithandengeving

Uithandengeving (UHG) is een beslissing van de jeugdrechter ten aanzien van jongeren die na de leeftijd van 16 jaar, en vóór hun 18de, een als misdrijf omschreven feit plegen, en die na een grondig expertise-onderzoek beschouwd worden als niet langer vatbaar voor de maatregelen die de jeugdrechter kan opleggen. In dergelijke gevallen kan de jongere berecht worden als een volwassene.

Sinds 1 januari 2015 worden vrijheidsberovende maatregelen na een uithandengeving uitgevoerd door de Vlaamse overheid in het Vlaams detentiecentrum De Wijngaard, dat behoort tot de afdeling

Gemeenschapsinstellingen binnen het agentschap Jongerenwelzijn.

Op 31 december 2016 verblijven 9 uithandengegeven jongeren in De Wijngaard. Doorheen het hele jaar 2016 hebben 18 jongeren met dat statuut in de inrichting verbleven. 7 van hen zijn bij opname minderjarig, 11 blijken al meerderjarig bij aankomst in de inrichting².

² De leeftijdsgrens voor VDC De Wijngaard is beperkt van 16 tot 23 jaar. Wie na zijn 23ste nog verder gedetineerd blijft, wordt overgebracht naar een penitentiaire inrichting.

Tabel: Aantal uit handen gegeven jongeren die in 2016 in het VDC De Wijngaard verblijven, volgens het jaar van opname (teleenheid: unieke jongeren)

Opnamejaar	2012	2013	2014	2015	2016	Totaal
Aantal	0	1	1	8	8	18

(Bron: VDC De Wijngaard)

Veruit de meeste uithanden gegeven jongeren worden naar VDC De Wijngaard verwezen door de rechtbank van het arrondissement Antwerpen.

Tabel: Aantal uit handen gegeven jongeren die in 2016 in het VDC De Wijngaard verblijven, volgens de bevoegde rechtbank (teleenheid: unieke jongeren)

Arrondissement	Antwerpen	Brugge	Brussel	Dendermonde	Gent	Leuven	Veurne	Totaal
Aantal	7	3	1	1	4	1	1	18

(Bron: VDC De Wijngaard)

De helft van de veroordeelde populatie heeft een gevangenisstraf van 5 jaar of meer.

Tabel: Aantal uit handen gegeven jongeren die in 2016 in het VDC De Wijngaard verblijven, volgens strafmaat (teleenheid: unieke jongeren)

Strafmaat	< 5 jaar	5 tot 10 jaar	> 10 jaar	voorlopig gehecht	Totaal
Aantal	6	5	1	6	18

(Bron: VDC De Wijngaard)

Bemiddeling

Bemiddeling herstelt de dialoog tussen minderjarigen, ouders, opvoedingsverantwoordelijken en betrokken hulpverleners met het oog op het oplossen of hanteerbaar maken van conflicten, zodat de verdere hulpverlening niet in het gedrang komt of wordt stopgezet.

Dit proces wordt op gang getrokken door een onafhankelijke, onpartijdige derde: **de bemiddelaar**. Zijn interventie laat toe dat partijen een eigen oplossing vinden voor hun conflict. Bemiddeling in de jeugdhulp is nog jong. Het is een instrument dat met de start van het nieuwe decreet Integrale jeugdhulp (2014) is ingevoerd om continuïteit in de hulp te helpen waarborgen. Bemiddeling verwerft stilaan zijn plaats in het jeugdhulplandschap.

Jongeren, ouders en hun opvoedingsverantwoordelijken kunnen zelf een bemiddeling online aanvragen. De bekendmaking eind 2015 richtte zich expliciet tot hen. Die investering loont: 30% van de aanvragen komt rechtstreeks van hen.

In 2016 zijn er 81 ontvankelijke aanmeldingen voor bemiddeling. Dit is een lichte terugval ten aanzien van 2015 (91 ontvankelijke aanmeldingen). Er zijn na eind 2015 geen gerichte acties meer ondernomen naar bekendmaking van bemiddeling. Dat kan de lichte terugval in het aantal bemiddelingen verklaren.

**Tabel: Ontvankelijke aanmeldingen bemiddeling
(teleenheid: bemiddelingen)**

	Ontvankelijke aanmeldingen	%
Antwerpen	20	24,7%
Brussel	1	1,2%
Limburg	9	11,1%
Oost-Vlaanderen	18	22,2%
Vlaams-Brabant	6	7,4%
West-Vlaanderen	27	33,3%
Totaal	81	100,0%

(Bron: Registratiesysteem Bemiddeling)

Onderstaande tabellen geven de cijfers van volledig geregistreerde dossiers (n=62). Het gaat hier dus niet over het totaal aantal aanvragen maar over het aantal dossiers dat door de bemiddelaars volledig is geregistreerd in 2016.

Het verschil tussen ingediende aanvragen en geregistreerde bemiddelingen ligt in o.a. de laattijdige registraties en dossiers die pas plaatsvinden in het volgende jaar. Met slechts één aanvraag valt Brussel op, maar ook Limburg (n=5) en Vlaams-Brabant (n=7) tonen lage aantallen.

**Tabel: Bemiddeling per regio
(teleenheid: bemiddelingen)**

	Aantal	%
Antwerpen	11	17,7%
Brussel	1	1,6%
Limburg	5	8,1%
Oost-Vlaanderen	19	30,6%
Vlaams-Brabant	7	11,3%
West-Vlaanderen	19	30,6%
Totaal	62	100,0%

(Bron: Registratiesysteem Bemiddeling)

Van het totaal aantal aanvragen komt 30,6% (n=19) rechtstreeks van jongeren en ouders en 69,4% (n=43) vanuit voorzieningen (vooral Jongerenwelzijn). Tussen de regio's zijn ook hier verschillen merkbaar. Geleidelijk aan vindt bemiddeling ook ingang in de belendende sectoren van de integrale jeugdhulp.

Tabel: Aantal bemiddelingen per aanmelder en per regio (teleenheid: bemiddelingen)

	Antwerpen	Brussel	Limburg	Oost-Vlaa	Vlaams-B	West-Vlaa	Totaal	%
Ouders	0	0	1	3	2	6	12	19,4%
Jongeren	2	0	0	1	1	2	6	9,7%
Opvoedings-verantw.	0	0	0	1	0	0	1	1,6%
Totaal cliënten	2	0	1	5	3	8	19	30,6%
Onderwijs	1	0	1	5	0	2	9	14,5%
GGZ	0	0	0	1	0	1	2	3,2%
K&G	0	0	0	2	0	0	2	3,2%
JWZ	5	1	1	3	4	2	16	25,8%
VAPH	2	0	0	2	0	3	7	11,3%
AWW	0	0	2	0	0	0	2	3,2%
Andere (belendende sectoren)	1	0	0	1	0	3	5	8,1%
Totaal hulpverlening	9	1	4	14	4	11	43	69,4%
Aantal geregistreerde dossiers	11	1	5	19	7	19	62	100,0%

(Bron: Registratiesysteem Bemiddeling)

De conflicten die aanleiding geven voor een bemiddeling gaan vooral over het verloop (n=41; 66,1%) en de stopzetting (n=9; 14,5%) van hulpverlening.

Tabel: Aanleiding tot bemiddeling per regio (teleenheid: dossiers)

	Antwerpen	Brussel	Limburg	Oost-Vlaanderen	Vlaams-Brabant	West-Vlaanderen	Totaal	%
Conflict over opstart HV	0	0	0	1	1	1	3	4,8%
Conflict over stopzetting HV	2	0	0	3	1	3	9	14,5%
Conflict over lopende HV	6	1	5	13	3	13	41	66,1%
Andere conflicten	3	0	0	2	2	2	9	14,5%
Totaal	11	1	5	19	7	19	62	100,0%

(Bron: Registratiesysteem Bemiddeling)

Van de 62 geregistreerde dossiers in 2016 zijn 39 (62,9%) bemiddelingen volledig doorlopen.

Tabel: Verloop van de bemiddelingen per regio (teleenheid: dossiers)

	Antwerpen	Brussel	Limburg	Oost-Vlaanderen	Vlaams-Brabant	West-Vlaanderen	Totaal	%
Loutere contactname	2	0	0	3	1	0	6	9,7%
Voortijdig gestopt	1	0	1	10	2	3	17	27,4%
Volledig doorlopen	8	1	4	6	4	16	39	62,9%
Totaal	11	1	5	19	7	19	62	100,0%

(Bron: Registratiesysteem Bemiddeling)

In 43,5% (n=27) van de behandelde aanvragen loopt de hulpverlening verder en zorgt het conflict niet voor een breuk in de hulpverlening.

**Tabel: Aantal bemiddelingen per uitkomst per regio
(teleenheid: bemiddelingen)**

	Antwerpen	Brussel	Limburg	Oost-Vlaanderen	Vlaams-Brabant	West-Vlaanderen	Totaal	%*
Aantal bemiddelingen zonder akkoord	4	0	3	13	5	9	34	54,80%
Aantal bemiddelingen met overeenkomst als resultaat	7	1	1	6	2	10	27	43,50%
Aantal bemiddelingen met verderzetting/aangepaste HV	6	1	2	6	1	12	28	45,20%
Totaal aantal geregistreerde dossiers	11	1	5	19	7	19	62	

(Bron: Registratiesysteem Bemiddeling)

** % mogen niet opgeteld worden maar worden berekend op het totaal aantal geregistreerde dossiers (62).*

Cliëntoverleg

Bij een cliëntoverleg integrale jeugdhulp komen ouders, kinderen, jongeren - en als ze dat wensen ook hun sociaal netwerk -, samen met de hulpverleners om, in complexere situaties, de ondersteuning en hulpverlening aan een gezin op elkaar af te stemmen en de continuïteit ervan te bewaken.

Een **externe voorzitter**, onafhankelijk van de jeugdhulpaanbieders, zit het overleg voor. De hulpvraag of -behoefte van het gezin staat centraal en hulpverleners en gezinsleden worden als gelijkwaardige partners maximaal betrokken bij het overleg. De vertrouwenspersoon van de minderjarige kan hem op dit overleg bijstaan en voor zijn belangen opkomen, en ook ouders kunnen een steunfiguur meenemen.

Het cliëntoverleg leidt tot een tastbaar resultaat: het werkplan. Daarin wordt concreet vermeld wie wat doet: wat nemen jongere, zijn context en zijn netwerk op, en waarvoor is professionele hulp nodig.

Cliëntoverleg is sinds 2008 gestaag gegroeid. 2015 doorbrak de gelijkmatige groei (n=379) en in 2016 zet deze lijn verder. De vraag naar cliëntoverleg stijgt dus opnieuw sterk (+ 36,6%; n=513). Hulpverleners en jongeren vragen ook steeds vaker vervolgoverleg aan (51,7%) i.f.v. opvolging, evaluatie en bijsturing, een stijging van 22% t.o.v. 2015. Cliëntoverleg wordt stilaan meer ingezet als instrument om trajectopvolging te doen.

Tabel: Ontvankelijke aanmeldingen cliëntoverleg (teleenheid: volledig geregistreerde dossiers)

	Aantal	%
Antwerpen	164	32,0%
Brussel	9	1,8%
Limburg	52	10,1%
Oost-Vlaanderen	140	27,3%
Vlaams-Brabant	57	11,1%
West-Vlaanderen	91	17,7%
Totaal	513	100,0%

(Bron: Registratiesysteem Cliëntoverleg)

Onderstaande tabellen geven het aantal dossiers weer dat door de voorzitters volledig zijn geregistreerd (n=346). Het gaat dus niet over het totaal aantal aanvragen (n=513).

Hoewel cliëntoverleg een langere traditie kent dan bemiddeling, vragen jongeren en ouders dit overleg zelf minder rechtstreeks aan. Aanvragen komen vooral van hulpverleners, zowel binnen als buiten de integrale jeugdhulp.

Hoewel hulpverleners de gezinnen bij de aanvraag en de voorbereiding van het cliëntoverleg betrekken, blijken in de meeste regio's ouders, kinderen en jongeren nog niet systematisch mee rond de tafel te zitten. De **participatie van ouders en minderjarigen** aan het cliëntoverleg is nochtans essentieel in het concept van cliëntoverleg.

De participatiegraad is:

- voor jongeren: 32,6% (n=113). Dat is vergelijkbaar met 2015 (n=108; 32,1%);
- voor ouders: 88,7% (n=307). Dat betekent een stijging t.o.v. 2015 (n=239; 71,1%).

Hierin zijn regionale verschillen merkbaar.

Het merendeel van het cliëntoverleg (n=330; 95%) resulteert in een werkplan, waarbij meestal ook een hulpcoördinator wordt aangesteld (n=313; 90,4%). Ook hier is er stijgende trend ten aanzien van 2015. In 2015 resulteerde nog slechts 62,5% (n=210) van het cliëntoverleg in een werkplan en werd er in 203 (60,4%) situaties een hulpcoördinator aangesteld.

Tabel: Aantal registraties / vervolgoeverleg / aanwezigheid jongere of ouder / uitkomst overleg in 2016
(teleenheid: cliëntoverleg)

	Antwerpen	Brussel	Limburg	Oost-Vlaanderen	Vlaams-Brabant	West-Vlaanderen	Tot.	%*
Aantal vervolgoeverleg	22	5	7	84	16	45	179	51,7%
Aanwezigheid jongere	52	5	4	8	8	36	113	32,6%
Aanwezigheid ouders	84	9	18	114	26	56	307	88,7%
Aantal werkplannen	80	10	18	122	27	73	330	95,3%
Aantal Hulpcoördinatoren	78	10	15	122	17	71	313	90,4%
Totaal aantal registraties	88	10	18	125	31	74	346	100,0%

(Bron: Registratiesysteem Cliëntoverleg)

** % mogen niet opgeteld worden maar worden berekend op het totaal aantal geregistreerde dossiers (346).*